

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH

W PILE

PLAN URZĄDZENIA LASU

dla

NADLEŚNICTWA KACZORY

OBRĘB LEŚNY: KACZORY

sporządzony na okres gospodarczy

od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2023

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY (aktualizacja)

Wykonawca:

KRAMEKO Sp. z o.o.

30 - 023 Kraków, ul. Mazowiecka 108 tel: +48(12) 294 52 20 (do 24) fax: +48(12) 294 52 23
e-mail: sekretariat@krameko.com.pl

Za KRAMEKO Sp. z o.o.:

Z-ca Prezesa

mgr inż. Andrzej Krawiec

Spis treści

1. WSTĘP.....	7
1.1. Podstawy prawne opracowania.....	8
1.2. Forma i zakres Programu.....	9
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA KACZORY.....	10
2.1. Rys historyczny.....	10
2.2. Położenie nadleśnictwa.....	12
2.2.1. Miejsce nadleśnictwa w strukturze Lasów Państwowych.....	12
2.2.2. Podział powierzchniowy.....	14
2.2.3. Przynależność administracyjna.....	14
2.2.4. Struktura użytkowania ziemi.....	15
2.3. Miejsce i rola nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej.....	16
2.3.1. Regionalizacja fizycznogeograficzna.....	16
2.3.2. Regionalizacja przyrodniczo-leśna.....	18
2.3.3. Regionalizacja geobotaniczna.....	21
3. FORMY OCHRONY PRZYRODY.....	23
3.1. Istniejące formy ochrony przyrody.....	23
3.1.1. Rezerваты przyrody	23
3.1.2. Obszary Chronionego Krajobrazu.....	33
3.1.3. Obszary Natura 2000.....	34
3.1.4. Pomniki przyrody.....	54
3.1.5. Użytki ekologiczne.....	59
3.1.6. Ochrona gatunkowa	68
3.1.6.1. Chronione gatunki grzybów wraz z porostami.....	69
3.1.6.2. Chronione gatunki roślin.....	74
3.1.6.3. Chronione gatunki zwierząt.....	82
3.1.6.4. Gatunki objęte ochroną strefową.....	85
4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE.....	87
4.1. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i gleby.....	87
4.2. Klimat.....	89
4.3. Pory fenologiczne.....	90
4.4. Hydrologia.....	92
4.4.1. Rzeki.....	92
4.4.2. Zbiorniki wodne.....	92
4.4.3. Tereny źródliskowe.....	92
4.4.4. Bagna i torfowiska.....	93
4.5. Roślinność.....	95
4.6. Typy siedliskowe lasu.....	97
4.7. Ogólna charakterystyka drzewostanów	98
4.7.1. Wielkość kompleksów leśnych.....	98
4.7.2. Grupy funkcji lasów, lasy ochronne.....	99
4.7.3. Bogactwo gatunkowe.....	102
4.7.4. Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie oraz wyniki ich weryfikacji.....	103
4.7.4.1 Charakterystyka siedlisk nieleśnych.....	119
4.7.4.2 Charakterystyka siedlisk leśnych.....	122
4.7.5. Inne działania zmierzające do zachowania walorów przyrodniczych i bioróżnorodności	129
4.7.6. Struktura pionowa drzewostanów.....	134

4.7.7. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi.....	135
4.7.8. Formy degeneracji ekosystemu leśnego.....	137
4.8. Grunty leśne niezalesione, pozostawione do naturalnej sukcesji.....	141
5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE.....	142
5.1. Miejsca historyczne i obiekty kultury materialnej.....	142
5.2. Parki i drzewostany o charakterze parkowym.....	143
5.3. Drzewostany cenne pod względem przyrodniczym.....	144
5.4. Stanowiska archeologiczne.....	145
5.5. Inne, ważniejsze obiekty kultury materialnej.....	147
6. ZAGROŻENIA.....	152
6.1. Zagrożenia biotyczne.....	152
6.2. Zagrożenia abiotyczne.....	155
6.3. Zagrożenia antropogeniczne.....	156
7. WYTYCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO.....	159
8. PLAN DZIAŁAŃ.....	160
8.1. Kształtowanie i ochrona stosunków wodnych.....	160
8.2. Kształtowanie strefy ekotonowej	161
8.3. Ochrona bioróżnorodności	162
8.4. Formy ochrony przyrody	163
9. PLAN DZIAŁAŃ – TABELA.....	165
10. TURYSTYKA W LASACH.....	171
11. PROMOCJA I EDUKACJA LEŚNA.....	173
12. LITERATURA	177
13. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA.....	179
14. ADRESY INSTYTUCJI WSPÓŁPRACUJĄCYCH Z NADLEŚNICTWEM KACZORY.....	191
15. KRONIKA PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY.....	219

Indeks tabel

Tabela 1. Zestawienie powierzchni Leśnictw.....	14
Tabela 2. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa wg grup użytków gruntowych.....	15
Tabela 3. Zestawienie powierzchni użytku „Lasy” w rozbięciu na grupy kategorii użytkowania.....	15
Tabela 4. Zagrożenia przyrody rezerwatu "Torfowisko Kaczory" przedstawione w planie ochrony rezerwatu.....	24
Tabela 5. Zagrożenia przyrody na terenie rezerwatu "Zielona Góra", wymienione w planie ochrony rezerwatu.....	27
Tabela 6. Ogólna charakterystyka rezerwatów (tabela opracowana w oparciu o Wzór 3 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie").....	32
Tabela 7. Obszary Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Kaczory.....	34
Tabela 8. Gatunki ptaków – przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą - PLB300012.....	36
Tabela 9. Gatunki ptaków – przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego – PLB300001.....	38
Tabela 10. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony obszaru Dolina Łobżonki - PLH300040	40
Tabela 11. Rośliny i zwierzęta będące przedmiotami ochrony w obszarze Dolina Łobżonki - PLH300040.....	41
Tabela 12. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF dla obszaru Dolina Łobżonki - PLH300040 w tym położonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	41
Tabela 13. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony obszaru Dolina Noteci - PLH300004.....	43
Tabela 14. Rośliny i zwierzęta będące przedmiotami ochrony w obszarze Dolina Noteci - PLH300004	44
Tabela 15. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF obszaru Dolina Noteci - PLH300004 w tym położonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	44
Tabela 16. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony obszaru Ostoja Pilska - PLH300045.	46
Tabela 17. Rośliny i zwierzęta będące przedmiotami ochrony w obszarze Ostoja Pilska - PLH300045.	47

Tabela 18. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF dla obszaru Ostoja Pilska - PLH300045 w tym położonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	47
Tabela 19. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony obszaru Struga Białośliwka - PLH300054 położone na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	49
Tabela 20. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF obszaru Struga Białośliwka - PLH300054 w tym występujących na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	49
Tabela 21. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony obszaru Dębowa Góra - PLH300055.....	51
Tabela 22. Rośliny i zwierzęta będące przedmiotami ochrony w obszarze Dębowa Góra - PLH300055.....	52
Tabela 23. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF obszaru Dębowa Góra - PLH300055 w tym położonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	52
Tabela 24. Wykaz istniejących pomników przyrody znajdujących się na gruntach nadleśnictwa (tabela opracowana w oparciu o Wzór 5a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	54
Tabela 25. Wykaz istniejących pomników przyrody znajdujących się na gruntach nadleśnictwa, których akty prawne powołujące, mogły utracić moc na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872, Nr 162, poz. 1126) (tabela opracowana w oparciu o Wzór 5a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	56
Tabela 26. Użytki ekologiczne w Nadleśnictwie Kaczory.....	59
Tabela 27. Wykaz gatunków grzybów wraz z porostami stwierdzonych na terenie nadleśnictwa.....	69
Tabela 28. Wykaz gatunków mszaków występujących na terenie nadleśnictwa.....	74
Tabela 29. Wykaz gatunków paprotników występujących na terenie nadleśnictwa.....	75
Tabela 30. Wykaz gatunków roślin nasiennych występujących na terenie nadleśnictwa.....	76
Tabela 31. Wykaz gatunków bezkręgowców występujących na terenie nadleśnictwa.....	82
Tabela 32. Wykaz gatunków płazów występujących na terenie nadleśnictwa.....	83
Tabela 33. Wykaz gatunków ptaków występujących na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	83
Tabela 34. Gatunki ssaków z terenów Nadleśnictwa Kaczory.....	85
Tabela 35. Podstawowe informacje na temat ochrony strefowej w Nadleśnictwie Kaczory.....	86
Tabela 36. Wykaz terenów źródłkowych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	93
Tabela 37. Leśne siedliska hydrogeniczne (wg opisów taksacyjnych).....	94
Tabela 38. Typy siedliskowe lasu na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	97

Tabela 39. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa Kaczory (tabela opracowana w oparciu o Wzór 1a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	98
Tabela 40. Liczba i wielkość kompleksów leśnych (tabela opracowana w oparciu o Wzór 2 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	98
Tabela 41. Podział lasów wg głównych ich grup.....	99
Tabela 42. Kategorie ochronności w Nadleśnictwa Kaczory.....	100
Tabela 43. Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego (tabela opracowana w oparciu o Wzór 13 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	102
Tabela 44. Typy siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Kaczory.....	104
Tabela 45. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Dolina Łobżonki" po weryfikacji.....	105
Tabela 46. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Dębowa Góra" po weryfikacji.....	106
Tabela 47. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Dolina Noteci" po weryfikacji.....	107
Tabela 48. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OSO "Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego" po weryfikacji.....	108
Tabela 49. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Struga Białośliwka" po weryfikacji.....	109
Tabela 50. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OSO "Puszcza nad Gwdą" po weryfikacji.....	110
Tabela 51. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Ostojka Pilska" po weryfikacji.....	112
Tabela 52. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach poza obszarami Natura 2000 po częściowej weryfikacji.....	113
Tabela 53. Powierzchnia siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa Kaczory w poszczególnych obszarach Natura 2000.....	118
Tabela 54. Wykaz drzewostanów referencyjnych w Nadleśnictwie Kaczory.....	131
Tabela 55. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury (tabela opracowana w oparciu o Wzór 14 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	134
Tabela 56. Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem (tabela opracowana w oparciu o Wzór 20 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	136
Tabela 57. Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg form degeneracji lasów – borowacenie (tabela opracowana w oparciu o Wzór 22 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	138

Tabela 58. Zestawienie powierzchni wg form degeneracji lasów – neofityzacja (tabela opracowana w oparciu o Wzór 24 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).....	139
Tabela 59. Zestawienie powierzchni neofityzacji dolnej warstwy drzewostanów (tabela opracowana w oparciu o Wzór 24a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”)..	139
Tabela 60. Wykaz pododdziałów przeznaczonych do naturalnej sukcesji wraz z ich powierzchniami.	141
Tabela 61. Miejsca historyczne na terenie Nadleśnictwa Kaczory.....	142
Tabela 62. Parki z zasięgu działania Nadleśnictwa Kaczory.....	144
Tabela 63. Wykaz drzewostanów, grup i pojedynczych drzew cennych pod względem przyrodniczym.....	144
Tabela 64. Wykaz ważniejszych obiektów kultury materialnej (wzór nr 19).....	147
Tabela 65. Zestawienie szkód od zwierzyny w Nadleśnictwie Kaczory w latach 2004-2011.....	152
Tabela 66. Powierzchnie upraw leśnych zabezpieczone przed zwierzyną różnymi metodami w Nadleśnictwie Kaczory w latach 2004 - 2011.....	153
Tabela 67. Powierzchnie drzewostanów uszkodzonych przez owady w Nadleśnictwie Kaczory w latach 2007 - 2012.....	154
Tabela 68. Powierzchnia szkód powodowanych przez grzybowe patogeny korzeniowe w uprawach i młodnikach w latach 2004 - 2011.....	155
Tabela 69. Ilość i powierzchnia pożarów w latach 2004 - 2013.....	157
Tabela 70. Plan działań z zakresu ochrony przyrody.....	165
Tabela 71. Wskazania ochronne dla siedlisk przyrodniczych.....	169
Tabela 72. Wykaz ważniejszych pozycji literatury.....	177

1. WSTĘP

Niniejszy Program Ochrony Przyrody wykonany został dla gruntów znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Kaczory. Stanowi on integralną część Planu Urządzenia Lasu sporządzonego na okres gospodarczy 01.01.2014 – 31.12.2023 r. W wielu elementach dotyczy aktualizacji Programu Ochrony Przyrody opracowanego w 2003 roku dla okresu gospodarczego zawartego w latach 2004-2013 r.

Podstawę merytoryczną wykonania w 2003 roku Programu Ochrony Przyrody stanowiła „Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”, wydana przez Departament Leśnictwa Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa zatwierdzona do użytku służbowego w dniu 28 maja 1996 roku przez Podsekretarza Stanu prof. dr hab. Andrzeja Szujeckiego. Program Ochrony Przyrody na lata 2014-2023, zaktualizowany został zgodnie z § 110-112 Instrukcji Urządzania Lasu oraz zaleceniami wynikającymi z postanowień Komisji Założeń Planu powołanej w celu ustalenia wytycznych do sporządzenia planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kaczory, która odbyła się dnia 2 marca 2012 r.

Program Ochrony Przyrody w Nadleśnictwie Kaczory został sporządzony między innymi w celu:

- zinwentaryzowania i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów,
- przedstawienia walorów przyrodniczych oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego lasów,
- ułatwienia prowadzenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych i w zgodzie z potrzebami społecznymi,
- prezentacji obiektu oraz opracowania wytycznych do kształtowania środowiska przyrodniczego na tle regionu i kraju,
- ulepszenia metod sprawowania i rozwijania ochrony przyrody,
- umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian wybranych charakterystyk nadleśnictwa.

1.1. Podstawy prawne opracowania

Realizacja ochrony przyrody i kształtowanie środowiska naturalnego w Lasach Państwowych dokonywana jest na podstawie obowiązujących aktów prawnych oraz przepisów i wytycznych branżowych. Dokumenty te stanowią:

Ustawy, m. in.:

- Ustawa o lasach (1991),
- Ustawa o ochronie przyrody (2004),
- Ustawa Prawo ochrony środowiska (2001),
- Ustawa Prawo Łowieckie (2002).

Rozporządzenia Ministra Środowiska, m. in.:

- w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (2004),
- w sprawie ochrony gatunkowej roślin (2012),
- w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (2011),
- w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (2010).

Polityki i Strategie:

- Polityka leśna Państwa (1997),
- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (2009),
- Polska polityka kompleksowej ochrony zasobów leśnych (1994),
- Strategia ochrony leśnej różnorodności biologicznej (1995).

Konwencje międzynarodowe dotyczące ochrony przyrody:

- o obszarach wodno-błotnych (Ramsar 1971),
- o ochronie światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (Paryż 1972),
- o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (Waszyngton 1973),
- o ochronie europejskich gatunków dzikiej flory i fauny oraz ich naturalnych siedlisk (Bern 1979),
- o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Bonn 1979),
- o różnorodności biologicznej (Rio de Janeiro 1992),
- o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego (Helsinki 1992).

1.2. Forma i zakres Programu

Program zgodnie z ustaleniami między zleceniodawcą, a wykonawcą stanowi odrębnie opracowane opracowanie. Treść programu została podzielona na główne rozdziały zawierające kolejno:

- omówienie podstaw metodycznych i prawnych programu,
- ogólną charakterystykę Nadleśnictwa Kaczory,
- opis istniejących na gruntach nadleśnictwa form ochrony przyrody,
- charakterystykę walorów przyrodniczo-leśnych oraz historyczno-kulturowych nadleśnictwa,
- opis zagrożeń dla środowiska przyrodniczego nadleśnictwa,
- plan działań z zakresu ochrony przyrody w lasach nadleśnictwa,
- opis działań z zakresu edukacji leśnej i turystyki w lasach.

Do Programu Ochrony Przyrody opracowano trzy załączniki. Załącznik nr 1, zawiera zestaw wskazań ochronnych w poszczególnych wydzieleniach na których występują osobliwości przyrodnicze. Załącznik nr 2 zawiera tzw. informacje wrażliwe z zakresu ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Kaczory. Załącznik nr 3 obejmuje wykaz pododdziałów wyznaczonych jako lasy o szczególnych walorach przyrodniczych tzw. HCVF.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA KACZORY

2.1. Rys historyczny

Najstarsze zabytki archeologiczne na terenach ziem nadnoteckich dawnego województwa pilskiego, datowane są na młodszą epokę kamienną, tj. neolit (4200-1700 r. p.n.e.). W pasie wzdłuż brzegu pradoliny Noteci występują znaleziska z neolitu, epoki brązu, oraz z datowanej na V wiek p.n.e. kultury pomorskiej, której cmentarzyska odkryto m.in. w Rzadkowie i Morzewie. W I wieku p.n.e. nad Noteć docierają plemiona skandynawskich Germanów. Na początku średniowiecza obserwuje się proces formowania państwa plemiennego Polan. Nadleśnictwo Kaczory położone jest na terenie historycznego regionu zwanego Krajną (nazwa pochodzi od położenia na skraju państwa). Krajna sięgała od rzeki Brdy na wschodzie do rzeki Gwdy na zachodzie. Na północy sięgała do rzeki Dobrzyńki, a na południu do rzeki Noteci. Ziemie krajeńskie już w pierwszej połowie X wieku weszły w skład państwa Polan. W XI wieku, gdy państwo polskie przechodziło kryzys, Krajna znalazła się pod panowaniem Pomorzan. Po licznych walkach w 1113 r. król Bolesław Krzywousty przyłączył Krajnę ponownie do Polski.

Ziemie Krajny w wiekach średnich stanowiły dobra królewskie (np. wsie Jeziorki, Brodna, Śmiłowo, Zelgniewo) lub należały do możnych rodów (np. dobra łobżenickie należały od XIV wieku do rodu Pałuków zaś np. Dziembowo, Rzadkowo, Morzewo – od XVI wieku należały do Smoguleckich, Zebrzydowskich).

Kolonizację dóbr królewskich na ziemi chodzieskiej organizował pod koniec XVI wieku wojewoda poznański i starosta ujski Stanisław Górka. Sprowadzał on w okolice Piły osadników niemieckich, którzy założyli przed 1592 r. m.in. wieś Kaczory. Kolonizacja ziemi chodzieskiej trwała do wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją.

Wojna północna (1700-1720 r.) poza zniszczeniami przyniosła na tereny Krajny zarazę dżumy, którą zostało dotknięte każde miasto i niemal każda wieś tego regionu. Na terenach Krajny ciekawie kształtowały się stosunki narodowościowe i wyznaniowe. I tak np. w latach 1772-74 stosunki demograficzne i narodowościowe w wybranych wsiach w gminie Kaczory przedstawiały się następująco: Kaczory – 136 mieszkańców (12 Polaków, 124 Niemców); Rzadkowo – 183 mieszkańców (163 Polaków, 20 Niemców); Morzewo - 180 mieszkańców (156 Polaków, 24 Niemców); Zelgniewo – 277 mieszkańców (27 Polaków, 250 Niemców).

W Kaczorach w roku 1766 mieszkało 156 osób (99 ewangelików i 57 katolików); w 1871 r. odpowiednio 403 mieszkańców (285 ewangelików i 118 katolików); a w 1910 r. zamieszkiwało

Kaczory 484 mieszkańców (445 Niemców i 39 Polaków).

Przeprowadzana przez państwo pruskie od 1774 r. akcja kolonizacyjna na ziemiach zagarniętych Rzeczypospolitej trwała do wybuchu I wojny światowej. Wraz z rozwojem gospodarczym następował szybszy spadek lesistości tego terenu, szczególnie proces ten nasilił się od czasu wydania przez władze pruskie ustawy, znoszącej bezpośrednią opiekę państwa nad lasami. Poprzez uwłaszczenie chłopów grunty uległy parcelacji, głód ziemi i spekulacje majątkowe doprowadziły do tego, że parcelowano grunty nie nadające się do uprawy. Na początku XIX wieku rozwój osadnictwa uległ zahamowaniu, nastąpił wzrost lesistości poprzez zalesianie opuszczonych terenów rolnych szczególnie trudnych w uprawie.

Z miejscowości położonych w zasięgu działania Nadleśnictwa Kaczory ciekawą historię posiada miasto Łobżenica. Król Władysław Łokietek za szczególne zasługi nadał 9.02.1314 r. prawo lokacji miasta Łobżenica na prawie magdeburskim Wincentemu Piotrowicowi Pałuce. W połowie XVI wieku miasto przeszło w ręce Krotoskich, dzięki którym stało się jednym z największych w Krajinie. W Łobżenicy osiadła duża grupa braci czeskich, którzy po wypędzeniu z Czech w latach 1548-51 przybywali masowo do Wielkopolski. W mieście osiedlali się także luteranie z Tyrolu, Salzburga, Marchii i Pomorza, docierali tu również Szkoci. Łobżenica w drugiej połowie XVI wieku i w XVII wieku odgrywała znaczną rolę w handlu ponadregionalnym, stanowiła swego rodzaju stację przeładunkową jako pośrednik w handlu pomiędzy Poznaniem, a Gdańskiem. Przez miasto prowadził oprócz traktu poznańsko-gdańskiego również trakt toruńsko-szczeciński. W 1643 r. utworzono w Łobżenicy komorę celną (utworzono je wówczas także w: Pile, Więcborku i Sępólnie Krajeńskim). W mieście dokonywano transakcji handlowych głównie zbożem, piwem jasnym, solą. Łobżenica była wówczas dużym ośrodkiem włókienniczym, posiadała również największą ilość warsztatów rzemieślniczych z miast krajeńskich. Na początku XVIII wieku przez miasto przeszła zaraza i z 3000 mieszkańców pozostało ok. 2100, miasto przez cały XVIII wiek niszczyły także liczne pożary. W 1768 r. na skutek walk podczas konfederacji barskiej Łobżenica została zajęta przez Rosjan zaś w 1772 wraz z całą Krajną została zagarnięta przez Prusy (pierwszy rozbiór Polski) i stała się miastem garnizonowym – stacjonował tu 7 Pruski Regiment Huzarów.

Pod koniec XIX wieku na terenie dawnego powiatu wyrzyskiego powstało kilka cukrowni. Tanie w budowie i eksploatacji kolejki wąskotorowe miały zapewnić transport buraków cukrowych z pobliskich majątków rolnych. W 1880 roku właściciele ziemscy: hrabia Czapski z Dębna, hrabia Komorowski z Niezychowa oraz hrabia Limburg Stirum z Łobżenicy zlecili projekt i budowę kolejki Wschodniemieckiemu Towarzystwu Kolejowemu z Królewca oraz Firmie Lenz & Co ze Szczecina. W 1893 roku rozpoczęto roboty budowlane od Białośliwia, a pierwszy odcinek do Łobżenicy z

odgałęzieniem do Wysokiej otwarto 21 lutego 1895 roku. W 1905 r. łącznie sieć kolejki miała ok. 150 km toru o szerokości 600 mm. Więcej informacji na temat kolejki wąskotorowej znajduje się w rozdziale 10, dotyczącym turystyki w lasach.

Po I Wojnie Światowej ziemie leżące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Kaczory w większości znalazły się w granicach II Rzeczypospolitej. Granica międzypaństwowa na odcinku Ujście-Piła biegła przez zachodni fragment lasów nadleśnictwa pomiędzy oddziałami: 244-245; 272-273; 301-302,312; 377-378; 403-404; 446-447; 479-452,480; 513-514; 537-515,538; 573-574; 604-580; 605-606; 636-607; 637-608; 638-609; 639-610. Wzdłuż dawnej granicy polsko-niemieckiej do chwili obecnej zachowało się wiele bunkrów.

Wsie gminy Kaczory znajdujące się w obszarze nadgranicznym pierwsze doświadczyły niemieckiej agresji we wrześniu 1939 r. W Jeziorkach na posterunku celnym 1 września 1939 r. poległ kpr. rezerwy, a w Zelgniewie zginął strażnik graniczny.

2.2. Położenie nadleśnictwa

2.2.1. Miejsce nadleśnictwa w strukturze Lasów Państwowych

Nadleśnictwo Kaczory należy do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile. Jest jednym z 20 nadleśnictw tej jednostki.

Od strony północnej nadleśnictwo graniczy z Nadleśnictwem Złotów, od strony zachodniej z Nadleśnictwem Zdrojowa Góra, od południa z Nadleśnictwami Sarbia i Podanin, od strony wschodniej z Nadleśnictwami Runowo i Szubin, które należą do RDLP w Toruniu.

Rysunek 1. Położenie Nadleśnictwa Kaczory.

Zasięg terytorialny nadleśnictwa obejmuje ok. 750 km² i zawiera się pomiędzy podanymi wartościami współrzędnych geograficznych:

- kraniec północny – 53,307° szerokości geograficznej północnej oraz 17,385° długości geograficznej wschodniej,
- kraniec południowy – 53,050° szerokości geograficznej północnej oraz 16,885° długości geograficznej wschodniej,
- kraniec wschodni – 53,269° szerokości geograficznej północnej oraz 17,437° długości geograficznej wschodniej,
- kraniec zachodni – 53,055° szerokości geograficznej północnej oraz 16,736° długości geograficznej wschodniej.

2.2.2. Podział powierzchniowy

Z dniem 01.01.2014 roku zachodzi istotna zmiana w podziale administracyjnym leśnym dotyczącym Nadleśnictwa Kaczory. Do końca 2013 roku była to jednostka z dwoma obrębami leśnymi: obręb Grabówno (złożony z 290 oddziałów) i obręb Kaczory (złożony z 391 oddziałów). Od 2014 roku Nadleśnictwo Kaczory jest jednoobrębową jednostką, a "nowy" obręb Kaczory został podzielony na 679 oddziałów w ciągłej numeracji, bez poprzednio stosowanych miejscami dużych liter A,B czy C.

Zmieniła się też ilość leśnictw z 12 do obecnie 10.

Tabela 1. Zestawienie powierzchni Leśnictw.

Nr Leśnictwa	Leśnictwo:	Powierzchnia [ha]*
01	Liszkowo	1264,60
02	Czajcze	1479,63
03	Zielonagóra	1505,78
04	Mościska	1522,50
05	Brzostowo	1500,25
06	Jeziorki	1870,74
07	Podlasie	1929,16
08	Radaczynia	1830,42
09	Garncarska Góra	1906,18
10	Kalina	1835,46
RAZEM:		16644,72

* - powierzchnia z uwzględnieniem współwłasności

Łącznie powierzchnia nadleśnictwa wynosi **16638,2844 ha (pow. bez współwłasności)**, w tym powierzchnia leśna to **16128,7305 ha**. Po zaokrągleniu do pełnych arów poszczególnych działek i wydzieleni, do dalszego posługiwania się dokumentacją urządzeniową przyjęto powierzchnię **16644,72 ha****.

** - powierzchnia z uwzględnieniem współwłasności

2.2.3. Przynależność administracyjna

Nadleśnictwo Kaczory położone jest w północnej części województwa wielkopolskiego w powiecie pilskim, na terenie następujących gmin: Białośliwie, Kaczory, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Ujście, Wyrzysk, Wysoka oraz miast: Piła i Wysoka.

Szczegółowe dane dotyczące powierzchni gruntów nadleśnictwa na obszarze poszczególnych gmin wraz z wyszczególnieniem grup użytków gruntowych znajduje się w części tabelarycznej elaboratu Planu Urządzenia Lasu.

2.2.4. Struktura użytkowania ziemi

W poniższych tabelach przedstawiono udział poszczególnych grup użytków gruntowych w powierzchni nadleśnictwa, udział grup kategorii użytkowania w ramach rodzaju użytku „Lasy”.

Tabela 2. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa wg grup użytków gruntowych.

Grupy użytków gruntowych	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	16132,4668	96,96
Użytki rolne	247,7681	1,49
Grunty pod wodami	7,6735	0,05
Użytki ekologiczne	76,4766	0,46
Tereny różne	2,8400	0,02
Grunty zabudowane i zurbanizowane	14,0698	0,10
Nieużytki	156,9896	0,92
Ogółem:	16638,2844	100,00

Tabela 3. Zestawienie powierzchni użytku „Lasy” w rozbiciu na grupy kategorii użytkowania.

Rodzaj użytku gruntowego	Grupa kategorii użytkowania	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy*
Las	Grunty leśne zalesione	15607,1661	96,77
	Grunty leśne niezalesione	99,9659	0,62
	Grunty związane z gospodarką leśną	421,5985	2,61
Ogółem:		16128,7305	100,00

* w stosunku do całości powierzchni użytku Las

2.3. Miejsce i rola nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej

2.3.1. Regionalizacja fizycznogeograficzna

Region fizycznogeograficzny to jednostka przestrzenna wykazująca pewien stopień wewnętrznej jedności wynikający z położenia geograficznego, dominującej rzeźby terenu, historii rozwoju, charakteru współczesnych procesów geograficznych oraz wzajemnego powiązania poszczególnych elementów tworzących daną jednostkę. Z powyższymi cechami stanowiącymi kryteria wyróżnienia danego regionu związany jest charakter szaty roślinnej i świata zwierzęcego oraz gospodarcze użytkowanie gruntu.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski zbudowanego w oparciu o dziesiąty układ indeksacji (J. Kondracki 2002 r.), obszar Nadleśnictwa Kaczory położony jest w poniższych jednostkach:

Obszarze:	<i>Europy Zachodniej</i>
Podobszarze:	<i>Pozaalpejskiej Europy Zachodniej (3)</i>
Prowincji:	<i>Nizy Środkowoeuropejskiego (31)</i>
Podprowincji:	<i>Pojezierza Południowobałtyckiego (313-315)</i>
Makroregionie:	<i>Pojezierza Południowopomorskiego (314.6-8)</i>
Mezoregionach:	<i>Doliny Gwdy (314.68)</i>
	<i>Pojezierza Krajeńskiego (314.69)</i>
oraz w:	
Makroregionie:	<i>Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (315.2)</i>
Mezoregionie:	<i>Pojezierza Środkowej Noteci (315.24)</i>

Rysunek 2. Regionalizacja fizycznogeograficzna.

2.3.2. Regionalizacja przyrodniczo-leśna

Regionalizacja przyrodniczo-leśna ma podstawowe znaczenie przy opracowywaniu dokumentacji z zakresu urządzania lasu. Regionalizacja przedstawia przyrodnicze podstawy leśnictwa wynikające z geograficznego zróżnicowania ekologicznych warunków wzrostu i rozwoju roślinności (w szczególności ekosystemów leśnych), których znajomość umożliwi właściwe kształtowanie gospodarki leśnej (użytkowanie i odnawianie lasu) uwzględniające występowanie procesów naturalnych, zasadę trwałości lasu i dążące do zachowania różnorodności biologicznej.

W celu uszczegółowienia obowiązującego od roku 1990 podziału na krainy, dzielnice i mezoregiony oraz dostosowania go do współczesnych potrzeb leśnictwa, w latach 2007-2009 powstał projekt nowej regionalizacji przyrodniczo-leśnej opracowanej przez naukowców z SGGW w Warszawie. Autorzy regionalizacji przyrodniczo-leśnej (ostatecznie opracowanej w listopadzie 2010 roku) odstąpili od podziału trzystopniowego, na rzecz podziału dwustopniowego, którego jednostkami są tylko krainy i mezoregiony. Zgodnie z tym podziałem tereny Nadleśnictwa Kaczory położone są w zasięgu następujących jednostek:

Krainie:	<i>Wielkopolsko-Pomorskiej (III)</i>
Mezoregionach:	<i>Równiny Wałeckiej (III-7)</i>
	<i>Pojezierza Krajeńskiego (III-8)</i>
	<i>Doliny Środkowej Noteci (III-18)</i>

Mezoregion Równiny Wałeckiej (III-7)

Powierzchnia mezoregionu 1 461 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 77%. Przeważają krajobrazy naturalne nizinne, głównie fluwioglacjalne równinne i faliste. Rzadko występują krajobrazy dolin i obniżeń: zalewowych den dolin - akumulacyjne. Mezoregion obejmuje sandr doliny rzeki Gwdy i jej prawych dopływów. Dominują zdecydowanie utwory zlodowacenia północnopolskiego, głównie plejstoceńskie piaski i żwiry sandrowe z występującymi sporadycznie, w części półn.-zach., wyspami piasków eolicznych lokalnie w wydmach. Gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe występują wyspowo, rzadko, a holocenijskie piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły – głównie w dolinie Gwdy. Dominuje krajobraz roślinny śródładowych borów sosnowych i borów mieszanych w odmianie pomorskiej. Bardzo małe powierzchnie w części północnej zajmują krajobrazy buczyn i ubogich dąbrów oraz ubogich dąbrów pomorskich.

W mezoregionie tym znajduje się północno-zachodni fragment nadleśnictwa. W jego zasięgu są całe leśnictwa Podlasie i Garcarska Góra, północna i północno-zachodnia część

leśnictwa Radacznica, większość powierzchni leśnictwa Jeziorki i niewielkie fragmenty leśnictw Czajcze, Mościska i Brzostowo.

Mezoregion Pojezierza Krajeńskiego (III-8)

Powierzchnia ogólna mezoregionu wynosi 4 929 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 26%. Występują krajobrazy naturalne nizinne, głównie glacialne pagórkowate, rzadziej równinne, faliste i wzgórzowe. Nieco mniej jest krajobrazów fluwioglacialnych równinnych i falistych. Urozmaicony krajobraz mezoregionu związany jest z transgresją lodowca skandynawskiego. Miejscami, ponad morenę denną wznoszą się wały moren czołowych, ozy, kemy i drumliny wysokości ich sięgają do 208 m n.p.m. Teren przecięty jest rynnami jeziornymi - ma jednak stosunkowo niewiele jezior. Dominującymi utworami geologicznymi są plejstoceńskie gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe zlodowacenia północnopolskiego. Często są także piaski i żwiry sandrowe, głównie w dolinie Gwdy i w rejonie Złotowa - w większości pokryte lasem. Natomiast bardzo rzadko w sąsiedztwie rzek i zagłębieniach terenu - występują holocieńskie piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły. Krajobraz roślinny występuje w postaci mozaiki. W części północnej i północno-zachodniej występuje głównie krajobraz buczyn i ubogich dąbrów w odmianie pomorskiej, a w centrum mezoregionu - śródłódowych borów sosnowych i borów mieszanych w odmianie pomorskiej. Krajobraz grądowy w wariacie z udziałem świetlistych dąbrów tworzy szeroki pas na południu, grądowy wariant typowy - występuje w części środkowo-wschodniej, a grądowy w wariacie typowym i podwariacie z dużym udziałem łęgów jesionowo-olszowych i olsów w części środkowo-zachodniej. W części środkowo-południowej spotykany jest krajobraz borów mieszanych i grądów w odmianie pomorskiej z dużym udziałem łęgów jesionowo-olszowych i olsów, a w części północno-wschodniej - borów mieszanych i grądów.

W mezoregionie tym znajduje się większość zasięgu terytorialnego nadleśnictwa. Obejmuje on leśnictwa: Liszkowo, Czajcze i Mościska oraz dużą część zasięgów leśnictw: Zielonagóra, Brzostowo, Radacznica i Garncarska Góra.

Mezoregion Doliny Środkowej Noteci (III-18)

Powierzchnia ogólna mezoregionu wynosi 392 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 12%. Występują wyłącznie krajobrazy naturalne dolin i obniżzeń, głównie zalewowych den dolin - akumulacyjne, rzadko tarasów nadzalewowych - akumulacyjne. Mezoregion ma charakter stosunkowo wąskiej doliny o stromych zboczach, której szerokości kształtują się w granicach 3-8 km. Wypełniają ją utwory geologiczne holocieńskie - piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły. Plejstoceńskie piaski, żwiry i mułki rzeczne zlodowacenia północnopolskiego, tworzące taras

nadzalewowy Noteci, zajmują niewielkie powierzchnie, głównie w części południowo-wschodniej mezoregionu. Dominującym krajobrazem roślinnym są łągi jesionowo-olszowe. W części południowo-wschodniej są małe obszary krajobrazu borów, borów mieszanych i grądów.

W mezoregionie tym znajduje się południowy fragment nadleśnictwa. W jego zasięgu są południowe fragmenty leśnictw: Kalina, Radacznica, Brzostowo, Zielonagóra, Liszkowo.

Rysunek 3. Regionalizacja przyrodniczo-leśna.

2.3.3. Regionalizacja geobotaniczna

Regionalizacja geobotaniczna (J.M. Matuszkiewicz 2008 r.) to zhierarchizowany wedle określonych reguł podział przestrzeni geograficznej dokonany ze względu na zróżnicowanie szaty roślinnej. Obejmuje on następujące klasy regionów, o specyficznym sposobie kodowania:

I – działy geobotaniczne (w kodzie oznaczane kolejnymi dużymi literami od A do I), częściowo z podziałem na poddziały (kody: E i E'), zaliczane w zestawieniu tabelarycznym do odpowiednich jednostek wyższego rzędu, tj. prowincji i ewentualnie podprowincji,

II – krainy geobotaniczne (w kodzie oznaczane cyframi po wielkiej literze, np. A.1 albo C.5), dzielone w niektórych przypadkach na podkrainy (w kodzie oznaczane cyframi z dodatkiem małych liter, np. A.5a),

III – okręgi geobotaniczne (w kodzie oznaczane cyframi po kodzie krainy, np. A.3.1), obligatoryjnie dzielone na podokręgi geobotaniczne, stanowiące podstawowe jednostki podziału (w kodzie oznaczane małymi literami po kodzie okręgu, np.: A.3.1.a).

Tereny Nadleśnictwa Kaczory są położone w następujących jednostkach podziału geobotanicznego:

Prowincja:	<i>Środkowoeuropejska</i>
Podprowincja:	<i>Południowobałtycka</i>
Dział:	<i>Pomorski (A)</i>
Kraina:	<i>Sandrowych Przedpola Pojezierzy Środkowopomorskich (A.5)</i>
Podkraina:	<i>Wałecka (A.5.b)</i>
Okręg:	<i>Doliny Gwdy (A.5.b.4)</i>
Podokręg:	<i>Piłski (A.5b.4.a)</i>
	oraz:
Prowincja:	<i>Środkowoeuropejska</i>
Podprowincja:	<i>Środkowoeuropejska Właściwa</i>
Dział:	<i>Brandenbursko-Wielkopolski (B)</i>
Kraina:	<i>Notecko-Lubuska (B.1)</i>
Okręg:	<i>Borów Noteckich (B.1.2)</i>
Podokręg:	<i>Doliny Noteci „Ujście – Santok” (B.1.2.f)</i>
Okręg:	<i>Chodzieski (B.1.3)</i>
Podokręg:	<i>Doliny Noteci „Bydgoszcz – Ujście” (B.1.3.f)</i>
Okręg:	<i>Złotowsko-Chojnicki (B.1.4)</i>
Podokręgi:	<i>Śmiłowski (B.1.4.a)</i>
	<i>Więcborski (B.1.4.d)</i>
Okręg:	<i>Nakielski (B.1.5.)</i>
Podokręg:	<i>Wyrzysko-Nakielski (B.1.5.)</i>

Rysunek 4. Regionalizacja geobotaniczna.

3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ochrona przyrody w lasach to działania dążące do zachowania w niezmienionym lub optymalnym stanie najcenniejszych fragmentów przyrody żywej i nieożywionej, zachowania różnorodności biologicznej, utrzymania procesów ekologicznych, utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także ochrony walorów krajobrazowych. Równolegle wykonywane są czynności służące odtworzeniu zubożałych lub zanikłych elementów środowiska leśnego i przywróceniu ich do właściwego stanu i funkcji. Podstawą działań jest ustawa o ochronie przyrody, rozporządzenia Ministra Środowiska oraz zasady i wytyczne wprowadzone na różnych szczeblach zarządzania w LP.

W Nadleśnictwie Kaczory wyznaczone zostały tereny, obszary i obiekty podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Należą do nich: rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, użytki ekologiczne oraz strefy ochrony ostoi zwierząt. Oprócz tego na terenie Nadleśnictwa Kaczory zlokalizowane są stanowiska gatunków chronionych. Poza ochroną przyrody opartą na wymienionych w ustawie formach, stosuje się szereg zaleceń i ograniczeń stanowiących dodatkowe narzędzia w ramach działań ochronnych. Poszczególne elementy tworzące system ochrony przyrody w lasach zostaną opisane w kolejnych rozdziałach.

3.1. Istniejące formy ochrony przyrody

3.1.1. Rezerваты przyrody

Na terenie nadleśnictwa zostały utworzone dwa rezerваты przyrody:

Rezerwat Przyrody „Torfowisko Kaczory” - rezerwat ten utworzono w roku 1994 Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 czerwca 1994 r. (MP Nr 35 poz. 301). Na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w drodze aktu prawa miejscowego wydano Rozporządzenie nr 24/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 września 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Torfowisko Kaczory".

Rezerwat położony jest na terenie Gminy Kaczory w powiecie pilskim, w województwie wielkopolskim. Cały obszar rezerwatu (32,77 ha wg Rozporządzenia Woj. Wielkopolskiego) podlega ochronie czynnej. Celem ochrony przyrody rezerwatu jest utrzymanie procesów ekologicznych i zachowanie stabilności ekosystemów torfowisk przejściowych, a także odtworzenie różnorodności biologicznej właściwej ekosystemom leśnym.

Największą osobliwością florystyczną rezerwatu jest wierzba borówkolistna (*Salix myrtilloides*) objęta ochroną ścisłą. Na terenie rezerwatu występuje wiele innych chronionych i rzadkich gatunków flory. Ochroną ścisłą, oprócz wymienionej wyżej wierzby borówkolistnej, objęta jest także rosziczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), ochroną częściową objęty jest bobrek trójlistkowy (*Menyanthes trifoliata*), a spośród mszaków ochroną częściową objęte są: mochwian błotny (*Aulacomnium palustre*), drabik drzewkowaty (*Climacium dendroides*), gajnik lśniący (*Hylocomium splendens*), płonnik pospolity (*Polytrichum commune*), płonnik cienki (*Polytrichum strictum*), 9 gatunków torfowców (*Sphagnum spp.*). Z innych gatunków występujących w rezerwacie, zasługujących na uwagę wymieniwać należy: turzycę bagienną (*Carex limosa*), modrzewnicę zwyczajną (*Andromeda polifolia*), bagnicę błotną (*Scheuchzeria palustris*), pływacza średniego (*Utricularia intermedia*). Spośród gatunków fauny przebywających na torfowiskach i w okolicy obserwowano m.in.: żmiję zygzakowatą (*Vipera barus*), gronostaja (*Mustela erminea*), muchołówkę szarą (*Muscicarpa striata*). Należy wspomnieć, że gatunki takie jak: wierzba borówkolistna, rosziczka okrągłolistna, drabik drzewkowaty, turzyca bagienna były notowane podczas inwentaryzacji z roku 1998 r., a nie były notowane podczas inwentaryzacji w roku 2005.

Rezerwat posiada plan ochrony rezerwatu na okres od 01 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2025 r., sporządzony w październiku 2005 r. przez zespół pod redakcją Pawła Rutkowskiego. Plan ochrony został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 27/07 Woj. Wlkp. z dnia 5 listopada 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Kaczory” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 172 poz. 3747, z dnia 29 listopada 2007 r.). Zgodnie z tym planem w tabeli poniżej zostały wymienione zagrożenia przyrody rezerwatu.

Tabela 4. Zagrożenia przyrody rezerwatu "Torfowisko Kaczory" przedstawione w planie ochrony rezerwatu.

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Sposoby eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
1.	Zakłócenie naturalnych warunków hydrologicznych rezerwatu w następstwie funkcjonowania studni głębinowych położonych na terenie przylegającego do rezerwatu Zakładu Wylęgu Drobiu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Założenie 2 studzienek pomiarowych o głębokości nie przekraczającej 4m, w pododdziałach leśnych 431m oraz 431o. 2. Systematyczny pomiar poziomu wód gruntowych w studzienkach, z częstotliwością raz w miesiącu, przez cały sezon wegetacyjny (od 01 kwietnia do 30 listopada każdego roku). Wykonawstwo powierzyć nadleśnictwu. 3. Sporządzenie raportu z obserwacji na koniec każdego roku kalendarzowego i przekazanie raportu wydziałom właściwym do spraw ochrony środowiska w urzędzie wojewódzkim, powiatowym i gminnym. 4. Gdyby głębokość studzienek pomiarowych miała przekraczać 4 m odstąpić od realizacji zadania.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Sposoby eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
2.	Zagrożenie życia zwierząt drapieżnych i padlinożernych w związku z możliwością zatrucia spowodowanego spożyciem zwierząt mających styczność z trującą wykładaną w kłatkach deratyzacyjnych znajdujących się na pograniczu Zakładu Wylęgu Drobiu i rezerwatu.	Zaleca się odstraszenie lub zwalczanie gryzoni na terenie Zakładu Wylęgu Drobiu przy pomocy środków nie wymagających użycia substancji toksycznych (np. automaty odławiające, elektroniczne systemy odstraszące).
3.	Ograniczenie lub eliminacja naturalnych i sztucznych odnowień rodzimych drzew i krzewów w wyniku szkód powodowanych przez zwierzyinę płową w drzewostanach	Zabezpieczenie odnowień siatką drucianą. Wykonanie powierzyc nadleśnictwu.
4.	Ekspansja obcych geograficznie gatunków roślin, w tym głównie czeremchy amerykańskiej (<i>Prunus serotina</i>).	Mechaniczne usuwanie, poprzez wycinanie, czeremchy amerykańskiej z rezerwatu oraz z pasa o szerokości do 300 m od rezerwatu, w odstępach 2-3 letnich, do czasu wprowadzenia w miejsca zagrożone jej ekspansją gatunków liściastych, takich jak dąb bezszypułkowy, dąb szypułkowy, grab, lipa drobnolistna, klon zwyczajny lub klon jawor i osiągnięcia przez te gatunki wysokości i zwarcia, które pozwoliłoby im na skuteczne konkurencje z czeremchą. Sukcesywne usuwanie, na etapie realizacji zadań związanych z ochroną czynną, dębu czerwonego, świerka pospolitego, modrzewia europejskiego oraz ewentualnie innych geograficznie obcych gatunków drzewiastych i krzewiastych, mogących pojawić się w rezerwacie w trakcie obowiązywania planu ochrony. Wykonanie powierzyc nadleśnictwu
5.	Niekorzystne oddziaływanie linii energetycznej na przebieg naturalnych procesów ekologicznych zachodzących w rezerwacie, wyrażające się koniecznością systematycznego usuwania drzew spod i z sąsiedztwa linii, a także niebezpieczeństwem uszkodzenia wierzchnich warstw gleb torfowych (w tym możliwości uszkodzenia stanowisk roślin podlegających ochronie) i mineralnych w przypadku konieczności usuwania awarii sieci energetycznej.	Uwzględnić możliwość przeniesienia linii energetycznej poza teren rezerwatu w sytuacji, gdyby zaistniała konieczność remontu lub modernizacji linii niezależnie od kwestii jej wpływu na rezerwat (np. w przypadku zerwania się kabli transmisyjnych lub przy konieczności wymiany słupów energetycznych). Przy przenoszeniu linii rozważyć możliwość pozostawienia istniejących już słupów energetycznych do naturalnego ich rozpadu tak, by uniknąć konieczności wjazdu na teren rezerwatu z ciężkim sprzętem remontowo-budowlanym. Realizuje Zakład Energetyczny z porozumieniem z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody, Starostwem Powiatowym oraz nadleśnictwem.
6.	Zagrożenie pożarami.	Zabezpieczenie przeciwpożarowe obszaru rezerwatu zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wykonanie powierzyc nadleśnictwu.

W ramach modernizacji ewidencji gruntów przeprowadzonej w latach 2012-2013 przez Starostwo w Pile linia energetyczna przechodząca nad powierzchnią rezerwatu została w całości zaliczona do gruntów leśnych. Łącznie z niewielkim jej fragmentem przechodzącym nad terenem bagna. W całości stanowi ona pododdział d. Zmiana ta nie ma żadnego wpływu na dalsze działania związane z ochroną przyrody prowadzoną na terenie rezerwatu "Torfowisko Kaczory".

Rezerwat Przyrody – „Zielona Góra” – rezerwat utworzono Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 listopada 1968 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 50 poz. 346). Rezerwat został powiększony do obecnych zarysów w roku 1989 na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 10 maja 1989 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. Nr 17 poz. 119). Na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w drodze aktu prawa miejscowego, wydano Zarządzenie nr 33/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 września 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Zielona Góra".

Rezerwat położony jest na terenie Gminy Wyrzysk, powiat pilski, województwo wielkopolskie. Powierzchnia rezerwatu wynosi 96,09 ha (wg Zarządzenia RDOŚ). Całość rezerwatu

podlega zarządowi Nadleśnictwa Kaczory. Celem ochrony jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, kompleksu lasów liściastych o charakterze zbliżonym do naturalnego wraz z typową dla nich florą i fauną, unikalnym typem gleb oraz stanowiskami dóbr kultury, a w szczególności zachowanie: fragmentów różnych typów grądu środkowoeuropejskiego (*Galio sylvatici-Carpinetum*); populacji jarzębu brekinii (*Sorbus torminalis*); płatu gleb o charakterze vertisoli; cmentarza ewangelickiego z przełomu XIX i XX w.; stanowiska archeologicznego. Ochronie ścisłej (wg planu ochrony) podlega 12,22 ha rezerwatu (obecne pododdziały 168a i 186b oraz część pododdziału 185a), a pozostała część rezerwatu (83,87 ha) podlega ochronie częściowej.

Plan ochrony rezerwatu został sporządzony na okres od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2024 r. ustanowiony Rozporządzeniem Nr12/05 Woj. Wielkopolskiego z dnia 19 września 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zielona Góra” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 142 poz.3921). Plan wykonano w Stacji Ekologii Roślin z datą na 15 listopada 2004 r.

W rezerwacie występuje jeden zespół roślinny - *Galio sylvatici-Carpinetum* Oberd. 1957 – grąd środkowoeuropejski. Lasy rezerwatu wykazują wyraźne zróżnicowanie, które jest odzwierciedleniem zmiennych warunków ekologicznych wynikających przede wszystkim z bogatej rzeźby terenu. Głównym gatunkiem lasotwórczym w rezerwacie jest dąb, który tworzy drzewostany w wieku od ok. 40 do ok. 220 lat. Drugim gatunkiem pod względem zajmowanej powierzchni (15%) jest grab, występuje on w składzie drzewostanu w wieku od 35 do 220 lat. Na terenie rezerwatu znajduje się wiele chronionych i rzadkich gatunków flory. Są to m.in. objęte ochroną gatunkową ścisłą: lilia złotogłów (*Lilium mortagon*), jarząb brekinia (*Sorbus torminalis*), przylaszcza pospolita (*Hepatica nobilis*) oraz objęte ochroną gatunkową częściową: barwinek pospolity (*Vinca minor*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), marzanka wonna (*Galium odoratum*), a także gatunki rzadkie: przytulia leśna (*Galium silvaticum*).

Cmentarz ewangelicki, położony na terenie rezerwatu ma powierzchnię 0,04 ha i znajduje się w wydzieleniu 186c. Stanowisko archeologiczne zawiera ślad osadniczy, przypuszczalnie z okresu neolitu i znajduje się w wydzieleniu 168b. Gleby o charakterze vertisoli zostały opisane przez Nowińskiego w 2004 r. Jest to jedyny udokumentowany płat tych gleb w Polsce. Zbudowane one są z itu trzeciorzędowego o kwaśnym odczynie. Ich cechą charakterystyczną jest okresowe pęcznienie lub wysychanie, co prowadzi do powstania charakterystycznych spękań. Te pionowe spękania często są wypełniane przez materię organiczną, nawet do głębokości 120 cm.

Według planu ochrony rezerwatu stan przyrody, poza częścią północno-zachodnią rezerwatu, jest bardzo dobry. Stan ten uzasadnia się znikomym udziałem gatunków roślin obcych grądom, świadczących o degeneracji zbiorowisk.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Zgodnie z planem ochrony w tabeli poniżej, zostały wymienione zagrożenia przyrody rezerwatu.

Tabela 5. Zagrożenia przyrody na terenie rezerwatu "Zielona Góra", wymienione w planie ochrony rezerwatu.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków	Kto realizuje	Uwagi
Zagrożenia wewnętrzne				
1.	Degeneracja zbiorowiska, degradacja gleby poprzez jej bielcowanie	Eliminacja z drzewostanu gatunków obcych zbiorowiskom grądowym (sosny, świerka, modrzewia), przywrócenie lasom składu gatunkowego właściwego zespołowi <i>Galio sylvatici-Carpinetum</i> , podzespołowi <i>G.s.-C. holcetosum mollis</i>	Nadleśnictwo Kaczory	Pododdział 168b
2.	Uszkodzenia powodowane wśród młodego pokolenia drzew przez zwierzęta	Grodzenie odnowień dębu, brzołka i lipy	Nadleśnictwo Kaczory	Eliminacja nalotu dębu, brzołka i lipy występuje na terenie całego rezerwatu, co w konsekwencji może doprowadzić do uproszczenia struktury gatunkowej grądu.
3.	Ustępowanie brzołka ze składu gatunkowego lasów rezerwatu, w wyniku wzrastającego ocienienia powodowanego przez grab i inne gatunki grądowe	Zbiór nasion z drzew obradzających, wysiew w szkółce leśnej, sadzenie wyhodowanych sadzonek na stokach południowych poza rezerwatem w trakcie zalesiania lub odnawiania siedlisk odpowiadających zespołowi świetlistej dąbrowy (<i>Potentillo albae-Quercetum</i>).	Nadleśnictwo Kaczory	Odstąpiono od możliwości przywrócenia warunków sprzyjających odnawianiu się brzołka na drodze generatywnej lub wegetatywnej, poza strefami wyznaczonymi na mapie planowanych zabiegów ochronnych, gdyż uznano, że następstwo grądu po prawdopodobnie występujących miejscami pierwotnie siedliskach świetlistych dąbrow, ma charakter naturalny. Inicjowanie odnowienia naturalnego brzołka wiązałyby się natomiast z koniecznością usuwania części gatunków drzewiastych, stwarzając tym samym ryzyko zadarnienia powierzchni, co w efekcie również ograniczałoby odnawianie się brekinii.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków	Kto realizuje	Uwagi
4.	Brak naturalnych odnowień dębu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odnowienie sztuczne w istniejących lukach, w których nie zaobserwowano tendencji do naturalnego wkraczania gatunków drzewiastych (na ogół w wyniku zadarnienia powierzchni). 2. Siew nasion lokalnego pochodzenia (także pozyskanych z drzewostanów nasiennych leżących w sąsiedztwie rezerwatu). 3. Pielęgnacja uzyskanych odnowień. 	Nadleśnictwo Kaczory	Przyczyną braku naturalnych odnowień dębu może być ich eliminacja przez zwierzyńnię. Wówczas należałoby zalecić inicjowanie i ochronę odnowień. Jednak brak odnowień może też wynikać ze stopniowego wypierania dębu przez grab, co w przypadku procesów zachodzących w rezerwacie może mieć charakter całkowicie naturalny. Dlatego też zaleca się postępowanie ograniczające ingerencję w naturalne procesy, pozwalające jednak, w wybranych fragmentach rezerwatu, zapewnić ciągłość istnienia drzewostanów dębowych. Stąd też zalecenie dotyczące odnowienia sztucznego postuluje się do realizacji w pododdziałach 168c, 168d, 187a, a zalecenie dotyczące siewu postuluje się do realizacji w pododdziale 167a. 50,9 % powierzchni rezerwatu (pododdział 168a, oddziały 185, 186) pozostawia się przy tym procesom naturalnym.
Zagrożenia zewnętrzne				
1.	Zbiór grzybów – zagrożenie umiarkowane	<p>Wyznaczenie 2 szlaków turystyki pieszej (jeden zgodnie z przebiegiem linii oddziałowych rozgraniczających oddziały 186/187, 186/168, 167/168, drugi zgodnie z przebiegiem linii oddziałowej rozgraniczającej oddziały 185/186).</p> <p>Oznaczenie wyznaczonych szlaków w terenie, farbą, na drzewach, wg zasad stosowanych w znakowaniu szlaków turystyki pieszej.</p> <p>Ustawienie na początku i na końcu każdego ze szlaków tablicy informacyjnej z planem rezerwatu, przebiegiem wyznaczonych szlaków oraz lokalizacją wiaty w północno- wschodniej części pododdziału 186a.</p> <p>Umieszczenie na tablicy informacyjnej ostrzeżenia o zakazie zbaczania z wyznaczonych szlaków.</p> <p>Nadzór nad przestrzeganiem zakazu zbaczania z wyznaczonych szlaków.</p>	Nadleśnictwo Kaczory	Dotyczy całego rezerwatu.
2.	Wydeptywanie – zagrożenie umiarkowane	jak wyżej	Nadleśnictwo Kaczory	jak wyżej
3.	Zaśmiecanie – zagrożenie umiarkowane	jak wyżej	Nadleśnictwo Kaczory	jak wyżej
4.	Przejazdy motocrossowe – zagrożenie umiarkowane	Nadzór nad przestrzeganiem zakazu wjazdu do lasu pojazdom silnikowym	Straż leśna, Nadleśnictwo Kaczory	
5.	Przejazdy rowerami (w szczególności górskimi) – zagrożenie umiarkowane	Nadzór nad przestrzeganiem zakazu poruszania się rowerami poza wyznaczonym do tego szlakiem.	Straż leśna, Nadleśnictwo Kaczory	

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków	Kto realizuje	Uwagi
6.	Gradacja zwójki zieloneczki – zagrożenie okresowo duże	Monitoring stopnia uszkodzeń aparatu asymilacyjnego drzew opanowanych. Monitoring wydzielającego się posuszu. W przypadku wydzielania się posuszu grożącego załamaniem się trwałości ekosystemu leśnego w rezerwacie oraz w terenach przyległych, należy rozważyć, w konsultacji z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody, możliwość zwalczania biologicznego w oddziałach 168, 187 (powierzchnia 44,97 ha – 46,8% powierzchni rezerwatu).	Nadleśnictwo Kaczory	Dotyczy całego rezerwatu. Pomimo lokalnie silnych uszkodzeń aparatu asymilacyjnego dębów (miejscami do 90%), stan ten, przynajmniej wg obserwacji z roku 2004, nie zagraża trwałości ekosystemu, gdyż luki w prześwietlonych żerami zwójki fragmentach drzewostanów wypełnia grab – podstawowy gatunek lasów grądowych.
7.	Potencjalnie możliwe zacinienie południowego brzegu rezerwatu	Zakaz stawiania trwałych obiektów budowlanych (budynków mieszkalnych, budynków gospodarczych, wiat, garaży, i.t.p.) w odległości mniejszej niż 50 m od południowej ściany drzewostanu.	Dotyczy właścicieli działek przylegających do rezerwatu	Zagrożenie to dotyczy brzęka, który w przypadku zacinienia może stracić zdolność obradzania nasion. Aktualnie zagrożenie to nie występuje.

Sposoby ochrony przewidziane w planie ochrony rezerwatu:

1.1. Sposoby ochrony wartości kulturowych

Dopuszcza się przekazanie w opiekę, w pierwszej kolejności społeczności ewangelickiej (gdyby spotkało się to z odpowiednim zainteresowaniem), cmentarza w pododdziale leśnym 186c, z prawem do renowacji nagrobków, względnie zastąpienia zniszczonych grobów tablicą pamiątkową z wykazem osób tu pochowanych, jednak bez prawa obsadzania cmentarza jakąkolwiek roślinnością.

1.2. Sposoby ochrony gleb

Polegają na zakazie wykonywania jakichkolwiek czynności naruszających strukturę gleb o charakterze vertisoli, z wyjątkiem działań związanych z prowadzeniem badań naukowych lub też z działaniami o charakterze dydaktycznym.

1.3. Sposoby ochrony ekosystemów leśnych

1.3.1 W strefie zaliczonej do ochrony ścisłej ochrona ekosystemów leśnych polegać będzie na całkowitym i trwałym zaniechaniu bezpośredniej ingerencji człowieka w przebieg procesów przyrodniczych. Jedynym odstępstwem od tej zasady może być ochrona przeciwpożarowa.

1.3.2. W strefie zaliczonej do ochrony czynnej ochrona polegać będzie na:

1.3.2.1. działaniach przebudowy w drzewostanach, mających na celu ich unaturalnienie, poprzez:

- eliminację gatunków obcych zbiorowiskom grądowym (sosny, świerka, modrzewia). Uwaga ta nie dotyczy przestojów sosnowych w wieku powyżej 130 lat, które należy pozostawić do naturalnej śmierci;

- przywrócenie drzewostanom w pododdziale 168b składu gatunkowego zgodnego z jednostką roślinności potencjalnej, dopuszczając zarówno siew nasion, jak i sadzenie sadzonek uzyskanych z nasion lokalnego pochodzenia (z terenu rezerwatu lub też z sąsiadujących z rezerwatem drzewostanów nasiennych);
 - zabezpieczenie odnowień dębowych, grabowych, lipowych przed zwierzyną poprzez ogrodzenie młodego pokolenia siatką;
 - pielęgnację odnowień;
 - regulację stosunków świetlnych sprzyjających wzrostowi młodego pokolenia.
- 1.3.2.2. działaniach zabezpieczających trwałość ekosystemu leśnego poprzez:
- inicjowanie odnowienia naturalnego lub podsiew nasion dębu w pododdziale 167a;
 - zabezpieczenie odnowień dębowych i lipowych przed zwierzyną poprzez ogrodzenie młodego pokolenia siatką;
 - pielęgnację odnowień;
 - regulację stosunków świetlnych sprzyjających wzrostowi młodego pokolenia.
- 1.3.2.3. działaniach z zakresu zabezpieczenia drzewostanów przed szkodliwym wpływem czynników biotycznych i abiotycznych poprzez:
- ochronę przeciwpożarową według obowiązujących przepisów;
 - monitoring stanu zdrowotnego lasu i występujących szkód;
 - monitoring mający na celu uchwycenie i (w miarę możliwości) wyeliminowanie pojawiających się obcych inwazyjnych gatunków roślin (czeremcha amerykańska *Padus serotina*, niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* i innych).
- 1.3.2.4. Ochrona gatunkowa jarzębu brekinii (*Sorbus torminalis*) odbywać się będzie poprzez:
- zabezpieczenie przed zwierzyną naturalnych odnowień ogrodzeniem drewnianym, w miejscach wskazanych na „Mapie zadań związanych z realizacją planu ochrony rezerwatu”;
 - bieżącej konserwacji istniejących ogrodzeń;
 - zbiór owoców z drzew rosnących na południowej krawędzi rezerwatu oraz wysiew nasion poza rezerwatem;

- ustanowienie strefy chroniącej przed zacienieniem o szerokości 50 m, położonej na zewnątrz od południowej granicy rezerwatu.
2. Zapewnieniu zwiększania różnorodności biologicznej w rezerwacie służyć powinno pozostawianie w lesie drzew martwych dla odtworzenia siedlisk związanej z nimi flory i fauny
3. Ochrona walorów krajobrazowych, widokowych i przyrodniczo- krajobrazowych polega na:
- zachowaniu starodrzewów leśnych,
 - ograniczaniu wykonywania oraz czasu wykonywania zabiegów ochronnych, związanych z usuwaniem drzew w trakcie przebudowy drzewostanów oraz z wykonywaniem grodzień chroniących młode pokolenie drzewostanu w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków turystycznych.

Stan ekosystemów leśnych:

- ekosystemy naturalne zajmują 88,08 ha (91,67% powierzchni ekosystemów leśnych ogółem),
- ekosystemy zbliżone do naturalnych zajmują 0,12 ha (0,12% powierzchni ekosystemów leśnych ogółem),
- ekosystemy zniekształcone przez gospodarkę leśną zajmują 5,39 ha (5,61% (powierzchni ekosystemów leśnych ogółem),
- ekosystemy leśne, zniekształcone prawdopodobnie w wyniku zgrabiania w przeszłości ściółki leśnej, zajmują 0,06 ha (0,06% powierzchni ekosystemów leśnych ogółem),
- ekosystemy leśne na gruncie porolnym zajmują 2,40 ha (2,50% powierzchni ekosystemów leśnych ogółem),
- zbiorowisko grądowe na terenie cmentarza zajmuje 0,04 ha (0,04% powierzchni ekosystemów leśnych ogółem),

Tabela 6. Ogólna charakterystyka rezerwatów (tabela opracowana w oparciu o Wzór 3 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Lp.	Nazwa	Podstawa prawna	Położenie		Rodzaj rezerwatu	Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego:		Pow. [ha] objęta ochroną			Ważniejsze zbiorowiska i zespoły leśne
			Oddział	Leśnictwo		Przedmiotu ochrony	Typu ekosystemu	wg rozp. [ha]	Wg rozp. na terenie Nadleśnictwa Kaczory	Wg PUL (pow. ewid) [ha]	
1.	Rezerwat Torfowisko Kaczory	Rozporządzenie nr 24/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 września 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Torfowisko Kaczory"	431~a, 431a, 431b, 431c, 431d, 431f, 431g, 431h, 431i, 431j, 431k, 431l, 431m, 431n, 431o, 431p, 431r, 431s	Radacznica	florystyczny (FI)	florystyczny (PFI), roślin zarodnikowych (rz)	różnych ekosystemów (EE), lasów i torfowisk (It)	32,77	32,77 ha	32,77	torfowiska przejściowe
2.	Rezerwat Zielona Góra	Zarządzenie nr 33/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 września 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Zielona Góra"	167~a, 167a, 168~a, 168a, 168b, 168c, 168d, 168f, 185~a, 185a, 185b, 185c, 186~a, 186a, 186b, 186c, 187~a, 187a	Zielonagóra	leśny (L)	fitocenotyczny (PFI), zbiorowisk leśnych (zl)	leśny i borowy (EL), lasów nizinnych (lni)	96,09	96,09 ha	96,09	grąd środkowo-europejski (<i>Galio sylvatici-Carpinetum</i>)

3.1.2. Obszary Chronionego Krajobrazu

Na terenie Nadleśnictwa Kaczory znajdują się trzy obszary chronionego krajobrazu:

Dolina Noteci – obszar położony jest na terenie powiatu pilskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego i chodzieskiego. Powierzchnia ogólna obszaru wynosi 68 840 ha, w tym na terenie nadleśnictwa 8031,50 ha.

Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie – obszar położony jest na terenie powiatu złotowskiego i pilskiego. Powierzchnia ogólna obszaru wynosi 17 240 ha, w tym na terenie nadleśnictwa 636,66 ha.

Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy – obszar położony jest na terenie powiatu pilskiego i złotowskiego. Powierzchnia ogólna obszaru wynosi 93 910 ha, w tym na terenie nadleśnictwa 4739,65 ha.

Wszystkie obszary powstały na podstawie tych samych aktów prawnych:

- Uchwała Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Nr 11, poz. 95)
- Rozporządzenie nr 5/98 Wojewody Pilskiego z 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Woj. Pil. Nr 13, poz. 83)

Obecnie obszary te są chronione jedynie na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

3.1.3. Obszary Natura 2000

W celu realizacji wspólnej polityki ochrony zasobów przyrodniczych na obszarze Unii Europejskiej stworzono Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000. Sieć ta składa się z obszarów specjalnej ochrony ptaków (oso), wyznaczonych w ramach tzw. dyrektywy ptasiej (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) oraz specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO), wyznaczonych w ramach tzw. dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory).

Grunty Nadleśnictwa Kaczory objęte są zasięgiem dwu obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO). Stanowią je: Puszcza nad Gwdą - PLB300012 oraz Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego - PLB300001. Dodatkowo na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo Kaczory występuje pięć obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Są to: Dębowa Góra - PLH300055, Dolina Łobżonki - PLH300040, Dolina Noteci - PLH300004, Ostoja Pilska - PLH300045 i Struga Białośliwka - PLH300054. Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty są to obszary, które zostały powołane w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz cennych gatunków roślin i zwierząt (poza ptakami). Obecnie podlegają one ochronie na mocy prawa wspólnotowego. Po zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska, mocą rozporządzenia, przyjmą nazwę - specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO). Tabela 7 zawiera powierzchnie obszarów Natura 2000 na tle gruntów Nadleśnictwa Kaczory. Opisy poszczególnych obszarów Natura 2000, zawarte na kolejnych stronach, pochodzą z Standardowych Formularzy Danych i odnoszą się do całych obszarów, a nie tylko do tych ich fragmentów, które leżą na gruntach Nadleśnictwa Kaczory.

Tabela 7. Obszary Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Kaczory.

Lp.	Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru wg SDF [ha]	Powierzchnia obszaru na gruntach zarządzanych przez n-ctwo [ha]	Udział gruntów nadleśnictwa w całkowitej powierzchni obszaru Natura 2000 [%]	Udział powierzchniowy obszaru Natura 2000 w gruntach nadleśnictwa [%]
1	2	3	4	5	6
1.	Puszcza nad Gwdą	77678,9	8314,24 (pow. bez współwłasności)	10,7	50,0
2.	Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego	32672,1	152,41	0,5	0,9
3.	Dębowa Góra	586,8	589,29	100,0	3,5
4.	Dolina Łobżonki	5894,4	436,55	7,4	2,6
5.	Dolina Noteci	50532,0	513,89	1,0	3,1

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru wg SDF [ha]	Powierzchnia obszaru na gruntach zarządzanych przez n-ctwo [ha]	Udział gruntów nadleśnictwa w całkowitej powierzchni obszaru Natura 2000 [%]	Udział powierzchniowy obszaru Natura 2000 w gruntach nadleśnictwa [%]
6.	Ostoja Piłska	3068,6	693,76	22,6	4,2
7.	Struga Białośliwka	251,7	230,11	91,4	1,4
	Razem	170684,5*	10126,42**	-	60,9
	Powierzchnia gruntów w zarządzie nadleśnictwa	16644,72 ha			

* - wynik prostego podsumowania

** - suma powierzchni gruntów nadleśnictwa objętych co najmniej jednym obszarem Natura 2000

• **Obszary ptasie**

Puszcza nad Gwdą - PLB300012

Obszar został ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 nr 25 poz. 133) na powierzchni 77678,9 ha. Kolejny akt prawny, dotyczący obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 358) nie zmienił zasięgu i powierzchni obszaru.

Według danych z SDF (2011-09) Puszcza nad Gwdą to rozległy kompleks leśny obejmujący w większości bory sosnowe, a na zboczach i dnach dolin – lasy liściaste i mieszane. Obszar charakteryzuje silnie urozmaiconą, postglacjalną rzeźbę terenu przyczyniającą się do zróżnicowania siedlisk oraz bogactwo jezior, głównie eutroficznych, ale również mezotroficznych i dystroficznych, z cennymi gatunkami i zbiorowiskami roślinnymi, o powierzchni od kilku do kilkuset ha. W obniżeniach terenu i wzdłuż rzek występują torfowiska zasadowe, nakredowe, przejściowe i zdegradowane torfowiska wysokie oraz inne tereny podmokłe. W obrębie ostoi znajdują się także połacie łąk kośnych, a pola orne mają niewielki udział powierzchniowy.

W obszarze występuje (wg SDF) 27 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz: 2 gatunki ślimaków, 1 gatunek minoga, 2 gatunki ryb i 5 gatunków ssaków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Dane liczbowe obszaru:

- Powierzchnia całego obszaru (wg SDF 2011-09) – 77678,9 ha,
- Pow. obszaru pokrywająca się z gruntami w zarządzie nadleśnictwa – 8314,24 ha (powierzchnia nie uwzględniająca współwłasności),
- Przedmiot ochrony obszaru – ptaki wymienione w Zał. I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, ujęte w SDF, mające ocenę populacji A, B lub C oraz regularnie występujące ptaki migrujące nie

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (tabela 8).

Obszar posiada projekt planu ochrony sporządzony dla wielkopolskiej części obszaru.

**Tabela 8. Gatunki ptaków – przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą -
PLB300012.**

Lp.	Gatunek	Nazwa łacińska	Środowisko	Ochrona ²⁾	Ocena populacji
gatunki wymienione w Zał. I Dyrektywy Rady 79/409/EWG					
1.	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	drzewostany, często podmokłe głównie liściaste z obecnością dużych drzew	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A031	C
2.	kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	stare drzewostany w sąsiedztwie większych zbiorników wodnych	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A073	C
3.	kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	stare drzewostany w sąsiedztwie większych zbiorników wodnych	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A074	C
4.	bielik	<i>Haliaetus albicilla</i>	starsze drzewostany, głównie sosnowe często w pobliżu zbiorników wodnych	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A075	C
5.	rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>	stare drzewostany w sąsiedztwie większych zbiorników wodnych	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A094	C
6.	żuraw	<i>Grus grus</i>	niewielkie bagienka śródleśne, obrzeża zbiorników wodnych	ŚCISŁA (*) BD I kod gatunku A127	C
7.	puchacz	<i>Bubo bubo</i>	starsze drzewostany	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A215	C
8.	lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>	rozcłunkowane zrębami zupełnymi bory sosnowe	ŚCISŁA BD I kod gatunku A224	B
9.	zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	dolina Gwdy, głównie fragmenty z urwistymi brzegami	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A229	C
10.	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	stare drzewostany, przede wszystkim bory sosnowe	ŚCISŁA (*) BD I kod gatunku A236	C
11.	lerka	<i>Lullula arborea</i>	zręby zupełne i obrzeża borów	ŚCISŁA BD I kod gatunku A246	B
12.	włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	drzewostany sosnowe, głównie z udziałem świerka	ŚCISŁA BD I kod gatunku A223	B
13.	muchotówka mała	<i>Ficedula parva</i>	stare, cieniste lasy bukowe, rzadziej lasy mieszane z dolnym piętrzem bukowym	ŚCISŁA BD I kod gatunku A320	C
regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Zał. I Dyrektywy Rady 79/409/EWG					
14.	nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	większe jeziora i stawy rybne	ŚCISŁA (*) BD I kod gatunku A070	C
15.	gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	jeziora i stawy rybne	ŚCISŁA (*) kod gatunku A067	B

²⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą

(*) – gatunki wymagające ochrony czynnej

(**) – gatunki, których dotyczy zakaz fotografowania, filmowania i obserwacji mogących powodować płoszenie lub niepokojenie

BD I – gatunek z załącznika I Dyrektywy Ptasiej

Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego – PLB300001

Obszar został ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 nr 25 poz. 133) na powierzchni 32672,1 ha. Kolejny akt prawny, dotyczący obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 358) nie zmienił zasięgu i powierzchni obszaru.

Według danych z SDF (2012-07) obszar obejmuje pradolinę rzeczną o zmiennej szerokości od 2 do 8 km, która ma tu przebieg równoleżnikowy. Od północy obszar graniczy z wysoczyzną Pojezierza Krajeńskiego - maksymalne deniwelacje pomiędzy dnem doliny, a skrajem wysoczyzny dochodzą tu do 140 m. Od południa pradolina jest ograniczona piaszczystym Tarasem Szamocińskim, zajęтым w znacznej mierze przez lasy, stykającym się z krawędzią Pojezierza Chodzieskiego. Znaczne części pradoliny zostały zmeliorowane i prowadzona jest na nich gospodarka łąkowa. W kilku miejscach pradoliny założono stawy rybne, na których prowadzona jest intensywna hodowla ryb - stawy Antoniny, Smogulec, Ostrówek, Występ i Ślesin. Zachodnia część pradoliny, objęta przez obszar, jest obecnie doliną Noteci. Część wschodnia jest doliną żeglownego Kanału Bydgoskiego, wybudowanego w końcu XVIII w., łączącego dorzecza Odry i Wisły.

W obrębie obszaru znajdują się 2 ostoje ptaków o randze europejskiej: E37 (Stawy Ostrówek i Smogulec) i E38 (Stawy Ślesin i Występ). Występuje tu co najmniej 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla około 10% populacji krajowej (C6) podróżniczka (PCK); co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK) i kania czarna (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występują kania ruda i błotniak stawowy. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) łabędzia czarnodziobego; stosunkowo duże koncentracje (C7) osiąga siewka złota.

Dane liczbowe obszaru:

- Powierzchnia całego obszaru (wg SDF 2012-07) – 32672,1 ha,
- Pow. obszaru pokrywająca się z gruntami w zarządzie nadleśnictwa – 152,41 ha,
- Przedmiot ochrony obszaru – ptaki wymienione w Zał. I Dyrektywy Rady 79/409/EWG ujęte w SDF, mające ocenę ogólną A, B lub C oraz regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (tabela 9).

Tabela 9. Gatunki ptaków – przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego – PLB300001.

Lp.	Gatunek	Nazwa łacińska	Środowisko	Ochrona ²⁾	Ocena populacji
gatunki wymienione w Zał. I Dyrektywy Rady 79/409/EWG					
1.	czapla biała	<i>Egretta alba</i>	różnego typu siedliska wodne	ŚCISŁA BD I kod gatunku A027	C
2.	łabędź czarnodzioby	<i>Cygnus columbianus bewickii</i>	na jeziorach, stawach rybnych, bagnach w dolinach rzecznych i na przyległych terenach rolniczych	ŚCISŁA BD I kod gatunku A037	B
3.	łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	starorzecza, stawy rybne, małe oczka wodne	ŚCISŁA BD I kod gatunku A038	C
4.	kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	stare drzewostany w sąsiedztwie większych zbiorników wodnych	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A073	C
5.	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	starsze drzewostany, głównie sosnowe często w pobliżu zbiorników wodnych	ŚCISŁA (*)(**) BD I kod gatunku A075	C
6.	derkacz	<i>Crex crex</i>	łąki	ŚCISŁA (*) BD I kod gatunku A122	C
7.	żuraw	<i>Grus grus</i>	niewielkie bagienka śródleśne, obrzeża zbiorników wodnych	ŚCISŁA (*) BD I kod gatunku A127	C
8.	siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>	pastwiska, łąki z krótką trawą, na rozległych polach z niską oziminą, przeoranych polach, kartofliskach, spuszczonej stawach rybnych	ŚCISŁA BD I kod gatunku A140	C
9.	podrózniczek	<i>Luscinia svecica</i>	łozowiska, torfowiska niskie, brzegi rzek,	ŚCISŁA BD I kod gatunku A272	B
regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Zał. I Dyrektywy Rady 79/409/EWG					
10.	łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	różnego rodzaju siedliska wodne	ŚCISŁA BD I kod gatunku A036	C
11.	łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	starorzecza, stawy rybne, małe oczka wodne	ŚCISŁA BD I kod gatunku A038	C
12.	gęś zbożowa	<i>Anser fabalis</i>	pola uprawne i łąki położone blisko mokradeł	ŚCISŁA BD I kod gatunku A039	C
13.	gęś białoczelna	<i>Anser albifrons</i>	pola uprawne i łąki w sąsiedztwie zbiorników wodnych	ŚCISŁA BD I kod gatunku A041	C
14.	krakwa	<i>Anas strepera</i>	zbiorniki wodne	ŚCISŁA (*) BD I kod gatunku A051	C
15.	plaskonos	<i>Anas clypeata</i>	płytkie, zeutrofizowane wody	ŚCISŁA (*) kod gatunku A056	C
16.	łyśka	<i>Fulica atra</i>	zbiorniki wodne	kod gatunku A125	C
17.	czajka zwyczajna	<i>Vanellus vanellus</i>	podmokłe łąki o niskiej roślinności, obrzeża zbiorników wodnych	ŚCISŁA kod gatunku A142	C
18.	rycyk	<i>Limosa limosa</i>	rozległe, podmokłe łąki kośne i pastwiska w dolinach rzek	ŚCISŁA kod gatunku A156	C
19.	kulik wielki	<i>Numenius arquata</i>	rozległe kompleksy podmokłych, pozbawionych zadrzewień łąk i pastwisk	ŚCISŁA kod gatunku A160	C

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek	Nazwa łacińska	Środowisko	Ochrona ²⁾	Ocena populacji
20.	dziwonia zwyczajna	<i>Carpodacus erythrinus</i>	doliny rzeczne oraz obniżenia nad jeziorami i torfowiskami	ŚCISŁA kod gatunku A371	C

¹⁾ Lokalizacja (oddział) podana na podstawie projektu Planu Ochrony OSO Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego – PLB300001

²⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą

(*) – gatunki wymagające ochrony czynnej

(**) – gatunki, których dotyczy zakaz fotografowania, filmowania i obserwacji mogących powodować płoszenie lub niepokoienie

BD I – gatunek z załącznika I Dyrektywy Ptasiej

- **Obszary siedliskowe**

Dolina Łobzonki - PLH300040

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty, zatwierdzony DECYZJĄ WYKONAWCZĄ KOMISJI z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 8135) (Dz.U. L 24 z 26.1.2013).

Według danych z SDF (2009-04) obszar chroni rzekę Łobzonkę (Łobzonkę) wraz z fragmentami dopływów – Lubczą i Orlą oraz tereny do nich przyległe, stanowiąc jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych na Krajnie (Pojezierzu Krajeńskim). Osią obszaru jest około 60 kilometrowa dolina rzeki Łobzonki od okolic Białobłocia i Lutówka aż po dolinę Noteci (poniżej Osieka n/Notecią). W rzekach dominuje żwirowo-piaszczysty charakter dna i żwawy nurt nawiązujący do rzek podgórskich. Ostoję wyróżnia obecność bogatych florystycznie, właściwie wykształconych grądów w odmianie krajeńskiej oraz znaczne powierzchnie ekstensywnie użytkowanych łąk. Cechą ostoi jest bogactwo w siedliska i gatunki z załączników I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz rola korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym.

Obszar wyróżnia się obecnością aż 20 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest szczególnie istotny dla ochrony żyznych postaci lasów, zwłaszcza grądów środkowoeuropejskich *Galio sylvatici-Carpinetum* w odmianie krajeńskiej, a także żyznej buczyny pomorskiej *Galio odorati-Fagetum*. Osią obszaru jest jednak rzeka Łobzonka wraz z fragmentami dopływów – Lubczą i Orlą. Rzeki te w różnych fragmentach zawierają siedliska charakterystyczne dla tzw. rzek włosienicznikowych. W dolinach występują stosunkowo liczne łąki o zwykle ekstensywnej formie użytkowania. Rzeki przepływają przez kilka jezior eutroficzných, a Łobzonce towarzyszą niewielkie starorzecza. Znamienne są również dobrze zachowane i zróżnicowane łągi olszowe. Na zboczach dolin rzecznych występują niekiedy murawy kserotermiczne. Istotną rolę siedliskotwórczą pełnią ekosystemy torfowisk mszarnych, borów i brzezin bagiennych oraz jezior dystroficznych. W ekosystemach tych występuje szereg gatunków zagrożonych i/lub chronionych w

skali kraju oraz rzadkich w regionie.

Z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG na terenie ostoi występują m in.: 2 gatunki ssaków (bóbr, wydra), 2 gatunki płazów (kumak nizinny i traszka grzebieniasta), minóg strumieniowy, bezkręgowce: skójką gruboskorupowa, trzepla zielona, czerwończyk nieparek, jelonek rogacz i pachnica dębowa. Z gatunków roślin z Załącznika II występuje lipiennik Loesela i mech – sierpowiec błyszczący.

Dane liczbowe:

- Powierzchnia całego obszaru (wg SDF 2009-04) – 5894,4 ha,
- Pow. obszaru pokrywająca się z gruntami w zarządzie nadleśnictwa – 436,55 ha,
- Pow. siedlisk przyrodniczych zinwentaryzowanych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa w zasięgu obszaru Natura 2000 PLH300040 – 244,26 ha,
- Przedmiot ochrony obszaru – typy siedlisk przyrodniczych (tabela 10) wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG ujęte w SDF, mające ocenę stopnia reprezentatywności A,B lub C; zwierzęta (ssaki, płazy, bezkręgowce) oraz rośliny (tabela 11) wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG mające ocenę populacji A,B lub C.

Tabela 10. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony obszaru Dolina Łobzonki - PLH300040 .

Lp.	Kod N2000	Nazwa	Ocena stopnia reprezentatywności
1.	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charcteria spp.</i>)	A
2.	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i> .	A
3.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	B
4.	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	A
5.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostyilion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	B
6.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	B
7.	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	A
8.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	B
9.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	A
10.	7210	Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis</i>)	A
11.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	A
12.	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	B
13.	9130	Żywe buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	A
14.	9160	Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	B
15.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	A
16.	9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	B
17.	91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	B
18.	91EO	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe</i>)	A

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

**Tabela 11. Rośliny i zwierzęta będące przedmiotami ochrony w obszarze Dolina Łobzonki -
PLH300040**

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena populacji
1	1337	bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	C
2	1355	wydra europejska	<i>Lutra lutra</i>	C
3	1166	traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	C
4	1188	kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	C
5	1096	minóg strumieniowy	<i>Lampetra planeri</i>	C
6	1032	skójka gruboskorupowa	<i>Unio crassus</i>	C
7	1037	trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	C
8	1060	czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	C
9	1083	jelonek rogacz	<i>Lucanus cervus</i>	C
10	1084	pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	C

**Tabela 12. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF dla obszaru Dolina
Łobzonki - PLH300040 w tym położonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.**

	Kod siedliska	Orientacyjna pow. na terenie obszaru N2000 (SDF) [ha]	% pokrycia siedliskiem obszaru Natura 2000 (SDF)	Pow. na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo [ha]*	Ocena stopnia reprezentatywności/przedmiot ochrony
Pow. Obszaru Dolina Łobzonki - PLH300040: 5 894,4 ha (SDF) Powierzchnia gruntów w zarządzie nadleśnictwa: 436,55 ha	3140	118	2,00	-	B/TAK
	3150	118	2,00	-	B/TAK
	3160	29	0,50	-	B/TAK
	3260	59	1,00	-	B/TAK
	6210	1	0,02	-	<u>D/NIE</u>
	6430	12	0,20	-	C/TAK
	6510	884	15,00	6,98	C/TAK
	7110	29	0,50	-	B/TAK
	7120	1	0,02	-	C/TAK
	7140	29	0,50	-	B/TAK
	7210	1	0,02	-	C/TAK
	7230	47	0,80	-	A/TAK
	9110	59	1,00	-	B/TAK
	9130	354	6,00	-	B/TAK
	9160	47	0,80	-	B/TAK
	9170	589	10,00	158,29	B/TAK
	9190	59	1,00	-	A/TAK
	91D0	47	0,80	-	B/TAK
91E0	354	6,00	60,45	B/TAK	
91I0	118	2,00	-	<u>D/NIE</u>	

* - podane powierzchnie wynikają z weryfikacji inwentaryzacji siedlisk, która odbyła się w roku 2012 i 2013

Dolina Noteci - PLH300004

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty, zatwierdzony DECYZJĄ WYKONAWCZĄ KOMISJI z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 8135) (Dz.U. L 24 z 26.1.2013).

Według danych z SDF (2008-02) obszar obejmuje fragment doliny Noteci między miejscowością Wieleń a Bydgoszczą. Obszar jest w dużej części zajęty przez torfowiska niskie, z fragmentami zalewowych łąk i trzcinowisk, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Na zboczach doliny znajdują się płaty muraw kserotermicznych. W okolicach Goraja, Pianówki i Góry oraz Ślesina występują kompleksy buczyn i dąbrów, w tym m. in. siedlisk przyrodniczych: ciepłolubnej dąbrowy i mieszanych lasów zboczowych. Teren przecinają kanały i rowy odwadniające. Liczne są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płaty łągów. Łąki są intensywnie użytkowane.

Obszar obejmuje bogatą mozaikę siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (16 rodzajów), z priorytetowymi lasami łągowymi i dobrze zachowanym kompleksami łąkowymi, choć łącznie zajmują one poniżej 20% powierzchni obszaru. Notowano tu też 8 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym: 2 gatunki ssaków (bóbr, wydra), 1 gatunek płaza (kumak nizinny), 3 gatunki ryb (boleń, głowacz białopłetwy, piskorz), 1 gatunek owada (czerwończyk fioletek) oraz 1 gatunek rośliny – starodub łąkowy.

Dane liczbowe:

- Powierzchnia całego obszaru (wg SDF 2008-02) – 50 532,0 ha,
- Pow. obszaru pokrywająca się z gruntami w zarządzie nadleśnictwa – 513,89 ha,
- Pow. siedlisk przyrodniczych zinwentaryzowanych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa w zasięgu obszaru Natura 2000 PLH300004 – 144,91 ha,
- Przedmiot ochrony obszaru – typy siedlisk przyrodniczych (tabela 13) wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG ujęte w SDF, mające ocenę stopnia reprezentatywności A, B lub C; zwierzęta (ssaki, płazy, bezkręgowce) oraz rośliny (tabela 14) wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG mające ocenę populacji A, B lub C.

Tabela 13. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony obszaru Dolina Noteci -
PLH300004.

Lp.	Kod N2000	Nazwa	Ocena stopnia reprezentatywności
1	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> .	A
2	3270	Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.	A
3	4030	Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylyon</i>)	A
4	6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis</i>) - priorytetowe są tylko murawy z ważnymi stanowiskami storczyków	B
5	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	B
6	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylyon alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	A
7	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	A
8	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	A
9	9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	A
10	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	A
11	9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	B
12	91EO	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	B
13	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	C
14	91I0	Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	B

Tabela 14. Rośliny i zwierzęta będące przedmiotami ochrony w obszarze Dolina Noteci - PLH300004

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena populacji
1	1355	wydra europejska	<i>Lutra lutra</i>	C
2	1188	kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	C
3	1145	piskorz	<i>Misgurnus fossilis</i>	C
4	1038	czerwończyk fioletek	<i>Lycaena helle</i>	C
5	1617	starodub łąkowy	<i>Angelica palustris</i>	B

Tabela 15. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF obszaru Dolina Noteci - PLH300004 w tym położonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.

	kod siedliska	Orientacyjna pow. na terenie obszaru N2000 (SDF) [ha]	% pokrycia siedliskiem obszaru Natura 2000 (SDF)	Pow. na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo [ha]*	Ocena stopnia reprezentatywności/przedmiot ochrony
Pow. Obszaru Dolina Noteci - PLH300004: 50 532 ha (SDF) Powierzchnia gruntów w zarządzie nadleśnictwa: 513,89 ha	3150	253	0,50	-	A/TAK
	3270	505	1,00	-	A/TAK
	4030	25	0,05	-	B/TAK
	6210	25	0,05	0,11	B/TAK
	6230	505	1,00	-	D/NIE
	6410	1011	2,00	-	A/TAK
	6430	5	0,01	-	B/TAK
	6440	1011	2,00	-	D/NIE
	6510	1011	2,00	3,01	A/TAK
	9110	253	0,50	-	C/TAK
	9130	505	1,00	-	B/TAK
	9170	152	0,30	69,20	B/TAK
	9190	56	0,11	-	C/TAK
	91E0	1516	3,00	70,44	C/TAK
91F0	25	0,05	1,15	C/TAK	
91I0	1516	3,00	1,00	B/TAK	

* - podane powierzchnie wynikają z weryfikacji inwentaryzacji siedlisk, która odbyła się w roku 2012 i 2013

Ostoja Pilska - PLH300045

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty, zatwierdzony DECYZJĄ WYKONAWCZĄ KOMISJI z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 8135) (Dz.U. L 24 z 26.1.2013).

Według danych uzyskanych z SDF (2009-04) Ostoja Pilska chroni zespół najcenniejszych obszarów przyrodniczych położonych w północnej Wielkopolsce, niedaleko Piły, szczególnie bogatych w siedliska Natura 2000. Fizjograficznie obszar ten usytuowany jest w większości w obrębie południowej części mezoregionu Dolina Gwdy, fragmentami wkracza na Równinę Wałęcką (na północnym wschodzie), Pojezierze Krajeńskie (na północnym-zachodzie), a w południowej części - w Dolinę Środkowej Noteci. Geomorfologia tego obszaru związana jest z głównie z postojem łądolodu w czasie ostatniego zlodowacenia. Ostoja Pilska w całości położona jest na obszarze pomiędzy morenami czołowymi na linii Czarnkowa i Chodzieży na południu, a morenami usytuowanymi pomiędzy Wyrzyskiem, Wysoką, Strącznem i Zawadą. Tym samym zasadniczy rys

morfologiczny tego obszaru rozpoczął kształtowanie się ok. 17,7 tys. lat temu. Większość położonych w Ostoi jezior jest pochodzenia rynnowego i wytopiskowego, a proces wytapiania się brył martwego lodu, konserwujących obydwie typy form, rozpoczął się nie wcześniej niż ok. 14,5 tys. lat temu. Równiny akumulacji biogenicznej towarzyszące jeziorom, bądź też w całości obejmujące dawne misy jeziorne, obecnie są najczęściej zajęte przez ekstensywnie użytkowane łąki, torfowiska mszarne lub niskie. Wytworzone pokłady torfów sięgają często do 3-4 m p.p.t., a podścielające je gytie osiągają miąższość nawet kilkunastu metrów. Cechą Ostoi Pilskiej jest duża zmienność typologiczna siedlisk hydrogenicznych, zwłaszcza jezior ramienicowych i dystroficznych oraz torfowisk (przejściowych i wysokich), siedlisk lasów łągowych usytuowanych w dolinach strumieni oraz siedlisk towarzyszących dużej rzece nizinnej – Gwdzie. Całości dopełniają ubogie bory skupione głównie na obszarze śródlądowego pola wydmowego położonego na południowy-zachód od Piły oraz nieco żyzniejsze typy lasów, w tym kwaśne dąbrowy i buczyny, także bory i lasy bagienne. Ostoja Pilska składa się z dziewięciu obszarów usytuowanych wokół Piły.

Ostoja Pilska pod względem liczby typów siedlisk Natura 2000, stanowi jeden z bogatszych obszarów Wielkopolski i szerzej Zachodniej Polski. Licznie reprezentowane są rzadkie i zagrożone w skali regionu i kraju gatunki roślin, zwierząt i innych królestw świata żywego, w tym wiele podlegających ochronie prawnej oraz rzadkie i zagrożone wymarciem w regionie i kraju zbiorowiska roślinne. Na obszarze stwierdzono 9 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym: 5 gatunków ssaków (bóbr, wydra, nocek duży, nocek Bechsteina, mopek), 1 gatunek płaza (kumak nizinny), 1 gatunek ryby (boleń), 3 gatunki owadów (czerwończyk nieparek, zalotka większa, trzepla zielona) oraz 2 gatunki roślin (lipiennik Lossela i mech sierpowiec błyszczący).

Dane liczbowe:

- Powierzchnia całego obszaru (wg SDF 2009-04) – 3 068,6 ha,
- Pow. obszaru pokrywająca się z gruntami w zarządzie nadleśnictwa – 693,76 ha,
- Pow. siedlisk przyrodniczych zinwentaryzowanych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa w zasięgu obszaru Natura 2000 PLH300045 – 185,29 ha,
- Przedmiot ochrony obszaru – typy siedlisk przyrodniczych (tabela 16) wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG ujęte w SDF, mające ocenę stopnia reprezentatywności A, B lub C; zwierzęta (ssaki, płazy, bezkręgowce) oraz rośliny (tabela 17) wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG mające ocenę populacji A,B lub C.

Tabela 16. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony obszaru Ostoja Pilska - PLH300045.

Lp.	Kod N2000	Nazwa	Ocena stopnia reprezentatywności
1	2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus, Agrostis</i>)	C
2	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charcteria spp.</i>)	A
3	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i> .	A
4	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	A
5	3270	Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.	B
6	4030	Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphyilion</i>)	C
7	6120	Cieptolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	B
8	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostyilion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	B
9	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	C
10	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	B
11	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C
12	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	B
13	7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku (<i>Rhynchosporion</i>)	B
14	7210	Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis</i>)	A
15	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	A
16	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	B
17	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	B
18	9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	B
19	91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	B
20	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe</i>)	A
21	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	A
22	91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	B

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 17. Rośliny i zwierzęta będące przedmiotami ochrony w obszarze Ostoja Pilska - PLH300045.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena populacji
1	1308	mopek	<i>Barbastella barbastellus</i>	C
2	1323	nocek Bechsteina	<i>Myotis bechsteinii</i>	C
3	1324	nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	C
4	1337	bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	C
5	1355	wydra europejska	<i>Lutra lutra</i>	C
6	1188	kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	C
7	1037	trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	C
8	1042	zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	C
9	1060	czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	C
10	1393	sierpowiec błyszczący	<i>Drepanocladus vernicosus</i>	C
11	1903	lipiennik Loesela	<i>Liparis loeselii</i>	C

Tabela 18. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF dla obszaru Ostoja Pilska - PLH300045 w tym położonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.

	Kod siedliska	Orientacyjna pow. na terenie obszaru N2000 (SDF) [ha]	% pokrycia siedliskiem obszaru Natura 2000 (SDF)	Pow. na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo [ha]*	Ocena stopnia reprezentatywności/przedmiot ochrony
Pow. Obszaru Ostoja Pilska - PLH300045: 3 068,6 ha (SDF) Powierzchnia gruntów w zarządzie nadleśnictwa: 693,76 ha	2330	9,2	0,30	-	C/TAK
	3140	149,4	4,87	-	B/TAK
	3150	108,0	3,52	3,43	B/TAK
	3160	10,4	0,34	-	B/TAK
	3270	3,7	0,12	-	B/TAK
	4030	7,1	0,23	-	C/TAK
	6210	3,7	0,12	-	C/TAK
	6430	45,4	1,48	-	B/TAK
	6510	99,1	3,23	3,19	C/TAK
	7110	4,9	0,16	-	B/TAK
	7120	3,1	0,10	2,07	C/TAK
	7140	3,4	0,11	-	B/TAK
	7150	0,6	0,02	-	C/TAK
	7210	2,1	0,07	-	B/TAK
	7230	2,1	0,07	-	B/TAK
	9110	2,1	0,07	-	C/TAK
	9170	125,8	4,10	138,49	C/TAK
	9190	359,3	11,71	29,09	C/TAK
	91D0	20,6	0,67	-	B/TAK
	91E0	47,9	1,56	8,29	B/TAK
91F0	7,4	0,24	0,73	B/TAK	
91T0	721,1	23,50	-	B/TAK	

* - podane powierzchnie wynikają z weryfikacji inwentaryzacji siedlisk, która odbyła się w roku 2012 i 2013

Struga Białosłiwka - PLH300054

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty, zatwierdzony DECYZJĄ WYKONAWCZĄ KOMISJI z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 8135) (Dz.U. L 24 z 26.1.2013).

Ostoja ta obejmuje wyniesione formy moreny czołowej oraz dolinę cieku uchodzącego do Noteci. Jest to obszar usytuowany w granicach mezoregionu Pojezierza Krajeńskiego, należący do regionu kujawsko-pomorskiego, podprowincji Pojezierza Południowo-pomorskiego. Lokalnie jest silnie zróżnicowany morfologicznie, odznacza się dość dużymi różnicami wysokości względnej (od około 60 do 148 m n.p.m). Spływające wody polodowcowe doprowadziły do powstania licznych wąwozów rozcinających morenę czołową. Dominujące siedliska mineralne, o stosunkowo żyznych glebach, są opanowane przez drzewostany gospodarcze w różnych klasach wieku. Przeważającą część zajmują grądy, niewielki jest udział świetlistej dąbrowy i kwaśnej dąbrowy. Nieznaczny udział powierzchniowy mają leśne zbiorowiska zastępcze: głównie z sosną pospolitą, świerkiem oraz uprawa jodły. W obrębie kompleksu leśnego występują niewielkie nisze źródliskowe. Siedliska higrofilne i wodne z podłożem organicznym związane są z doliną cieku. Stwierdzono tam zarówno lasy bagienne (olsy i łęg jesionowo-olszowy), łęg wiązowo-jesionowy, jak i użytki zielone: pastwiska i ziołorośla. Obecne są także eutroficzne zbiorniki wodne - stawy rybne z właściwą dla nich roślinnością wodną i szuwarową.

W obrębie ostoi zidentyfikowano 9 typów siedlisk przyrodniczych ujętych w załączniku I dyrektywy siedliskowej (w tym 2 priorytetowe). Szczególnie wartościowym elementem tego obszaru są dobrze zachowane płaty różnorodnych zbiorowisk leśnych (*Ribo nigri-Alnetum*, *Fraxino-Alnetum*, *Quercu-Ulmetum minoris*, *Galio sylvatici-Carpinetum* (dominujące powierzchniowo i reprezentujące szerokie spektrum różnych podzespołów), *Potentillo albae-Quercetum* i *Calamagrostio-Quercetum*. W obrębie rolniczego krajobrazu Pojezierza Krajeńskiego jest to jeden z większych, w miarę naturalnych kompleksów lasów liściastych. Odnaleziono płaty 30 zespołów roślinnych zagrożonych w regionie. Poza zbiorowiskami lasów liściastych są to ugrupowania szuwarowe, użytków zielonych, ziołoroślowe i zaroślowe. Na analizowanym obszarze stwierdzono stanowiska 16 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną prawną, bądź zagrożonych w skali regionalnej lub kraju. Z gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w obszarze występuje bóbr i wydra.

Omawiany teren cechuje się ponadto bardzo dużymi walorami krajobrazowymi. Zlokalizowany jest w zróżnicowanym krajobrazie: w obrębie wysoczyzny morenowej oraz doliny

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

cieku uchodzącego do rzeki Noteci. Jest to fragment korytarza ekologicznego i ważnego szlaku migracji zwierząt.

Obszar posiada projekt planu zadań ochronnych.

Dane liczbowe:

- Powierzchnia całego obszaru (wg SDF 2009-04) – 251,7 ha,
- Pow. obszaru pokrywająca się z gruntami w zarządzie nadleśnictwa – 230,11 ha,
- Pow. siedlisk przyrodniczych zinwentaryzowanych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa w zasięgu obszaru Natura 2000 PLH300054 – 224,06 ha,
- Przedmiot ochrony obszaru – typy siedlisk przyrodniczych (tabela 19) wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG ujęte w SDF, mające ocenę stopnia reprezentatywności A, B lub C.

Tabela 19. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony obszaru Struga Białośliwka - PLH300054 położone na terenie Nadleśnictwa Kaczory.

Lp.	Kod N2000	Nazwa	Ocena populacji
1	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	C
2	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	B
3	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	A
4	9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	B
5	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	A
6	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B

Tabela 20. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF obszaru Struga Białośliwka - PLH300054 w tym występujących na terenie Nadleśnictwa Kaczory.

	Kod siedliska	Orientacyjna pow. na terenie obszaru N2000 (SDF) [ha]	% pokrycia siedliskiem obszaru Natura 2000 (SDF)	Pow. na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo [ha]*	Ocena stopnia reprezentatywności/przedmiot ochrony
Pow. Obszaru Struga Białośliwka - PLH300054: 251,7 ha (SDF) Powierzchnia gruntów w zarządzie nadleśnictwa: 230,11 ha	3150	-	b.d.	-	D/NIE
	3270	-	b.d.	-	D/NIE
	6430	-	b.d.	-	D/NIE
	6510	5,0	2,00	0,94	C/TAK
	7230	1,3	0,50	-	C/TAK
	9170	165,9	65,93	213,16	A/TAK
	9190	0,5	0,20	-	C/TAK
	91E0	33,4	13,28	8,44	B/TAK
	91F0	1,6	0,65	1,52	C/TAK
	91I0	-	b.d.	-	D/NIE

* - podane powierzchnie wynikają z weryfikacji inwentaryzacji siedlisk, która odbyła się w roku 2012 i 2013

Dębowa Góra - PLH300055

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty, zatwierdzony DECYZJĄ WYKONAWCZĄ KOMISJI z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 8135) (Dz.U. L 24 z 26.1.2013).

Według danych z SDF (2009-04) ostoja ta obejmuje wyniesione formy moreny, zbiorniki wodne i torfowisko przejściowe oraz drobne cieki uchodzące do Noteci. Jest to obszar usytuowany w granicach mezoregionu Pojezierza Krajeńskiego, należący do regionu kujawsko-pomorskiego, podprovincji Pojezierza Południowopomorskiego. Lokalnie jest silnie zróżnicowany morfologicznie, odznacza się dużymi różnicami wysokości względnej (od ok. 65 do 192 m n.p.m). Najwyżej położonym punktem jest Dębowa Góra o wysokości 192 m n p m. Spływające wody polodowcowe doprowadziły do powstania licznych wąwozów rozcinających morenę czołową. Gleby są zróżnicowane. Na wysoczyźnie przeważają gleby płowe, mniej jest gleb brunatnych, stagnoglejowych i deluwialnych. Z tego terenu została po raz pierwszy stwierdzona obecność gleb o charakterze vertisoli (Nowiński 2004). Jest to nowy dla Polski typ gleb. Obecne są także gleby organiczne - torfy o różnym stopniu mineralizacji. We wschodniej części znajduje się rezerwat Zielona Góra o dobrze udokumentowanych walorach przyrodniczych.

W planowanej ostoi zdecydowanie przeważają ekosystemy leśne, głównie grądy. Znikome powierzchnie stanowią kwaśna dąbrowa, kwaśna buczyna oraz łęgi i żyzny ols. Pewien udział powierzchniowy mają leśne zbiorowiska zastępcze: głównie z sosną pospolitą, świerkiem oraz modrzewiem. W kompleksie leśnym występują niewielkie nisze źródliskowe. Siedliska higrofilne i wodne z podłożem organicznym zlokalizowane są w północnej części obszaru. Stwierdzono tam zarówno lasy bagienne (ols i łęg jesionowo-olszowy), jak i bardzo trudno dostępne torfowisko przejściowe. Obecne są także eutroficzne zbiorniki wodne z łąkami ramienicowymi i płatami nymfeidów oraz astatyczne, podlegające procesowi zarastania. Na skraju lasu, na granicy obszaru Natura 2000, stwierdzono płaty świeżej łąki rajgrasowej i fragmenty muraw. W bezpośrednim sąsiedztwie planowanej ostoi znajdują się drzewostany sosnowe.

Dane liczbowe:

- Powierzchnia całego obszaru (wg SDF 2009-04) – 586,8 ha*,
- Pow. obszaru pokrywająca się z gruntami w zarządzie nadleśnictwa – 589,29 ha*,
- Pow. siedlisk przyrodniczych zinwentaryzowanych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa w zasięgu obszaru Natura 2000 PLH300055 – 545,61 ha,
- Przedmiot ochrony obszaru – typy siedlisk przyrodniczych (tabela 21) wymienione w Załączniku I

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Dyrektywy Rady 92/43/EWG ujęte w SDF, mające ocenę stopnia reprezentatywności A, B lub C; zwierzęta (ssaki, płazy, bezkręgowce) oraz rośliny (tabela 17) wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG mające ocenę populacji A, B lub C.

* - powierzchnia obszaru do projektu PUL została rozliczona wg najnowszych zmodernizowanych danych ewidencyjnych dotyczących nadleśnictwa wraz z wykorzystaniem ortofotomapy. Stąd powstaje pewna różnica w odczytaniu powierzchni obszaru, który wg SDF wynosi 586,8 ha, natomiast wg najnowszego rozliczenia powierzchni pododdziałów i wyłączeń nieliterowanych położonych w granicach tego obszaru zamyka się powierzchnią stanowiącą 589,29 ha.

Tabela 21. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony obszaru Dębowa Góra - PLH300055.

Lp.	Kod N2000	Nazwa	Ocena stopnia reprezentatywności
1	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charcteria spp.</i>)	C
2	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	C
3	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galia-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	A
4	9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	B
5	9110	Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	B

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

**Tabela 22. Rośliny i zwierzęta będące przedmiotami ochrony w obszarze Dębowa Góra -
PLH300055.**

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena populacji
1	1166	traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	C
2	1042	zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	C
3	1083	jelonek rogacz	<i>Lucanus cervus</i>	C
4	1084	pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	C

**Tabela 23. Podział i powierzchnia siedlisk przyrodniczych, wymienionych w SDF obszaru Dębowa
Góra - PLH300055 w tym położonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.**

	Kod siedliska	Orientacyjna pow. na terenie obszaru N2000 (SDF) [ha]	% pokrycia siedliskiem obszaru Natura 2000 (SDF)	Pow. na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo [ha]*	Ocena stopnia reprezentatywności/przedmiot ochrony
Pow. Obszaru Dębowa Góra - PLH300054: 586,8 ha (SDF) Powierzchnia gruntów w zarządzie nadleśnictwa: 589,29 ha	3140	10,2	1,73	-	C/TAK
	3150	0,3	0,05	-	D/NIE
	3270	-	b.d.	-	D/NIE
	6210	-	b.d.	-	D/NIE
	6430	-	b.d.	-	D/NIE
	6510	-	b.d.	-	D/NIE
	7140	0,7	0,12	-	C/TAK
	9110	-	b.d.	-	D/NIE
	9170	542,4	92,44	524,63	A/TAK
	9190	21,7	3,69	-	B/TAK
	91E0	0,8	0,13	0,98	D/NIE
	91F0	-	b.d.	-	D/NIE
	91I0	2,3	0,40	-	B/TAK

* - podane powierzchnie wynikają z weryfikacji inwentaryzacji siedlisk, która odbyła się w roku 2012 i 2013

Rysunek 5. Zasięg obszarów sieci Natura 2000 na tle Nadleśnictwa Kaczory.

3.1.4. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Zestawienie istniejących pomników przyrody występujących na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Kaczory przedstawiono poniżej. Wykaz zawiera: gład narzutowy – 1, pojedyncze drzewa – 41, bluszcz pospolity - 2, grupy drzew lub aleje (min. 2 drzewa) - 7. Należy zwrócić uwagę, że istnieje 41 pomników przyrody, którym można przypisać pozycje rejestrowe oraz dwa, które nie posiadają takiego numeru. Jeden z tych pomników nie został odnaleziony podczas inwentaryzacji przeprowadzonej przez nadleśnictwo i prawdopodobnie nie istnieje (klon jesionolistny Lp. 29). W leśnictwie Kalina inwentaryzacja przeprowadzona przez nadleśnictwo, wykazała więcej drzew niż istnieje pozycji rejestrowych. Wynika to z trudności w identyfikacji drzew na gruncie i niemożności przyporządkowania ich do pozycji rejestrowych.

Tabela 24 Wykaz istniejących pomników przyrody znajdujących się na gruntach nadleśnictwa (tabela opracowana w oparciu o Wzór 5a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Lp.	Nr ew.	Akt prawny	Położenie		Gat.	Przybliżony wiek*	Obwód** [cm]	Wys.***[m]	Stan zdrowotny	Uwagi
			Oddz.	Gmina Leśnictwo						
1.	627	Rozporządzenie nr 62/94 Wojewody Piłskiego z dnia 14.10.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Nr. 18 z 17.10.1994 r.)	679 h	Gmina Kaczory Leśnictwo Kalina	klon pospolity	158	270	30	zły	
2.	1066/02	Rozporządzenie nr 8/00 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12.09.2000 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 63 z dnia 26.09.2000 r.)	356 g	Gmina Miasteczko Kraj. Leśnictwo Mościska	dąb szypułkowy	około 200	356	28	dobry	
3.	1065/00	Rozporządzenie nr 8/00 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12.09.2000 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 63 z dnia 26.09.2000 r.)	352 c	Gmina Miasteczko Kraj. Leśnictwo Mościska	wiśnia ptasia	80	180	26	średni	
4.	703	Rozporządzenie nr 9/97 Wojewody Piłskiego z dnia 06.10.1997 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 31 z dnia 10.10.1997 r.)	592 f	Gmina Miasteczko Kraj. Leśnictwo Brzostowo	grupa drzew - 2 wiązy, grab pospolity jawor klon zwyczajny	1.120 2.120 3.120 4.120 5.120	1.Kl zw-240 2.Wz-310 3.Wz-310 4.Jawor- 270 5.Grab-250	1. Kl zw-25 2. Wz-25 3. Wz-26 4. Jawor- 23 5. Grab-23	grab - średni, pozostałe - dobry	
5.	626	Rozporządzenie nr 62/94 Wojewody Piłskiego z dnia 14.10.1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Nr. 18 z 17.10.1994 r.)	611 g	Gmina Białośliwie Leśnictwo Brzostowo	bluszcz pospolity	-	-		dobry	

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr ew.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Przybliżony wiek*	Obwód** [cm]	Wys. ***[m]	Stan zdrowotny	Uwagi
			Oddz.	Gmina Leśnictwo						
6.	707	Rozporządzenie nr 14/98 Wojewody Piłskiego z dnia 13.10.1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Nr 32 z 13.10.1998 r.)	616 m	Gmina Białośliwie Leśnictwo Brzostowo	grupa drzew - 2 dęby szypułkowe	1-300 2-300	1-380 2-422	24	1-zamaryły pojedyncze konary, stan średni 2- zamaryły pojedyncze konary, stan średni	-
7.	708	Rozporządzenie nr 14/98 Wojewody Piłskiego z dnia 13.10.1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Nr 32 z 13.10.1998 r.)	616 g	Gmina Białośliwie Leśnictwo Brzostowo	dąb szypułkowy	1-300	400	27	Zamiera ok. 25% korony	-
8.	709	Rozporządzenie nr 14/98 Wojewody Piłskiego z dnia 13.10.1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Nr 32 z 13.10.1998 r.)	616 h	Gmina Białośliwie Leśnictwo Brzostowo	dąb szypułkowy	300	480	27	dobry	-
9.	1239/01	Rozporządzenie nr 39/01 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 25.11.2001 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 136 z dnia 8.11..2001 r.)	591 d	Gmina Białośliwie Leśnictwo Brzostowo	bluszcz pospolity	-	-	-	dobry	-
10.	1061/00 1062/00 1063/00 1064/00	Rozporządzenie nr 8/00 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12.09.2000 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 63 z dnia 26.09.2000 r.)	353 h	Gmina Miasteczko Kraj. Leśnictwo Mościska	dąb szypułkowy	260	375	-	dobry	-
11.		Rozporządzenie nr 8/00 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12.09.2000 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 63 z dnia 26.09.2000 r.)	353 h	Gmina Miasteczko Kraj. Leśnictwo Mościska	dąb szypułkowy	260	450	-	dobry	-
12.		Rozporządzenie nr 8/00 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12.09.2000 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 63 z dnia 26.09.2000 r.)	353 h	Gmina Miasteczko Kraj. Leśnictwo Mościska	dąb szypułkowy	260	355	-	dobry	-
13.		Rozporządzenie nr 8/00 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12.09.2000 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 63 z dnia 26.09.2000 r.)	353 h	Gmina Miasteczko Kraj. Leśnictwo Mościska	dąb szypułkowy	260	346	-	dobry	-

pozycje 10-13 - nie jest możliwe przyporządkowanie drzew zinwentaryzowanych przez n-ctwo do numerów ewidencyjnych

* - wiek podano wg inwentaryzacji przeprowadzonej przez nadleśnictwo

** - obwód podano wg inwentaryzacji przeprowadzonej przez nadleśnictwo

*** - wysokość podano wg wykazu gmin

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 25. Wykaz istniejących pomników przyrody znajdujących się na gruntach nadleśnictwa, których akty prawne powołujące, mogły utracić moc na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872, Nr 162, poz. 1126) (tabela opracowana w oparciu o Wzór 5a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Lp.	Nr ew.	Akt prawny	Położenie		Gat.	Przybliżony wiek*	Obwód** [cm]	Wys.*** [m]	Stan zdrowotny	Uwagi
			Oddz.	Leśnictwo Gmina						
14.	56	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 93/54 z dnia 12.03.1954 r.	346 g	Leśnictwo Mościska Gmina Miasteczko Kraj.	dąb szypułkowy	260	598	23	dobry	-
15.	57	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 93/54 z dnia 12.03.1954 r.	362 h	Leśnictwo Mościska Gmina Miasteczko Kraj.	dąb szypułkowy	260	733	25	dobry	-
16.	384	Rozporządzenie nr 82 Wojewody Piłskiego z dnia 27.12.1984 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 9 poz. 127 z 1984 r.)	353 c	Leśnictwo Mościska Gmina Miasteczko Kraj.	grupa drzew - 3 dęby szypułkowe	1,2,3=200	1-356 2-316 3-318	24,25	dobry	-
17.	41	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 252 z dnia 31.12.1958 r. o uznaniu za pomnik przyrody	185 b, 166 b, 166 c	Leśnictwo Zielonagóra Miasto i Gmina Wyrzysk	grupa drzew - 5 dębów szypułkowych	310	1-345 2-427 3-394 5-400	ok. 18	jedna szt. średni, pozostałe - dobry	-
18.	43	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 219 z dnia 13.12.1956 r. o uznaniu za pomnik przyrody	159 b	Leśnictwo Zielonagóra Miasto i Gmina Wyrzysk	dąb szypułkowy	210	421	22	średni	-
19.	47	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 6/53 z dnia 25.05.1953 r. o uznaniu za pomnik przyrody	167 b, 189 a, 187 a, 169 a,	Leśnictwo Zielonagóra Miasto i Gmina Wyrzysk	8 szt. jarzęb brekinia	110 - 120	1-142 2-137 3-200 4-165 5-128 6-187 7-122 8-127	do 18	169 a - średni, 187 a - 2 szt. średni, 1 szt. dobry, 189 a - średni 167 b - dobry	-
20.	46	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 86/54 z dnia 12.03.1956 r. o uznaniu za pomnik przyrody	137 a, 137 g	Leśnictwo Zielonagóra Miasto i Gmina Wyrzysk	aleja lipowa	210	137 a: 1-187 2-330 3-232 4-318 137 g: 1-480 2-243 3-360 4-290 5-365 przy gruncie prywatn. 1-247 2-237 3-280 4-185 5-310 6-360	do 21	2 szt. - dobry, pozostałe średni	-
21.	159	Orzeczenie PWRN w Poznaniu Nr 349 z dnia 28.03.1957 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	112 a	Leśnictwo Jeziorki Gmina Kaczory	lipa drobnolistna	211	450	20	dobry	-
22.	49	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 89/54 z dnia 12.04.1954 r. o uznaniu za pomnik przyrody	54 a	Leśnictwo Czajcze Miasto i Gmina Wysoka	dąb szypułkowy	210	-	22	zły (martwy)	-

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr ew.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Przybliżony wiek*	Obwód** [cm]	Wys.*** [m]	Stan zdrowotny	Uwagi
			Oddz.	Leśnictwo Gmina						
23.	50	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 89/54 z dnia 12.04.1954 r. o uznaniu za pomnik przyrody	39 g	Leśnictwo Czajcze Miasto i Gmina Wysoka	dąb szypułkowy	310	-	22	zły (martwy)	-
24.	51	Orzeczenie PWRN w Bydgoszczy nr 88/54 z dnia 12.04.1954 r. o uznaniu za pomnik przyrody	39 b, 39 l	Leśnictwo Czajcze Miasto i Gmina Wysoka	grupa drzew - 2 dęby szypułkowe	1-360 2-260	2 - 415	21, 24	39 l - zły (martwy) 39 b - średni	-
25.	666	Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Piłskiego z dnia 5.06.1996 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 14 z dnia 14.07.1996 r.)	390 l	Leśnictwo Brzostowo Gmina Miasteczko Kraj.	buk zwyczajny	140	565	27	zły	-
26.	667	Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Piłskiego z dnia 5.06.1996 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Nr 14 z dnia 14.07.1996 r.)	387 f	Leśnictwo Brzostowo Gmina Miasteczko Kraj.	dąb szypułkowy	200	655	28	średni	-
27.	208	Decyzja RL-VI-5/764/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r.	674 a	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	lipa szerokolistna	108	-	-	zły (wywrot)	-
28.	-	Rozporządzenie nr 214/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 198, poz. 4693)	214 g	Leśnictwo Podlasie Miasto Piła	głaz narzutowy	-	-	-	-	-
29.	-	Decyzja RL-VI-5/746/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r.	-	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	klon jesionolistny	-	283	14	-	wg RDOŚ rośnie w d-stanie So-Db przy rowie obok mostku i drogi Piła-Kalina; pomnik nie odnaleziony przez personel nadleśnictwa

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr ew.	Akt prawny	Położenie		Gat.	Przybliżony wiek*	Obwód** [cm]	Wys.*** [m]	Stan zdrowotny	Uwagi
			Oddz.	Leśnictwo Gmina						
30.		Decyzja RL-VI-5/746/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/747/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/748/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/749/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/750/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/751/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/752/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/753/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/756/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/757/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/759/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/760/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/762/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r. Decyzja RL-VI-5/763/65 PWRN w Poznaniu z dnia 10.11.1965 r.	610 j	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	318	575	-	-	-
31.			610 j	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	335	-	-	-
32.			610 j	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	433	-	-	-
33.			610 l	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	308	482	-	-	-
34.			610 k	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	355	-	-	-
35.	189		610 x	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	242	-	-	-
36.	191		610 x	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	420	-	-	-
37.	192		610 x	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	301	-	-	-
38.	193		610 x	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	408	-	-	-
39.	194		610 x	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	458	-	dobry	-
40.	195		610 x	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	467	-	zły	-
41.	196		610 z	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	480	-	dobry	-
42.	200		610 z	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	238	463	-	dobry	-
43.	201		674 a	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	228	533	-	dobry	-
44.	202		610 h	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	270	-	dobry	-
45.	204		610 h	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	242	-	dobry	-
46.	206		610 i	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	268	-	dobry	-
47.	207		610 i	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	284	-	dobry	-
48.			610 i	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	293	-	dobry	-
49.			610 i	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	-	-	zły (wywrot)	-
50.			610 i	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	358	-	zły (martwy)	-
51.			610 i	Leśnictwo Kalina Miasto Piła	dąb szypułkowy	198	272	-	zły (martwy)	-

pozycje 27-41 - nie jest możliwe przyporządkowanie drzew zinwentaryzowanych przez n-ctwo do numerów ewidencyjnych

pozycje 28-49 - nie jest możliwe przyporządkowanie drzew zinwentaryzowanych przez n-ctwo do numerów ewidencyjnych

* - wiek podano wg inwentaryzacji przeprowadzonej przez nadleśnictwo

** - obwód podano wg inwentaryzacji przeprowadzonej przez nadleśnictwo

*** - wysokość podano wg wykazu gmin

Zaleca się, aby nadleśnictwo wystąpiło z wnioskiem do Wojewody Wielkopolskiego o przekazanie wykazu pomników przyrody ustanowionych przez Wojewodę i znajdujących się na gruntach Nadleśnictwa Kaczory. Jednocześnie wskazanym jest uregulowanie statusu prawnego wszystkich pomników przyrody i doprowadzenie do zgodności wykazów pomników ze stanem na gruncie.

3.1.5. Użytki ekologiczne

Użytek ekologiczny jest jedną z form ochrony przyrody, którą – zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody – zostają objęte: „zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.”

W Nadleśnictwie Kaczory istnieje 27 użytków ekologicznych w 32 wydzieleniach. Wszystkie użytki wymieniono w tabeli 26.

Tabela 26. Użytki ekologiczne w Nadleśnictwie Kaczory.

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
1.	Uchwała Nr VI/41/ 2007 Rady Gminy Kaczory z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Kaczory (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 123, poz. 2854 ze zm.)	0,98	0,98	95 t	Kaczory, Czajcze	<p>pastwisko; tereny te stanowią ekosystem siedlisk wodno-błotnych o bardzo wysokim stopniu naturalizacji. W większości obszary te są zalane wodą a występująca szata roślinna reprezentowana jest głównie przez tzw. łożowisko - zespół wierzy szarej i pięciopręcikowej oraz fragmentami przez ols porzeczkowy. Doskonale jest rozwinięty szuwar trzcinowy oraz pałki szerokolistnej, zespół kosańca żółtego, rzepichy ziemnowodnej oraz zespół situ skupionego. Tereny te są stałą ostoją bobra, miejscem lęgowym żurawia, miejscem masowego rozrodu żaby moczarowej, ropuchy szarej oraz żaby trawiastej. Stwierdzono również obecność traszki zwyczajnej. Siedlisko tam występujące w sposób ewidentny wpływa pozytywnie na kształtowanie stosunków wodno-glebowych oraz warunków mikroklimatycznych E-Ps</p>			ekosystem o szczególnych walorach krajobrazowych, zachowujący w nienaruszonej formie szatę roślinną oraz bytujące tam zwierzęta

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
2.	Uchwała Nr VI/41/ 2007 Rady Gminy Kaczory z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Kaczory (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 123, poz. 2854 ze zm.)	0,93	0,93	95 w	Kaczory, Czajcze	<p>łąka; tereny te stanowią ekosystem siedlisk wodno-błotnych o bardzo wysokim stopniu naturalizacji. W większości obszary te są zalane wodą a występująca szata roślinna reprezentowana jest głównie przez tzw. łożowisko - zespół wierzby szarej i pięciopręcikowej oraz fragmentami przez ols porzeczkowy. Doskonale jest rozwinięty szuwar trzcinowy oraz pałki szerokolistnej, zespół kosańca żółtego, rzepichy ziemnowodnej oraz zespół situ skupionego. Tereny te są stałą ostoją bobra, miejscem lęgowym żurawia, miejscem masowego rozrodu żaby moczarowej, ropuchy szarej oraz żaby trawiastej. Stwierdzono również obecność traszki zwyczajnej. Siedlisko tam występujące w sposób ewidentny wpływa pozytywnie na kształtowanie stosunków wodno-glebowych oraz warunków mikroklimatycznych E-Ł</p>			ekosystem o szczególnych walorach krajobrazowych, zachowujący w nienaruszonej formie szatę roślinną oraz bytujące tam zwierzęta
3.	Uchwała Nr VI/41/ 2007 Rady Gminy Kaczory z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Kaczory (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 123, poz. 2854 ze zm.)	0,79	0,79	95 x	Kaczory, Czajcze	<p>bagno; tereny te stanowią ekosystem siedlisk wodno-błotnych o bardzo wysokim stopniu naturalizacji. W większości obszary te są zalane wodą a występująca szata roślinna reprezentowana jest głównie przez tzw. łożowisko - zespół wierzby szarej i pięciopręcikowej oraz fragmentami przez ols porzeczkowy. Doskonale jest rozwinięty szuwar trzcinowy oraz pałki szerokolistnej, zespół kosańca żółtego, rzepichy ziemnowodnej oraz zespół situ skupionego. Tereny te są stałą ostoją bobra, miejscem lęgowym żurawia, miejscem masowego rozrodu żaby moczarowej, ropuchy szarej oraz żaby trawiastej. Stwierdzono również obecność traszki zwyczajnej. Siedlisko tam występujące w sposób ewidentny wpływa pozytywnie na kształtowanie stosunków wodno-glebowych oraz warunków mikroklimatycznych E-N</p>			ekosystem o szczególnych walorach krajobrazowych, zachowujący w nienaruszonej formie szatę roślinną oraz bytujące tam zwierzęta

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
4.	Uchwała Nr VI/41/ 2007 Rady Gminy Kaczory z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Kaczory (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 123, poz. 2854 ze zm.)	0,73	0,73	95 y	Kaczory, Czajcze	zbiornik wodny; tereny te stanowią ekosystem siedlisk wodno-błotnych o bardzo wysokim stopniu naturalizacji. W większości obszary te są zalane wodą a występująca szata roślinna reprezentowana jest głównie przez tzw. łozowisko - zespół wierzby szarej i pięciopęcikowej oraz fragmentami przez ols porzeczkowy. Doskonale jest rozwinięty szuwar trzcinowy oraz pałki szerokolistnej, zespół kosańca żółtego, rzepichy ziemnowodnej oraz zespół situ skupionego. Tereny te są stałą ostoją bobra, miejscem lęgowym żurawia, miejscem masowego rozrodu żaby moczarowej, ropuchy szarej oraz żaby trawistej. Stwierdzono również obecność traszki zwyczajnej. Siedlisko tam występujące w sposób ewidentny wpływa pozytywnie na kształtowanie stosunków wodno-glebowych oraz warunków mikroklimatycznych E-WS			ekosystem o szczególnych walorach krajobrazowych, zachowujący w nienaruszonej formie szatę roślinną oraz bytujące tam zwierzęta
5.	Uchwała Nr VI/41/ 2007 Rady Gminy Kaczory z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Kaczory (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 123, poz. 2854 ze zm.)	1,04	1,04	635 b	Kaczory, Kalina	miejsce żerowania i bytowania zwierzyny płowej E-Ł			ekosystem o szczególnych walorach krajobrazowych, zachowujący w nienaruszonej formie szatę roślinną oraz bytujące tam zwierzęta
6.	Uchwała Nr VI/41/ 2007 Rady Gminy Kaczory z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Kaczory (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 123, poz. 2854 ze zm.)	0,57	0,57	337 k	Kaczory, Jeziorki	mokradło z roślinnością mokradłową, stałe miejsce żerowania i bytowania żurawia E-Ł			ekosystem o szczególnych walorach krajobrazowych, zachowujący w nienaruszonej formie szatę roślinną oraz bytujące tam zwierzęta

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
7.	Uchwała Nr VIII/48/2007 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 31 maja 2007 r. w sprawie uznania niektórych gruntów Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kaczory za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 101, poz. 2470)	10,96	10,96	81 a	Wysoka, Czajcze	„Stare Bagno” bagno, teren płaski o słabym odpływie. Bagno miejscami ols porośnięty roślinnością turzycowo - trawiastą w formie kęp. Na ok. 30% powierzchni Ol. II-IV kl. wieku, w niektórych miejscach widać lustro wody. Występująca szata roślinna reprezentowana jest głównie przez tzw. łożowisko - zespół wierzby szarej i pięcioprzęcikowej. Doskonale jest rozwinięty szuwar trzcinowy oraz pałki szerokolistne, zespół kosaćca żółtego, rzepichy ziemnowodnej oraz zespół situ skupionego. Miejsce rozrodu i bytowania ptaków i zwierząt. Tereny te są stałą ostoją bobra, miejscem lęgowym żurawia, miejscem masowego rozrodu żaby moczarowej, ropuchy szarej oraz żaby trawiastej. E-N			użytek ekologiczny ustanowiony w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej objętych nim obszarów
8.	Uchwała Nr VIII/48/2007 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 31 maja 2007 r. w sprawie uznania niektórych gruntów Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kaczory za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 101, poz. 2470)	5,54	5,54	38 g	Wysoka, Czajcze	„Bobrowe Bagno” bagno porośnięte roślinnością turzycowo - trawiastą w formie kęp. Na ok. 10% Ol III kl. wieku, Db VI kl. wieku. Występująca szata roślinna reprezentowana jest głównie przez tzw. łożowisko - zespół wierzby szarej i pięcioprzęcikowej oraz fragmentami przez ols porzeczkowy. Doskonale jest rozwinięty szuwar trzcinowy oraz pałki szerokolistne, zespół kosaćca żółtego, rzepichy ziemnowodnej oraz zespół situ skupionego. Miejsce rozrodu i bytowania ptaków i zwierząt. Tereny te są stałą ostoją bobra, miejscem lęgowym żurawia, miejscem masowego rozrodu żaby moczarowej, ropuchy szarej oraz żaby trawiastej. Występuje również kumak nizinny. E-N			użytek ekologiczny ustanowiony w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej objętych nim obszarów

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
9.	Uchwała Nr VIII/48/2007 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 31 maja 2007 r. w sprawie uznania niektórych gruntów Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kaczory za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 101, poz. 2470)	4,2	4,2	41 f	Wysoka, Czajcze	„Żuraw” bagno porośnięte roślinnością turzycowo - trawiastrą w formie kęp, na ok. 80% samosiew Wb. Występująca szata roślinna reprezentowana jest głównie przez tzw. łozowisko- zespół wierzby szarej i pięciopęcikowej oraz fragmentami przez ols porzeczkowy. Doskonale jest rozwinięty szuwar trzcinowy oraz pałki szerokolistne, zespół kosaćca żółtego, rzepichy ziemnowodnej oraz zespół situ skupionego. Miejsce rozrodu i bytowania ptaków i zwierząt. Tereny te są stałą ostoją bobra, miejscem łęgowym żurawia, miejscem masowego rozrodu żaby moczarowej, ropuchy szarej oraz żaby trawiastej. Występuje również kumak nizinny. E-N			użytek ekologiczny ustanowiony w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej objętych nim obszarów
10.	Uchwała Nr VIII/48/2007 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 31 maja 2007 r. w sprawie uznania niektórych gruntów Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kaczory za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 101, poz. 2470)	3,15	3,15	56 m	Wysoka, Czajcze	„Linki” bagno porośnięte roślinnością turzycowo-trawiastrą w formie kęp, na ok. 20% samosiew: Brz, Ol I kl. wieku. Ok. 60% powierzchni zalane jest wodą. Występująca szata roślinna reprezentowana jest głównie przez tzw. łozowisko- zespół wierzby szarej i pięciopęcikowej. Doskonale jest rozwinięty szuwar trzcinowy oraz pałki szerokolistne, zespół kosaćca żółtego, rzepichy ziemnowodnej oraz zespół situ skupionego. Miejsce rozrodu i bytowania ptaków i zwierząt. Tereny te są stałą ostoją bobra, miejscem łęgowym żurawia i łabędzia, miejscem masowego rozrodu żaby moczarowej, ropuchy szarej oraz żaby trawiastej. Występuje również traszka zwyczajna oraz kumak nizinny. E-N			użytek ekologiczny ustanowiony w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej objętych nim obszarów
11.	Uchwała Nr XIV/55/07 Rady Gminy w Białośliwiu z dnia 25 października 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Białośliwie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 181, poz. 4018)	0,57	0,57	616 k	Białośliwie, Brzostowo	„Ostoja za figurą” pastwisko, teren porośnięty jest cennymi roślinami miododajnymi pośród zwartego drzewostanu. Naturalnie zakrzaczona remiza przez dziką różę, głóg, tarninę, jarzębinę, dziką gruszę, jabłoń i czereśnię. Stanowi teren gniazdowania pokrzewki, rudzika, kosów i drozda śpiewaka oraz bazę pokarmową dla drozdów i kosów E-Ps			ekosystem o szczególnych walorach krajobrazowych, zachowujący w nienaruszonej formie szatę roślinną oraz bytujące tam zwierzęta

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
12.	Uchwała Nr XIV/55/07 Rady Gminy w Białośliwiu z dnia 25 października 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Białośliwie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 181, poz. 4018)	1,74	1,74	201 m	Białośliwie, Mościska	„Niezychowo przy kolejce” łąka ze względu na zaniechanie koszenia straciła całkowicie charakter łąki. Teren jest podmokły, porośnięty głównie turzycami. Stanowi strefę zerowania żurawia, orlika krzykliwego oraz gęsi gęgawy. E-Ł			ekosystem o szczególnych walorach krajobrazowych, zachowujący w nienaruszonej formie szatę roślinną oraz bytujące tam zwierzęta
13.	Uchwała Nr XII/138/07 Rady Miasta Piły z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego na obszarze miasta Piły (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 151, poz. 3313)	0,94	0,94	610 f	Miasto Piła, Kalina	„Zakole” łąka nad Gwdą, zalewana podczas wysokich stanów rzeki. ochrona szaty roślinnej oraz miejsc i warunków bytowania zwierząt zbiorowiska łągu E-Ł			
14.	Uchwała Nr XIV/85/07 Rady Miejskiej w Wyrzysku z dnia 30 października 2007 r. w sprawie uznania niektórych gruntów Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kaczory za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 180, poz. 4006)	10,13	10,13	148 b	Wyrzysk, Zielonagóra	teren porośnięty cenną roślinnością turzycowo- trawistą w formie kęp, na 60 % powierzchni olsza, brzoza, świerk IV klasy wieku. Ponadto w obiekcie stwierdzono obecność zbiorowisk roślinnych rzadkich (z różnych klas) i bardzo rzadkich (z klasy Scheuchzerio-Cariatea fuscae), sześć gatunków roślin objętych ochroną ścisłą (torfowiec błotny, torfowiec ząbkowany, pływacz drobny, pływacz zwyczajny, rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne) liczne (około 10) gatunki roślin, objęte ochroną częściową, rzadkie rośliny naczyniowe i glony z "Czerwonej listy glonów zagrożonych w Polsce" (ramienica krucha). Poza tym to miejsce gnieźdzenia się ptaków wodno-błotnych. E-N			użytek ekologiczny ustanowiony w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej objętych nim obszarów
15.	Uchwała Nr XIV/85/07 Rady Miejskiej w Wyrzysku z dnia 30 października 2007 r. w sprawie uznania niektórych gruntów Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kaczory za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 180, poz. 4006)	1,33	1,33	181 k	Wyrzysk, Liszkowo	łąka ze względu na zaniechanie koszenia straciła całkowicie charakter łąki. Obecnie obiekt znajduje się w dynamicznej fazie przemiany w nadrzeczne zbiorowisko okrajkowe (w nomenklaturze Natura 2000 "6430-3"), o czym świadczą obecność następujących gatunków: kaniańka pospolita, chmiel zwyczajny, kielisznik zaroślowy, przytulia czepna, psianka słodkogórz, sądziec konopiasty itd. Niekwestionowanym przyrodniczym walorem obiektu jest brak gatunków synantropijnych. E-Ł			użytek ekologiczny ustanowiony w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej objętych nim obszarów

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
16.	Uchwała Nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 124, poz. 3389)	3,5	3,5	392 f, 392 d	Miasteczko Kraj., Mościska	„Czarne Jezioro” a) ols przechodzący w bagno, na pow. ok. 60% OI IV kl. wieku, porośnięte roślinnością turzycowo - trawiastą w formie kęp, w niektórych miejscach widać lustro wody; b) wody stojące, jezioro; położony w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" E-N; E-WS			ekosystem zachowujący unikatowe zasoby genowe i typy środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz służący zachowaniu w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych
17.	Uchwała Nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 124, poz. 3389)	3,49	3,49	391 i, 390 j	Miasteczko Kraj., Mościska	„Czerwone Bagna” a) bagno ols porośnięte roślinnością turzycowo - trawiastą w formie kęp, na ok. 70% pow. OI III kl. wieku; b) bagno ols porośnięte roślinnością turzycowo - trawiastą w formie kęp, obniżenie odpływowe na ok. 60% OI III kl. wieku; położony w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" E-N			ekosystem zachowujący unikatowe zasoby genowe i typy środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz służący zachowaniu w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych
18.	Uchwała Nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 124, poz. 3389)	1,37	1,37	593 g	Miasteczko Kraj., Brzostowo	„Staw Szulca” bagno porośnięte roślinnością turzycowo - trawiastą w formie kęp, częściowo porośnięte OI w II i IV wieku; położony w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" E-N			ekosystem zachowujący unikatowe zasoby genowe i typy środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz służący zachowaniu w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych
19.	Uchwała Nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 124, poz. 3389)	1,42	1,42	458 f	Miasteczko Kraj., Brzostowo	„Bagno Ustronie” bagno porośnięte roślinnością turzycowo - trawiastą w formie kęp, częściowo porośnięte OI I kl. wieku; położony w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" E-N			ekosystem zachowujący unikatowe zasoby genowe i typy środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz służący zachowaniu w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych
20.	Uchwała Nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 124, poz. 3389)	3,71	3,71	411 d	Miasteczko Kraj., Mościska	„Torfowisko Żurawiniec” bagno porośnięte roślinnością turzycowo-trawiastą w formie kęp, na 50% pow. Wb., kruszyna ; położony w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" E-N			ekosystem zachowujący unikatowe zasoby genowe i typy środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz służący zachowaniu w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
21.	Uchwała Nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2005 r. Nr 124, poz. 3389)	1,13	1,13	557 c	Miasteczko Kraj., Brzostowo	„Zgniłe Jezioro” bagno porośnięte roślinnością turzycowo-trawistą w formie kęp, na ok. 20% samosiew Os I kl. Wiek; położony w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" E-N			ekosystem zachowujący unikatowe zasoby genowe i typy środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz służący zachowaniu w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych
22.	Uchwała Nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 124, poz. 3389)	5,52	5,52	623 i	Miasteczko Kraj., Brzostowo	„Kocewskie Zarośla” zadrzewienie, fragment muraw i zarośli kserotermicznych, na ok. 80% tarnina, dereń, głóg, Os, miejsce licznych gniazdowania ptaków; położony w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" E-Lz			ekosystem zachowujący unikatowe zasoby genowe i typy środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz służący zachowaniu w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych
23.	Uchwała Nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 124, poz. 3389)	3,24	3,24	367 b	Miasteczko Kraj., Mościska	„Torfniaki Solnówskie” bagno, ols porośnięty roślinnością turzycowo - trawistą w formie kęp, na ok. 60% Ol, Brz, Db III kl. wieku E-N			ekosystem zachowujący unikatowe zasoby genowe i typy środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz służący zachowaniu w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych
24.	Uchwała Nr XXVI/319/08 Rady Miasta Piły z dnia 30 września 2008 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego na obszarze miasta Piły (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 193, poz. 3217)	0,46	0,46	451 f	Miasto Piła, Garncarska Góra	„Wrzosowisko na poligonie” płat nieużytkowanej roślinności stanowiącej specyficzny, rzadki zespół roślinności tworzący wraz z glebą siedlisko suche wrzosowisko (oznaczone symbolem 4030), uznane w Europie za cenne pod względem przyrodniczym E-R			
25.	Uchwała Nr XXVI/320/08 Rady Miasta Piły z dnia 30 września 2008 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego na obszarze miasta Piły (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 193, poz. 3218)	0,20	0,20	451 l	Miasto Piła, Garncarska Góra	„Murawa przy pomniku” płat nieużytkowanej roślinności, która wykorzystując utwory eoliczne wytworzyła zespół roślinny złożony z gatunków rzadkich i zagrożonych, tworząc siedlisko wydmy śródlądowe z murawami szczytlichowymi (oznaczone symbolem 2330), uznane w Europie za cenne pod względem przyrodniczym E-Ls			

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nr uchwały, data	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konservatorem Przyrody		Uwagi
		Całk.	W zarządzie n-ctwa	Oddz. poddz.	Gmina, Leśnictwo		projekt.	wyk.	
26.	Uchwała Nr XV/83/2012 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj.. Wilekopolskiego z 16 maja 2012 r. poz. 2270)	3,12	3,12	619 g 619 j, 619 k	Miasteczko Kraj., Brzostowo	„Grodzisko” obszar pokryty jest zwartą roślinnością krzewiastą z pojedynczo występującymi drzewami owocowymi tj. gruszą pospolitą, jabłonią dziką, pojedynczo występuje również wiąz polny. Ze względu na liczne gatunki krzewów jest miejscem gniazdowania ptaków między innymi pokrzewek, drożdów, kosów, dzierzby E-N, E-Ps			Obszar pozostałości grodziska średniowiecznego, wpisanego do rejestru zabytków. Położony jest na wzgórzach morenowych stanowiących północną krawędź Doliny Noteci, które cechują wysokie walory krajobrazowe oraz przyrodnicze.
27.	Uchwała Nr XV/83/2012 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie (Dz. Urz. Woj.. Wilekopolskiego z 16 maja 2012 r. poz. 2270)	5,72	5,72	422 g, 458 c	Miasteczko Kraj., Brzostowo	„Linki” Użytek ma na celu ochronę efemerycznych wodno-błotnych zbiorowisk roślinnych tj. Elatini - Eleocharition ovatae, Polygonion avicularis oraz miejsc masowego występowania gatunków w objętych ochroną gatunkową m.in.: kumaka nizinnego, trzaski grzebieniastej, grzebiuszki ziemnej. Występują tu również takie gatunki jak: trzaska zwyczajna, ropucha szara, ropucha zielona, padalec, jaszczurka zwinka. Ponadto tereny te stanowią miejsce żerowania bociana czarnego, bielika, gągoła i kilku gatunków nietoperzy, a także jest to miejsce występowania kilkudziesięciu gatunków chronionych bezkręgowców tj.: pajęczaków, błonkówek, szarańczaków, chrząszczy, motyli i ważek w tym 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Listy. E-N, E-Ws			Obszar odznaczający się dużą różnorodnością biologiczną, jest miejscem rozmnażania i schronienia licznych płazów.

3.1.6. Ochrona gatunkowa

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, grzybów i zwierząt oraz ich siedlisk, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Ochrona ta dotyczy gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych.

Na terenie Nadleśnictwa Kaczory stwierdzono następujące ilości taksonów roślin, zwierząt i grzybów (dane z różnych źródeł):

- 18 grzybów (wraz z porostami) chronionych i 19 niechronionych
- 11 mszaków chronionych
- 4 paprotników chronionych
- 33 roślin nasiennych chronionych i 5 niechronionych
- 8 bezkręgowców chronionych i 5 niechronionych
- 2 płazów chronionych
- 18 ptaków chronionych i 1 niechroniony
- 3 ssaków chronionych

W tabelach 27 - 34 zestawiono występujące na terenie nadleśnictwa chronione gatunki grzybów, mszaków, paprotników i roślin nasiennych objętych ochroną, wraz z podaną lokalizacją, charakterystyką występowania i czynnikami zagrażającymi. W tabelach zamieszczono również gatunki, które nie są gatunkami chronionymi wg ustawy o ochronie przyrody i stosownych rozporządzeń.

W tabelach podane są lokalizacje gatunków z wyszczególnieniem oddziału i pododdziału. W niektórych wydzieleniach stwierdzano więcej niż jedno stanowisko danego gatunku. Jeżeli informacja o występowaniu gatunku w wydzieleniu pochodziła z więcej niż jednego źródła to wybierano źródło podające dokładniejszą lokalizację. Podane lokalizacje niektórych gatunków nie mogą posłużyć do wyliczenia wielkości populacji, ponieważ niektóre lokalizacje (szczególnie gatunków pospolitszych) pochodzą jedynie z inwentaryzacji na powierzchniach próbnych.

3.1.6.1. Chronione gatunki grzybów wraz z porostami

Tabela 27. Wykaz gatunków grzybów wraz z porostami stwierdzonych na terenie nadleśnictwa.

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, sposób występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ³⁾
GRZYBY								
1.	muchomor złotawy <i>Amanita ceciliae</i>	grunty nadleśnictwa	-	nieczęsty, w lasach liściastych i iglastych, na polanach i w parkach	-	-	R	K
2.	muchomor jadowity <i>Amanita virosa</i>	grunty nadleśnictwa	-	nieczęsty, na ubogich, wilgotnych, kwaśnych, piaszczystych glebach, szczególnie w lasach iglastych, rzadziej w liściastych	-	-	CLG - V	K
3.	buławka rurkowata <i>Macrotyphula fistulosa</i>	grunty nadleśnictwa	-	dość częsta, na humusie, rozkładających się liściach i drewnie drzew liściastych	-	-	CLG - R	K
4.	żyłkowiec różowawy <i>Rhodotus palmatus</i>	grunty nadleśnictwa	-	grzyb bardzo rzadki, ale szeroko rozprzestrzeniony, na powalonych pniach drzew liściastych	-	-	CLG - E	K
5.	czarka - rodzaj <i>Sarcoscypha spp.</i>	grunty nadleśnictwa	-	na opadłych gałązkach drzew liściastych	-	-	ŚCISŁA	K
6.	włośniczka szorstkozarodnikowa <i>Scutellinia trechispora</i>	grunty nadleśnictwa	-	owocniki wyrastają od lata do jesieni, na żyznej glebie w lasach i na wapieniu	-	-	R	K
7.	muchomor zielonawy <i>Amanita phalloides</i>	grunty nadleśnictwa	-	częsty, w lasach liściastych i mieszanych, rzadziej w lasach iglastych (sosna).	-	-	R	K
8.	uchówka - rodzaj <i>Otidea spp.</i>	grunty nadleśnictwa	-	saprotrofy	-	-	-	K
9.	<i>Tarzetta catinus</i>	grunty nadleśnictwa	-	częsta, na glebie, w miejscach bogatych w szczątki organiczne	-	-	R	K
10.	gwiazdosz potrójny <i>Geastrum triplex</i>	grunty nadleśnictwa	-	nieczęsty, częściej w miejscach zacienionych i bogatych w resztki organiczne	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	CLG - E ŚCISŁA	K

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, sposób występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ³⁾
11.	gwiazdosz długoszijkowy <i>Geastrum pectinatum</i>	grunty nadleśnictwa	-	nieczęsty, zazwyczaj w towarzystwie świerków	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	CLG - V ŚCISŁA	K
12.	gwiazdosz koronowaty <i>Geastrum coronatum</i>	grunty nadleśnictwa	-	stosunkowo częsty, w suchych lub umiarkowanie wilgotnych lasach liściastych i iglastych	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	CLG - V ŚCISŁA	K
13.	siedziń dębowy <i>Sparassis laminosa</i>	grunty nadleśnictwa	-	rośnie u podstawy pni dębów, buków, jodeł, rzadziej świerków	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	CLG - V ŚCISŁA	K
14.	stroczek leśny <i>Serpula himantoides</i>	grunty nadleśnictwa	-	w naturze, zwykle na drewnie iglastych, rzadko na drewnie drzew liściastych	-	-	CLG	K
15.	klejoporek dwubarwny <i>Gloeoporus dichrous</i>	grunty nadleśnictwa	-	na drewnie drzew liściastych	-	-	CLG	K
16.	podgrzybek tęgoskórowy <i>Xerocomus parasiticus</i>	grunty nadleśnictwa	-	rzadki, grzyb ten pasożytuje na tęgoskórce pospolitym	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	K
17.	koźlarz sosnowy <i>Leccinum vulpinum</i>	grunty nadleśnictwa	-	rośnie pod sosnami	-	-	CLR - R	K
18.	gęstoporek cynobrowy <i>Pycnoporus cinnabarinus</i>	grunty nadleśnictwa	-	niezbyt częsty, na drewnie drzew liściastych	-	-	CLG - R	K
19.	ozorek dębowy <i>Fistulina hepatica</i>	grunty nadleśnictwa	-	owocniki wyrastają na drewnie żywych i martwych dębów, rzadziej innych drzew liściastych	nie wycinać drzew na których rośnie	-	ŚCISŁA	K
20.	czyreń bukowy <i>Phellinus nigricans</i>	grunty nadleśnictwa	-	-	-	-	CLG	K
21.	nibyplucnik - rodzaj <i>Cetrelia spp.</i>	420g	0,21	-	-	-	ŚCISŁA	S

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, sposób występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ³⁾
22.	pawężnica drobna <i>Peltigera didactyla</i>	412i 412k	0,14	gatunek zasiedlający różne, widne miejsca, przydroża, skraje lasów, nieużytki, na piaszczystej glebie	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
23.	pawężnica - rodzaj <i>Peltigera sp.</i>	623i	5,52	-	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
24.	ptucnica islandzka <i>Cetraria islandica</i>	250a 250g 250b	33,86	rośnie na piaszczystych glebach w widnych lasach sosnowych i wrzosowiskach	-	-	CZĘŚCIOWA	S
25.	purcławica olbrzymia <i>Langermannia gigantea</i>	623b 624a	1,90	na żyznych glebach bogatych w azot	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
26.	smardz jadalny <i>Morchella esculenta</i>	491b 562d 593c 594b	1,00	w lasach i zaroślach w widnych miejscach	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
27.	szmaciak - rodzaj <i>Sparassis sp.</i>	554a 491c 486i 555f	0,41	Pasożyty korzeni i saprofity	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
28.	piestrzenica olbrzymia <i>Gyromitra gigas</i>	624a	-	w widnych lasach liściastych	-	-	CLG - V	K
29.	suchogłówek korowa <i>Phleogena faginea</i>	392g 412a	-	na martwych pniach starych drzew liściastych, rzadko iglastych, bardzo rzadki	pozostawiać pewną ilość drzew martwych w drzewostanie	-	CLG - E	K
30.	żagiew wielogłowa <i>Polyporus umbellatus</i>	187a	-	rośnie na korzeniach żywych drzew liściastych i przy pniach, rzadki	nie wycinać drzew, przy których pojawiają się owocniki	-	ŚCISŁA	K

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, sposób występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ³⁾
31.	żagwica listkowata <i>Grifola frondosa</i>	187a 624a	-	rośnie u podstawy pni dębów, buków i jesionów, rzadki	nie wycinać drzew przy których rośnie	-	ŚCISŁA	K
32.	kolcówka jabłoniowa <i>Sarcodontia crocea</i>	593f	-	na żywych drzewach; szczególnie częsty na jabłoniach, rzadziej na gruszech, klonach, jesionach, jarzębach, rzadki	nie wycinać drzew na których rośnie	-	CLG	K
33.	łopatnica żółtawa <i>Spathularia flavida</i>	grunty nadleśnictwa	-	rośnie na ziemi w różnych lasach i na polanach	-	-	CLG - E	K
34.	kustrzebka bukowa <i>Peziza arvernensis</i>	grunty nadleśnictwa	-	-	-	-	R	K
35.	włośniczka szorstkozarodnikowa <i>Scutellinia trechispora</i>	grunty nadleśnictwa	-	wyrosła na ziemi w żyznej glebie w lasach i na wapieniu	-	-	R	K
POROSTY								
36.	brodaczka kępkowa <i>Usnea hirta</i>	486d	0,54	na drzewach iglastych	nie wycinać drzew na których rośnie	-	ŚCISŁA	S

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, sposób występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ³⁾
37.	chrobotki <i>Cladonia</i>	207h, 207i, 207k, 209a, 209s, 221g, 246b, 247a, 249a, 249g, 250a, 250b, 250d, 250f, 250g, 250h, 250i, 250j, 251a, 251b, 251c, 251f, 257m, 257n, 273a, 276j, 277h, 278c, 279d, 284c, 293c, 296g, 296i, 296j, 302f, 302g, 309b, 312f, 313k, 315a, 315b, 315c, 315g, 316c, 374f, 378d, 378f, 379b, 381c, 395c, 395g, 395n, 396a, 396c, 400c, 409c, 409d, 430b, 430d, 445b, 445c, 448a, 448c, 448d, 448f, 448h, 448i, 449c, 449d, 449k, 450a, 450b, 450f, 450g, 451m, 453a, 455h, 455l, 456b, 456c, 456f, 456g, 468h, 471g, 474a, 478b, 480g, 481d, 505b, 505c, 505d, 506c, 506d, 506h, 508c, 508d, 508f, 527k, 527l, 532a, 532b, 532c, 535a, 535b, 535c, 535d, 537f, 537h, 537j, 538a, 538c, 538g, 551h, 640g, 640h, 640j, 641k, 641t, 656b, 656c, 656d, 657a, 657b, 657c, 657d, 658d, 665a, 665b, 665c, 665d, 665f, 665g, 665h, 665i, 666a, 666b, 666f, 666g, 666j	582,89	-	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	CZĘŚCIOWA I ŚCISŁA ²⁾	S

¹⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. Nr 168 poz. 1765)
 ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą
 CZĘŚCIOWA – gatunki objęte w Polsce ochroną częściową
 CLG - kategoria zagrożenia - czerwona lista grzybów
 R - rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce

²⁾ Gatunkami chronionymi z rodzaju chrobotek są: *Cladonia stellaris*, *Cladonia stygia* – ochrona ścisła, *Cladonia arbuscula*, *Cladonia ciliata*, *Cladonia portentosa*, *Cladonia rangiferina* – ochrona częściowa.

³⁾ Źródło danych:

K - karta występowania
 T – dane z prac taksacyjnych
 S - SILP

3.1.6.2. Chronione gatunki roślin

- Mszaki**

Tabela 28. Wykaz gatunków mszaków występujących na terenie nadleśnictwa.

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, leśnictwo, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, sposób występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
Mszaki								
1.	bielistka siwa <i>Leucobryum glaucum</i>	170a 422i 556f	1,35	gatunek nieliczny na siedliskach borowych	-	-	CZĘŚCIOWA	S
2.	rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	554j	0,16	gatunek pospolity, występuje na siedliskach borowych głównie w borach sosnowych	-	-	CZĘŚCIOWA	S
3.	płonnik cienki <i>Polytrichum strictum</i>	411d	6,00	na torfowiskach wysokich i przejściowych oraz borach bagiennych	-	-	CZĘŚCIOWA	S
4.	płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>	137m, 137n, 166c, 166d,	0,94	gatunek pospolity, występuje na siedliskach borowych głównie w borach sosnowych	-	-	CZĘŚCIOWA	S
5.	próchniczek błotny <i>Aulacomnium palustre</i>	148b	-	na torfowiskach wysokich i przejściowych oraz borach bagiennych, rzadko na torfowiskach niskich	-	-	CZĘŚCIOWA	UP
6.	mokradłoszka zaostrowana <i>Calliergonella cuspidata</i>	148b	-	torfowiska niskie, wilgotne łąki, przy brzegach zbiorników wodnych i na wilgotnych skałach	-	-	CZĘŚCIOWA	UP
7.	torfowce <i>Sphagnum</i> sp.	338i, 391i, 392f, 410c, 411d, 411h, 412c, 430l, 464b, 486f, 556f, 557c	15,50	grupa gatunków występujących na torfowiskach, mszarach, terenach podmokłych, olsach i in.	przesuszenie, degradacja siedlisk hydrogeniczných	-	ŚCISŁA i CZĘŚCIOWA ³⁾	S
8.	torfowiec ząbkowany <i>Sphagnum capillifolium</i>	148b	-	-	-	-	ŚCISŁA	UP
9.	torfowiec błotny <i>Sphagnum palustre</i>	148b	-	-	-	-	ŚCISŁA	UP
10.	torfowiec kończysty <i>Sphagnum fallax</i>	148b	-	-	-	-	CZĘŚCIOWA	UP
11.	torfowiec nastroszony <i>Sphagnum squarrosum</i>	148b	-	-	-	-	CZĘŚCIOWA	UP

¹⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 81)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą

CZĘŚCIOWA – gatunki objęte w Polsce ochroną częściową

²⁾ Źródło danych:

UP - Waloryzacja przyrodnicza "Uroczyska Polanowskiego"

S - SILP

³⁾ Gatunkami torfowców podlegającymi ochronie częściowej są: torfowiec kończysty i torfowiec nastroszony

• **Paprotniki**

Tabela 29. Wykaz gatunków paprotników występujących na terenie nadleśnictwa.

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, leśnictwo, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, sposób występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
Paprocie, Widłaki, Skrzypy								
1.	nasiężrzył pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	114a	-	gatunek bardzo rzadki	niezalesianie, dotychczasowe użytkowanie	łąka	ŚCISŁA	S
2.	paprotka zwyczajna <i>Polypodium vulgare</i>	S: 108f, 128f, 286c, 292g, 342a, 422d, 45c, 48j, 496a, 523a, 590c, 591a, 593c, 610c, 635l, 639c, 640a, 640b, 640c, 667h, 672b, 679j, 91b, 92a T: 92a, 523a, 292g, 108f, 496a, 635l, 286c	51,75	lasy różnych typów	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S, T
3.	widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	390b, 46 a, 103b, 103b, 388g	0,56	wrzosowiska, suche pastwiska, świetliste lasy iglaste, gleby kwaśne	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
4.	widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	S: 103b, 388g, 390b, 46a T: 118d, 117k	0,65	cieniste lasy o wilgotnym podłożu, obrzeża torfowisk	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S, T

¹⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 81)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą

CZĘŚCIOWA – gatunki objęte w Polsce ochroną częściową

²⁾ Źródło danych:

S - SILP

T – dane z prac taksacyjnych

• **Rośliny nasienne**

Tabela 30. Wykaz gatunków roślin nasiennych występujących na terenie nadleśnictwa.

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, leśnictwo, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, miejsca występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
1.	aster gawędka <i>Aster amellus</i>	624g	2,79	bylina ta rośnie na suchych, ciepłych, nawapiennych stanowiskach	nie dopuszczać do zarastania stanowisk drzewami, w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
2.	bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	S: 31p, 430l, 464b, T: 118c	6,67	torfowiska wysokie, bory bagienne	nie dopuszczać do przesuszenia siedlisk, zaburzenia stosunków wodnych, w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S, T
3.	barwinek pospolity <i>Vinca minor</i>	S: 231c, 34f, 35b, 36a, 37x, 49a, 546l, 559w, 620a, 639c, 658n, T: 485c, 295c, 667d	24,53	lasy liściaste i zarośla, często w sąsiedztwie dawnych osad, cmentarzy, uprawiany, dziczejący	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S, T
4.	bluszcz pospolity <i>Hedera helix</i>	S: 169d, 189a, 39l, 421i, 488b, 489b, 50d, 53b, 546l, 590b, 590c, 590f, 590g, 591b, 591d, 591h, 591l, 591m, 591n, 591o, 626a, 626b, 67a, 74h, T: 667i, 674a, 674d, 626c, 605c, 596f, 674b, 675g, 85m	11,16	lasy, głównie liściaste, parki, uprawiany, dziczejący	nie wycinać drzew, po których pnie się bluszcz	-	ŚCISŁA	S, T
5.	bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	410c, 410h, 411d, 430l, 464b	18,33	występuje na torfowiskach niskich i przejściowych	nie dopuszczać do przesuszenia siedlisk, zaburzenia stosunków wodnych, w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	CZĘŚCIOWA	S

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, leśnictwo, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, miejsca występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
6.	buławnik czerwony <i>Cephalanthera rubra</i>	114a	-	storczyk rosnący w widnych lasach na żyznych glebach	w miejscu występowania pozostawianie biogrup na zrębach oraz nie wykonywanie zbyt silnych trzebieży, w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	PCKR - EN ŚCISŁA	K
7.	cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	463g 463j	-	roślina długowieczna, niektóre osobniki osiągają ponad 1000 lat	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
8.	centuria pospolita <i>Centaurium erythraea</i>	422g, 458c, 559a, 559c, 624j	7,00	na łąkach, miedzach, widnych polanach, nasłonecznionych stokach	nie dopuszczać do nadmiernego zacienienia,	-	ŚCISŁA	S
9.	gorczyka krzyżowa <i>Gentiana cruciata</i>	624g	2,79	suche wzgórza, zarośla	nie znosi dużego ocienienia, w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
10.	gorczyka trojeściowa <i>Gentiana asclepiadea</i>	105a, 227b, 227f	8,18	roślina góraska, stwierdzone stanowiska prawdopodobnie nie jest pochodzenia naturalnego	zweryfikować identyfikację gatunku lub pochodzenie	-	ŚCISŁA	S
11.	goździk kosmaty <i>Dianthus armeria</i>	559a, 623h, 623i, 623j	7,58	łąki, suche murawy, piaski, obrzeża lasów i zarośli	silniejsze przerzedzanie d- stanu w miejscu występowania	-	ŚCISŁA	S
12.	grąźel żółty <i>Nuphar lutea</i>	103d 392d	4,74	wody stojące: jeziora, stawy, większe oczka wodne	-	-	CZĘŚCIOWA	S
13.	groszek skrzydłasty <i>Lathyrus montanus</i>	189a	3,27	świetliste lasy i zarośla	-	-	-	S

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, leśnictwo, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, miejsca występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
14.	gnieźnik leśny <i>Neottia nidus-avis</i>	624g	2,79	cieniste lasy, zwłaszcza bukowe	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek, nie przerzedzać nadmiernie d- stanu w czasie prowadzenia trzebieży	-	ŚCISŁA	S
15.	grzybień białe <i>Nymphaea alba</i>	392d 557c	5,90	wody stojące: jeziora, stawy, większe oczka wodne	-	-	CZĘŚCIOWA	S
16.	jarząb brekinia <i>Sorbus torminalis</i>	123g, 137k, 145a, 155d, 156d, 156g, 158b, 159b, 160a, 161a, 163f, 166c, 167a, 168b, 168c, 168d, 169a, 169b, 169c, 169d, 170a, 170b, 170c, 171a, 173b, 174a, 174b, 185a, 186a, 189a, 191a, 191c, 191d, 192b, 194a, 287f, 326h, 344b, 351a, 351b, 352a, 37k, 391h, 392i, 422d, 458i, 463f, 463g, 56d, 56f, 572g, 605f, 613k, 625p, 634k, 82c	22,40	światliste i suche zarośla i lasy, gleby żyzne i głębokie	w miejscu występowania utrzymywać umiarkowane zwarcie oraz, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
17.	jeżogłówka najmniejsza <i>Sparganium minimum</i>	148b	-	gatunek wodny	-	-	-	UP
18.	kalina koralowa <i>Viburnum opulus</i>	S: 289i, 389d, 391a, 392c, 392f, 392g, 489j, 544g, 544h, 557b, 559l, 559n, 559s, 593d, 623b, 623c, 623i, 623n, 629c T: 636p	23,06	wilgotne lasy i zarośla	-	-	CZĘŚCIOWA	S, T
19.	kocanki piaskowe <i>Helichrysum arenarium</i>	137c, 137j, 422d, 422f, 422g, 458c, 592c, 593b, 594b, 623i, 624a	14,23	piaski, suche przydroża, widne bory i wrzosowiska	-	-	CZĘŚCIOWA	S

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, leśnictwo, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, miejsca występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
20.	konwalia majowa <i>Convallaria maialis</i>	4a, 105a, 105b, 105c, 105g, 106a, 106c, 10p, 10r, 110c, 110d, 114a, 115a, 115b, 115c, 115i, 120a, 120b, 127f, 144a, 150a, 156h, 159b, 161a, 162a, 163a, 163g, 169d, 188a, 189a, 18b, 18f, 201g, 209g, 209k, 209o, 209p, 211b, 212d, 213a, 213d, 213f, 213g, 214a, 214b, 214c, 214d, 214f, 214g, 214h, 21a, 224b, 224d, 225b, 225c, 226a, 226b, 226d, 226f, 227b, 227d, 227f, 254b, 254c, 254d, 256b, 256j, 256l, 26b, 282d, 283g, 309f, 314c, 319b, 321l, 322f, 32x, 348a, 366l, 367h, 367i, 368a, 380b, 390f, 395a, 415c, 425c, 431a, 431n, 431p, 463a, 463f, 463i, 463j, 463k, 467k, 468j, 474a, 475b, 475g, 475l, 476f, 476m, 477i, 480a, 501a, 503a, 510b, 514d, 515a, 537a, 537d, 543j, 548d, 573l, 574d, 578d, 582c, 582g, 583f, 584a, 584c, 584d, 584f, 584h, 603k, 604d, 606c, 606d, 607b, 607d, 607f, 608a, 608b, 608c, 608d, 609b, 609d, 609h, 610c, 610g, 610t, 610x, 632b, 633d, 635c, 637b, 637d, 638d, 638f, 638h, 639a, 639c, 639g, 640a, 652f, 652g, 653b, 653c, 654b 655c, 658m, 658o, 660b, 660h, 660i, 661b, 661c, 662k, 664a, 667j, 667k, 668b, 670d, 670f, 671c, 679h, 72a, 7i, 8c, 8i, 9f	633,25	gatunek licznie występujący, głównie w grądach i dąbrowach	-	-	CZĘŚCIOWA	S
21.	kopytnik pospolity <i>Asarum europaeum</i>	S: 10o, 150h, 161a, 162a, 163a, 173b, 191a, 192b, 194a, 1c, 228g, 257g, 28g, 30dx, 351a, 493c, 544m, 545c, 559s, 559w, 5h, 611f, 611g, 612m, 613d, 613i, 615c, 618c, 623i, 624f, 625h, 625i, 625j, 625k, 625n, 628b, 658j, 659i, 659j, 659k T: 493c	83,97	cieniste lasy	-	-	CZĘŚCIOWA	S, T
22.	kosańce <i>Iris spp.</i>	229f 117i	0,19	-	oznaczyć gatunek	-	ochroną ścisłą objęte są: k. bezlistny i k. syberyjski	S
23.	kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	S: 390g T: 236b	0,11	las, zarośla	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S, T

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, leśnictwo, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, miejsca występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾	
24.	kruszyna pospolita <i>Frangula alnus</i>	148b	-	gatunek pospolity, najliczniej występuje w wilgotnych borach sosnowych, wilgotnych lasach liściastych oraz olsach	-	-	CZĘŚCIOWA	UP	
25.	lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	S: 391f, 392g, 545a, 549h, 610x, 612m, 636b T: 643b	6,40	las, głównie liściaste	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek, utrzymywać umiarkowane zwarcie	-	ŚCISŁA	S, T	
26.	listera jajowata <i>Listera ovata</i>	489b	0,15	wilgotne lasy liściaste, zarośla i ich skraje	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S	
27.	marzanka wonna <i>Galium odoratum</i>	S: 160a, 166d, 169c, 169d, 189a, 392g, 411a, 559s, 624f T: 625i, 625n, 625g, 625j	15,43	gatunek częsty na siedliskach lasowych, występujący głównie w buczynach i grądach	-	-	CZĘŚCIOWA	S, T	
28.	naparstnica purpurowa <i>Digitalis purpurea</i>	396c, 412i, 412k	0,34	rośnie na żyznych siedliskach	-	-	-	S	
29.	pierwiosnek lekarski <i>Primula veris</i>	592d, 33a, 623i, 623n, 623s, 624g, 625j	12,43	las, zarośla	zagrożenie stanowić może zbiór kwiatostanów	-	CZĘŚCIOWA	S	
30.	plywacz drobny <i>Utricularia minor</i>	148b	-	torfowiska przejściowe, doły potorfowe, młaki, zagłębienia torfowisk wysokich	zagrożenie może stanowić obniżanie się poziomu lustra wody, zanieczyszczenia	-	ŚCISŁA	UP	
31.	porzeczka czarna <i>Ribes nigrum</i>	28g, 31f, 31m, 13a, 13d, 14a, 15g, 16f, 17k, 17i, 17j, 30k, 28r, 28n, 29h, 29k, 29j, 31i, 31o, 32b, 32f, 32h, 32k, 32n, 32o, 60h, 61c, 62d, 59j, 44d, 70o, 178c, 178d, 201g, 545d, 545f, 546b, 612a, 612j, 612k, 343d, 350b, 350c, 362c, 362f, 363f, 366k, 32o	51,21	gatunek częsty, występuje na siedlisku olsu i na zarastających bagnach	-	-	-	CZĘŚCIOWA	S

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Gatunek nazwa polska, łacińska	Lokalizacja, leśnictwo, oddział, pododdział	Pow. [ha] dla stanowisk o charakterze powierzchniowym	Ogólny opis, miejsca występowania, ilość (osobników, grup, kęp)	Zagrożenia; wskazania dla gospodarki leśnej	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
32.	przylaszczka pospolita <i>Hepatica nobilis</i>	S: 150h, 161a, 162a, 163a, 173b, 191a, 191c, 191d, 192b, 351b, 367a, 367j, 368b, 391a, 391g, 392a, 392c, 392g, 42b, 42c, 491b, 546f, 559c, 559s, 559t, 610c, 610g, 612g, 613b, 613j, 615c, 616a, 618c, 623i, 623n, 624a, 624d, 624f, 625j, 65d, 65m, 67b, T: 49d, 38a, 625k, 625l, 625n, 632c, 628b, 628g, 171a	71,48	gatunek częsty, występuje w lasach mieszanych i liściastych	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S, T
33.	rojnik pospolity <i>Jovibarba sobolifera</i>	673i	0,72	rośnie na piaskach, sukulent	w miarę możliwości usuwać drzewa w miejscu występowania	-	ŚCISŁA	S
34.	rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	411d, 430k, 464b	9,04	torfowiska wysokie	chronić torfowiska wysokie	-	ŚCISŁA	S
35.	śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	37x, 39l, 554a, 612a, 612b, 612j, 612k, 623i	6,53	lasy liściaste i zarośla	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
36.	wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	4f	0,02	cieniste lasy liściaste i mieszane	w miejscach występowania, prowadzić zrywkę drewna w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek	-	ŚCISŁA	S
37.	wetnianka pochwowata <i>Eriophorum vaginatum</i>	148b	-	turzyca spotykana w borach bagiennych i torfowiskach wysokich	-	-	-	UP
38.	żurawina błotna <i>Oxycoccus palustris</i>	148b	-	na torfowiskach i w lasach bagiennych	-	-	-	UP

¹⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 81)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą

CZĘŚCIOWA – gatunki objęte w Polsce ochroną częściową

(*) – gatunki wymagające ochrony czynnej

²⁾ Źródło danych:

S - SILP

UP - Waloryzacja przyrodnicza "Uroczyska Polanowskiego"

T - taksacja

K - karta występowania

3.1.6.3. Chronione gatunki zwierząt

W kolejnych tabelach zestawiono gatunki zwierząt objęte ochroną, występujące na obszarze Nadleśnictwa Kaczory. W tabeli podano źródło pochodzenia danych oraz szczegółowe lokalizacje wybranych gatunków.

- **Bezkręgowce**

Tabela 31. Wykaz gatunków bezkręgowców występujących na terenie nadleśnictwa.

Lp.	Gatunek, nazwa polska łacińska	Lokalizacja	Występowanie - ogólny opis	Zagrożenia	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
1.	<i>Hagenella clathrata</i>	391c 390j	owad z rzędu chrzączków związany z torfowiskami wysokimi	zanikanie torfowisk	PCKZ - EN	K
2.	czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	623a 624a	średniowilgotne i wilgotne łąki ostrożeńiowe	Zmniejszanie się zasięgu siedlisk gatunku, sukcesja, zalesianie łąk, melioracje i osuszanie	ŚCISŁA HD II	I
3.	jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	167a	ciepłolubny chrząszcz preferujący prześwietlone grądy i dąbrowy	niedobór drzew martwych i zamierających	ŚCISŁA HD II	I
4.	klecanka rdzaworożna <i>Polistes gallicus</i>	leśnictwo Brzostowo	owad z rodziny osowatych	-	CLZ - CR	GG
5.	łątka ozdobna <i>Coenagrion ornatum</i>	leśnictwo Brzostowo	ważka z rodziny łątkowatych	zarastanie lustra wody i obrzeży cieków wodnych	ŚCISŁA	GG
6.	modraszek lazurek <i>Polyommatus thersites</i>	leśnictwo Brzostowo	motyl z rodziny modraszkowatych	-	CLZ - EN	GG
7.	skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	66i, 71a, 72a	małż zasiedlający czyste wody płynące	zanieczyszczenie wód, wprowadzanie obcych gatunków ryb, regulacja rzek	ŚCISŁA HD II	I
8.	trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	390a, 391a, 557a, 71a, 72a	ważka zasiedlająca nizinne i podgórskie cieki wodne	regulacja rzek, usuwanie drzew rosnących na brzegach cieków	ŚCISŁA HD II	I
9.	pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	185a 412a	fragmenty drzewostanów ze starymi dębami i zasobami martwego drewna	zmniejszanie się obszarów mikrosiedlisk związanych ze starymi drzewami i martwym drewnem	ŚCISŁA HD II	I
10.	pokątnik złowieszczek <i>Blaps mortisaga</i>	leśnictwo Brzostowo	synantropijny chrząszcz z rodziny czarnuchowatych	rozwój nowoczesnego budownictwa	CLZ - EN	GG
11.	szczeżuja wielka <i>Anodonta cygnea</i>	leśnictwo Brzostowo	małż słodkowodny	zanieczyszczenie wód, regulacja rzek	ŚCISŁA	GG
12.	wątlak turzyczyniak <i>Scopula caricaria</i>	leśnictwo Brzostowo	motyl nocny	-	CLZ - EN	GG
13.	zalomka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	148b, 213c, 226h, 234b, 234c, 234d, 234g, 299d, 392d, 401h, 402c, 420f, 489j, 557b, 557c, 557d,	ważka zasiedlająca wody stojące	eutrofizacja wód, wysychanie drobnych zbiorników wodnych	ŚCISŁA HD II	I

¹⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. Nr 237, poz. 1419)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą
CZĘŚCIOWA – gatunki objęte w Polsce ochroną częściową
HD II – gatunek z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej

²⁾ Źródło danych:

I - invent

GG - gatunki ginące leśnictwa Brzostowo i okolicy

K - karta występowania

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

• **Kręgowce - Płazy**

Tabela 32. Wykaz gatunków płazów występujących na terenie nadleśnictwa.

Lp.	Gatunek, nazwa polska łacińska	Lokalizacja	Występowanie - ogólny opis	Zagrożenia	Status ochrony ¹⁾ , uwagi	Źródło ²⁾
1.	kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	I: 115h, 164d, 20n, 234b, 286f, 287f, 291k, 321c, 322i, 323c, 38g, 41f, 44b, 49g, 56h, 56m, 57l, 59a, 59j, 59l, 60c, 60h, 70k, 74b, 74j, 88b, 95l, 95x, M: 422g, 196d	niewielkie zbiorniki wodne, kałuże na drogach leśnych	okresowe wysychanie niewielkich zbiorników i większych kałuż w okresie letnim	ŚCISŁA (*), HD II	I, K
2.	traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	135a, 153g, 162a, 20g, 20n, 286f, 287f, 289c, 28h, 28n, 30f, 322i, 323c, 328k, 388i, 390k, 420g, 488b, 489b, 559m, 56n, 570b, 59d, 61c, 95y	niewielkie zbiorniki wodne; wilgotne lasy i łąki	degradacja siedlisk gatunku, głównie w wyniku przesuszenia terenów, zanik oczek wodnych	ŚCISŁA (*), HD II	I

¹⁾Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. Nr 237, poz. 1419)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą

CZĘŚCIOWA – gatunki objęte w Polsce ochroną częściową

HD II – gatunek z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej

(*) – gatunek wymaga ochrony czynnej

²⁾Źródło danych:

I - invent

K - karta występowania

• **Kręgowce - Ptaki**

Tabela 33. Wykaz gatunków ptaków występujących na terenie Nadleśnictwa Kaczory.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Środowisko, lokalizacja	Uwagi	Ochrona ¹⁾	Źródło danych ²⁾
1.	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	drzewostany często podmokłe głównie liściaste z obecnością dużych drzew P: 659i (wg inf. z n-ctwa nie ma gniazda bociana czarnego w tej lokalizacji)	-	ŚCISŁA BD I	P, O
2.	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	(wg inf. z n-ctwa nie ma gniazda bielika w strefie ochrony ostoi)	-	ŚCISŁA BD I	O
3.	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	107c, 110d, 112a, 112k, 112l, 112m, 117k, 206i, 229a, 230d, 239c, 241d, 242k, 250d, 270i, 271g, 275g, 280g, 303g, 308a, 445h, 446c, 449i, 449j, 463f, 475d, 570g, 578c, 579a, 579i, 584f, 605d, 606b, 634k, 637a, 638d, 639c, 650d, 653c, 653i, 658j, 660c, 663f, 674b, 678c	-	ŚCISŁA BD I	P
4.	dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	229a, 230c, 501b, 501d, 584c, 584d, 606f, 609f, 609h, 610c, 610k, 638d, 650d, 659i, 659k, 660g, 667i, 674a, 674d, 679h	-	ŚCISŁA BD I	P
5.	gągoń	<i>Bucephala clangula</i>	402b, 433f	-	ŚCISŁA BD I	P
6.	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	107b, 116g, 116m, 341d, 429a, 453c, 455k, 468c, 521m, 530c, 531c	-	ŚCISŁA BD I	P
7.	kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	463a, 660f (wg inf. z n-ctwa nie ma gniazd kani w tych lokalizacjach)	-	ŚCISŁA BD I	P
8.	lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>	249j, 272a, 273g, 302b, 307a, 307c, 318b, 513b, 532g, 538a, 572c, 574a, 574d	-	ŚCISŁA BD I	P
9.	lerka	<i>Lullula arborea</i>	107n, 108f, 112b, 113d, 214a, 230a, 232b, 232g, 302f, 443f, 445g, 445k, 447b, 452g, 452h, 453f, 453g, 477d, 477f, 480f, 510a, 513f, 514c, 514f, 521i, 531a, 538d, 574a, 576a, 652d, 653g, 653i, 655d, 660h, 660i, 664g, 666d, 666f	-	ŚCISŁA BD I	P
10.	muchotłówka mała	<i>Ficedula parva</i>	112c, 112l, 118d, 229a, 230h, 584c, 634h,	-	ŚCISŁA BD I	P
11.	orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	podmokłe olsy graniczące z łąkami	-	ŚCISŁA BD I	O

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Środowisko, lokalizacja	Uwagi	Ochrona ¹⁾	Źródło danych ²⁾
12.	ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>	100b, 102a, 400g, 441a	-	ŚCISŁA BD I	P
13.	przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>	658b	-	ŚCISŁA	P
14.	słonka zwyczajna	<i>Scolopax rusticola</i>	636b	-	-	P
15.	świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	540d	-	ŚCISŁA BD I	P
16.	trzmiołojad zwyczajny	<i>Pernis apivorus</i>	638g	-	ŚCISŁA BD I	P
17.	turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	183a	-	ŚCISŁA	P
18.	włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	238b, 242k, 266b, 266c, 273g, 305g, 475c, 513m, 538d, 570f, 570g, 573g	-	ŚCISŁA BD I	P
19.	żuraw	<i>Grus grus</i>	niewielkie bagienka śródlądowe, obrzeża zbiorników wodnych I: 11f, 134k, 13d, 142g, 148b, 151j, 18a, 1d, 201m, 20g, 286b, 29d, 30f, 31m, 328h, 32l, 345a, 37d, 38g, 392f, 3f, 411d, 412a, 41f, 41k, 420h, 486c, 49g, 557c, 55s, 57f, 59d, 70j, 74h, 80h, 81b, 84g, P: 339d, 339c, 430k, 107d, 241a, 301d, 234a, 234b, 234g, 234k, 210c, 226a, 432f, 432a, 226c, 210f, 269f, 338g, 116b, 115h, 115g, 402b, 431a	-	ŚCISŁA BD I	I, P

¹⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą

BD I – gatunek z załącznika I Dyrektywy Ptasiej

²⁾ Źródło danych:

I - invent

P - dokumentacja do planu ochrony obszaru Natura 2000 - lokalizacje w części przypadków wskazują na obecność zasiedlonego gniazda, a w części jedynie na zaobserwowane miejsce przebywania (czasem jednokrotne)

O - strefy ochrony ostoi

• **Kręgowce - Ssaki**

Tabela 34. Gatunki ssaków z terenów Nadleśnictwa Kaczory.

Lp.	Gatunek, nazwa polska łacińska	Lokalizacja	Występowanie - ogólny opis	Zagrożenia	Uwagi ¹⁾	Źródło ²⁾
1.	bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	I: 103c, 181b, 214h, 30m, 32w, 32x, 33b, 344c, 35o, 36b, 37d, 38b, 38g, 39b, 39m, 39n, 40a, 41f, 43b, 44b, 47h, 49g, 543n, 55h, 55s, 56m, 57l, 641d, 70j, 70k, 71a, 72c, 73b, 74b, 77f, 7b, 80h, 81b, 84l, 84o, 89d, 95x, 97i, 97o, P: 544h	wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, dynamiczny wzrost liczebności i zasięgu populacji	klusownictwo, regulacja cieków	ŚCISŁA (*) HD II	I, P
2.	mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	329o, 390c, 410l	owadożerny nietoperz żerujący w lasach i zadrzewieniach; zimuje w podziemiach	niszczenie zimowisk i zakłócanie hibernacji	ŚCISŁA HD II	I
3.	wydra <i>Lutra lutra</i>	103d, 103f, 209h, 214h, 257f, 275g, 28a, 346f, 430j, 432f, 489j, 557b, 612b, 72c, 97i	brzegi cieków i zbiorników, bagna, olsy	melioracje i zabudowa hydrotechniczna obiektów wodnych, zanieczyszczenie wód	CZĘŚCIOWA HD II	I

¹⁾ Status ochrony w Polsce (Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419)

ŚCISŁA – gatunki objęte w Polsce ochroną ścisłą

(*) – gatunki wymagające ochrony czynnej

(**) – gatunki, których dotyczy zakaz fotografowania, filmowania i obserwacji mogących powodować płoszenie lub niepokojenie

HD II – gatunek z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej

²⁾ Źródło danych:

I - invent

P - dokumentacja do planu zadań ochronnych

3.1.6.4. Gatunki objęte ochroną strefową

Ochrona strefowa ma na celu ochronę miejsc rozrodu i regularnego przebywania niektórych gatunków zwierząt. Obszar chroniony stanowią dwie strefy. Strefę ochrony całorocznej ustanawia się w promieniu do 200 m (dla niektórych gatunków – do 100, 50, 10 metrów) od stwierdzonego miejsca gniazdowania lub regularnego przebywania. Otaczająca strefę całoroczną, strefa ochrony okresowej obowiązuje jedynie w okresie lęgowym danego gatunku, a jej promień powinien w zasadzie wynosić do 500 m. Poza okresem lęgowym zabiegi w strefie okresowej są dopuszczalne.

Wykaz gatunków zwierząt chronionych strefowo, informacje dotyczące wielkości strefy oraz okresowych terminów ochronnych, podane są w Załączniku nr 5 do Rozporządzenia Min. Środ. z dnia 12 października 2011 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419). Wykaz zawiera: 1 gatunek owada, 3 gatunki gadów, 20 gatunków ptaków i 4 gatunki ssaków (oraz dodatkowo zimowiska nietoperzy powyżej 200 osobników).

Na terenie Nadleśnictwa Kaczory ochrona strefowa (tabela 35) zajmuje powierzchnię 159,88 ha z czego strefy ochrony całorocznej mają powierzchnię 18,26 ha, a strefy ochrony okresowej mają powierzchnię 141,62 ha.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 35. Podstawowe informacje na temat ochrony strefowej w Nadleśnictwie Kaczory.

Lp.	Gatunek	Leśnictwo	Pow. strefy całorocznej [ha]	Pow. strefy okresowej [ha]	Akt powołujący, uwagi
1.	bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Zielonagóra	3,23	20,43	Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 4 listopada 2010 r. Znak spr.: RDOŚ-30-PN.II-6631-590/10/eh wg inf. z n-ctwa, brak gniazda bielika w strefie ochrony ostoi
2.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Brzostowo	5,14	33,00	Decyzja z dnia 21 grudnia 2010 r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu Znak spr.: RDOŚ-30-PN.II-6631-706/10/eh
3.	orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Mościska	1,26	25,54	Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu Wydział Środowiska i Rolnictwa Znak pisma: SR-Pi-III/6631/70/02 z dnia 18 października 2002 r.
4.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Liszkowo	2,98	10,04	Decyzja z dnia 25 lutego 2009 r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu Znak spr.: RDOŚ-30-PN.I-6631-11/09/kc
5.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Radaczka	3,70	35,29	Decyzja z dnia 4 listopada 2010 r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu Znak spr.: RDOŚ-30-PN.II-6631-592/10/eh
6.	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Czajcze	1,95	17,32	Decyzja z dnia 11 stycznia 2008 r. Wojewody Wielkopolskiego Znak spr.: KP.III-8.6631-313/07 wg inf. z n-ctwa, brak gniazda bociana czarnego w strefie ochrony ostoi
	Razem:		18,26	141,62	

4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

4.1. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i gleby

Charakterystykę geologiczno-morfologiczną terenów nadleśnictwa oraz charakterystykę głównych typów gleb występujących na jego terenie podano w oparciu o Operat Siedliskowy opracowany dla Nadleśnictwa Kaczory wg stanu na dzień 01.01.2000 r.

Opracowanie siedliskowe jest podstawą optymalnego projektowania sposobów zagospodarowania lasu i postępowania hodowlanego. Kartografia siedliskowa dostarcza gospodarzowi lasu szeregu danych o naturalnym zróżnicowaniu siedlisk leśnych i ich przestrzennym rozmieszczeniu. Całość informacji zebranych w operacie siedliskowym powinna zostać wykorzystana w możliwie najszerszym zakresie do opracowania przyrodniczych podstaw prowadzenia gospodarki leśnej.

Utwory geologiczne:

Obszar Nadleśnictwa Kaczory położony jest w zasięgu zlodowacenia północnopolskiego. W zachodniej części nadleśnictwa dominują utwory geologiczne związane z plejstoceniem - m.in.: piaski sandrowe, piaski zwałowe, gliny zwałowe, piaski zwałowe na glinach, plejstoceńskie piaski rzeczne. Niewielką powierzchnię zajmują utwory holocenu, związane z torfami, murszami, piaskami rzecznyymi holocenijskimi, a także polami piasków eolicznych przykrywających starsze utwory oraz kulminujących w wydmach. W niektórych miejscach występują wychodnie utworów trzeciorzędowych. Wychodnie te częściej można spotkać w okolicach Grabówna, Miasteczka Krajeńskiego, Białośliwia, Tomaszewa, Wyrzyska i Osieka. Utwory trzeciorzędowe to iły, pyły ilaste oraz poznańskie iły pstre.

Rzeźba terenu:

Pod względem geomorfologicznym Nadleśnictwo Kaczory położone jest zasadniczo na dwóch obszarach. Część północną-zachodnią oraz zachodnią zajmują równiny sandrowe stanowiące fragment większej jednostki Doliny Gwdy. Jest to lekko pofalowany teren stanowiący szeroki szlak i dolinę sandrową. W obrębie monotonnej równiny występują stopnie erozyjne odpowiadające kolejnym fazom odpływu wód roztopowych. Charakterystyczne dla tej części nadleśnictwa są piaszczyste i żwirowe pokrywy znacznej głębokości. Czasami pokrywy przykrywają utwory bardziej zwięzłe. W południowej oraz wschodniej części występuje zdenudowana wysoczyzna morenowa. Na jej powierzchni zachowały się zespoły pagórków, wzgórz i wałów morenowych. Południową część nadleśnictwa zajmują pasemka moren silnie spiętrzonych.

Wzgórza te reprezentują bardzo różny sposób powstania. Szczególną cechą budowy geologicznej tego obszaru jest występujący tu pod stosunkowo cienką pokrywą utworów lodowcowych trzon trzeciorzędowy zbudowany z plioceńskich iłów. Wszystkie te utwory wykazują silne zaburzenia w postaci fałdów, ugięć, uskoków i nasunięć, w wyniku których często utwory starsze występują na utworach młodszych.

W okolicach Dziembowa, Morzewa, Miasteczka Krajeńskiego, Białośliwia, Krostkowa i Osieka istnieje szereg dolin i dolinek. Część tych dolinek prowadzi wodę w małych ilościach okresowo w czasie roztopów i silnych ulew. Pozostała część to doliny obfitujące w wodę, okresowo mające jej nadmiar. W obszarze tej moreny czołowej dominują spłaszczenia wierzchowinowe. Stokowe zrównania są tu również zauważalne. Występują również wały piaszczysto żwirowe nasadzone na struktury glacitektoniczne.

Gleby:

Na terenie Nadleśnictwa Kaczory zinwentaryzowano 43 podtypy gleb. Dominują gleby działu gleb autogenicznych zajmujące około 92% ogółu. Pozostałe wyróżnione działy to gleby hydrogeniczne (3,58%), gleby semihydrogeniczne (2,94%), gleby napływowe (0,54%), gleby litogeniczne (0,27%) oraz gleby antropogeniczne (0,23%).

Największy udział wśród gleb autogenicznych mają gleby bielicoziemne (rdzawe i bielicowe), których procentowy udział w ogólnej powierzchni nadleśnictwa wynosi 68,77%. W tej grupie najczęściej występującymi glebami są gleby rdzawe, zajmują 68,2% powierzchni leśnej. Znaczący udział mają gleby brunatne (10,45%) oraz płowe (11,06%).

Wśród gleb hydrogenicznych dominują gleby murszowate, znajdujące się w różnych fazach decesji. Gleby te stanowią 2,00% ogólnej powierzchni leśnej.

Gleby semihydrogeniczne najliczniej reprezentowane są przez czarne ziemie (1,48%). Gleby opadowo-glejowe z udziałem powierzchniowym równym 1,11%, zajmują ósme miejsce w nadleśnictwie.

4.2. Klimat

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną E. Romera (1949) Nadleśnictwo Kaczory położone jest w regionie klimatycznym Wielkich Dolin, w jego północnej części na pograniczu z regionem klimatycznym pojeziernym.

Dominującymi kierunkami wiatrów na tym terenie są kierunki północno-zachodnie i południowo-zachodnie. Wiatry wiejące z północnego zachodu niosą masy powietrza polarno-morskiego wilgotnego, powodującego ocieplenie zimą i ochłodzenie latem. Wiatry południowo-zachodnie przynoszą masy powietrza zwrotnikowo-morskiego, również zawierającego duże ilości pary wodnej, ale cieplejszego.

Średnioroczne opady wynoszą około 528 mm rocznie. Najniższe opady występują w zachodniej i północno-zachodniej części (482 mm), a najwyższe opady otrzymuje część południowa i wschodnia nadleśnictwa (560 mm). Najmniejsza ilość opadów występuje w marcu, a największa w lipcu.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,2°C. Średnia temperatura stycznia wynosi -2,4°C, lipca 19,3°C, natomiast amplituda roczna osiąga 21,7°C.

Zimy trwają przeciętnie 80-90 dni w roku, a lato trwa 90 dni. Pokrywa śnieżna zalega przez 50-60 dni.

Przymrozki wiosenne występują średnio od 20 maja do 10 czerwca. Przymrozki wczesne występują średnio od około 20 października.

4.3. Pory fenologiczne

Nazwa fenologia pochodzi od greckich słów: *phainomai* – przejawiać, pokazywać się i *logos* – słowo, nauka. Fenologia bada okresowe zjawiska w świecie roślin i zwierząt determinowane przez sezonową zmienność pogody oraz pory roku. Fenologiczne pory roku wyznacza się na podstawie długoletnich obserwacji faz rozwoju (liści, kwiatów, owoców) określonych gatunków roślin. Są one dla leśników, ogrodników i rolników bardziej miarodajne niż meteorologiczne pory roku, opierają się bowiem na wskazaniach samych roślin, ich reakcji na przebieg sezonowych zmian rozwojowych żywej przyrody na danym obszarze. Na podstawie obserwacji pogody oraz związanych z nią corocznie powtarzających się faz rozwojowych roślin dziko rosnących i uprawnych wyróżniono na terenie Europy Środkowej 8 fenologicznych pór roku (Narodowy Atlas Polski, 1978), które na obszarze Nadleśnictwa Kaczory przedstawiają się następująco:

Zaranie wiosny – „wiosna pstra” budzenie się roślin do wegetacji ze spoczynku zimowego. Zakwitają rośliny, rozwijające kwiaty przed rozwojem liści: leszczyna (*Corylus avellana*), wierzba iwa (*Salix caprea*), osika (*Populus tremula*), wiąz pospolity (*Ulmus campestris*), białodrzew (*Populus tremula*), dereń właściwy (*Cornus mas*), cis pospolity (*Taxus baccata*), przyłuszczka pospolita (*Hepatica nobilis*), podbiał pospolity (*Tussilago farfara*), zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*), kaczeniec (*Caltha palustris*). Pora ta rozpoczyna się między 26 marca, a 5 kwietnia.

Wczesna wiosna – zakwitają rośliny, których kwiaty rozwijają się jednocześnie z rozwojem liści: czeremcha (*Prunus padus*), porzeczka czerwona (*Ribes rubrum*), porzeczka złota (*Ribes aureum*), poziomka pospolita (*Fragaria vesca*), klon (*Acer platanoides*), brzoza brodawkowa (*Betula verrucosa*), mniszek lekarski (*Taraxacum officinale*). Podczas wczesnej wiosny rozwijają liście również i te rośliny, które zakwitają dopiero później, jak np. dąb szypułkowy (*Quercus pedunculata*), kasztanowiec (*Aesculus hippocastanum*), grochodrzew (*Robinia pseudoacacia*). Rozpoczyna się między 30 kwietnia, a 10 maja.

Pełnia wiosny – zakwitają rośliny, które rozwijają kwiaty dopiero po rozwoju liści np. jarzębina (*Sorbus aucuparia*), głóg (*Crataegus oxyacantha*), kasztanowiec zwyczajny (*Aesculus hippocastanum*), bez lilak (*Syringa vulgaris*) oraz zazielenia się zupełnie las liściasty (szczególnie bukowy). Rozpoczyna się pomiędzy 10, a 20 maja.

Wczesne lato – zakwitanie zbóż oraz takich roślin, jak: bez czarny (*Sambucus nigra*), wilcza jagoda (*Atropa belladonna*), malina (*Rubus idaeus*), grochodrzew (*Robinia pseudoacacia*). Rozpoczyna się pomiędzy 5, a 15 czerwca.

Lato – zakwitają: obie lipy (*Tilia parvifolia* i *Tilia grandifolia*), lilia biała (*Lilium candidum*), dojrzewają: porzeczka czerwona (*Ribes rubrum*), jarzębina (*Sorbus aucuparia*), bez czarny (*Sambucus nigra*), żyto ozime (*Secale cereale*) (początek żniw). Fenologiczne lato zaczyna się między 10, a 15 lipca.

Wczesna jesień – dojrzewanie pozostałych owoców, zwłaszcza: kasztanowca zwyczajnego (*Aesculus hippocastanum*), derenia świdwy (*Cornus sanguinea*) i ligustru pospolitego (*Ligustrum vulgare*). W okresie wczesnej jesieni przypada pełnia kwitnienia wrzosu (*Calluna vulgaris*). Rozpoczyna się pomiędzy 1, a 10 września.

Jesień – przygotowanie się roślinności do spoczynku zimowego, co uwidacznia się m. in. w zmianie barwy liści i ich opadaniu. Obserwacje fenologiczne jesieni są trudne do spostrzeżeń, obarczone dużymi błędami subiektywizmu, dlatego też początek tej pory opiera się często na materiale mało porównywalnym. Zakłada się, że typowa jesień na tym terenie ma swój początek pomiędzy 10, a 20 października.

Zima – jest okresem spoczynku wegetacji i nie posiada u nas własnych przejawów fitofenologicznych. Fenologiczna zima jest odpowiednikiem klimatycznych pór roku: przedzimia i zimy.

4.4. Hydrologia

4.4.1. Rzeki

Cały obszar Nadleśnictwa Kaczory położony jest w dorzeczu rzeki Odry na obszarze zlewni jej dopływu Noteci. Nadleśnictwo przecięte jest wododziałem IV rzędu, biegnącym wzdłuż linii: Bługowo - Tłukomy - Wysoka - Wysoczka - Grabówno - Równopole - Kaczory - Dziembowo - Byski.

Zachodnia strona wododziału odwadniana jest do Gwdy. Jest to teren nachylony w kierunku zachodnim i południowo-zachodnim. W części zachodniej tego obszaru występują tylko dwa cieków okresowe odwadniające do Gwdy. Jednym z tych cieków jest przedłużenie Okalińca, który w części końcowej bywa nazywany Radacznica. Część północna tego wododziału odwadniana jest przez rzeczkę Strużnicę. Zbierane wody odprowadza ona do rzeki Głomi, która wpada do Gwdy. Niewielka część tej strony wododziału odwadniana jest do jeziora Sławianowskiego, a dalej przez rzeczkę Kocunię do Głomi.

Wschodnia część wododziału odwadniana jest do rzeki Noteć. Główną rzekę tego obszaru stanowi Łobżonka. Na terenie nadleśnictwa największym prawobrzeżnym dopływem Łobżonki jest Okaliniec. Lewobrzeżne dopływy to Lubcza i Orla. Na południowy zachód od Wyrzyska odpływ wód odbywa się bezpośrednio do Noteci przez rzeczkę Struga Białośliwka.

4.4.2. Zbiorniki wodne

Większość spośród licznych zbiorników wodnych na terenie Nadleśnictwa Kaczory to zbiorniki naturalne, będące typowymi jeziorami rynnowymi. Występują tu również jeziora wypełniające zagłębienia w morenach dennych. Poza jeziorami dwóch powyższych typów występują tutaj również mniejsze powierzchniowo jeziora wytopiskowe.

W zasięgu Nadleśnictwa Kaczory występują następujące jeziora: Wapieńskie, Kopcze, Bobrowo, Płatki, Jeleniowe, Bagienne, Proboszczowskie i Czarne, Kleszczynek, Sławianowskie, Falmierowskie, Liszkowskie, Luchowskie, Młotkowskie, Trzebońskie Duże, Topola, Niezychowskie i Gleszczoneckie, Słomionek.

4.4.3. Tereny źródliskowe

Źródłiska to miejsca masowego wypływu wód podziemnych. Mają najczęściej charakter grup źródeł zboczowych lub podzboczowych. Na terenie Nadleśnictwa Kaczory tereny źródliskowe występują w obniżeniach terenu, u podnóży pagórów morenowych, wałów moren czołowych, na zboczach jarów i dolin rzecznych itp.

Źródlika stanowią ważny element w mozaice mikrosiedlisk, wzbogacają zbiorowiska o charakterystyczne gatunki, zwiększając bioróżnorodność. Pełnią niezwykle istotną rolę w kształtowaniu stosunków wodnych. Obszary źródliskowe powinny zostać objęte szczególną ochroną. W miejscach tych występują płaty cennego zbiorowiska olsu źródliskowego *Circaeo-Alnetum cardaminetosum amarae*. Wykaz ważniejszych terenów źródliskowych w nadleśnictwie zawiera tabela 36.

Tabela 36. Wykaz terenów źródliskowych na terenie Nadleśnictwa Kaczory.

Leśnictwo	Oddział, pododdział
Liszkowo	26a, 4a
Zielonagóra	128d, 134k, 147b, 148b, 154f, 160a, 165b, 165d, 165i, 166b, 166d, 169c, 169d, 170a, 171a, 172a, 173c, 175g, 186a, 191a, 191d, 195a
Mościska	199f, 322i, 352a, 356b, 362b, 390j, 391i
Brzostowo	420g, 420h, 421i, 486a, 486d, 486g, 488b, 489b, 489c, 489d, 489i, 490d, 490h, 491b, 491g, 492f, 546c, 546j, 547a, 549a, 549f, 549h, 549r, 553f, 553i, 555a, 556h, 557b, 557f, 558a, 558b, 558c, 559c, 559m, 559r, 559s, 586b, 586c, 586d, 591d, 593f, 594c, 595g, 595i, 611f, 611g, 611h, 612h, 612i, 613b, 613i, 614g, 614t, 616c, 617a, 617d, 618b, 623b, 623f, 623i, 623s, 624j, 625b, 625c, 625h
Radacznicza	416b, 430m, 433d, 461h, 493h, 564b, 564d, 596g, 626d, 673g
Kalina	605a, 605b, 650d, 658j, 659i, 660d, 660f, 667a, 667i, 674b, 679h

4.4.4. Bagna i torfowiska

Siedliska bagienne, podmokłe oraz torfowiska są niezwykle ważnymi elementami środowiska przyrodniczego. Są to obszary o trwałym nawilgotnieniu wynikającym z wysokiego stanu wód gruntowych – przepływowych lub stagnujących. Tworzą się przede wszystkim w sąsiedztwie zbiorników i cieków wodnych, w terenach o utrudnionym odpływie wód, w lokalnych obniżeniach terenu itp. Często są skutkiem organicznego wypełniania i zarastania jezior polodowcowych. Siedliska te są niejednokrotnie miejscem występowania chronionych lub rzadkich gatunków i ostojami bioróżnorodności. Pełnią istotną rolę retencyjną, są ważnym ogniwem w obiegu wody i materii w przyrodzie. Mogą też stanowić strefę ekotonową pomiędzy lasem, a większymi zbiornikami wodnymi.

Pojęcie torfowisk wiąże się z występowaniem warstw torfu powstałych na skutek rozkładu materii roślinnej w warunkach beztlenowych. Torfowiska dzielą się na:

- wysokie – powstające w warunkach nadmiernej wilgotności powietrza, małego parowania i niewielkiej ilości składników mineralnych oraz braku natlenionej wody przepływowej. Materia organiczna jest tam słabo rozłożona i silnie zakwaszona. Podstawową roślinność stanowią gatunki oligotroficzne przede wszystkim mchy z rodzaju *Sphagnum*, borówka

bagienna, bagno zwyczajne, wełnianka pochwowa i in.,

- niskie – powstałe w procesie torfotwórczym w środowisku stosunkowo bogatym w składniki mineralne, przy wysokim lustrze wód gruntowych zasobnych w tlen. Roślinnością torfotwórczą są zbiorowiska murawowe, łąkowo-bagiennie i leśne. Wyróżnia się następujące podtypy torfowisk niskich: dolinowe, darniowe, jeziorne, olszynowe. W związku ze zmianami hydrologicznymi obserwowanymi obecnie, torowiska niskie są często odwodnione i mogą przyjmować charakter łąk na przesuszonym torfie lub postępuje na nich sukcesja naturalna – powierzchnie bardziej wilgotne zarastają olszą czarną, a suchsze sosna i brzoza,
- przejściowe – występują między torfowiskami niskimi a wysokimi, powstałe w warunkach zmiennego zaopatrzenia w wody gruntowe i powierzchniowe, przeważnie na skraju torfowisk wysokich. Mogą powstawać również w wyniku odcięcia dopływu wód gruntowych lub zarastania jezior ubogich w składniki mineralne (dystroficznych).

W ramach prowadzonej gospodarki, obszary śródleśnych bagien i torfowisk obejmowane są szczególną ochroną, zwłaszcza w aspekcie utrzymania poziomu wód.

W nadleśnictwie istnieje jako rodzaj powierzchni "BAGNO" 146 wyłączeń o powierzchni 153,26 ha, 16 wyłączeń - 53,64 ha jako "E-N" oraz 327 powierzchni opisanych jako bagiennie lecz ze względu na niewielką powierzchnię, nie stanowią one odrębnych pododdziałów, ich łączna powierzchnia wynosi 37,58 ha. Tereny podmokłe występują również na innych rodzajach powierzchni (Ł, Ps) oraz w drzewostanach – wzdłuż brzegów zbiorników, cieków wodnych i rowów, w miejscach działalności bobrów, w zagłębieniach, w miejscach spływu powierzchniowego z pól uprawnych itp. Powierzchnia drzewostanów w pododdziałach z dominującym siedliskiem hydrogenicznym wynosi 625,46 ha (tabela 37). Stanowi to ok. 3,4 % powierzchni nadleśnictwa.

Tabela 37. Leśne siedliska hydrogeniczne (wg opisów taksacyjnych).

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia w nadleśnictwie [ha]
BMb	7,06
LMb	2,79
BMw	6,61
LMw	64,60
Lw	297,23
OI	65,23
OIJ	181,94
Razem nadleśnictwo:	625,46

4.5. Roślinność

Historia roślinności regionu liczy 11,5-12 tys. lat. Po ustąpieniu lodowca rozwinęła się bezleśna tundra, przechodząca stopniowo w formacje stepowo-leśne. Dalsze ocieplenie się klimatu prowadziło do formowania się brzoźowo-sosnowych formacji leśnych. Początek nieprzerwanego panowania lasów przypadł na przełom plejstocenu i holocenu. Od tego czasu na szatę roślinną decydujący wpływ miały zmiany klimatu. Okres preborealny (11,5 tys.-11,0 tys. lat p.n.e.) charakteryzował się dominacją zbiorowisk z udziałem brzozy i sosny. Okres borealny (11,0 tys-7000 lat p.n.e.) to dominacja lasów sosnowych w warunkach dość chłodnego klimatu. W tym czasie pojawiają się nowe gatunki: wiąz, olsza, leszczyna. Okres atlantycki (7000-4000 lat p.n.e.) był okresem optimum klimatycznego i charakteryzował się rozpowszechnieniem i dominacją dębu, lipy a na siedliskach wilgotnych jesionu i olszy. W następnym okresie, subborealnym (4000-2500 lat p.n.e.) charakteryzującym się większą wilgotnością i niższymi temperaturami, na odpowiednich siedliskach masowo występował grab. Okres subatlantycki, trwający do chwili obecnej to rozprzestrzenienie się buka na Pomorzu i sosny w centralnej Polsce.

Pod koniec holocenu na obraz szaty roślinnej coraz częściej zaczyna wpływać gospodarka człowieka. Powszechne stosowanie od XIX w. zrębowego sposobu zagospodarowania i masowe wprowadzanie sosny powodowało zmniejszenie się areалу lasów liściastych. W II poł. XX wieku następuje zwrot w gospodarowaniu lasami, dąży się do zachowania trwałości lasów, ochrony bioróżnorodności, przebudowy drzewostanów na składy gatunkowe zgodne z warunkami siedliskowymi itp.

Potencjalna roślinność naturalna to hipotetyczny stan roślinności opisany fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane, a właściwa dla danego regionu roślinność mogła w pełni wykorzystać zróżnicowane siedliska. Zakłada się przy tym, że stan ten rozpoznaje się dla aktualnego zróżnicowania siedlisk, uwzględniając zmiany w siedliskach, jakie spowodowała dotychczasowa działalność człowieka.

Na terenie Nadleśnictwa Kaczory występują następujące zespoły roślinności potencjalnej (wg: Potencjalna roślinność naturalna Polski – J.M. Matuszkiewicz 2008).

01 - *Carici elongatae-Alnetum* - Olsy środkowoeuropejskie

02 - *Salici-Populetum* - Nadrzeczne łęgi wierzbowo-topolowe

05 - *Fraxino-Alnetum* - Niżowy łęg jesionowo-olszowy

08 - *Stellario Carpinetum* - Grąd subatlantycki, seria uboga

10 - *Galio Carpinetum* - Grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria uboga

11 - *Galio Carpinetum* - Grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria żyzna

41 - *Potentillo albae-Quercetum typicum* - Świetlista dąbrowa, postać niżowa

44 - *Fago-Quercetum petraeae* - Acydofilny pomorski las bukowo-dębowy

47 - *Pino-Quercetum* - Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe

49 - *Leucobryo-Pinetum* - Suboceaniczny bór sosnowy

4.6. Typy siedliskowe lasu

Siedlisko jest kompleksem czynników abiotycznych wpływających na środowisko leśne. Ukształtowane zostaje pod wpływem położenia (wysokość n.p.m., wystawa, nachylenie terenu), warunków klimatycznych i gleby. Czynniki te należy zawsze rozpatrywać jako powiązany zespół wpływów. Istniejąca klasyfikacja typologiczna lasu oparta jest na 2 kryteriach. Kryterium żyzności dzieli siedliska na 4 podstawowe grupy: siedliska borowe, borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. Kryterium wilgotności wyróżnia siedliska: suche, świeże, wilgotne i bagienne. Podstawową jednostką typologiczną jest typ siedliskowy lasu, grupujący siedliska o zbliżonej potencjalnej produktywności. Gospodarka leśna, oparta na podstawach ekologicznych, wymaga dokładnego poznania przyrodniczych warunków produkcji, a następnie ich sklasyfikowania i przedstawienia w formie kartograficznej i opisowej w operacie siedliskowym. Przetawione w tym opracowaniu typy siedliskowe lasu stanowią podstawę do dalszych prac urządzeniowych, m.in. tworzenia wyłączeń i sporządzania opisów taksacyjnych.

W tabeli 38 przedstawiono udział poszczególnych typów siedliskowych lasu zestawiony na podstawie danych zawartych w Elaboracie glebowo-siedliskowym Nadleśnictwa Kaczory opracowanym wg stanu na dzień 1.01.2000 r. (grunty leśne i nieleśne), oraz opisów taksacyjnych wg tworzonego na lata 2014-2023 PUL (grunty leśne zalesione i niezalesione).

Tabela 38. Typy siedliskowe lasu na terenie Nadleśnictwa Kaczory.

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia siedlisk w Nadleśnictwie Kaczory wg Elaboratu glebowo-siedliskowego (stan na 01.01.2000 r.)		Powierzchnia siedlisk wg opisów taksacyjnych (udział dominującego TSL w pododdziale, stan na 01.01.2014 r.)	
	Powierzchnia [ha]	Udział [%]	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
Bs	15,19	0,1	11,55	0,07
Bśw	2464,63	15,56	2519,62	16,04
BMśw	4377,38	27,63	4329,81	27,57
BMw	7,52	0,05	6,61	0,04
BMb	-	0,00	7,06	0,04
LMśw	3861,68	24,37	3846,21	24,49
LMw	77,96	0,49	64,60	0,41
LMb	2,82	0,02	2,79	0,02
Lśw	4482,71	28,29	4352,85	27,71
Lw	257,33	1,62	297,23	1,89
OI	66,26	0,42	65,23	0,42
OIJ	214,86	1,36	181,94	1,16
Lł	15,83	0,10	21,98	0,14
razem:	15844,17	100,00	15707,48	100,00

4.7. Ogólna charakterystyka drzewostanów

Zgodnie z „Małą encyklopedią leśną” definicja drzewostanu brzmi: „część lasu, jednorodna pod względem budowy, składu gatunkowego, wieku i zwarcia drzew, rodzaju gleby oraz ukształtowania terenu, różniąca się od innych części przynajmniej jedną z tych cech”. Drzewostan jest składową ekosystemu leśnego, który tworzy zespół żywych organizmów (biocenoza) oraz jego abiotyczne siedlisko (biotop). Ogólna charakterystyka drzewostanów występujących na terenie nadleśnictwa znajduje się w Elaboracie (Opisaniu ogólnym). W niniejszym opracowaniu przedstawiono uzupełniającą ocenę stanu lasu.

Tabela 39. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa Kaczory (tabela opracowana w oparciu o Wzór 1a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Jednostka (stan na)	Przeciętny wiek (lat)	Przeciętna zasobność (m ³ /ha)	Przeciętny przyrost (m ³ /ha)	Udział % siedlisk borowych	Udział % gatunków iglastych ¹⁾
Nadleśnictwo Kaczory (2014)	62	274	4,42	43,76	68,89
Lasy Państwowe (2010) ²⁾	62	254	4,10	51,00	76,80

¹⁾ jako gat. panujących

²⁾ wg wyników aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w LP na dzień 1 stycznia 2010 r.

4.7.1. Wielkość kompleksów leśnych

Przy tworzeniu zestawienia wielkości kompleksów, przyjęto, że elementami przestrzennymi rozdzielającymi poszczególne kompleksy leśne, będą obszary o szerokości większej od 40 m.

Tabela 40. Liczba i wielkość kompleksów leśnych (tabela opracowana w oparciu o Wzór 2 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Wielkość kompleksu [ha]	Powierzchnia sumaryczna kompleksów [ha]	Ilość kompleksów	Średnia wielkość kompleksu [ha]
Nadleśnictwo Kaczory			
< 1,00	18,76	41	0,46
1,01-5,00	85,37	35	2,44
5,01-20,00	293,1	29	10,11
20,01-100,00	933,11	19	49,11
100,01-500,00	2050,08	8	256,26
500,01-2000,00	1983,53	2	991,77
powyżej 2000,00	11280,77	2	5630,68

4.7.2. Grupy funkcji lasów, lasy ochronne

Lasy Nadleśnictwa Kaczory są lasami wielofunkcyjnymi. Dla celów planowania urzędzeniowego pogrupowano je wg dominujących ról (funkcji) na 3 podstawowe grupy: lasy rezerwatowe, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze.

Tabela 41. Podział lasów wg głównych ich grup.

Grupa funkcji lasu	Powierzchnia [ha]	%
Rezerваты	122,38	0,8
Lasy ochronne	12864,82	81,9
Lasy gospodarcze	2720,28	17,3
Razem:	15707,48	100,00

Następnie lasy Nadleśnictwa Kaczory zostały podzielone na gospodarstwa ze względu na pełnione przez nie wiodące funkcje. Wyróżniono tu:

- gospodarstwo specjalne (S) - objęło ono obszary pełniące funkcje specyficzne, których realizacja wymaga ograniczenia bądź nawet zaniechania funkcji produkcyjnych,
- gospodarstwo lasów ochronnych (O) - objęło ono obszary wielofunkcyjnych lasów, gdzie jako wiodącą wyróżniono funkcję ochronną, której realizacja nie wymaga jednak ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych,
- gospodarstwo lasów gospodarczych (G) - objęło ono obszary wielofunkcyjnych lasów z wiodącą funkcją produkcyjną, której realizacja w całej rozciągłości uwzględnia wymagania ochrony przyrody.

Na potrzeby zasad regulacji zapasu w ramach gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) wyodrębniono odrębne obszary kwalifikujące się do jednego sposobu zagospodarowania. Stąd w Nadleśnictwie Kaczory wyróżniono obszary (drzewostany) o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania (GPZ) oraz obszary (drzewostany) o zrębowym sposobie zagospodarowania (GZ). Zagadnienie to omówione będzie również w rozdziale nr 7 niniejszego Programu.

Liczne lasy pełniące funkcje ochronne, stanowią w Nadleśnictwie Kaczory wiodącą grupę. Wiele z nich spełnia więcej niż jedno kryterium lasów ochronnych. Poniżej zestawiono lasy ochronne wg wiodących i kolejnych kategorii ochronności.

Tabela 42. Kategorie ochronności w Nadleśnictwa Kaczory.

Grupa kategoria ochronności (ranga) kod - nazwa	Pow. w ha
(1) OCH GLEB - glebochronne	318,68
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH WOD - wodochronne	1,49
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH WOD - wodochronne (3) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody	15,08
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH WOD - wodochronne (3) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (4) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	2,95
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH WOD - wodochronne (3) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	19,63
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody	775,67
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (3) OCH NAS - nasienne	28,57
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (3) OCH NAS - nasienne (4) OCH OSTOJ - ostoje zwierząt	17,48
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (3) OCH OSTOJ - ostoje zwierząt	13,41
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (3) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	333,31
(1) OCH GLEB - glebochronne (2) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	685,31
(1) OCH WOD - wodochronne	220,37
(1) OCH WOD - wodochronne (2) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody	141,63
(1) OCH WOD - wodochronne (2) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (3) OCH OSTOJ - ostoje zwierząt	31,35
(1) OCH WOD - wodochronne (2) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (3) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	104,37
(1) OCH WOD - wodochronne (2) OCH NAS - nasienne (3) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	1,20
(1) OCH WOD - wodochronne (2) OCH OSTOJ - ostoje zwierząt	3,57
(1) OCH WOD - wodochronne (2) OCH OSTOJ - ostoje zwierząt (3) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	4,85
(1) OCH WOD - wodochronne (2) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	391,64
(1) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody	270,16
(1) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (2) OCH NAS - nasienne	26,62
(1) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (2) OCH OSTOJ - ostoje zwierząt	6,11
(1) OCH CENNE - cenne fragm. przyrody (2) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	416,24
(1) OCH BADAW - stałe pow. badań. i dośw. (2) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	9,99

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

(1) OCH NAS - nasienne	2,95
(2) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	
(1) OCH OSTOJ - ostoje zwierząt	40,25
(1) OCH OSTOJ - ostoje zwierząt	32,80
(2) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	
(1) OCH MIAST - w miastach i wokół miast	8949,14
Razem nadleśnictwo:	12864,82

4.7.3. Bogactwo gatunkowe

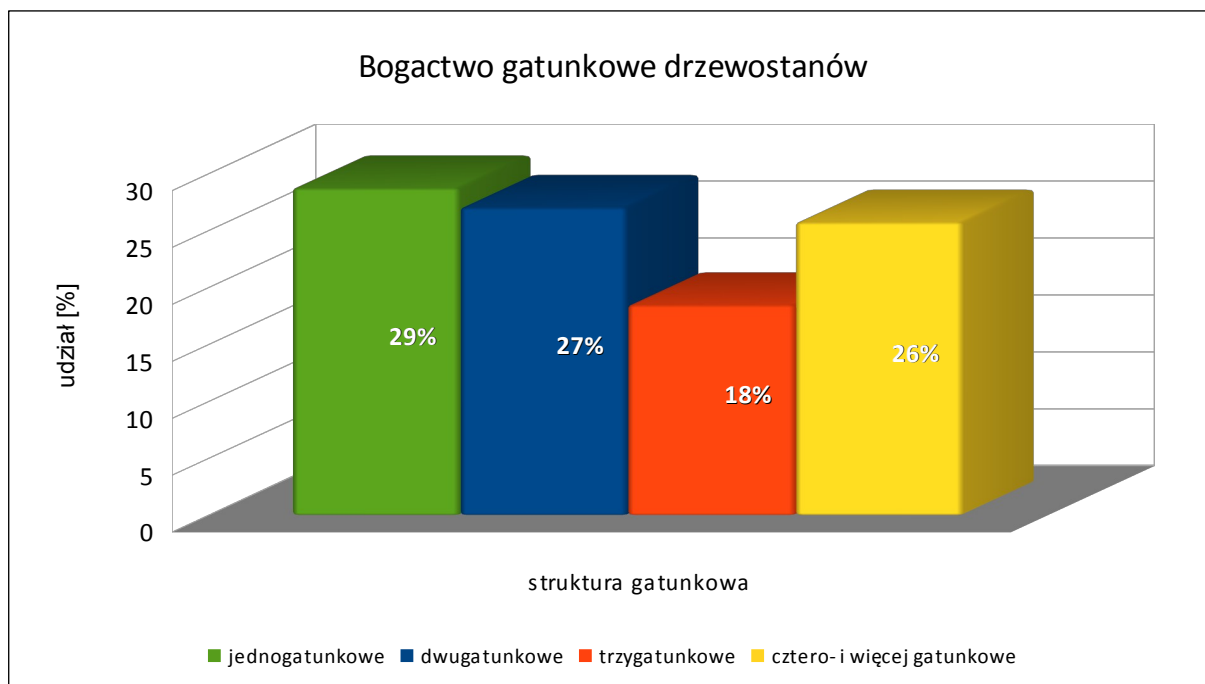
Bogactwo gatunkowe drzewostanów przedstawiono pod względem ilości gatunków wchodzących w skład górnej warstwy drzew. Uzyskane dane zestawiono w tabelach wg grup wiekowych.

Tabela 43. Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego (tabela opracowana w oparciu o Wzór 13 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Nadleśnictwo Kaczory		Wiek [lata]			Ogółem	Udział [%]
Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Do 40	Od 41 do 80	Powyżej 80		
Jednogatunkowe	Powierzchnia [ha]	880,03	2 258,63	1 336,36	4 475,02	28,67
	Zapas [m ³]	137 430	744 250	510 600	1 392 280	32,71
Dwugatunkowe	Powierzchnia [ha]	1 432,06	1 437,19	1 345,95	4 215,20	27,01
	Zapas [m ³]	121 170	472 535	571 890	1 165 595	27,38
Trzygatunkowe	Powierzchnia [ha]	1 008,69	1 109,80	741,17	2 859,66	18,32
	Zapas [m ³]	55 445	366 735	286 005	708 185	16,64
Cztero- i więcej gatunkowe	Powierzchnia [ha]	1 495,29	1 822,85	739,53	4 057,67	26,00
	Zapas [m ³]	142 220	592 680	255 860	990 760	23,27
Razem nadleśnictwo:	Powierzchnia [ha]	4 816,07	6 628,47	4 163,01	15 607,55	100,00
	Zapas [m ³]	456 265	2 176 200	1 624 355	4 256 820	100,00

W Nadleśnictwie Kaczory największą powierzchnię zajmują drzewostany złożone z 1 i 2 gatunków tworzących skład drzewostanu (odpowiednio około 29 i 27%). Drzewostany trzygatunkowe stanowią ponad 18%, a drzewostany składające się z 4 i więcej gatunków stanowią 26 % powierzchni.

Powyższe zestawienie obrazuje dużą różnorodność gatunkową drzewostanów nadleśnictwa, która dzięki zapisom zawartym w PUL nadal będzie się powiększać.

4.7.4. Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie oraz wyniki ich weryfikacji

Siedlisko przyrodnicze jest pojęciem wprowadzonym przez Dyrektywę Siedliskową. Zdefiniowane zostało w celu identyfikacji, ochrony i zachowania obszarów lądowych lub wodnych, naturalnych lub półnaturalnych wyodrębnionych w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne, posiadających swoistą strukturę i sposób funkcjonowania. Termin ten jest synonimem pojęcia ekosystem (lub biogeocenoza) stosowanego w naukach przyrodniczych (biologia, ekologia, leśnictwo itp.).

W celu określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych i ich powierzchni występujących na gruntach Lasów Państwowych, w 2007 roku została wykonana inwentaryzacja przyrodnicza. Podstawą do jej wykonania były: Zarządzenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 31/2006 z 19 lipca 2006 r., Decyzja Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 61/2006 z 25 lipca 2006 r., Decyzja Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 63/2006 z 7 sierpnia 2006 r. oraz Decyzja Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 68/2006 z 22 września 2006 r. W trakcie prac urzędniowych w roku 2012 i 2013 dokonano weryfikacji wszystkich siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000 oraz siedlisk o znaczeniu priorytetowym poza tymi obszarami.

Wszystkie siedliska zinwentaryzowane (w tym zweryfikowane w 2012 i 2013 roku) na terenie Nadleśnictwa Kaczory siedliska przyrodnicze zestawione zostały w tabeli 44.

Tabela 44. Typy siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Kaczory.

Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa siedliska	Pow. sumaryczna wydzieleni z siedliskiem po częściowej weryfikacji [ha]
Siedliska nieleśne		
3150	Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	11,68
3160	Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	2,46
6210*(1)	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis</i>	0,11
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	1,65
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	44,72
7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	5,28
7120	Torfowiska wysokie – zdegradowane zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	2,74
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	12,79
Siedliska leśne		
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	6,93
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	2,71
9160	Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	4,97
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	2313,66
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	437,72
91D0*	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo sosnowe bagienne lasy borealne)	7,06
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe</i>)	249,54
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	90,23
91I0*	Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	5,87
91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	0,06
Razem:		3200,18

* - siedlisko o znaczeniu priorytetowym

(1) - siedlisko priorytetowe pod warunkiem, że występują na nim ważne stanowiska storczyków

W dalszej części niniejszego podrozdziału zamieszcza się wyniki szczegółowe dotyczące weryfikacji siedlisk przyrodniczych. Dane te zestawiono odrębnie dla poszczególnych terenów Nadleśnictwa Kaczory położonych w ramach obszarów "naturowych". W ostatniej tabeli z tego zakresu zamieszczono wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach położonych poza obszarami.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 45. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Dolina Łobzonki" po weryfikacji.

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	6510	08-13-1-01-27 -d -00	3,05	62	9170	08-13-1-01-72 -c -00	2,38
2	6510	08-13-1-01-30 -h -00	2,02	63	9170	08-13-1-01-8 -g -00	6,81
3	6510	08-13-1-01-31 -g -00	1,91	64	9170	08-13-1-01-8 -i -00	2,45
4	9170	08-13-1-01-10 -r -00	5,28	65	9170	08-13-1-01-8 -j -00	1,13
5	9170	08-13-1-01-18 -b -00	3,40	66	91E0	08-13-1-01-18 -c -00	0,68
6	9170	08-13-1-01-18 -f -00	5,29	67	91E0	08-13-1-01-21 -c -00	0,78
7	9170	08-13-1-01-18 -g -00	4,85	68	91E0	08-13-1-01-27 -g -00	1,12
8	9170	08-13-1-01-19 -a -00	2,04	69	91E0	08-13-1-01-28 -f -00	2,10
9	9170	08-13-1-01-19 -b -00	2,34	70	91E0	08-13-1-01-28 -g -00	3,42
10	9170	08-13-1-01-19 -f -00	1,08	71	91E0	08-13-1-01-28 -l -00	1,10
11	9170	08-13-1-01-19 -g -00	1,78	72	91E0	08-13-1-01-28 -n -00	3,24
12	9170	08-13-1-01-19 -i -00	0,83	73	91E0	08-13-1-01-29 -d -00	2,30
13	9170	08-13-1-01-20 -a -00	7,00	74	91E0	08-13-1-01-29 -h -00	3,77
14	9170	08-13-1-01-21 -a -00	5,05	75	91E0	08-13-1-01-29 -j -00	2,25
15	9170	08-13-1-01-26 -a -00	1,17	76	91E0	08-13-1-01-29 -k -00	2,22
16	9170	08-13-1-01-26 -b -00	5,50	77	91E0	08-13-1-01-29 -o -00	1,74
17	9170	08-13-1-01-26 -c -00	4,39	78	91E0	08-13-1-01-29 -p -00	0,65
18	9170	08-13-1-01-26 -d -00	4,56	79	91E0	08-13-1-01-30 -d -00	0,86
19	9170	08-13-1-01-27 -c -00	2,94	80	91E0	08-13-1-01-30 -g -00	3,41
20	9170	08-13-1-01-27 -h -00	6,42	81	91E0	08-13-1-01-30 -l -00	1,04
21	9170	08-13-1-01-28 -c -00	1,25	82	91E0	08-13-1-01-30 -m -00	2,55
22	9170	08-13-1-01-28 -d -00	1,37	83	91E0	08-13-1-01-31 -j -00	2,88
23	9170	08-13-1-01-28 -i -00	1,46	84	91E0	08-13-1-01-31 -m -00	3,74
24	9170	08-13-1-01-29 -a -00	1,26	85	91E0	08-13-1-01-32 -b -00	1,62
25	9170	08-13-1-01-29 -b -00	0,53	86	91E0	08-13-1-01-32 -d -00	0,68
26	9170	08-13-1-01-29 -f -00	0,79	87	91E0	08-13-1-01-32 -h -00	3,18
27	9170	08-13-1-01-29 -g -00	0,66	88	91E0	08-13-1-01-32 -k -00	3,15
28	9170	08-13-1-01-29 -i -00	1,09	89	91E0	08-13-1-01-32 -m -00	1,32
29	9170	08-13-1-01-29 -l -00	8,67	90	91E0	08-13-1-01-32 -n -00	1,14
30	9170	08-13-1-01-29 -m -00	1,59	91	91E0	08-13-1-01-32 -o -00	4,58
31	9170	08-13-1-01-29 -r -00	0,01	92	91E0	08-13-1-01-32 -p -00	0,97
32	9170	08-13-1-01-30 -c -00	3,11	93	91E0	08-13-1-01-64 -h -00	1,11
33	9170	08-13-1-01-30 -cx -00	2,29	94	91E0	08-13-1-01-65 -i -00	1,37
34	9170	08-13-1-01-30 -n -00	4,15	95	91E0	08-13-1-01-67 -c -00	1,03
35	9170	08-13-1-01-30 -o -00	1,63	96	91E0	08-13-1-01-7 -i -00	0,45
36	9170	08-13-1-01-30 -p -00	3,50	97	91F0	08-13-1-01-19 -d -00	5,00
37	9170	08-13-1-01-31 -c -00	1,76	98	91F0	08-13-1-01-19 -k -00	1,84
38	9170	08-13-1-01-31 -d -00	1,70	99	91F0	08-13-1-01-20 -l -00	0,69
39	9170	08-13-1-01-32 -i -00	7,05	100	91F0	08-13-1-01-28 -r -00	3,35
40	9170	08-13-1-01-32 -x -00	0,45	101	91F0	08-13-1-01-30 -dx -00	2,86
41	9170	08-13-1-01-64 -f -00	2,89	102	91F0	08-13-1-01-65 -a -00	0,95
42	9170	08-13-1-01-64 -i -00	1,54	103	91F0	08-13-1-01-65 -m -00	0,49
43	9170	08-13-1-01-64 -k -00	1,77	104	91F0	08-13-1-01-66 -a -00	0,83
44	9170	08-13-1-01-64 -l -00	3,68	105	91F0	08-13-1-01-72 -d -00	2,53
45	9170	08-13-1-01-64 -n -00	1,08	106			
46	9170	08-13-1-01-65 -b -00	1,86	107			
47	9170	08-13-1-01-65 -c -00	0,60	108			
48	9170	08-13-1-01-65 -d -00	0,73	109			
49	9170	08-13-1-01-65 -n -00	1,05	110			
50	9170	08-13-1-01-66 -b -00	0,76	111			
51	9170	08-13-1-01-66 -c -00	0,95	112			
52	9170	08-13-1-01-66 -d -00	0,57	113			
53	9170	08-13-1-01-66 -g -00	0,83	114			
54	9170	08-13-1-01-66 -j -00	2,82	115			
55	9170	08-13-1-01-66 -k -00	0,41	116			
56	9170	08-13-1-01-67 -b -00	3,85	117			
57	9170	08-13-1-01-67 -d -00	5,81	118			
58	9170	08-13-1-01-68 -a -00	0,83	119			
59	9170	08-13-1-01-68 -h -00	0,99	120			
60	9170	08-13-1-01-7 -j -00	0,76	121			
61	9170	08-13-1-01-71 -g -00	3,50	122			

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 46. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Dębowa Góra" po weryfikacji.

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	9170	08-13-1-03-154 -f -00	17,49	62	9170	08-13-1-03-192 -a -00	0,86
2	9170	08-13-1-03-155 -a -00	1,60	63	9170	08-13-1-03-192 -b -00	14,36
3	9170	08-13-1-03-155 -c -00	1,23	64	9170	08-13-1-03-194 -a -00	19,78
4	9170	08-13-1-03-155 -d -00	6,14	65	91E0	08-13-1-03-173 -c -00	0,98
5	9170	08-13-1-03-155 -f -00	1,98				
6	9170	08-13-1-03-156 -a -00	20,29				
7	9170	08-13-1-03-156 -c -00	4,26				
8	9170	08-13-1-03-156 -d -00	1,58				
9	9170	08-13-1-03-156 -f -00	1,35				
10	9170	08-13-1-03-156 -g -00	4,60				
11	9170	08-13-1-03-156 -h -00	2,99				
12	9170	08-13-1-03-156 -i -00	1,07				
13	9170	08-13-1-03-157 -a -00	8,32				
14	9170	08-13-1-03-158 -a -00	3,52				
15	9170	08-13-1-03-158 -b -00	9,85				
16	9170	08-13-1-03-158 -c -00	3,64				
17	9170	08-13-1-03-158 -d -00	5,00				
18	9170	08-13-1-03-158 -f -00	1,03				
19	9170	08-13-1-03-159 -a -00	2,71				
20	9170	08-13-1-03-159 -b -00	11,31				
21	9170	08-13-1-03-159 -c -00	1,30				
22	9170	08-13-1-03-160 -a -00	17,33				
23	9170	08-13-1-03-161 -a -00	16,26				
24	9170	08-13-1-03-162 -a -00	27,77				
25	9170	08-13-1-03-166 -a -00	1,03				
26	9170	08-13-1-03-166 -b -00	6,64				
27	9170	08-13-1-03-166 -c -00	2,59				
28	9170	08-13-1-03-166 -d -00	8,28				
29	9170	08-13-1-03-166 -f -00	2,67				
30	9170	08-13-1-03-167 -a -00	5,84				
31	9170	08-13-1-03-167 -b -00	3,79				
32	9170	08-13-1-03-168 -a -00	3,84				
33	9170	08-13-1-03-168 -b -00	6,84				
34	9170	08-13-1-03-168 -c -00	4,40				
35	9170	08-13-1-03-168 -d -00	13,81				
36	9170	08-13-1-03-168 -f -00	1,37				
37	9170	08-13-1-03-169 -a -00	4,44				
38	9170	08-13-1-03-169 -b -00	3,46				
39	9170	08-13-1-03-169 -c -00	6,59				
40	9170	08-13-1-03-169 -d -00	13,34				
41	9170	08-13-1-03-170 -a -00	9,60				
42	9170	08-13-1-03-170 -b -00	1,43				
43	9170	08-13-1-03-170 -c -00	18,28				
44	9170	08-13-1-03-171 -a -00	25,64				
45	9170	08-13-1-03-172 -a -00	10,29				
46	9170	08-13-1-03-173 -b -00	18,30				
47	9170	08-13-1-03-174 -b -00	20,66				
48	9170	08-13-1-03-185 -a -00	14,17				
49	9170	08-13-1-03-185 -b -00	7,73				
50	9170	08-13-1-03-185 -c -00	2,40				
51	9170	08-13-1-03-186 -a -00	19,58				
52	9170	08-13-1-03-186 -b -00	0,43				
53	9170	08-13-1-03-187 -a -00	13,67				
54	9170	08-13-1-03-188 -a -00	10,33				
55	9170	08-13-1-03-188 -b -00	3,82				
56	9170	08-13-1-03-189 -a -00	35,46				
57	9170	08-13-1-03-190 -a -00	12,31				
58	9170	08-13-1-03-190 -b -00	1,67				
59	9170	08-13-1-03-191 -a -00	15,32				
60	9170	08-13-1-03-191 -c -00	1,12				
61	9170	08-13-1-03-191 -d -00	5,87				

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 49. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Struga Białosiłwka" po weryfikacji.

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	6510	08-13-1-05-615 -g -00	0,94	61	9170	08-13-1-05-616 -a -00	1,66
2	9170	08-13-1-05-544 -i -00	1,15	62	9170	08-13-1-05-616 -b -00	2,09
3	9170	08-13-1-05-544 -j -00	1,56	63	9170	08-13-1-05-616 -d -00	3,35
4	9170	08-13-1-05-544 -k -00	0,70	64	91E0	08-13-1-05-544 -g -00	0,07
5	9170	08-13-1-05-544 -m -00	1,74	65	91E0	08-13-1-05-544 -h -00	0,54
6	9170	08-13-1-05-544 -n -00	2,29	66	91E0	08-13-1-05-544 -l -00	1,23
7	9170	08-13-1-05-544 -o -00	0,69	67	91E0	08-13-1-05-545 -d -00	1,27
8	9170	08-13-1-05-544 -p -00	0,55	68	91E0	08-13-1-05-611 -h -00	0,51
9	9170	08-13-1-05-544 -r -00	2,63	69	91E0	08-13-1-05-612 -b -00	1,54
10	9170	08-13-1-05-545 -a -00	1,81	70	91E0	08-13-1-05-612 -j -00	0,78
11	9170	08-13-1-05-545 -b -00	2,28	71	91E0	08-13-1-05-612 -k -00	0,61
12	9170	08-13-1-05-545 -c -00	1,73	72	91E0	08-13-1-05-615 -b -00	0,76
13	9170	08-13-1-05-545 -g -00	1,66	73	91E0	08-13-1-05-615 -f -00	1,13
14	9170	08-13-1-05-545 -h -00	2,46	74	91F0	08-13-1-05-545 -f -00	1,52
15	9170	08-13-1-05-545 -i -00	7,25				
16	9170	08-13-1-05-545 -j -00	5,65				
17	9170	08-13-1-05-545 -k -00	0,86				
18	9170	08-13-1-05-545 -l -00	2,68				
19	9170	08-13-1-05-547 -a -00	7,43				
20	9170	08-13-1-05-548 -a -00	1,83				
21	9170	08-13-1-05-548 -b -00	2,73				
22	9170	08-13-1-05-548 -c -00	3,80				
23	9170	08-13-1-05-548 -d -00	1,08				
24	9170	08-13-1-05-548 -f -00	1,00				
25	9170	08-13-1-05-548 -g -00	7,52				
26	9170	08-13-1-05-549 -a -00	1,09				
27	9170	08-13-1-05-549 -b -00	1,65				
28	9170	08-13-1-05-549 -c -00	1,06				
29	9170	08-13-1-05-549 -d -00	1,02				
30	9170	08-13-1-05-549 -f -00	4,62				
31	9170	08-13-1-05-549 -g -00	2,27				
32	9170	08-13-1-05-549 -h -00	5,14				
33	9170	08-13-1-05-549 -i -00	1,04				
34	9170	08-13-1-05-549 -j -00	2,38				
35	9170	08-13-1-05-549 -k -00	3,77				
36	9170	08-13-1-05-549 -l -00	4,49				
37	9170	08-13-1-05-549 -m -00	0,84				
38	9170	08-13-1-05-549 -n -00	1,00				
39	9170	08-13-1-05-549 -o -00	1,26				
40	9170	08-13-1-05-549 -p -00	1,09				
41	9170	08-13-1-05-549 -r -00	1,66				
42	9170	08-13-1-05-585 -a -00	20,62				
43	9170	08-13-1-05-611 -f -00	6,00				
44	9170	08-13-1-05-611 -g -00	21,75				
45	9170	08-13-1-05-612 -a -00	1,32				
46	9170	08-13-1-05-612 -c -00	0,63				
47	9170	08-13-1-05-612 -d -00	9,56				
48	9170	08-13-1-05-612 -f -00	3,00				
49	9170	08-13-1-05-612 -g -00	5,49				
50	9170	08-13-1-05-612 -h -00	6,00				
51	9170	08-13-1-05-612 -i -00	2,30				
52	9170	08-13-1-05-612 -l -00	1,01				
53	9170	08-13-1-05-612 -m -00	1,86				
54	9170	08-13-1-05-612 -n -00	1,56				
55	9170	08-13-1-05-612 -o -00	1,50				
56	9170	08-13-1-05-615 -a -00	0,76				
57	9170	08-13-1-05-615 -c -00	6,06				
58	9170	08-13-1-05-615 -i -00	5,55				
59	9170	08-13-1-05-615 -j -00	12,47				
60	9170	08-13-1-05-615 -k -00	1,16				

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 50. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OSO "Puszcza nad Gwdą" po weryfikacji.

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	3150	08-13-1-07-209 -h -00	3,43	62	9170	08-13-1-10-608 -j -00	1,36
2	3150	08-13-1-07-226 -c -00	0,90	63	9170	08-13-1-10-609 -c -00	2,06
3	3150	08-13-1-07-226 -h -00	0,68	64	9170	08-13-1-10-609 -d -00	3,61
4	3160	08-13-1-08-430 -j -00	2,46	65	9170	08-13-1-10-609 -f -00	5,75
5	6410	08-13-1-06-338 -g -00	1,65	66	9170	08-13-1-10-609 -h -00	4,35
6	6510	08-13-1-06-114 -d -00	2,40	67	9170	08-13-1-10-610 -ax -00	2,00
7	6510	08-13-1-06-115 -g -00	2,03	68	9170	08-13-1-10-610 -bx -00	0,52
8	6510	08-13-1-06-232 -b -00	1,85	69	9170	08-13-1-10-610 -c -00	3,47
9	6510	08-13-1-06-234 -g -00	1,74	70	9170	08-13-1-10-610 -k -00	0,97
10	6510	08-13-1-06-269 -g -00	3,19	71	9170	08-13-1-10-610 -r -00	0,86
11	6510	08-13-1-06-296 -c -00	1,61	72	9170	08-13-1-10-610 -t -00	0,87
12	6510	08-13-1-06-338 -k -00	0,46	73	9170	08-13-1-10-635 -c -00	1,80
13	7110	08-13-1-08-430 -k -00	1,57	74	9170	08-13-1-10-636 -a -00	4,43
14	7120	08-13-1-07-209 -n -00	2,07	75	9170	08-13-1-10-636 -d -00	1,81
15	7140	08-13-1-06-120 -g -00	2,11	76	9170	08-13-1-10-636 -f -00	2,75
16	7140	08-13-1-06-120 -j -00	3,67	77	9170	08-13-1-10-636 -l -00	2,07
17	7140	08-13-1-06-233 -a -00	1,14	78	9170	08-13-1-10-636 -t -00	1,62
18	7140	08-13-1-06-299 -d -00	0,51	79	9170	08-13-1-10-637 -a -00	2,17
19	7140	08-13-1-06-299 -h -00	0,43	80	9170	08-13-1-10-637 -b -00	3,16
20	7140	08-13-1-06-300 -c -00	0,51	81	9170	08-13-1-10-637 -g -00	0,80
21	9170	08-13-1-02-103 -d -00	1,13	82	9170	08-13-1-10-638 -a -00	1,44
22	9170	08-13-1-02-104 -c -00	1,28	83	9170	08-13-1-10-638 -b -00	4,13
23	9170	08-13-1-06-105 -a -00	0,71	84	9170	08-13-1-10-638 -c -00	1,22
24	9170	08-13-1-06-105 -b -00	3,85	85	9170	08-13-1-10-638 -d -00	2,82
25	9170	08-13-1-06-105 -d -00	2,01	86	9170	08-13-1-10-658 -j -00	4,23
26	9170	08-13-1-06-105 -g -00	2,30	87	9170	08-13-1-10-658 -k -00	1,02
27	9170	08-13-1-06-109 -a -00	1,28	88	9170	08-13-1-10-658 -l -00	1,07
28	9170	08-13-1-06-110 -a -00	1,09	89	9170	08-13-1-10-658 -m -00	1,79
29	9170	08-13-1-06-112 -m -00	1,04	90	9170	08-13-1-10-658 -n -00	1,36
30	9170	08-13-1-06-116 -k -00	1,67	91	9170	08-13-1-10-658 -o -00	1,05
31	9170	08-13-1-06-116 -l -00	0,72	92	9170	08-13-1-10-659 -i -00	8,53
32	9170	08-13-1-06-229 -a -00	9,10	93	9170	08-13-1-10-659 -k -00	4,61
33	9170	08-13-1-06-230 -c -00	1,07	94	9170	08-13-1-10-660 -c -00	1,85
34	9170	08-13-1-08-463 -c -00	2,38	95	9170	08-13-1-10-660 -d -00	1,70
35	9170	08-13-1-08-463 -h -00	1,78	96	9170	08-13-1-10-660 -f -00	0,64
36	9170	08-13-1-08-464 -g -00	1,88	97	9170	08-13-1-10-661 -a -00	1,28
37	9170	08-13-1-08-498 -f -00	1,61	98	9170	08-13-1-10-667 -a -00	2,73
38	9170	08-13-1-08-498 -h -00	0,75	99	9170	08-13-1-10-667 -d -00	1,06
39	9170	08-13-1-08-498 -i -00	1,56	100	9170	08-13-1-10-667 -g -00	5,17
40	9170	08-13-1-08-500 -c -00	4,39	101	9170	08-13-1-10-667 -i -00	3,00
41	9170	08-13-1-08-522 -a -00	2,60	102	9170	08-13-1-10-667 -k -00	1,44
42	9170	08-13-1-08-523 -a -00	1,76	103	9170	08-13-1-10-668 -a -00	1,29
43	9170	08-13-1-10-578 -f -00	2,47	104	9190	08-13-1-06-105 -h -00	1,55
44	9170	08-13-1-10-579 -f -00	3,48	105	9190	08-13-1-06-105 -i -00	1,28
45	9170	08-13-1-10-579 -g -00	3,94	106	9190	08-13-1-06-107 -j -00	0,84
46	9170	08-13-1-10-580 -n -00	0,24	107	9190	08-13-1-06-230 -h -00	7,03
47	9170	08-13-1-10-582 -g -00	4,85	108	9190	08-13-1-08-464 -h -00	3,52
48	9170	08-13-1-10-584 -c -00	7,93	109	9190	08-13-1-08-465 -c -00	2,92
49	9170	08-13-1-10-584 -d -00	5,47	110	9190	08-13-1-08-498 -c -00	0,98
50	9170	08-13-1-10-584 -f -00	4,78	111	9190	08-13-1-08-500 -d -00	1,69
51	9170	08-13-1-10-584 -g -00	4,04	112	9190	08-13-1-08-501 -c -00	2,75
52	9170	08-13-1-10-603 -a -00	4,82	113	9190	08-13-1-08-501 -d -00	4,34
53	9170	08-13-1-10-604 -d -00	5,45	114	9190	08-13-1-08-501 -f -00	1,54
54	9170	08-13-1-10-605 -a -00	4,19	115	9190	08-13-1-08-523 -b -00	1,73
55	9170	08-13-1-10-606 -a -00	3,21	116	9190	08-13-1-09-476 -g -00	1,05
56	9170	08-13-1-10-606 -d -00	2,89	117	9190	08-13-1-09-476 -m -00	1,14
57	9170	08-13-1-10-606 -f -00	9,77	118	9190	08-13-1-10-579 -c -00	0,36
58	9170	08-13-1-10-607 -f -00	3,14	119	9190	08-13-1-10-579 -d -00	1,68
59	9170	08-13-1-10-607 -i -00	1,53	120	9190	08-13-1-10-579 -i -00	1,57
60	9170	08-13-1-10-607 -k -00	1,28	121	9190	08-13-1-10-584 -a -00	1,42
61	9170	08-13-1-10-608 -h -00	2,31	122	9190	08-13-1-10-608 -k -00	1,82

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 51. Wykaz siedlisk przyrodniczych w OZW "Ostoja Pilska" po weryfikacji.

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	3150	08-13-1-07-209 -h -00	3,43	62	9190	08-13-1-10-637 -h -00	1,48
2	6510	08-13-1-06-269 -g -00	3,19	63	91E0	08-13-1-02-95 -l -00	1,71
3	7120	08-13-1-07-209 -n -00	2,07	64	91E0	08-13-1-02-96 -f -00	1,49
4	9170	08-13-1-02-103 -d -00	1,13	65	91E0	08-13-1-10-634 -f -00	2,30
5	9170	08-13-1-02-104 -c -00	1,28	66	91E0	08-13-1-10-634 -h -00	2,79
6	9170	08-13-1-06-105 -a -00	0,71	67	91F0	08-13-1-10-610 -i -00	0,73
7	9170	08-13-1-06-105 -b -00	3,85				
8	9170	08-13-1-06-105 -d -00	2,01				
9	9170	08-13-1-06-105 -g -00	2,30				
10	9170	08-13-1-06-109 -a -00	1,28				
11	9170	08-13-1-06-110 -a -00	1,09				
12	9170	08-13-1-10-578 -f -00	2,47				
13	9170	08-13-1-10-579 -f -00	3,48				
14	9170	08-13-1-10-579 -g -00	3,94				
15	9170	08-13-1-10-580 -n -00	0,24				
16	9170	08-13-1-10-584 -c -00	7,93				
17	9170	08-13-1-10-584 -d -00	5,47				
18	9170	08-13-1-10-584 -f -00	4,78				
19	9170	08-13-1-10-584 -g -00	4,04				
20	9170	08-13-1-10-603 -a -00	4,82				
21	9170	08-13-1-10-604 -d -00	5,45				
22	9170	08-13-1-10-605 -a -00	4,19				
23	9170	08-13-1-10-606 -a -00	3,21				
24	9170	08-13-1-10-606 -d -00	2,89				
25	9170	08-13-1-10-606 -f -00	9,77				
26	9170	08-13-1-10-607 -f -00	3,14				
27	9170	08-13-1-10-607 -i -00	1,53				
28	9170	08-13-1-10-607 -k -00	1,28				
29	9170	08-13-1-10-608 -h -00	2,31				
30	9170	08-13-1-10-608 -j -00	1,36				
31	9170	08-13-1-10-609 -c -00	2,06				
32	9170	08-13-1-10-609 -d -00	3,61				
33	9170	08-13-1-10-609 -f -00	5,75				
34	9170	08-13-1-10-609 -h -00	4,35				
35	9170	08-13-1-10-610 -ax -00	2,00				
36	9170	08-13-1-10-610 -c -00	3,47				
37	9170	08-13-1-10-610 -k -00	0,97				
38	9170	08-13-1-10-610 -r -00	0,86				
39	9170	08-13-1-10-610 -t -00	0,87				
40	9170	08-13-1-10-635 -c -00	1,80				
41	9170	08-13-1-10-636 -a -00	4,43				
42	9170	08-13-1-10-636 -d -00	1,81				
43	9170	08-13-1-10-636 -f -00	2,75				
44	9170	08-13-1-10-636 -l -00	2,07				
45	9170	08-13-1-10-637 -a -00	2,17				
46	9170	08-13-1-10-637 -b -00	3,16				
47	9170	08-13-1-10-637 -g -00	0,80				
48	9170	08-13-1-10-638 -a -00	1,44				
49	9170	08-13-1-10-638 -b -00	4,13				
50	9170	08-13-1-10-638 -c -00	1,22				
51	9170	08-13-1-10-638 -d -00	2,82				
52	9190	08-13-1-02-95 -h -00	1,47				
53	9190	08-13-1-06-105 -h -00	1,55				
54	9190	08-13-1-06-105 -i -00	1,28				
55	9190	08-13-1-10-579 -c -00	0,36				
56	9190	08-13-1-10-579 -d -00	1,68				
57	9190	08-13-1-10-579 -i -00	1,57				
58	9190	08-13-1-10-584 -a -00	1,42				
59	9190	08-13-1-10-608 -k -00	1,82				
60	9190	08-13-1-10-609 -b -00	8,54				
61	9190	08-13-1-10-610 -g -00	7,92				

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 52. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach poza obszarami Natura 2000 po częściowej weryfikacji.

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	3150	08-13-1-01-70 -m -00	0,34	62	9170	08-13-1-01-62 -c -00	2,91
2	3150	08-13-1-02-56 -m -00	3,15	63	9170	08-13-1-01-70 -b -00	3,85
3	3150	08-13-1-04-286 -f -00	0,28	64	9170	08-13-1-01-70 -c -00	3,41
4	3150	08-13-1-04-392 -d -00	2,30	65	9170	08-13-1-02-33 -a -00	19,83
5	3150	08-13-1-08-393 -d -00	0,60	66	9170	08-13-1-02-34 -f -00	22,98
6	6510	08-13-1-02-40 -n -00	1,25	67	9170	08-13-1-02-35 -a -00	8,95
7	6510	08-13-1-02-41 -k -00	4,38	68	9170	08-13-1-02-35 -b -00	0,78
8	6510	08-13-1-02-55 -a -00	1,35	69	9170	08-13-1-02-35 -s -00	0,80
9	6510	08-13-1-02-55 -k -00	1,08	70	9170	08-13-1-02-36 -a -00	2,80
10	6510	08-13-1-03-143 -l -00	0,75	71	9170	08-13-1-02-37 -a -00	2,56
11	6510	08-13-1-03-143 -n -00	0,94	72	9170	08-13-1-02-37 -m -00	4,10
12	6510	08-13-1-03-143 -o -00	0,52	73	9170	08-13-1-02-37 -p -00	1,71
13	6510	08-13-1-03-143 -s -00	4,96	74	9170	08-13-1-02-37 -y -00	1,47
14	6510	08-13-1-04-321 -c -00	1,61	75	9170	08-13-1-02-38 -a -00	13,34
15	6510	08-13-1-04-327 -l -00	0,78	76	9170	08-13-1-02-38 -d -00	1,99
16	6510	08-13-1-10-610 -d -00	1,95	77	9170	08-13-1-02-39 -d -00	3,37
17	6510	08-13-1-10-610 -f -00	0,94	78	9170	08-13-1-02-39 -f -00	3,95
18	7110	08-13-1-04-411 -d -00	3,71	79	9170	08-13-1-02-39 -g -00	3,12
19	7120	08-13-1-01-7 -c -00	0,67	80	9170	08-13-1-02-39 -h -00	1,50
20	7140	08-13-1-01-7 -g -00	0,44	81	9170	08-13-1-02-39 -l -00	2,09
21	7140	08-13-1-02-88 -f -00	0,47	82	9170	08-13-1-02-39 -n -00	2,83
22	7140	08-13-1-02-88 -h -00	1,89	83	9170	08-13-1-02-39 -o -00	1,95
23	7140	08-13-1-04-410 -c -00	0,44	84	9170	08-13-1-02-41 -a -00	1,46
24	7140	08-13-1-04-411 -h -00	0,77	85	9170	08-13-1-02-41 -b -00	1,55
25	7140	08-13-1-04-412 -c -00	0,41	86	9170	08-13-1-02-41 -h -00	3,60
26	9110	08-13-1-02-83 -c -00	4,35	87	9170	08-13-1-02-41 -i -00	0,72
27	9110	08-13-1-03-122 -c -00	1,42	88	9170	08-13-1-02-42 -b -00	11,47
28	9110	08-13-1-04-391 -j -00	1,16	89	9170	08-13-1-02-42 -c -00	9,43
29	9130	08-13-1-04-287 -a -00	1,76	90	9170	08-13-1-02-42 -d -00	0,96
30	9130	08-13-1-04-390 -c -00	0,95	91	9170	08-13-1-02-43 -a -00	3,40
31	9160	08-13-1-01-10 -f -00	4,97	92	9170	08-13-1-02-43 -b -00	1,61
32	9170	08-13-1-01-10 -k -00	2,24	93	9170	08-13-1-02-43 -c -00	1,48
33	9170	08-13-1-01-10 -o -00	5,15	94	9170	08-13-1-02-43 -d -00	1,99
34	9170	08-13-1-01-121 -a -00	0,88	95	9170	08-13-1-02-43 -h -00	3,94
35	9170	08-13-1-01-121 -b -00	5,03	96	9170	08-13-1-02-43 -i -00	2,04
36	9170	08-13-1-01-121 -d -00	3,48	97	9170	08-13-1-02-44 -a -00	0,99
37	9170	08-13-1-01-121 -g -00	0,40	98	9170	08-13-1-02-44 -b -00	2,22
38	9170	08-13-1-01-121 -i -00	0,26	99	9170	08-13-1-02-44 -c -00	6,27
39	9170	08-13-1-01-14 -c -00	5,41	100	9170	08-13-1-02-44 -f -00	0,84
40	9170	08-13-1-01-15 -c -00	4,17	101	9170	08-13-1-02-44 -g -00	0,67
41	9170	08-13-1-01-15 -d -00	3,84	102	9170	08-13-1-02-45 -a -00	6,56
42	9170	08-13-1-01-177 -b -00	1,62	103	9170	08-13-1-02-45 -b -00	4,26
43	9170	08-13-1-01-22 -a -00	1,54	104	9170	08-13-1-02-45 -d -00	5,38
44	9170	08-13-1-01-22 -b -00	1,29	105	9170	08-13-1-02-47 -f -00	0,60
45	9170	08-13-1-01-22 -c -00	4,79	106	9170	08-13-1-02-48 -b -00	4,02
46	9170	08-13-1-01-22 -g -00	1,57	107	9170	08-13-1-02-49 -a -00	6,32
47	9170	08-13-1-01-24 -l -00	2,92	108	9170	08-13-1-02-49 -d -00	5,45
48	9170	08-13-1-01-24 -n -00	2,00	109	9170	08-13-1-02-49 -f -00	8,10
49	9170	08-13-1-01-24 -o -00	1,08	110	9170	08-13-1-02-50 -a -00	2,57
50	9170	08-13-1-01-25 -b -00	5,53	111	9170	08-13-1-02-50 -d -00	1,02
51	9170	08-13-1-01-25 -i -00	3,90	112	9170	08-13-1-02-50 -g -00	8,51
52	9170	08-13-1-01-25 -j -00	1,03	113	9170	08-13-1-02-50 -h -00	1,03
53	9170	08-13-1-01-27 -i -00	1,22	114	9170	08-13-1-02-51 -b -00	2,20
54	9170	08-13-1-01-3 -a -00	1,84	115	9170	08-13-1-02-51 -f -00	5,14
55	9170	08-13-1-01-3 -i -00	0,73	116	9170	08-13-1-02-51 -g -00	0,51
56	9170	08-13-1-01-4 -a -00	2,44	117	9170	08-13-1-02-51 -h -00	2,12
57	9170	08-13-1-01-4 -d -00	1,62	118	9170	08-13-1-02-51 -i -00	0,85
58	9170	08-13-1-01-5 -a -00	3,73	119	9170	08-13-1-02-51 -j -00	1,54
59	9170	08-13-1-01-59 -m -00	2,70	120	9170	08-13-1-02-52 -c -00	2,53
60	9170	08-13-1-01-60 -k -00	2,59	121	9170	08-13-1-02-52 -f -00	1,93
61	9170	08-13-1-01-61 -b -00	7,79	122	9170	08-13-1-02-53 -a -00	0,73

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
123	9170	08-13-1-02-53 -c -00	1,67	184	9170	08-13-1-04-198 -c -00	6,19
124	9170	08-13-1-02-53 -d -00	1,26	185	9170	08-13-1-04-199 -a -00	2,14
125	9170	08-13-1-02-53 -f -00	2,10	186	9170	08-13-1-04-199 -b -00	7,85
126	9170	08-13-1-02-53 -h -00	1,77	187	9170	08-13-1-04-199 -c -00	4,32
127	9170	08-13-1-02-54 -a -00	1,60	188	9170	08-13-1-04-199 -f -00	2,53
128	9170	08-13-1-02-54 -f -00	3,94	189	9170	08-13-1-04-200 -c -00	2,22
129	9170	08-13-1-02-54 -j -00	2,52	190	9170	08-13-1-04-200 -d -00	6,74
130	9170	08-13-1-02-55 -b -00	2,69	191	9170	08-13-1-04-200 -f -00	1,76
131	9170	08-13-1-02-55 -g -00	1,58	192	9170	08-13-1-04-201 -a -00	1,07
132	9170	08-13-1-02-55 -j -00	8,95	193	9170	08-13-1-04-201 -b -00	0,81
133	9170	08-13-1-02-55 -l -00	1,38	194	9170	08-13-1-04-201 -c -00	0,74
134	9170	08-13-1-02-55 -m -00	1,29	195	9170	08-13-1-04-201 -f -00	1,26
135	9170	08-13-1-02-55 -r -00	2,02	196	9170	08-13-1-04-201 -g -00	3,48
136	9170	08-13-1-02-74 -c -00	3,40	197	9170	08-13-1-04-201 -h -00	1,41
137	9170	08-13-1-02-80 -a -00	7,89	198	9170	08-13-1-04-201 -i -00	1,38
138	9170	08-13-1-02-80 -b -00	1,02	199	9170	08-13-1-04-201 -j -00	0,67
139	9170	08-13-1-02-80 -c -00	3,74	200	9170	08-13-1-04-201 -k -00	1,83
140	9170	08-13-1-02-80 -d -00	1,27	201	9170	08-13-1-04-201 -l -00	1,09
141	9170	08-13-1-02-81 -d -00	2,85	202	9170	08-13-1-04-286 -l -00	1,94
142	9170	08-13-1-02-90 -c -00	16,49	203	9170	08-13-1-04-327 -g -00	1,32
143	9170	08-13-1-02-91 -a -00	0,62	204	9170	08-13-1-04-327 -n -00	4,85
144	9170	08-13-1-02-91 -f -00	5,64	205	9170	08-13-1-04-327 -r -00	1,33
145	9170	08-13-1-02-92 -a -00	7,25	206	9170	08-13-1-04-327 -s -00	4,20
146	9170	08-13-1-02-93 -g -00	9,59	207	9170	08-13-1-04-327 -t -00	3,20
147	9170	08-13-1-02-96 -l -00	0,72	208	9170	08-13-1-04-332 -d -00	11,24
148	9170	08-13-1-03-123 -c -00	1,02	209	9170	08-13-1-04-332 -f -00	3,14
149	9170	08-13-1-03-123 -i -00	1,52	210	9170	08-13-1-04-334 -b -00	17,32
150	9170	08-13-1-03-124 -b -00	1,51	211	9170	08-13-1-04-335 -a -00	9,68
151	9170	08-13-1-03-128 -c -00	1,06	212	9170	08-13-1-04-342 -b -00	0,54
152	9170	08-13-1-03-133 -d -00	0,95	213	9170	08-13-1-04-342 -g -00	1,39
153	9170	08-13-1-03-139 -f -00	1,33	214	9170	08-13-1-04-344 -a -00	1,14
154	9170	08-13-1-03-143 -t -00	3,00	215	9170	08-13-1-04-344 -b -00	7,38
155	9170	08-13-1-03-144 -a -00	5,60	216	9170	08-13-1-04-344 -f -00	0,69
156	9170	08-13-1-03-144 -b -00	3,77	217	9170	08-13-1-04-344 -j -00	1,68
157	9170	08-13-1-03-144 -c -00	3,40	218	9170	08-13-1-04-344 -k -00	0,81
158	9170	08-13-1-03-145 -a -00	8,85	219	9170	08-13-1-04-346 -c -00	0,75
159	9170	08-13-1-03-145 -b -00	2,93	220	9170	08-13-1-04-346 -d -00	1,31
160	9170	08-13-1-03-145 -c -00	1,18	221	9170	08-13-1-04-347 -a -00	3,78
161	9170	08-13-1-03-145 -d -00	1,31	222	9170	08-13-1-04-349 -g -00	1,49
162	9170	08-13-1-03-146 -d -00	1,62	223	9170	08-13-1-04-349 -j -00	1,84
163	9170	08-13-1-03-146 -f -00	0,17	224	9170	08-13-1-04-351 -a -00	7,99
164	9170	08-13-1-03-146 -g -00	3,59	225	9170	08-13-1-04-351 -b -00	4,74
165	9170	08-13-1-03-147 -b -00	5,26	226	9170	08-13-1-04-351 -c -00	4,17
166	9170	08-13-1-03-147 -g -00	4,57	227	9170	08-13-1-04-352 -a -00	11,66
167	9170	08-13-1-03-149 -d -00	5,64	228	9170	08-13-1-04-352 -b -00	0,97
168	9170	08-13-1-03-150 -a -00	8,87	229	9170	08-13-1-04-352 -c -00	2,17
169	9170	08-13-1-03-150 -c -00	0,55	230	9170	08-13-1-04-352 -f -00	0,93
170	9170	08-13-1-03-154 -g -00	0,44	231	9170	08-13-1-04-352 -g -00	0,81
171	9170	08-13-1-03-154 -h -00	0,85	232	9170	08-13-1-04-353 -a -00	2,54
172	9170	08-13-1-03-163 -g -00	4,02	233	9170	08-13-1-04-353 -c -00	1,87
173	9170	08-13-1-03-164 -b -00	5,09	234	9170	08-13-1-04-353 -d -00	1,38
174	9170	08-13-1-03-165 -a -00	5,29	235	9170	08-13-1-04-354 -a -00	1,51
175	9170	08-13-1-03-165 -c -00	5,61	236	9170	08-13-1-04-354 -b -00	6,42
176	9170	08-13-1-03-175 -a -00	2,26	237	9170	08-13-1-04-354 -c -00	4,96
177	9170	08-13-1-03-175 -g -00	18,86	238	9170	08-13-1-04-355 -a -00	4,70
178	9170	08-13-1-03-176 -b -00	0,57	239	9170	08-13-1-04-355 -b -00	1,08
179	9170	08-13-1-03-196 -b -00	1,95	240	9170	08-13-1-04-355 -c -00	3,66
180	9170	08-13-1-03-196 -c -00	0,33	241	9170	08-13-1-04-355 -d -00	0,89
181	9170	08-13-1-04-197 -c -00	1,70	242	9170	08-13-1-04-356 -a -00	0,65
182	9170	08-13-1-04-197 -d -00	4,57	243	9170	08-13-1-04-356 -d -00	1,66
183	9170	08-13-1-04-197 -f -00	1,57	244	9170	08-13-1-04-356 -f -00	1,41

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
245	9170	08-13-1-04-356 -g -00	2,03	305	9170	08-13-1-05-550 -c -00	1,21
246	9170	08-13-1-04-356 -h -00	1,65	306	9170	08-13-1-05-553 -c -00	0,58
247	9170	08-13-1-04-357 -a -00	3,36	307	9170	08-13-1-05-553 -h -00	0,74
248	9170	08-13-1-04-357 -b -00	2,11	308	9170	08-13-1-05-559 -p -00	0,36
249	9170	08-13-1-04-357 -c -00	3,31	309	9170	08-13-1-05-559 -s -00	1,30
250	9170	08-13-1-04-357 -d -00	1,21	310	9170	08-13-1-05-559 -w -00	0,31
251	9170	08-13-1-04-357 -f -00	2,27	311	9170	08-13-1-05-559 -x -00	0,31
252	9170	08-13-1-04-357 -g -00	0,72	312	9170	08-13-1-05-559 -y -00	0,24
253	9170	08-13-1-04-357 -h -00	3,19	313	9170	08-13-1-05-586 -a -00	2,04
254	9170	08-13-1-04-357 -i -00	0,52	314	9170	08-13-1-05-586 -b -00	3,12
255	9170	08-13-1-04-357 -j -00	1,48	315	9170	08-13-1-05-586 -c -00	4,56
256	9170	08-13-1-04-358 -a -00	1,16	316	9170	08-13-1-05-586 -d -00	9,29
257	9170	08-13-1-04-358 -b -00	0,99	317	9170	08-13-1-05-586 -f -00	1,18
258	9170	08-13-1-04-358 -c -00	3,30	318	9170	08-13-1-05-613 -a -00	3,84
259	9170	08-13-1-04-358 -f -00	1,47	319	9170	08-13-1-05-613 -b -00	7,37
260	9170	08-13-1-04-358 -g -00	4,44	320	9170	08-13-1-05-613 -c -00	1,94
261	9170	08-13-1-04-358 -i -00	0,51	321	9170	08-13-1-05-613 -d -00	7,46
262	9170	08-13-1-04-358 -j -00	2,31	322	9170	08-13-1-05-613 -f -00	0,73
263	9170	08-13-1-04-359 -f -00	2,46	323	9170	08-13-1-05-613 -g -00	2,41
264	9170	08-13-1-04-359 -g -00	1,07	324	9170	08-13-1-05-613 -h -00	2,36
265	9170	08-13-1-04-360 -a -00	1,19	325	9170	08-13-1-05-613 -i -00	6,56
266	9170	08-13-1-04-360 -b -00	6,07	326	9170	08-13-1-05-613 -j -00	2,12
267	9170	08-13-1-04-360 -c -00	3,07	327	9170	08-13-1-05-613 -k -00	3,57
268	9170	08-13-1-04-360 -d -00	1,16	328	9170	08-13-1-05-614 -h -00	3,27
269	9170	08-13-1-04-360 -i -00	1,38	329	9170	08-13-1-05-614 -k -00	2,53
270	9170	08-13-1-04-361 -b -00	10,83	330	9170	08-13-1-05-614 -n -00	0,51
271	9170	08-13-1-04-361 -c -00	3,91	331	9170	08-13-1-05-614 -t -00	1,11
272	9170	08-13-1-04-362 -a -00	1,49	332	9170	08-13-1-05-614 -x -00	1,85
273	9170	08-13-1-04-362 -b -00	3,59	333	9170	08-13-1-05-616 -c -00	2,78
274	9170	08-13-1-04-362 -d -00	1,08	334	9170	08-13-1-05-616 -g -00	2,97
275	9170	08-13-1-04-362 -f -00	1,22	335	9170	08-13-1-05-616 -m -00	3,53
276	9170	08-13-1-04-362 -i -00	2,47	336	9170	08-13-1-05-617 -a -00	1,75
277	9170	08-13-1-04-363 -c -00	6,00	337	9170	08-13-1-05-617 -b -00	5,70
278	9170	08-13-1-04-364 -g -00	3,00	338	9170	08-13-1-05-617 -c -00	1,24
279	9170	08-13-1-04-365 -f -00	3,77	339	9170	08-13-1-05-617 -d -00	8,10
280	9170	08-13-1-04-366 -b -00	4,12	340	9170	08-13-1-05-617 -f -00	5,13
281	9170	08-13-1-04-366 -c -00	1,13	341	9170	08-13-1-05-617 -g -00	1,78
282	9170	08-13-1-04-366 -d -00	2,89	342	9170	08-13-1-05-617 -h -00	2,15
283	9170	08-13-1-04-387 -f -00	2,41	343	9170	08-13-1-05-618 -a -00	3,37
284	9170	08-13-1-04-391 -g -00	0,53	344	9170	08-13-1-05-618 -b -00	12,09
285	9170	08-13-1-04-391 -h -00	1,28	345	9170	08-13-1-05-618 -c -00	6,90
286	9170	08-13-1-04-392 -c -00	1,65	346	9170	08-13-1-05-618 -d -00	0,84
287	9170	08-13-1-04-392 -h -00	1,32	347	9170	08-13-1-05-618 -f -00	4,44
288	9170	08-13-1-05-421 -j -00	1,82	348	9170	08-13-1-05-620 -a -00	6,40
289	9170	08-13-1-05-486 -g -00	1,46	349	9170	08-13-1-05-620 -b -00	0,50
290	9170	08-13-1-05-489 -a -00	3,33	350	9170	08-13-1-05-620 -c -00	0,71
291	9170	08-13-1-05-489 -b -00	4,99	351	9170	08-13-1-05-620 -d -00	12,11
292	9170	08-13-1-05-544 -c -00	0,78	352	9170	08-13-1-05-621 -a -00	4,59
293	9170	08-13-1-05-544 -d -00	1,02	353	9170	08-13-1-05-621 -c -00	3,30
294	9170	08-13-1-05-546 -a -00	0,95	354	9170	08-13-1-05-622 -c -00	2,14
295	9170	08-13-1-05-546 -c -00	6,23	355	9170	08-13-1-05-622 -d -00	4,21
296	9170	08-13-1-05-546 -d -00	2,80	356	9170	08-13-1-05-622 -f -00	3,78
297	9170	08-13-1-05-546 -g -00	2,90	357	9170	08-13-1-08-426 -b -00	7,82
298	9170	08-13-1-05-546 -h -00	3,00	358	9170	08-13-1-08-461 -h -00	1,99
299	9170	08-13-1-05-546 -i -00	1,58	359	9170	08-13-1-08-463 -j -00	1,15
300	9170	08-13-1-05-546 -j -00	2,68	360	9170	08-13-1-08-463 -k -00	0,59
301	9170	08-13-1-05-546 -k -00	1,27	361	9170	08-13-1-08-493 -f -00	1,98
302	9170	08-13-1-05-546 -l -00	6,31	362	9170	08-13-1-08-493 -i -00	0,74
303	9170	08-13-1-05-550 -a -00	2,41	363	9170	08-13-1-08-494 -g -00	2,69
304	9170	08-13-1-05-550 -b -00	2,18	364	9170	08-13-1-08-495 -f -00	4,66

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
365	9170	08-13-1-08-564 -b -00	5,78	426	9190	08-13-1-04-333 -a -00	9,10
366	9170	08-13-1-08-565 -h -00	4,36	427	9190	08-13-1-04-333 -f -00	0,83
367	9170	08-13-1-08-626 -b -00	1,16	428	9190	08-13-1-04-335 -b -00	4,40
368	9170	08-13-1-08-626 -c -00	1,01	429	9190	08-13-1-04-342 -a -00	2,32
369	9170	08-13-1-08-626 -d -00	3,73	430	9190	08-13-1-04-342 -k -00	1,96
370	9170	08-13-1-09-485 -c -00	0,47	431	9190	08-13-1-04-343 -d -00	5,52
371	9170	08-13-1-10-674 -a -00	2,11	432	9190	08-13-1-04-343 -i -00	2,60
372	9170	08-13-1-10-674 -c -00	1,94	433	9190	08-13-1-04-343 -k -00	0,85
373	9170	08-13-1-10-674 -d -00	4,00	434	9190	08-13-1-04-343 -m -00	2,32
374	9170	08-13-1-10-674 -f -00	1,04	435	9190	08-13-1-04-347 -d -00	8,65
375	9170	08-13-1-10-674 -g -00	2,57	436	9190	08-13-1-04-347 -g -00	4,33
376	9170	08-13-1-10-674 -h -00	2,22	437	9190	08-13-1-04-359 -a -00	4,49
377	9170	08-13-1-10-679 -a -00	0,89	438	9190	08-13-1-04-359 -b -00	0,91
378	9170	08-13-1-10-679 -h -00	1,83	439	9190	08-13-1-04-360 -f -00	0,91
379	9190	08-13-1-01-15 -f -00	4,29	440	9190	08-13-1-04-364 -a -00	1,99
380	9190	08-13-1-01-17 -a -00	5,59	441	9190	08-13-1-04-366 -i -00	1,77
381	9190	08-13-1-01-22 -f -00	4,68	442	9190	08-13-1-04-366 -j -00	1,22
382	9190	08-13-1-01-22 -h -00	4,13	443	9190	08-13-1-04-367 -a -00	2,03
383	9190	08-13-1-01-22 -n -00	2,51	444	9190	08-13-1-04-367 -g -00	4,58
384	9190	08-13-1-01-22 -o -00	4,29	445	9190	08-13-1-04-368 -a -00	4,33
385	9190	08-13-1-01-70 -d -00	4,47	446	9190	08-13-1-04-368 -c -00	3,81
386	9190	08-13-1-02-39 -k -00	0,84	447	9190	08-13-1-04-387 -a -00	1,80
387	9190	08-13-1-02-48 -f -00	1,06	448	9190	08-13-1-04-387 -b -00	0,64
388	9190	08-13-1-02-50 -c -00	2,11	449	9190	08-13-1-04-388 -a -00	0,74
389	9190	08-13-1-02-51 -d -00	0,92	450	9190	08-13-1-04-389 -c -00	0,58
390	9190	08-13-1-02-53 -i -00	0,44	451	9190	08-13-1-04-389 -k -00	3,23
391	9190	08-13-1-02-58 -f -00	5,04	452	9190	08-13-1-04-390 -a -00	1,21
392	9190	08-13-1-02-58 -j -00	0,72	453	9190	08-13-1-04-390 -b -00	0,72
393	9190	08-13-1-02-85 -i -00	3,31	454	9190	08-13-1-04-390 -f -00	1,21
394	9190	08-13-1-02-90 -j -00	1,68	455	9190	08-13-1-04-390 -i -00	3,92
395	9190	08-13-1-02-91 -k -00	2,19	456	9190	08-13-1-04-390 -k -00	2,97
396	9190	08-13-1-02-92 -b -00	2,22	457	9190	08-13-1-04-390 -l -00	1,12
397	9190	08-13-1-02-92 -c -00	2,41	458	9190	08-13-1-04-390 -m -00	0,49
398	9190	08-13-1-02-93 -d -00	1,89	459	9190	08-13-1-04-390 -n -00	0,81
399	9190	08-13-1-02-94 -c -00	5,40	460	9190	08-13-1-04-391 -a -00	4,36
400	9190	08-13-1-02-95 -m -00	1,54	461	9190	08-13-1-04-391 -l -00	0,77
401	9190	08-13-1-03-122 -d -00	1,34	462	9190	08-13-1-04-392 -a -00	1,81
402	9190	08-13-1-03-124 -i -00	1,10	463	9190	08-13-1-04-410 -h -00	0,98
403	9190	08-13-1-03-126 -c -00	1,15	464	9190	08-13-1-04-410 -m -00	0,89
404	9190	08-13-1-03-129 -g -00	6,95	465	9190	08-13-1-04-411 -g -00	1,81
405	9190	08-13-1-03-134 -c -00	0,66	466	9190	08-13-1-05-421 -d -00	0,66
406	9190	08-13-1-03-140 -b -00	1,11	467	9190	08-13-1-05-422 -d -00	3,06
407	9190	08-13-1-03-140 -c -00	1,17	468	9190	08-13-1-05-458 -d -00	4,42
408	9190	08-13-1-03-141 -g -00	3,44	469	9190	08-13-1-05-488 -a -00	1,60
409	9190	08-13-1-03-141 -m -00	4,60	470	9190	08-13-1-05-490 -d -00	3,66
410	9190	08-13-1-03-141 -o -00	1,51	471	9190	08-13-1-05-490 -i -00	1,21
411	9190	08-13-1-03-143 -x -00	2,07	472	9190	08-13-1-05-490 -j -00	1,07
412	9190	08-13-1-03-150 -h -00	5,12	473	9190	08-13-1-05-553 -a -00	0,72
413	9190	08-13-1-03-163 -c -00	2,59	474	9190	08-13-1-05-554 -c -00	0,62
414	9190	08-13-1-03-163 -d -00	3,97	475	9190	08-13-1-05-554 -h -00	1,71
415	9190	08-13-1-04-287 -h -00	0,79	476	9190	08-13-1-05-556 -b -00	4,34
416	9190	08-13-1-04-288 -c -00	1,79	477	9190	08-13-1-05-559 -a -00	0,46
417	9190	08-13-1-04-289 -b -00	2,37	478	9190	08-13-1-05-559 -m -00	0,70
418	9190	08-13-1-04-289 -g -00	1,17	479	9190	08-13-1-05-560 -c -00	1,18
419	9190	08-13-1-04-289 -i -00	2,53	480	9190	08-13-1-05-560 -h -00	1,11
420	9190	08-13-1-04-289 -l -00	0,70	481	9190	08-13-1-05-560 -j -00	1,44
421	9190	08-13-1-04-321 -j -00	1,77	482	9190	08-13-1-05-562 -a -00	5,32
422	9190	08-13-1-04-323 -a -00	0,58	483	9190	08-13-1-05-563 -b -00	4,69
423	9190	08-13-1-04-326 -c -00	0,91	484	9190	08-13-1-05-595 -a -00	10,09
424	9190	08-13-1-04-327 -a -00	2,59	485	9190	08-13-1-07-257 -h -00	1,51
425	9190	08-13-1-04-332 -b -00	3,21	486	9190	08-13-1-08-416 -b -00	6,10

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	kod siedliska przyrodniczego	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
487	9190	08-13-1-08-416 -c -00	5,03	548	91E0	08-13-1-05-489 -j -00	1,53
488	9190	08-13-1-08-416 -g -00	3,32	549	91E0	08-13-1-05-492 -b -00	3,38
489	9190	08-13-1-08-417 -b -00	5,79	550	91E0	08-13-1-05-556 -h -00	2,10
490	9190	08-13-1-08-417 -c -00	7,45	551	91E0	08-13-1-07-257 -d -00	1,21
491	9190	08-13-1-08-424 -a -00	1,78	552	91E0	08-13-1-07-257 -l -00	1,89
492	9190	08-13-1-08-426 -c -00	4,28	553	91E0	08-13-1-08-495 -h -00	0,89
493	9190	08-13-1-08-428 -d -00	3,82	554	91E0	08-13-1-10-641 -a -00	4,58
494	9190	08-13-1-08-428 -h -00	1,10	555	91E0	08-13-1-10-641 -g -00	1,89
495	9190	08-13-1-08-457 -a -00	11,31	556	91F0	08-13-1-01-11 -b -00	1,35
496	9190	08-13-1-08-459 -c -00	6,48	557	91F0	08-13-1-01-13 -a -00	4,88
497	9190	08-13-1-08-459 -g -00	0,68	558	91F0	08-13-1-01-14 -d -00	1,12
498	9190	08-13-1-08-460 -a -00	5,89	559	91F0	08-13-1-01-15 -a -00	1,40
499	9190	08-13-1-08-460 -c -00	6,51	560	91F0	08-13-1-01-15 -b -00	2,95
500	9190	08-13-1-08-461 -a -00	1,78	561	91F0	08-13-1-01-17 -j -00	0,60
501	9190	08-13-1-08-461 -d -00	4,62	562	91F0	08-13-1-01-24 -a -00	2,31
502	9190	08-13-1-08-461 -f -00	4,12	563	91F0	08-13-1-01-24 -c -00	1,12
503	9190	08-13-1-08-461 -g -00	1,07	564	91F0	08-13-1-01-25 -a -00	0,82
504	9190	08-13-1-08-462 -a -00	2,62	565	91F0	08-13-1-01-25 -f -00	2,20
505	9190	08-13-1-08-462 -c -00	2,00	566	91F0	08-13-1-01-59 -b -00	2,10
506	9190	08-13-1-08-462 -l -00	1,79	567	91F0	08-13-1-01-59 -c -00	1,36
507	9190	08-13-1-08-496 -b -00	3,46	568	91F0	08-13-1-01-59 -g -00	1,70
508	9190	08-13-1-08-497 -f -00	0,71	569	91F0	08-13-1-01-59 -h -00	5,35
509	9190	08-13-1-08-564 -d -00	8,92	570	91F0	08-13-1-01-59 -j -00	1,16
510	9190	08-13-1-08-565 -a -00	5,09	571	91F0	08-13-1-01-60 -b -00	0,80
511	9190	08-13-1-08-597 -d -00	2,84	572	91F0	08-13-1-01-60 -f -00	0,71
512	91E0	08-13-1-01-59 -a -00	0,54	573	91F0	08-13-1-01-60 -h -00	2,93
513	91E0	08-13-1-01-59 -d -00	2,72	574	91F0	08-13-1-01-62 -d -00	0,97
514	91E0	08-13-1-01-71 -a -00	1,10	575	91F0	08-13-1-01-70 -j -00	2,57
515	91E0	08-13-1-02-35 -d -00	1,06	576	91F0	08-13-1-01-70 -l -00	1,07
516	91E0	08-13-1-02-36 -g -00	1,91	577	91F0	08-13-1-01-70 -o -00	1,42
517	91E0	08-13-1-02-36 -h -00	1,18	578	91F0	08-13-1-01-71 -d -00	1,14
518	91E0	08-13-1-02-36 -i -00	0,75	579	91F0	08-13-1-01-72 -h -00	3,05
519	91E0	08-13-1-02-37 -gx -00	0,82	580	91F0	08-13-1-01-72 -i -00	1,16
520	91E0	08-13-1-02-55 -h -00	1,44	581	91F0	08-13-1-01-72 -j -00	2,47
521	91E0	08-13-1-02-55 -n -00	2,22	582	91F0	08-13-1-02-41 -g -00	1,37
522	91E0	08-13-1-02-55 -o -00	2,50	583	91F0	08-13-1-02-42 -a -00	0,83
523	91E0	08-13-1-02-55 -s -00	2,20	584	91F0	08-13-1-02-51 -c -00	1,32
524	91E0	08-13-1-02-80 -f -00	1,16	585	91F0	08-13-1-02-54 -c -00	2,50
525	91E0	08-13-1-02-81 -b -00	4,71	586	91F0	08-13-1-02-73 -d -00	0,75
526	91E0	08-13-1-02-81 -h -00	0,48	587	91F0	08-13-1-02-74 -h -00	4,97
527	91E0	08-13-1-02-84 -g -00	1,18	588	91F0	08-13-1-03-146 -b -00	2,90
528	91E0	08-13-1-02-84 -m -00	1,64	589	91F0	08-13-1-04-344 -g -00	1,96
529	91E0	08-13-1-03-128 -d -00	2,27	590	91F0	08-13-1-05-489 -g -00	0,53
530	91E0	08-13-1-03-139 -g -00	1,70	591	91F0	08-13-1-05-553 -i -00	0,83
531	91E0	08-13-1-03-141 -h -00	1,61	592	91F0	08-13-1-08-462 -j -00	0,76
532	91E0	08-13-1-03-142 -g -00	4,77	593	91F0	08-13-1-10-674 -b -00	0,86
533	91E0	08-13-1-03-143 -k -00	0,85				
534	91E0	08-13-1-03-151 -d -00	1,75				
535	91E0	08-13-1-03-151 -i -00	0,54				
536	91E0	08-13-1-03-152 -b -00	2,79				
537	91E0	08-13-1-03-153 -b -00	1,23				
538	91E0	08-13-1-04-201 -d -00	3,57				
539	91E0	08-13-1-04-201 -n -00	0,16				
540	91E0	08-13-1-04-346 -k -00	1,84				
541	91E0	08-13-1-04-347 -c -00	1,86				
542	91E0	08-13-1-04-347 -f -00	1,44				
543	91E0	08-13-1-04-350 -g -00	0,61				
544	91E0	08-13-1-04-366 -g -00	1,40				
545	91E0	08-13-1-04-367 -c -00	1,69				
546	91E0	08-13-1-04-410 -o -00	0,17				
547	91E0	08-13-1-04-410 -p -00	0,38				

Tabela 53. Powierzchnia siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa Kaczory w poszczególnych obszarach Natura 2000.

Obszar n-ctwa	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]
Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego	9170	5,75
	91E0	67,35
Puszcza nad Gwdą	3150	5,01
	3160	2,46
	6410	1,65
	6510	13,28
	7110	1,57
	7120	2,07
	7140	8,37
	9170	221,61
	9190	62,22
	91D0	7,06
	91E0	30,32
	91I0	4,87
	91T0	0,06
	Dolina Noteci	6210
6510		3,01
9170		69,20
91E0		70,44
91F0		1,15
91I0		1,00
Dolina Łobzonki	6510	6,98
	9170	158,29
	91E0	60,45
	91F0	18,54
Ostoja Pilska	3150	3,43
	6510	3,19
	7120	2,07
	9170	138,49
	9190	29,09
	91E0	8,29
	91F0	0,73
Struga Białośliwka	6510	0,94
	9170	213,16
	91E0	8,44
	91F0	1,52
Dębowa Góra	9170	544,63
	91E0	0,98
Poza obszarami Natura 2000	3150	6,67
	6510	20,51
	7110	3,71
	7120	0,67

Obszar n-ctwa	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia [ha]
	7140	4,42
	9110	6,93
	9130	2,71
	9160	4,97
	9170	1106,77
	9190	374,03
	91E0	75,71
	91F0	68,29

4.7.4.1 Charakterystyka siedlisk nieleśnych

- **Jeziora eutroficzne i starorzecza – 3150**

Naturalne jeziora i stałe niewielkie zbiorniki wodne oraz odcięte fragmenty koryt rzecznych z wolno pływającymi w toni wodnej makrofitami (*Potamion* i częściowo *Nymphaeion*), makrofitami zakorzenionymi w dnie oraz o liściach pływających (część *Nymphaeion*), a także prymitywnymi skupieniami drobnych roślin pływających po powierzchni wody (*Lemnetea*).

Mezo-eutroficzne lub eutroficzne jeziora, drobne zbiorniki wodne i starorzecza stanowią ponad 95% wód stojących Polski. Pod względem hydrologicznym wykazują one olbrzymie różnicowanie – od zbiorników nieprzepływowych, do takich, gdzie dopływy i odpływy stanowią istotny procent w bilansie hydrologicznym. Zaopatrywane w wodę mogą być ze źródeł powierzchniowych (opad atmosferyczny, spływ powierzchniowy, dopływy rzeczne) lub ze źródeł podziemnych – dopływ gruntowy.

- **Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne – 3160**

Jeziora dystroficzne są to z reguły niewielkie zbiorniki wodne, charakteryzujące się małą zasobnością substancji pokarmowych oraz dużą zawartością substancji humusowych w wodzie. Głównym źródłem kwasów humusowych w wodzie tych jezior są wody torfowiskowe dopływające z płaszczki mszarne. Zawieszone w wodzie jezior cząsteczki kwasów humusowych wychwytyją z niej wapń oraz mineralne związki pokarmowe, a ich nadmiar nadaje jej kwaśny odczyn (pH poniżej 6,5), wiąże rozpuszczony tlen i bardzo wyraźnie ogranicza przenikanie światła, nadając jednocześnie brunatne zabarwienie. Duże i nierozpuszczalne cząstki kwasów humusowych opadają na dno, tworząc bardzo charakterystyczne dla tego typu jezior organiczne osady zwane „dy”, których miąższość często przekracza nawet kilka metrów.

- **Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*) – 6210 (siedlisko priorytetowe jeżeli występują na nim ważne stanowiska storczyków)**

Ciepłolubne zbiorowiska trawiaste o charakterze stepowym, których występowanie uwarunkowane jest warunkami klimatycznymi, glebowymi i orograficznymi. Mają one postać barwnych muraw, o bogatej i zróżnicowanej florze, często z udziałem gatunków reliktowych oraz rzadkich. Występują zwykle na rozległych stokach pagórków, wąwozów, stromych zboczach w dolinach rzecznych, utrwalonych piarzyskach u podnóża skał wapiennych, a także na półkach i ścianach skalnych, na wychodniach skał wapiennych a nawet na eksponowanych ku południowi sztucznych stokach nasypów, wykopów czy hałd. Flora roślin naczyniowych muraw kserotermicznych jest bardzo bogata i urozmaicona, a wiele występujących tu gatunków to rośliny zaliczane do rzadkich i zagrożonych w skali Polski. Występujące na tych siedliskach gatunki pochodzą głównie z Obszaru Śródziemnomorskiego, osiągając w Polsce północną granicę naturalnego zasięgu.

- **Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) - 6410**

Bogate w gatunki, wilgotne lub okresowo suche łąki z udziałem trzęślicy modrej *Molinia caerulea*, rozwijające się na glebach organogenicznych i mineralnych, od silnie zakwaszczonych do zasadowych i o zmiennym poziomie wody gruntowej. Łąki te są zróżnicowane florystycznie i należą do najcenniejszych półnaturalnych zbiorowisk Polski i Europy Środkowej, mających duże znaczenie w zachowaniu bioróżnorodności. Szczególnie cenne są zbiorowiska rozwijające się na siedliskach węglanowych o odczynie obojętnym do zasadowego.

- **Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – 6510**

Niżowe i górskie antropogeniczne zbiorowiska użytków zielonych na żyznych, świeżych (niezbyt wilgotnych i niesuchych) glebach mineralnych bez śladów zabagnienia. Łąki łąkowe są bogatymi florystycznie, wysokoproduktywnymi, wielokośnymi zbiorowiskami rozwijającymi się na niżu lub niższych położeniach w górach. Cechuje je udział takich traw, jak rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, stokłosa miękka *Bromus hordoraceus* i w górach, knietlica łąkowa *Trisetum flavescens*. W runi znaczny udział mają wysokie byliny z rodziny baldaszkowatych (*Apiaceae*), wśród których są: marchew zwyczajna *Daucus carota*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, pasternak zwyczajny *Pastinaca sativa*, biedrzyca wielka *Pimpinella major*. Niższą warstwę tworzą rośliny dwuliścienne o barwnych kwiatach, takie jak: dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, komonica pospolita *Lotus corniculatus*, skalnica ziarenkowata *Saxifraga granulata*, a w górach liczne gatunki

przywrotników.

- **Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) – 7110 (siedlisko priorytetowe)**

Torfowiska wysokie w sensie ekologicznym należą do siedlisk skrajnych: cechuje je stałe wysokie uwilgotnienie, silnie kwaśny odczyn (pH 3,5 – 4,5), wyjątkowo niska trofia. Warunki takie powstają w wyniku całkowitego odizolowania przez warstwę torfu powierzchni torfowiska od wpływu wód gruntowych lub powierzchniowych i pełne uzależnienie roślinności od wody pochodzącej z opadów atmosferycznych. W pierwszym etapie jest ona retencjonowana w specjalnych komórkach torfowców, następnie trwale zmagazynowana w pokładzie torfu i może stanowić do 97 % jego świeżej masy.

- **Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji – 7120**

Torfowiska ombrotroficzne, na których nastąpiło zakłócenie naturalnej hydrologii złoża torfowego (przeważnie z przyczyn antropogenicznych), prowadząc do powierzchniowego wysuszenia torfu oraz zmiany składu gatunkowego lub utraty gatunków. Porastająca je roślinność w przewadze składa się jeszcze ze składników typowych dla żywych torfowisk wysokich, lecz względna obfitość poszczególnych gatunków jest zróżnicowana. Hydrologiczna sprawność torfowiska może zostać przywrócona po zastosowaniu właściwych zabiegów i istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że ponowne osiedlenie się roślinności torfotwórczej nastąpi w okresie do 30 lat.

- **Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio–Caricetea*) – 7140**

Torfowiska przejściowe i trzęsawiska pod względem warunków hydrologicznych, troficznych, charakteru roślinności i stanu dynamicznego mają cechy pośrednie między typowymi torfowiskami niskimi, a torfowiskami wysokimi. Rozwijają się wszędzie tam, gdzie wskutek zaawansowania procesu akumulacji torfu nastąpiła częściowa izolacja powierzchni torfowiska od wpływu wód minerotroficznych i w bilansie wodnym torfowiska istotne i coraz większe znaczenie mają wody pochodzenia atmosferycznego. Docierające jeszcze do powierzchni torfowiska wody minerotroficzne są słabo ruchliwe lub stagnują. Ich odczyn jest umiarkowanie lub silnie kwaśny, a trofia niska lub bardzo niska. Pochodną takich warunków jest dalsze pogłębianie się deficytu soli mineralnych i równocześnie wzrost zakwaszenia podłoża torfowego w toku dalszego rozwoju torfowiska. Siedlisko charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem uwilgotnienia, najczęściej jest przesycone wodą. Powstaje wskutek naturalnego lub przyspieszonego lądowania zbiorników wodnych (odgórnego, rzadziej oddolnego). Torfowiska przejściowe stanowią odrębne jednostki przestrzenne bardzo różnej wielkości lub też są elementem w obrębie większych kompleksów

torfowych, w tym torfowisk wysokich, gdzie mogą zajmować strefę okrajka lub obrzeży zbiorników wodnych w obrębie wierzchowiny. W Polsce siedlisko występuje głównie w młodoglacjalnym krajobrazie w północnej części niżu, zwłaszcza na obszarach sandrowych, obfitujących w obniżenia pochodzenia wytopiskowego, częściowo wypełnione wodą lub też w całości wypełnione torfem. Podobne położenie zajmuje w utworach morenowych.

4.7.4.2 Charakterystyka siedlisk leśnych

- **Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)– 9110**

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje środkowoeuropejskie bukowe, a w górach bukowo-jodłowe, bukowo-jodłowo-świerkowe oraz jodłowe lasy rosnące na ubogich, kwaśnych glebach. Spośród innych buczyn wyróżniają się one udziałem kosmatki gajowej *Luzula luzuloides*, płonnika strojnego *Polytrichum formosum* i często śmiałka pogiętego *Deschampsia flexuosa*, trzcinnika owłosionego *Calamagrostis villosa*, borówki czernicy *Vaccinium myrtillus* w runie. Lasy te występują w Polsce w całym zasięgu buka.

Zaliczone tu lasy mają na nizinach charakter lasów bukowych, a w górach – charakter lasów mieszanych z bukiem, lecz z udziałem także innych gatunków, w tym iglastych – świerka i jodły; w niektórych płatach i w niektórych fazach dynamiki lasu gatunki te mogą nawet ilościowo dominować nad bukiem. Charakteryzują się względnym ubóstwem gatunkowym runa, w którym nieobecne są gatunki typowe dla siedlisk eutroficznycy, a dominują mało wymagające gatunki ogólnoleśne lub wręcz borowe. Występowanie lasów tego typu jest limitowane geograficznym zasięgiem buka. Jednak w obszarze występowania tego gatunku jest to zazwyczaj dominujący typ lasu na średnio żyznych siedliskach (LMśw). W związku z dużym arealem, jaki zajmują kwaśne buczyny, są one typem lasu istotnym gospodarczo. Na terenie nadleśnictwa stwierdzono występowanie 1 podtypu tego siedliska:

- **9110-1 Kwaśna buczyna niżowa (*Luzulo pilosae-Fagetum*)**

Kwaśne (acydofilne) buczyny niżowe należą do grupy ubogich lasów bukowych zarówno pod względem florystycznym, jak i siedliskowym. Centrum rozmieszczenia tych zbiorowisk przypada na obszary znajdujące się pod wpływem wilgotnego klimatu subatlantyckiego w Europie Środkowej. Głównym ośrodkiem ich występowania w Polsce są zachodnie i środkowe rejony Pojezierzy Pomorskich, natomiast całkowity zasięg obejmuje większość regionów nizinnych i wyżynnych położonych w granicach naturalnego zasięgu buka.

Drzewostan kwaśnej buczyny niżowej jest zdominowany przez buka, który również w niższych warstwach osiąga znaczną przewagę ilościową nad innymi gatunkami drzew, których rola

w strukturze omawianego lasu jest nieznaczna. Domieszkę stanowią jedynie: grab *Carpinus betulus*, dęby – częściej bezszypułkowy *Quercus petraea*, rzadziej szypułkowy *Q. robur*, a na stanowiskach położonych w północno-wschodniej Polsce także świerk. Zwarcie drzewostanu jest na ogół tak duże, że dolne warstwy zbiorowiska są słabo rozwinięte. Podszyt ma niewielkie znaczenie albo wcale się nie wykształca. Bogactwo florystyczne i pokrycie runa zależy od warunków lokalno-siedliskowych. Na siedliskach suchych runo jest najuboższe, ma fizjonomię porostowo-mszystą i pokrywa przeciętnie około 25% powierzchni, na siedliskach świeżych – trawiasto-mszystą z pokryciem około 30%, a na siedliskach słabo wilgotnych i stosunkowo najbardziej żyznych – paprociową z ponad 60-procentowym pokryciem powierzchni.

- **Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)– 9130**

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje bukowe, a w górach bukowo-jodłowe i bukowo-jodłowo-świerkowe lasy rosnące na żyznych siedliskach, z reguły na glebach o neutralnym lub tylko słabo kwaśnym odczynie, z próchnicą typu mull (czasem przejście do moder) i z dominacją gatunków typowych dla lasów liściastych w runie. Lasy te występują w Polsce w granicach zasięgu buka, mając jednak zasięg wyspowy i miejscami porozrywany.

Zaliczone tu lasy mają na nizinach charakter lasów bukowych, a w górach – charakter lasów mieszanych z bukiem, lecz z udziałem także innych gatunków, w tym iglastych – świerka i jodły; w niektórych płatach i w niektórych fazach dynamiki lasu gatunki te mogą nawet ilościowo dominować nad bukiem. Charakteryzują się one stosunkowo bujnym i bogatym runem, budowanym przez typowe dla eutroficznych siedlisk gatunki lasowe. Znamienny jest udział w runie gatunków z rodzaju żywiec (*Dentaria*); różne gatunki żywców są związane z odmiennymi podtypami żyznych buczyn. Opisywane lasy zajmują zwykle siedliska nizinnego, górskiego lub wyżynnego lasu świeżego, rzadziej lasu wilgotnego bądź lasu mieszanego. Występowanie lasów tego typu jest limitowane geograficznym zasięgiem buka. Jednak lokalnie może to być dominujący typ lasu. W związku z dość dużym arealem, jaki zajmują żyzne buczyny, są one typem lasu istotnym gospodarczo.

Na terenie nadleśnictwa stwierdzono występowanie 1 podtypu tego siedliska.

- **9130-1 Żyzna buczyna nízowa (*Galio odorati-Fagetum*)**

Żyzne buczyny nízowe reprezentują w Polsce stosunkowo najuboższą postać nizinnych, eutroficznych lasów bukowych związanych z wilgotnym i łagodnym klimatem suboceanicznym, które osiągają u nas północno-wschodnią granicę występowania. Swym zasięgiem obejmują niemal cały nizinny obszar naturalnego rozmieszczenia buka, od Pomorza na północy, przez Ziemię Lubuską, a następnie północną, zachodnią i południową Wielkopolskę, po niziny i wyżyny na

południu. Żyzna buczyna niżowa ma najczęściej strukturę czterowarstwową. Drzewostan, przeciętnie o dużym zwarciu, jest prawie czysto bukowy, a inne gatunki drzew, np. grab *Carpinus betulus*, klony – jawor *Acer pseudoplatanus* i pospolity *A. platanoides*, dęby – szypułkowy *Quercus robur* i bezszypułkowy *Q. petraea*, wiąz górski *Ulmus glabra* czy lipa drobnolistna *Tilia cordata*, stanowią w nim na ogół nieznaczną domieszkę. W północno-wschodniej oraz południowej Polsce gatunkiem domieszkowym jest także świerk. W ubogiej warstwie krzewów, oprócz podrostu buka i odnowienia gatunków domieszkowych, występuje z rzadka zwykle tylko jarząb pospolity *Sorbus aucuparia*. Warstwa zielna jest zazwyczaj dobrze rozwinięta, pokrywa od 30% do 60% powierzchni i obfituje w liczne gatunki bylin oraz traw.

- **Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*) – 9160**

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje lasy dębowe, dębowo-grabowe lub grabowe, czasem z udziałem lipy, na żyznych, często wilgotnych siedliskach. Występują one w północno-zachodniej części Polski, na Pomorzu, sięgając na pd. po linię Noteci, a na wsch. po Wzniesienia Elbląskie i Warmię.

Podobnie jak inne lasy dębowo-grabowe, także grąd subatlantycki jest na ogół zbiorowiskiem wielowarstwowym i wielogatunkowym. W skład drzewostanu wchodzi też w większości te same gatunki, takie jak: grab *Carpinus betulus*, dęby – szypułkowy *Quercus robur* i bezszypułkowy *Q. petraea*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, klon pospolity *Acer platanoides*, przy czym najbardziej znamieny dla omawianego typu lasu jest stały, a niekiedy znaczny udział buka *Fagus sylvatica*, który może być nawet gatunkiem panującym. Na siedliskach wilgotnych domieszkę stanowi wiąz górski *Ulmus glabra*, olsza czarna *Alnus glutinosa* i jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. W dobrze wykształconej warstwie krzewów panuje zwykle leszczyzna *Corylus avellana*, oprócz której występują: trzmielina pospolita *Euonymus europaea*, suchodrzew pospolity *Lonicera xylosteum*, głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna* i wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*. Runo jest zdecydowanie bogatsze w rośliny zielne niż w pomorskich lasach bukowych, ale w porównaniu z grądami spoza Pomorza – nieco uboższe. Składa się głównie z gatunków typowych dla całej grupy lasów dębowo-grabowych, wśród których największe znaczenie diagnostyczne dla grodu subatlantyckiego ma gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea* osiągająca w nim najwyższą stałość i liczebność.

- **Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) – 9170.**

– 9170-1 Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*)

Grąd środkowoeuropejski reprezentuje grupę żyznych i średnio żyznych, wielogatunkowych lasów dębowo-grabowych w zachodniej, częściowo środkowej oraz południowo-zachodniej Polsce. Grąd środkowoeuropejski charakteryzuje się złożoną strukturą, dużym bogactwem florystycznym oraz wyraźnie zaznaczoną zmiennością sezonową. Wielowarstwowy oraz wielogatunkowy drzewostan składa się głównie z graba *Carpinus betulus*, dębu szypułkowego *Quercus robur* i lipy drobnolistnej *Tilia cordata*. Częstymi gatunkami domieszkowymi są: klon pospolity *Acer platanooides* oraz buk pospolity *Fagus sylvatica*, a na siedliskach najbardziej żyznych i wilgotnych także wiązy: polny *Ulmus minor*, szypułkowy *U. laevis* i górski *U. glabra*, klony: polny *Acer campestre* (gatunek charakterystyczny dla zespołu *Galio sylvatici-Carpinetum*) i jawor *A. pseudoplatanus*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, olsza czarna *Alnus glutinosa* oraz czeremcha pospolita *Padus avium*. W warstwie drzew ubogich postaci grądu środkowoeuropejskiego występuje dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*, który niekiedy może osiągać przewagę ilościową nad dębem szypułkowym. Rzadkim składnikiem drzewostanu jest jarząb brekinia *Sorbus torminalis*.

W warunkach przyrodniczych Europy Środkowej grądy typu *Galio-Carpinetum* są trwałym typem ekosystemu leśnego. Dla spontanicznej fluktuacji w naturalnych grądach kluczowy jest proces śmierci drzew, powstawania luk w drzewostanie, a następnie ich wypełniania przez odnowienia lub podrost. Jest to jednak proces złożony, którego przebieg jest modyfikowany np. przez wielkość powstających luk, warunki mikrosiedliskowe, lata nasienne poszczególnych gatunków itp. Dwa podstawowe tu gatunki, dąb i grab, cechują się odmienną strategią życiową: grab zwykle dynamicznie opanowuje powstające luki, dąb natomiast swoją stałą obecność w grądach zawdzięcza trwałości osobniczej drzew, co daje im szansę odnowienia nawet przy niskim prawdopodobieństwie osiągnięcia sukcesu reprodukcyjnego w poszczególnych latach.

- **Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) – 9190**

Siedlisko przyrodnicze 9190, wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 identyfikowane było jako "pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy" (*Betulo-Quercetum*), występujący tylko w strefie nadbałtyckiej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 zmieniającym powyższe rozporządzenie należy je interpretować szerzej, zaliczając tu kwaśne dąbrowy (*Calamagrostio-Quercetum*, *Molinio-Quercetum*, *Fago-*

Quercetum, Betulo-Quercetum). Siedlisko to może więc występować w całej zachodniej Polsce. Należą tu wszystkie ubogie lasy dębowe (kwaśne dąbrowy), na siedliskach świeżych i wilgotnych.

Postaci śródlądowe występują przeważnie na rozmaitych utworach piaszczystych i żwirowych, spotykane są częściej na wyniesieniach terenu, choć mogą występować także na terenach płaskich. W krajobrazach zdominowanych przez buczyny, naturalne siedliska kwaśnych dąbrów występują wyspowo – zajmując np. piaszczysto-żwirowe szczyty wzniesień, suche stoki, czy (dotyczy postaci wilgotnej z trzęślicą modrą, czernicą i orlicą) wilgotne niecki terenowe.

Kwaśne dąbrowy mają zwykle drzewostan budowany przez dęby – dąb bezszypułkowy *Quercus petraea* (zwłaszcza postaci cieplejsze i uboższe) lub dąb szypułkowy *Quercus robur* (zwłaszcza postaci wilgotniejsze). W domieszce mogą wystąpić także: sosna *Pinus sylvestris*, brzoza brodawkowata *Betula pendula* (rzadziej brzoza omszona *Betula pubescens*), buk *Fagus sylvatica*, jarzębina *Sorbus aucuparia*. Dominacja sosny jest naturalna tylko w nadmorskiej postaci ekosystemu; w dąbrowach śródlądowych świadczy o ich zniekształceniu w wyniku dawniejszej gospodarki leśnej.

Typowe dla warstwy krzewów są: kruszyna *Frangula alnus* (która zwłaszcza w wilgotnych dąbrowach może występować masowo), jarzębina *Sorbus aucuparia*, podrosty buka *Fagus sylvatica* oraz obu gatunków dębów. Do typowych gatunków runa należą: borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, orlica pospolita *Pteridium aquilinum*, turzyca pigułkowata *Carex pilulifera*, siódmaczek leśny *Trientalis europeae*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, nercznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*, kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, kostrzewa owcza *Festuca ovina*, trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*, jastrzębiec sabaudzki *Hieracium sabaudum* i leśny *Hieracium murorum*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*. W warstwie mchów najczęściej występują rokiety pospolite *Entodon schreberi*, brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*, widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium*, płonnik strojny *Polytrichastrum formosum*, rokiety cyprysowy *Hypnum cupressiforme*.

- **Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo sosnowe bagienne lasy borealne)– 91D0 (siedlisko priorytetowe)**

Bory i lasy bagienne to lasy szpilkowe i liściaste na wilgotnym i mokrym podłożu torfowym, z trwale wysoko położonym lustrem wody, w niektórych przypadkach usytuowanym wyżej niż na otaczającym terenie. Woda jest zawsze uboga w związki odżywcze, związana z obecnością torfowisk wysokich i kwaśnych torfowisk przejściowych.

Bory i lasy bagienne występują w regionach o bardzo zróżnicowanym wieku i genezie krajobrazu, geologii i geomorfologii w miejscach odmiennych pod względem topograficznym, a także reżimu wodnego i troficznego. Każdy z podtypów charakteryzuje swoisty zestaw cech środowiskowych. Brzezina bagienna występuje na wschodnich krańcach swego geograficznego zasięgu i ograniczona jest do północno-zachodniej części niżu. Wykształca się na dość płytkich, mezotroficznych, kwaśnych torfach przejściowych w bezodpływowych nieckach gliniasto-piaszczystej moreny dennej. Zajmuje całą powierzchnię obniżeń lub strefę obrzeży torfowisk wysokich.

- **łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) – 91E0 (siedlisko priorytetowe)**

Rozpowszechniony w całym kraju i silnie zróżnicowany typ lasów występujących wzdłuż źródlisk, cieków wodnych, oraz dużych rzek; terenach zalewanych bądź o wysokim poziomie przepływowych wód gruntowych. Drzewostan może być tworzony przez różne gatunki, których występowanie warunkuje zazwyczaj rodzaj i wielkość cieku wodnego.

- **łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) – 91F0**

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje wilgotne lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, związane z siedliskami okazjonalnie zalewanymi wodami rzeczными lub pozostającymi pod wpływem okresowych spływów wód powierzchniowych albo ruchomych wód gruntowych. Występują one w całej Polsce, choć rzadziej niż np. łęgi jesionowo-olszowe (91E0). Łęgi dębowo-wiązowo-jesionowe są w Polsce wyraźnie zróżnicowane pod względem ekologicznym na dwie grupy: łęgi w dolinach wielkich rzek, w których podstawowym czynnikiem ekologicznym są okresowe zalewy wodami rzeczными, oraz łęgi poza dolinami, zajmujące stanowiska w dolinkach małych cieków, wilgotnych i żyznych, zagłębieniach, rynnach terenowych, wąwozach itp.; ich charakter zdeterminowany jest przez ruch wody, zwykle jednak nie przybierający charakteru zalewu powierzchniowego. Różne są także utwory glebowe, na których wykształcają się te lasy: w dolinach rzek zajmują one gleby typu mad, a poza dolinami – czarne ziemie leśne. Łęgi dębowo-wiązowo-jesionowe występują często w kontakcie przestrzennym z wilgotnymi, niskimi grądami. Łęgi odcięte od wpływów zalewu wodami rzeczными, np. pozostawione za wałami przeciwpowodziowymi, podlegają też przekształceniu w kierunku grądów. Dlatego w terenie przejścia między typami siedlisk 9170/9160 i 91F0 mogą być płynne, a ich rozróżnienie może niekiedy nasuwać trudności.

- **Cieptolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*) - 9110**

Cieptolubne dąbrowy stanowią kresowe formy subkontynentalnych lub śródziemnomorskich kserotermicznych lasów dębowych. Tworzą się najczęściej na przepuszczalnym, ciepłym i suchym podłożu z głębokim poziomem wód gruntowych. Występują często na południowych eksponowanych zboczach, jednak spotyka się je również w terenie płaskim.

Zbiorowisko 9110 wyróżnia właściwa im struktura i skład gatunkowy. Drzewostany charakteryzują się przerywanym zwarcim, umiarkowanie rozwiniętą warstwą krzewów i bogatą roślinnością runa, z dużym udziałem gatunków światłolubnych. W runie można spotkać gatunki charakterystyczne dla lasów liściastych, borów, łąk, muraw kserotermicznych i cieptolubnych zarośli. Warstwę drzew tworzą zazwyczaj oba gatunki dębów.

Zbiorowiska prześwietlonych lasów dębowych powstawały przeważnie na skutek pasterskiego użytkowania lasów. Jego zaniechanie stało się główną przyczyną powodującą zanik tego siedliska.

- **Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*) – 91T0**

Naturalne suche bory sosnowe ubogich i kwaśnych siedlisk o runie bogatym w chrobotki, występujące w rozproszeniu na terenie całej Polski, poza strefą przymorską (gdzie ich miejsce zajmują chrobotkowe postaci borów bażynowych).

Pośród wszystkich borów sosnowych bory chrobotkowe zajmują najuboższe i zazwyczaj najsuchsze siedliska. Ubóstwo gleb i częsty stres suszy sprawiają, że drzewostany są zazwyczaj niskiej bonitacji. Siedlisko to odpowiada w przybliżeniu zespołowi roślinnemu *Cladonio-Pineum*, od dawna wyróżnianemu wśród borów sosnowych ze związku *Dicrano-Pinion*. Można jednak do niego zaliczyć także najsuchsze i najuboższe postaci subkontynentalnych borów sosnowych, porastające siedliska boru suchego, a z fitosocjologicznego punktu widzenia reprezentujące podzespół *Peucedano-Pinetum pulsatilletosum*.

Bory chrobotkowe są często stadiami sukcesji roślinności na śródlądowych wydmach. Prawdopodobnie na najsuchszych siedliskach są jej końcowymi stadiami, tj. typem trwałego zbiorowiska leśnego. W innych jednak przypadkach mogą być stadiami dynamiki prowadzącej np. do pewnych postaci borów świeżych. Mogą być też stadiami sukcesji na ubogich gruntach porolnych, spontanicznej bądź wymuszonej nasadzeniem sosny.

4.7.5. Inne działania zmierzające do zachowania walorów przyrodniczych i bioróżnorodności

- Ostoje ksylobiontów.

Mikrosiedliska związane z martwymi drzewami są fragmentami ekosystemów o dużej bioróżnorodności, miejscami bytowania różnych gatunków, często zagrożonych. Ich ochrona zachowawcza zyskuje w ostatnich latach na znaczeniu i często jest postulowana przez środowiska naukowe i organizacje ekologiczne. W celu dostosowania się do wymogów zrównoważonej gospodarki leśnej Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile, w piśmie z dnia 13.02.2003 r., polecił przystąpić do wytypowania obszarów mogących w przyszłości stanowić ostoje ksylobiontów. Na tej podstawie Nadleśniczy Nadleśnictwa Kaczory wydał zarządzenie z dnia 20 sierpnia 2003 r. w sprawie zasad tworzenia ostoji ksylobiontów. W roku 2007 Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile wydał zarządzenie nr 8 z dnia 16 kwietnia 2007 r. w sprawie ochrony zasobów rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych na terenie RDLP w Pile; znak: ZO-732-3/07.

W efekcie na terenie Nadleśnictwa Kaczory, ostoje ksylobiontów wyznaczono w 82 wydzieleniach o łącznej powierzchni 170,10 ha. Poza tymi wydzieleniami na terenie nadleśnictwa istnieją biogrupy w formie kęp ekologicznych, które mają charakter ostoji ksylobiontów. Łączna powierzchnia tych kęp wynosi 141,83 ha.

- HCVF – Lasy o szczególnych walorach przyrodniczych (high conservation value forests).

W ramach dalszego doskonalenia dobrej gospodarki leśnej zgodnej z zasadami FSC w nadleśnictwach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile wyznaczono lasy o szczególnych wartościach przyrodniczych (HCVF – *High Conservation Value Forests*). W Nadleśnictwie Kaczory wyznaczone zostały następujące kategorie HCVF:

HCVF 1.1. - Przyrodnicze obszary chronione

HCVF 1.1a - Lasy "przeznaczone wyłącznie do ochrony przyrody"

HCVF 1.1.b - Lasy w formach ochrony przyrody nie wykluczających gospodarki

HCVF 1.2. – Ostoje zagrożonych i ginących gatunków

HCVF 2. – Kompleksy leśne odgrywające znaczącą rolę w krajobrazie w skali krajowej, makroregionalnej lub globalnej

HCVF 3. – Rzadkie, ginące lub zagrożone ekosystemy

HCVF 3.1. – Cenne ekosystemy wymagające wyłączenia z gospodarki leśnej

HCVF 3.2. – Cenne ekosystemy, które mogą być chronione w ramach prowadzonej w nich gospodarki leśnej

HCVF 4.1. – Lasy wodochronne

HCVF 4.2. – Lasy glebochronne

HCVF 6. – Lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności

Łączna powierzchnia lasów wszystkich kategorii HCVF, wyznaczonych na terenie Nadleśnictwa Kaczory wynosi 12064,49 ha, szczegółową listę wydzieleni zawiera załącznik nr 3 do niniejszego Programu.

- Drzewostany referencyjne

Drzewostany referencyjne to drzewostany o wielkości umożliwiającej przebieg podstawowych procesów w ekosystemie, będące reprezentatywnymi dla określonego typu ekosystemu leśnego w określonych warunkach geograficznych, wyłączonych z użytkowania i zabiegów hodowlanych. Drzewostany te wyodrębnia się w celu porównania przyrodniczych efektów gospodarki leśnej z efektami przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych. W Nadleśnictwie Kaczory wyłączono 324 drzewostany o łącznej powierzchni 632,55 ha. Tabela 54 zawiera wykaz adresów leśnych drzewostanów referencyjnych oraz ich powierzchnie.

Tabela 54. Wykaz drzewostanów referencyjnych w Nadleśnictwie Kaczory.

Lp.	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	08-13-1-01-121 -a -00	0,88	62	08-13-1-01-71 -c -00	0,96
2	08-13-1-01-121 -b -00	5,03	63	08-13-1-01-71 -d -00	1,14
3	08-13-1-01-121 -d -00	3,48	64	08-13-1-01-71 -g -00	3,50
4	08-13-1-01-121 -l -00	1,89	65	08-13-1-01-72 -c -00	2,38
5	08-13-1-01-121 -n -00	0,36	66	08-13-1-01-72 -j -00	2,47
6	08-13-1-01-17 -i -00	2,81	67	08-13-1-01-8 -i -00	2,45
7	08-13-1-01-17 -k -00	3,44	68	08-13-1-02-101 -b -00	0,92
8	08-13-1-01-179 -b -00	7,17	69	08-13-1-02-103 -d -00	1,13
9	08-13-1-01-181 -f -00	2,71	70	08-13-1-02-104 -c -00	1,28
10	08-13-1-01-181 -h -00	3,57	71	08-13-1-02-33 -d -00	0,33
11	08-13-1-01-181 -i -00	0,23	72	08-13-1-02-33 -f -00	0,93
12	08-13-1-01-181 -j -00	1,67	73	08-13-1-02-35 -s -00	0,80
13	08-13-1-01-181 -l -00	2,64	74	08-13-1-02-36 -g -00	1,91
14	08-13-1-01-183 -c -00	4,29	75	08-13-1-02-37 -ax -00	0,24
15	08-13-1-01-19 -m -00	1,58	76	08-13-1-02-37 -cx -00	0,17
16	08-13-1-01-2 -f -00	0,81	77	08-13-1-02-37 -d -00	2,79
17	08-13-1-01-2 -g -00	0,03	78	08-13-1-02-37 -gx -00	0,82
18	08-13-1-01-2 -h -00	0,03	79	08-13-1-02-37 -n -00	0,52
19	08-13-1-01-26 -a -00	1,17	80	08-13-1-02-38 -a -00	13,34
20	08-13-1-01-26 -d -00	4,56	81	08-13-1-02-43 -b -00	1,61
21	08-13-1-01-27 -a -00	2,06	82	08-13-1-02-43 -c -00	1,48
22	08-13-1-01-28 -g -00	3,42	83	08-13-1-02-51 -h -00	2,12
23	08-13-1-01-28 -n -00	3,24	84	08-13-1-02-55 -n -00	2,22
24	08-13-1-01-29 -p -00	0,65	85	08-13-1-02-55 -r -00	2,02
25	08-13-1-01-3 -a -00	1,84	86	08-13-1-02-56 -l -00	0,70
26	08-13-1-01-30 -dx -00	2,86	87	08-13-1-02-73 -a -00	2,64
27	08-13-1-01-30 -g -00	3,41	88	08-13-1-02-73 -d -00	0,75
28	08-13-1-01-30 -i -00	0,63	89	08-13-1-02-74 -h -00	4,97
29	08-13-1-01-30 -l -00	1,04	90	08-13-1-02-80 -g -00	1,51
30	08-13-1-01-30 -m -00	2,55	91	08-13-1-02-81 -b -00	4,71
31	08-13-1-01-30 -s -00	1,07	92	08-13-1-02-81 -h -00	0,48
32	08-13-1-01-31 -f -00	2,47	93	08-13-1-02-84 -g -00	1,18
33	08-13-1-01-31 -h -00	2,01	94	08-13-1-02-84 -m -00	1,64
34	08-13-1-01-31 -i -00	1,28	95	08-13-1-02-88 -c -00	1,06
35	08-13-1-01-31 -j -00	2,88	96	08-13-1-02-89 -d -00	0,83
36	08-13-1-01-32 -d -00	0,68	97	08-13-1-02-95 -l -00	1,71
37	08-13-1-01-32 -h -00	3,18	98	08-13-1-02-97 -d -00	0,55
38	08-13-1-01-32 -k -00	3,15	99	08-13-1-02-99 -f -00	0,95
39	08-13-1-01-32 -m -00	1,32	100	08-13-1-03-133 -a -00	0,33
40	08-13-1-01-32 -n -00	1,14	101	08-13-1-03-148 -c -00	2,41
41	08-13-1-01-4 -a -00	2,44	102	08-13-1-03-153 -b -00	1,23
42	08-13-1-01-59 -g -00	1,70	103	08-13-1-03-158 -d -00	5,00
43	08-13-1-01-62 -a -00	0,44	104	08-13-1-03-158 -f -00	1,03
44	08-13-1-01-64 -h -00	1,11	105	08-13-1-03-158 -g -00	1,31
45	08-13-1-01-64 -j -00	1,26	106	08-13-1-03-163 -a -00	8,61
46	08-13-1-01-64 -k -00	1,77	107	08-13-1-03-168 -a -00	3,84
47	08-13-1-01-64 -n -00	1,08	108	08-13-1-03-168 -c -00	4,40
48	08-13-1-01-65 -a -00	0,95	109	08-13-1-03-168 -d -00	13,81
49	08-13-1-01-65 -i -00	1,37	110	08-13-1-03-173 -a -00	2,83
50	08-13-1-01-65 -m -00	0,49	111	08-13-1-03-185 -a -00	14,17
51	08-13-1-01-66 -a -00	0,83	112	08-13-1-03-186 -b -00	0,43
52	08-13-1-01-66 -d -00	0,57	113	08-13-1-03-187 -a -00	13,67
53	08-13-1-01-66 -j -00	2,82	114	08-13-1-03-188 -a -00	10,33
54	08-13-1-01-67 -c -00	1,03	115	08-13-1-04-200 -f -00	1,76
55	08-13-1-01-67 -d -00	5,81	116	08-13-1-04-201 -f -00	1,26
56	08-13-1-01-68 -a -00	0,83	117	08-13-1-04-201 -j -00	0,67
57	08-13-1-01-68 -d -00	1,23	118	08-13-1-04-201 -n -00	0,16
58	08-13-1-01-70 -j -00	2,57	119	08-13-1-04-287 -h -00	0,79
59	08-13-1-01-70 -l -00	1,07	120	08-13-1-04-289 -m -00	2,65
60	08-13-1-01-70 -o -00	1,42	121	08-13-1-04-328 -a -00	0,74
61	08-13-1-01-71 -a -00	1,10	122	08-13-1-04-332 -f -00	3,14

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	adres leśny	powierzchnia [ha]
123	08-13-1-04-342 -f -00	0,85	185	08-13-1-05-594 -c -00	1,98
124	08-13-1-04-343 -l -00	1,24	186	08-13-1-05-611 -h -00	0,51
125	08-13-1-04-344 -c -00	0,83	187	08-13-1-05-612 -a -00	1,32
126	08-13-1-04-344 -g -00	1,96	188	08-13-1-05-612 -b -00	1,54
127	08-13-1-04-345 -h -00	0,94	189	08-13-1-05-612 -c -00	0,63
128	08-13-1-04-345 -k -00	0,44	190	08-13-1-05-612 -i -00	2,30
129	08-13-1-04-345 -l -00	0,36	191	08-13-1-05-612 -j -00	0,78
130	08-13-1-04-345 -s -00	1,21	192	08-13-1-05-612 -k -00	0,61
131	08-13-1-04-346 -c -00	0,75	193	08-13-1-05-613 -d -00	7,46
132	08-13-1-04-346 -f -00	1,43	194	08-13-1-05-614 -g -00	3,96
133	08-13-1-04-346 -g -00	2,77	195	08-13-1-05-614 -p -00	1,00
134	08-13-1-04-346 -h -00	0,63	196	08-13-1-05-615 -f -00	1,13
135	08-13-1-04-346 -i -00	2,92	197	08-13-1-05-615 -k -00	1,16
136	08-13-1-04-347 -b -00	0,67	198	08-13-1-05-618 -g -00	0,52
137	08-13-1-04-347 -c -00	1,86	199	08-13-1-05-619 -l -00	0,26
138	08-13-1-04-347 -f -00	1,44	200	08-13-1-05-623 -b -00	2,23
139	08-13-1-04-348 -a -00	13,92	201	08-13-1-05-623 -n -00	3,37
140	08-13-1-04-349 -g -00	1,49	202	08-13-1-05-623 -s -00	3,22
141	08-13-1-04-353 -a -00	2,54	203	08-13-1-05-624 -f -00	0,62
142	08-13-1-04-359 -i -00	0,33	204	08-13-1-05-624 -g -00	1,69
143	08-13-1-04-390 -l -00	1,12	205	08-13-1-05-624 -i -00	0,41
144	08-13-1-04-391 -g -00	0,53	206	08-13-1-05-625 -h -00	2,63
145	08-13-1-04-392 -c -00	1,65	207	08-13-1-05-625 -p -00	1,00
146	08-13-1-04-410 -o -00	0,17	208	08-13-1-06-105 -a -00	0,71
147	08-13-1-04-410 -p -00	0,38	209	08-13-1-06-106 -b -00	0,87
148	08-13-1-04-410 -r -00	1,17	210	08-13-1-06-108 -d -00	1,17
149	08-13-1-04-410 -s -00	1,58	211	08-13-1-06-109 -a -00	1,28
150	08-13-1-05-422 -d -00	3,06	212	08-13-1-06-110 -a -00	1,09
151	08-13-1-05-458 -b -00	2,26	213	08-13-1-06-117 -h -00	0,87
152	08-13-1-05-458 -h -00	1,66	214	08-13-1-06-233 -f -00	2,91
153	08-13-1-05-489 -c -00	0,50	215	08-13-1-06-233 -h -00	0,52
154	08-13-1-05-489 -j -00	1,53	216	08-13-1-06-234 -c -00	0,12
155	08-13-1-05-490 -j -00	1,07	217	08-13-1-06-241 -b -00	0,49
156	08-13-1-05-491 -g -00	3,91	218	08-13-1-06-262 -d -00	1,22
157	08-13-1-05-544 -j -00	1,56	219	08-13-1-06-269 -c -00	0,50
158	08-13-1-05-545 -d -00	1,27	220	08-13-1-06-291 -a -00	1,57
159	08-13-1-05-546 -b -00	1,34	221	08-13-1-06-291 -k -00	2,32
160	08-13-1-05-546 -f -00	1,28	222	08-13-1-06-293 -c -00	1,41
161	08-13-1-05-547 -a -00	7,43	223	08-13-1-06-299 -l -00	1,16
162	08-13-1-05-548 -d -00	1,08	224	08-13-1-06-338 -f -00	0,22
163	08-13-1-05-548 -f -00	1,00	225	08-13-1-06-338 -i -00	1,17
164	08-13-1-05-549 -c -00	1,06	226	08-13-1-06-375 -b -00	2,51
165	08-13-1-05-549 -h -00	5,14	227	08-13-1-06-376 -f -00	3,47
166	08-13-1-05-549 -m -00	0,84	228	08-13-1-07-206 -h -00	1,74
167	08-13-1-05-549 -n -00	1,00	229	08-13-1-07-206 -i -00	0,85
168	08-13-1-05-550 -h -00	0,91	230	08-13-1-07-206 -k -00	0,55
169	08-13-1-05-552 -d -00	1,34	231	08-13-1-07-207 -c -00	0,49
170	08-13-1-05-553 -i -00	0,83	232	08-13-1-07-207 -f -00	1,25
171	08-13-1-05-559 -w -00	0,31	233	08-13-1-07-209 -f -00	1,03
172	08-13-1-05-559 -y -00	0,24	234	08-13-1-07-209 -j -00	0,36
173	08-13-1-05-560 -c -00	1,18	235	08-13-1-07-209 -k -00	0,70
174	08-13-1-05-560 -f -00	1,16	236	08-13-1-07-214 -g -00	1,58
175	08-13-1-05-560 -h -00	1,11	237	08-13-1-07-214 -h -00	3,71
176	08-13-1-05-560 -j -00	1,44	238	08-13-1-07-218 -b -00	0,51
177	08-13-1-05-586 -a -00	2,04	239	08-13-1-07-219 -a -00	2,12
178	08-13-1-05-590 -i -00	4,44	240	08-13-1-07-220 -a -00	1,39
179	08-13-1-05-590 -j -00	1,15	241	08-13-1-07-228 -b -00	4,87
180	08-13-1-05-591 -k -00	1,60	242	08-13-1-07-228 -d -00	1,57
181	08-13-1-05-591 -l -00	0,61	243	08-13-1-07-228 -h -00	1,20
182	08-13-1-05-591 -o -00	2,56	244	08-13-1-07-247 -c -00	0,68
183	08-13-1-05-592 -d -00	0,29	245	08-13-1-07-247 -g -00	1,41
184	08-13-1-05-592 -f -00	0,65	246	08-13-1-07-248 -g -00	1,74

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

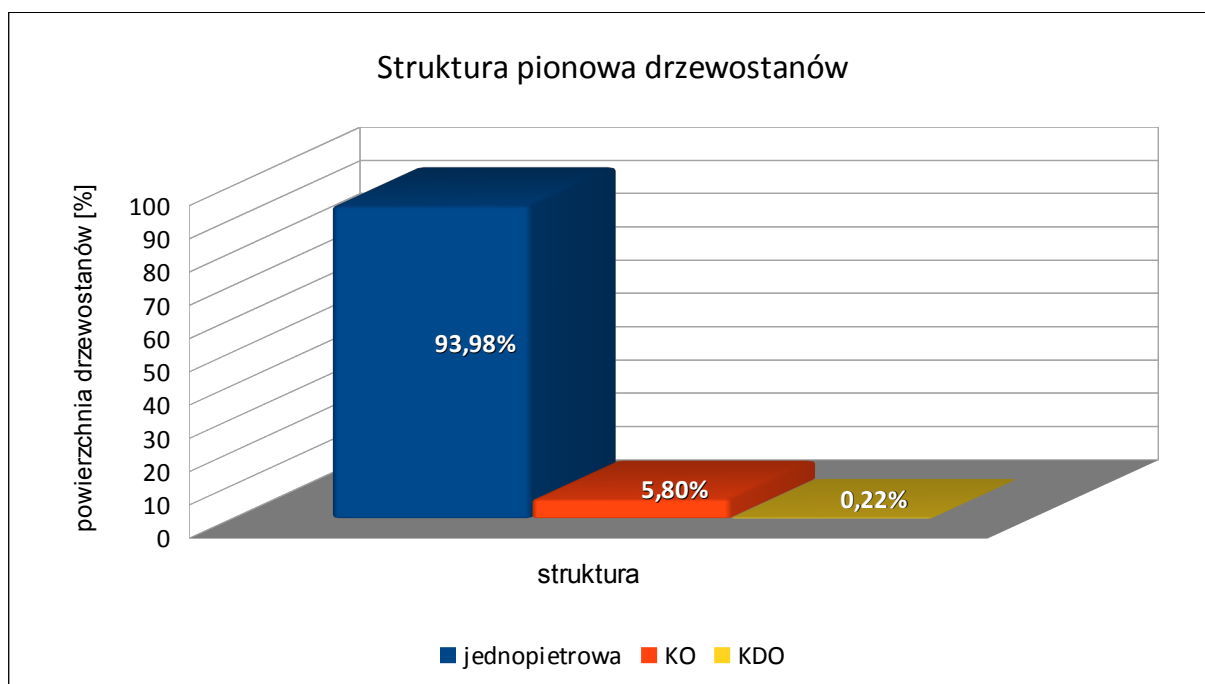
Lp.	adres leśny	powierzchnia [ha]	Lp.	adres leśny	powierzchnia [ha]
247	08-13-1-07-248 -j -00	0,78	309	08-13-1-10-638 -d -00	2,82
248	08-13-1-07-257 -d -00	1,21	310	08-13-1-10-640 -b -00	1,27
249	08-13-1-07-257 -f -00	1,36	311	08-13-1-10-641 -a -00	4,58
250	08-13-1-07-257 -l -00	1,89	312	08-13-1-10-641 -c -00	2,55
251	08-13-1-07-275 -d -00	0,57	313	08-13-1-10-641 -d -00	2,23
252	08-13-1-07-275 -h -00	1,59	314	08-13-1-10-641 -g -00	1,89
253	08-13-1-07-276 -a -00	1,31	315	08-13-1-10-641 -i -00	0,41
254	08-13-1-07-276 -h -00	0,25	316	08-13-1-10-650 -d -00	4,17
255	08-13-1-07-276 -k -00	1,52	317	08-13-1-10-650 -j -00	0,66
256	08-13-1-07-303 -g -00	2,98	318	08-13-1-10-658 -j -00	4,23
257	08-13-1-07-304 -a -00	2,29	319	08-13-1-10-658 -m -00	1,79
258	08-13-1-08-430 -l -00	1,21	320	08-13-1-10-674 -a -00	2,11
259	08-13-1-08-430 -m -00	1,80	321	08-13-1-10-674 -c -00	1,94
260	08-13-1-08-432 -b -00	1,00	322	08-13-1-10-674 -d -00	4,00
261	08-13-1-08-433 -f -00	2,97	323	08-13-1-10-679 -a -00	0,89
262	08-13-1-08-434 -k -00	0,65	324	08-13-1-10-679 -h -00	1,83
263	08-13-1-08-435 -h -00	0,73		suma	632,55
264	08-13-1-08-437 -a -00	1,74			
265	08-13-1-08-439 -a -00	0,87			
266	08-13-1-08-439 -b -00	1,23			
267	08-13-1-08-440 -a -00	0,63			
268	08-13-1-08-459 -g -00	0,68			
269	08-13-1-08-461 -g -00	1,07			
270	08-13-1-08-461 -h -00	1,99			
271	08-13-1-08-462 -l -00	1,79			
272	08-13-1-08-462 -m -00	0,84			
273	08-13-1-08-463 -c -00	2,38			
274	08-13-1-08-463 -g -00	1,57			
275	08-13-1-08-463 -h -00	1,78			
276	08-13-1-08-464 -g -00	1,88			
277	08-13-1-08-464 -h -00	3,52			
278	08-13-1-08-493 -i -00	0,74			
279	08-13-1-08-494 -g -00	2,69			
280	08-13-1-08-495 -f -00	4,66			
281	08-13-1-08-495 -h -00	0,89			
282	08-13-1-08-497 -d -00	3,27			
283	08-13-1-08-498 -f -00	1,61			
284	08-13-1-08-498 -h -00	0,75			
285	08-13-1-08-498 -i -00	1,56			
286	08-13-1-08-503 -i -00	0,40			
287	08-13-1-08-522 -a -00	2,60			
288	08-13-1-08-522 -b -00	6,32			
289	08-13-1-08-522 -f -00	2,21			
290	08-13-1-08-523 -a -00	1,76			
291	08-13-1-08-523 -b -00	1,73			
292	08-13-1-08-627 -j -00	0,93			
293	08-13-1-08-627 -m -00	0,70			
294	08-13-1-09-406 -g -00	2,18			
295	08-13-1-09-449 -f -00	0,40			
296	08-13-1-09-455 -k -00	3,64			
297	08-13-1-09-485 -c -00	0,47			
298	08-13-1-09-515 -b -00	1,45			
299	08-13-1-09-521 -j -00	1,62			
300	08-13-1-10-602 -l -00	2,11			
301	08-13-1-10-609 -f -00	5,75			
302	08-13-1-10-610 -j -00	1,61			
303	08-13-1-10-610 -k -00	0,97			
304	08-13-1-10-632 -c -00	1,94			
305	08-13-1-10-632 -d -00	0,65			
306	08-13-1-10-633 -d -00	3,81			
307	08-13-1-10-634 -f -00	2,30			
308	08-13-1-10-634 -h -00	2,79			

4.7.6. Struktura pionowa drzewostanów

W drzewostanach jednopiętrowych drzewa tworzą zasadniczo jeden pułap wysokości. W warstwę tych drzew przenikają jednak drzewa z okapu drzewostanu (młodsze lub słabiej rozwinięte). Drzewostany dwupiętrowe są to drzewostany, gdzie stworzono w sposób głównie sztuczny wyraźne dwie warstwy drzew. Drzewa z piętra dolnego w zasadzie nie przenikają do piętra górnego (i równocześnie nie tworzą warstwy podrostu). Drzewostany w klasie odnowienia (KO) to drzewostany użytkowane rębniami złożonymi, gdzie użytkowanie i odnowienie lasu przebiega równocześnie. Drzewostany w klasie do odnowienia (KDO) to drzewostany użytkowane rębniami złożonymi, gdzie ilość młodego pokolenia jest niedostateczna lub jest go brak. Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i struktury przedstawiono w tabeli 55.

Tabela 55. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury (tabela opracowana w oparciu o Wzór 14 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Nadleśnictwo Kaczory		Wiek [lata]			Ogółem	Udział [%]
Struktura drzewostanów	Jednostka	Do 40	Od 41 do 80	Powyżej 80		
Jednopiętrowa	Powierzchnia [ha]	4814,79	6439,80	3413,37	14667,96	93,98
	Zapas [m ³]	455965	2129510	1403585	3989060	93,71
KO	Powierzchnia [ha]	1,28	184,05	720,44	905,77	5,80
	Zapas [m ³]	300	45125	211055	256480	6,03
KDO	Powierzchnia [ha]	0,00	4,62	29,20	33,82	0,22
	Zapas [m ³]	0	1565	9715	11280	0,26
Razem nadleśnictwo:	Powierzchnia [ha]	4816,07	6628,47	4163,01	15607,55	100,00
	Zapas [m³]	456265	2176200	1624355	4256820	100,00

Większość drzewostanów w nadleśnictwie to drzewostany jednopiętrowe, stanowiące blisko 94% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa. Pozostałą część stanowią drzewostany w klasie odnowienia, które zajmują 5,80% powierzchni oraz drzewostany w klasie do odnowienia, które zajmują 0,22% powierzchni. W nadleśnictwie nie opisano drzewostanów dwupiętrowych.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że drzewostany zaliczone do struktury jednopiętrowej często posiadają w Nadleśnictwie Kaczory warstwę podokapową złożoną z tzw. "podrostów dolnego piętra lub inaczej podrostów II - piętra", względnie w górne piętro wnikają młodsze drzewa gatunków znoszących mniejszy dostęp światła. Opisano aż 457 drzewostanów posiadających podrost o charakterze dolnego piętra.

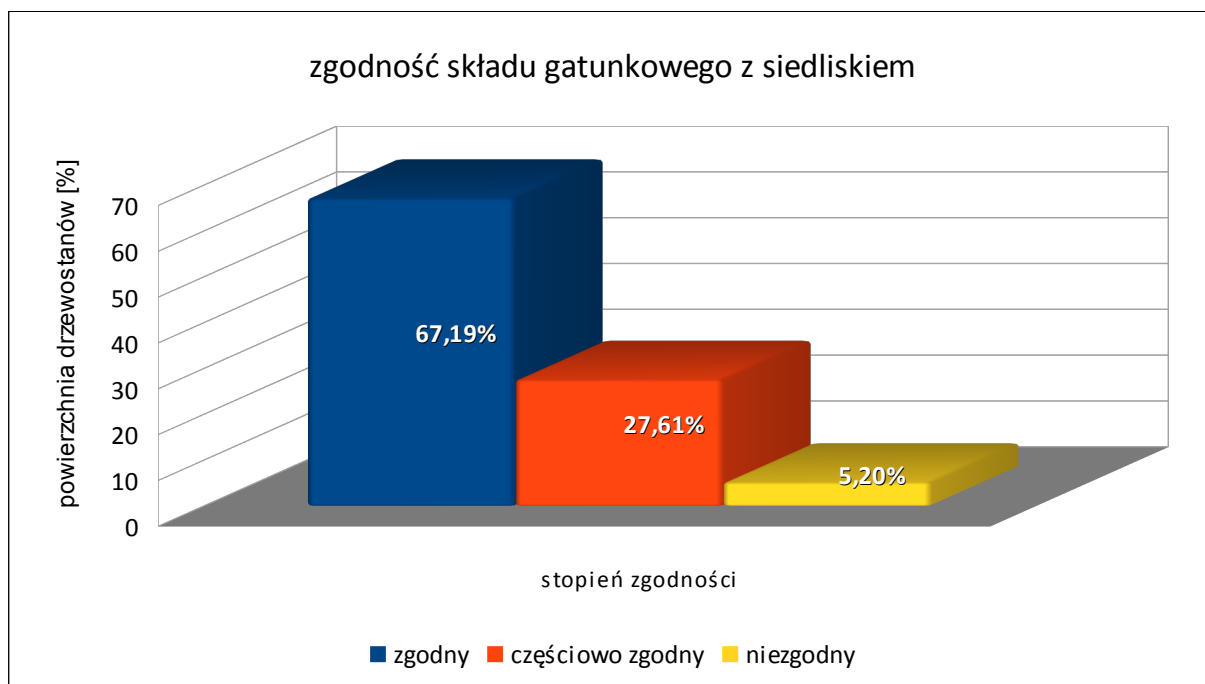
4.7.7. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

Jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnej siedlisk jest ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskowym typem lasu. Jest to też w pewnym stopniu wskaźnik naturalności ekosystemów leśnych. W tabeli 56 zestawiono powierzchnie drzewostanów w rozbiciu na stopnie zgodności składu gatunkowego w poszczególnych typach siedliskowych lasu.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Tabela 56. Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem (tabela opracowana w oparciu o Wzór 20 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Nadleśnictwo Kaczory		Stopień zgodności składu gatunkowego z siedliskiem					
Siedliskowy typ lasu	Powierzchnia zalesiona [ha]	Zgodny		Częściowo zgodny		Niezdający	
		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
Bs	11,55	11,55	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bśw	2 492,25	2 487,37	99,80	1,82	0,07	3,06	0,12
BMśw	4 288,86	3 924,77	91,51	347,97	8,11	16,12	0,38
BMw	6,61	1,57	23,75	3,78	57,19	1,26	19,06
BMb	7,06	0,00	0,00	7,06	100,00	0,00	0,00
LMśw	3 840,30	1 480,87	38,56	2 272,72	59,18	86,71	2,26
LMw	64,60	12,77	19,77	30,77	47,63	21,06	32,60
LMb	2,79	2,79	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lśw	4 334,64	2 286,43	52,75	1 468,16	33,87	580,05	13,38
Lw	295,89	65,88	22,27	132,31	44,72	97,70	33,02
OI	61,09	52,93	86,64	7,66	12,54	0,50	0,82
OIJ	179,93	159,88	88,86	16,89	9,39	3,16	1,76
LI	21,98	0,00	0,00	20,09	91,40	1,89	8,60
Razem	15 607,55	10 486,81	67,19	4 309,23	27,61	811,51	5,20

Największą powierzchnię w nadleśnictwie zajmują drzewostany zgodne z siedliskiem – ok. 67 %, drzewostany częściowo zgodne stanowią ponad 27 % powierzchni, a drzewostany niezgodne ponad 5 %. Za niezgodne uznano na siedliskach lasów bądź lasów mieszanych lite drzewostany (lub ze zdecydowaną przewagą) sosnowe, świerkowe czy brzożowe. Realizacja zapisów zawartych w PUL zapewni stopniowy spadek areалу drzewostanów niezgodnych.

4.7.8. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

Degenerację ekosystemu leśnego w Nadleśnictwie Kaczory oceniono biorąc pod uwagę następujące elementy:

- ✓ stopień pinetyzacji (borowacenia),
- ✓ stopień monotypizacji.
- ✓ stopień neofityzacji.

Borowacenie (pinetyzacja) jest formą degeneracji ekosystemu leśnego wynikającą ze zbyt dużego udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzewostanu na siedliskach boru mieszanego, lasu mieszanego i lasu. W zależności od wielkości udziału sosny i świerka wyróżniono borowacenie:

Stopień borowacenia	BM	LM	L
słabe	ponad 80%	50 – 80%	10 – 30%
średnie	—	ponad 80%	31 – 60%
mocne	—	—	ponad 60%

W poniższej tabeli przedstawiono wielkość borowacenia w lasach nadleśnictwa w zależności od grup wiekowych drzewostanów.

Tabela 57. Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg form degeneracji lasów – borowacenie (tabela opracowana w oparciu o Wzór 22 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	>80 lat		
Nadleśnictwo Kaczory	brak	2 874,63	2 589,19	2 009,84	7 473,66	47,88
	słabe	1 663,63	2 780,10	1 093,77	5 537,50	35,48
	średnie	230,89	1 029,27	772,11	2 032,27	13,02
	mocne	46,92	229,91	287,29	564,12	3,61
	razem:	4 816,07	6 628,47	4 163,01	15 607,55	100,00

Z powyższej tabeli wynika, że stopień istotnego borowacenia siedlisk w Nadleśnictwa Kaczory utrzymuje się na poziomie niższym jak w innych nadleśnictwa, mających podobne warunki siedliskowe. W nadleśnictwie borowacenie mocne oraz średnie obejmuje ok. 2596 ha, tj. około 17 % pow. leśnej zalesionej.

Warto też zauważyć, że borowacenie mocne dla grupy drzewostanów I i II klasy wieku jest obecnie znikome, co świadczy o dobrej pracy przy "wyprowadzaniu" upraw i młodników, zwłaszcza w ostatnich dwu okresach gospodarczych.

Monotypizacja polega na ujednoczeniu gatunkowym lub wiekowym drzewostanów. Określa się ją dla zwartych powierzchni, na których występują drzewostany jednogatunkowe lub jednowiekowe. Monotypizacja podawana jest w dwóch stopniach jako: monotypizacja pełna i częściowa. W niniejszym opracowaniu określono wyłącznie monotypizację pełną (wzięto pod uwagę jedynie sosnę), czyli przeanalizowano obszar n-ctwa pod kątem występowania obszarów ponad 200 hektarowych, na których rośnie drzewostan sosnowy w jednej klasie wieku, a sosna występuje w udziale 9 i 10. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdza się, że w Nadleśnictwie Kaczory monotypizacja nie występuje. Największy kompleks sąsiadujących ze sobą drzewostanów sosnowych w jednej klasie wieku ma powierzchnię 53 ha (III klasa wieku).

Neofityzacja polega na samoistnym lub sztucznym wnikaniu do ekosystemów leśnych gatunków obcych drzew i krzewów. Na terenie Nadleśnictwa Kaczory stwierdzono w udziale

drzewostanów 9 gatunków drzew i krzewów obcych, występujących w warstwie drzew i podszytu (tabele 58 i 59).

Tabela 58. Zestawienie powierzchni wg form degeneracji lasów – neofityzacja (tabela opracowana w oparciu o Wzór 24 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Gatunek	Powierzchnia [ha]			Ogółem	Udział [%]
	Do 40	Od 41 do 80	Powyżej 80		
dagleźja zielona	26,30	1,70	4,84	32,84	52,62
sosna wejmutka	0,59	0,00	0,82	1,41	2,26
sosna Banksa	0,00	1,32	0,00	1,32	2,11
dąb czerwony	6,39	4,39	4,59	15,37	24,62
robinia akacyjowa	2,39	6,62	2,13	11,14	17,86
kasztanowiec biały	0,00	0,00	0,33	0,33	0,53
Razem:	35,67	14,03	12,71	62,41	100,00

Największą powierzchnię (jako gatunek panujący lub współpanujący) zajmuje dagleźja zielona (WDN-y dagleźjowe, dagleźjowe uprawy pochodne). Łącznie, we wszystkich klasach wieku, występuje na powierzchni blisko 33 ha. Ponadto na powierzchni ponad 15 ha występuje dąb czerwony. Innymi gatunkami obcymi w drzewostanach są robinia akacyjowa, kasztanowiec biały, sosna wejmutka i sosna Banksa. Ze względu na znikome zjawisko neofityzacji można uznać, że gatunki tu występujące urozmaicają obraz lasów Nadleśnictwa Kaczory, a często dostarczają cennych składników ekosystemu dla np. zoocenozy występującej na tych terenach.

Dokonano również analizy występowania gatunków obcych w dolnych warstwach drzewostanu. Pod uwagę wzięto warstwę podszytu. Z danych przedstawionych poniżej wynika, że neofityzacja występuje na powierzchni blisko 980 ha. Jest to jednak powierzchnia całych wydzieleń, niezredukowana o stopień pokrycia powierzchni gatunkiem obcym, więc w rzeczywistości neofity w dolnych warstwach występują na znacznie mniejszej powierzchni.

Tabela 59. Zestawienie powierzchni neofityzacji dolnej warstwy drzewostanów (tabela opracowana w oparciu o Wzór 24a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”).

Gatunek	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
dagleźja zielona	112,58	11,49
sosna Banksa	4,03	0,41
sosna wejmutka	2,97	0,30
dąb czerwony	471,23	48,09
robinia akacyjowa	303,39	30,96
śnieguliczka biała	50,92	5,20
ligustr pospolity	17,29	1,76
kasztanowiec biały	15,43	1,57
klon jesionolistny	2,14	0,22
Razem:	979,98	100,00

Zestawienie powyższe nie obejmuje czeremchy amerykańskiej występującej zdecydowanie najliczniej jako neofit w warstwie podszytu. Wynika to z braku kodu dla tego gatunku w programie TAKSATOR. W trakcie prac taksacyjnych gatunek ten był kodowany jako czeremcha pospolita. Niezredukowana powierzchnia drzewostanów, na których zidentyfikowano jeden z tych gatunków wynosi blisko 5300 ha. W zdecydowanej większości tych drzewostanów w warstwie podszytu znajduje się jednak czeremcha amerykańska. Na tej podstawie można stwierdzić, że gatunek ten jest mocno rozpowszechniony w lasach Nadleśnictwa Kaczory.

Czeremcha amerykańska występuje głównie na siedliskach borów oraz lasów mieszanych i jest gatunkiem ekspansywnym, wypierającym gatunki rodzime, utrudniającym odnowienie naturalne drzewostanu i powodującym konieczność wykonywania zabiegów agrotechnicznych przy zakładaniu upraw, a później intensywnej pielęgnacji młodego pokolenia.

4.8. Grunty leśne niezalesione, pozostawione do naturalnej sukcesji

Na terenie Nadleśnictwa Kaczory występują powierzchnie położone na gruntach leśnych, na których z różnych względów prowadzenie gospodarki leśnej jest utrudnione. Mogą to być pozbawione drzewostanów tereny o charakterze muraw, zarośli, zakrzaczeń, tereny podmokłe, zalewane oraz inne. W trakcie prac urządzeniowych zostały one opisane jako grunty do naturalnej sukcesji i pozostawione do samoistnego ukształtowania siłami natury.

Rozpatrując te powierzchnie w kategoriach przyrodniczych stwierdza się, że mogą one stanowić cenne skrawki terenu, będące miejscem występowania ciekawej flory i fauny. Na terenie Nadleśnictwa Kaczory zajmują one powierzchnię 20,71 ha (24 pododdziały). Wśród tych gruntów, nie ma powierzchni na których zidentyfikowano siedliska przyrodnicze. Jedno z tych wydzieleń (635j) znajduje się w obszarze Natura 2000 - Ostoja Pilska. Osiem wydzieleń (589f, 619h, 619i, 623k, 623l, 623p, 627b, 642c) znajduje się w obszarze Natura 2000 - Dolina Noteci, a pięć wydzieleń (116m, 232d, 534b, 635j, 664d) znajduje się w obszarze Natura 2000 - Puszcza nad Gwdą.

Tabela 60. Wykaz pododdziałów przeznaczonych do naturalnej sukcesji wraz z ich powierzchniami.

Lp.	adres leśny	powierzchnia [ha]
1	08-13-1-01-121 -m -00	1,47
2	08-13-1-01-68 -k -00	0,32
3	08-13-1-01-70 -k -00	1,73
4	08-13-1-03-134 -d -00	0,63
5	08-13-1-03-193 -b -00	1,36
6	08-13-1-05-458 -i -00	0,62
7	08-13-1-05-553 -b -00	0,13
8	08-13-1-05-554 -j -00	0,19
9	08-13-1-05-557 -b -00	3,22
10	08-13-1-05-589 -f -00	0,35
11	08-13-1-05-614 -s -00	0,57
12	08-13-1-05-619 -h -00	0,19
13	08-13-1-05-619 -i -00	0,92
14	08-13-1-05-623 -k -00	0,74
15	08-13-1-05-623 -l -00	0,18
16	08-13-1-05-623 -p -00	0,36
17	08-13-1-06-116 -m -00	0,29
18	08-13-1-06-232 -d -00	1,96
19	08-13-1-08-495 -i -00	0,61
20	08-13-1-08-627 -b -00	0,72
21	08-13-1-08-642 -c -00	0,60
22	08-13-1-09-534 -b -00	0,06
23	08-13-1-10-635 -j -00	0,99
24	08-13-1-10-664 -d -00	2,50
suma		20,71

5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE

5.1. Miejsca historyczne i obiekty kultury materialnej

Poniżej w tabeli 61 zestawiono miejsca historyczne zainwentaryzowane na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Kaczory.

Tabela 61. Miejsca historyczne na terenie Nadleśnictwa Kaczory.

Lp.	L-ctwo Oddz. poddz.	Opis
1.	Zielonagóra: 185a, 185b, 186a, Mościska: 321g, 331b, 362h Podlasie: 205a, 207a, 207b, 207d, 208h, 217b, 217c, 219b, 219c, 220c, 275b, 276b, 276c, 276f, 276g, 276i, 276j, 276k, 277a, 303h, 303i, 304c, 305b, 314a, 314f, 314h, 380f, 380g, 380h, 380i, 381a, 382a Radacznica: 673i, 673l Garncarska Góra: 405c, 405d, 405g, 406d, 406j, 407a, 407b, 449h, 449k, 451a, 454a, 454b, 455a, 455b, 455g, 455l, 475a, 475b, 475c, 475d, 475g, 475j, 484b, 484c, 517a, 517c, 518d, 518h, 518i, 519a, 519f, 520f, 542a, 542b, 542c, 542d Kalina: 577c, 578a, 578c, 608b, 608c, 608d, 608k, 609h, 610c, 610g, 638b, 638d, 664f, 665a, 665b, 665f, 666h, 666l, 671i	okopy z okresu II wojny światowej
2.	Podlasie: 207d, 207f, 209s, 248g, 276d, 280a, 303h, 313b, 379f, 380k, 380a, 380h, Garncarska Góra: 406m, 449b	bunkry
3.	Radacznica: 459a	słup poniemiecki dawnego podziału powierzchniowego
4.	Jeziorki: 106a	grób nadleśniczego z XIX wieku (Klemens Thodor)
5.	Podlasie: 319f	pozostałości po bazie wojskowej
6.	Radacznica: 672j	miejsce straceń Polaków z okresu II wojny światowej – pomnik - miejsce wpisane do rejestru zabytków
7.	Brzostowo: 547a	przystanek kolejki wąskotorowej
8.	Zielonagóra: 164f	drewniany krzyż (przy skrzyżowaniu dróg)
9.	Czajcze: 37y	grób, krzyż
10.	Liszkowo: 9a	kamienny obelisk upamiętniający śmierć gajowego z rąk kłusownika w 1956 r.
11.	Garncarska Góra: 541a	miejsce katastrofy samolotu wojskowego
12.	Mościska: 366/367	rów przeciwpancernej z okresu II wojny światowej (linia oddziałowa)
13.	Garncarska Góra: 403/404	słup przedwojennej granicy polsko-niemieckiej (na linii oddziałowej)

Na terenie Nadleśnictwa Kaczory znajduje się jeden cmentarz, który został ujęty w ewidencji gruntów i budynków w kategorii - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Cmentarz ten znajduje się w poddz. 186 c, leśnictwo Zielonagóra, cmentarz ewangelicki z XIX wieku o pow. 0,14 ha.

W Nadleśnictwie Kaczory położone są także cmentarze, które nie stanowią osobnego pododdziału, a leżą na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo (nie zostały ujęte w rejestrze gruntów). Ich lokalizacja przedstawia się następująco:

- w oddz. 450 b, w środkowej części wydzielenia jeniecki cmentarz choleryczny z 1914 r.,
- w oddz. 519 g, w części SW cmentarz ewangelicki na pow. 0,06 ha,
- w oddz. 679 a, w części W cmentarz poniemiecki z XIX wieku na pow. 0,29 ha,
- w oddz. 138 c, w części W cmentarz choleryczny założony w poł. XIX wieku dla ofiar cholery z lat : 1831, 1848, 1852, 1855, 1866, o pow. 0,03 ha,
- w oddz. 192 b, w części E cmentarz rodowy rodziny Pieper,
- w oddz. 83 a, w części E cmentarz rodowy rodziny Orlandów założony w 1868 r.

5.2. Parki i drzewostany o charakterze parkowym

Parki stanowią niezwykle ważny, wielofunkcyjny element, od wieków wkomponowany w krajobraz oraz historię i tradycję naszego kraju. Zbiorowisko drzew utworzone celowo w najbliższym sąsiedztwie siedzib ludzkich (najczęściej dworów i pałaców) lub zaadoptowane z fragmentu przylegającego do nich drzewostanu, dostarczało właścicielom wrażeń estetycznych, było miejscem odpoczynku, pełniło funkcje ochronną przed wiatrami, śniegiem czy słońcem.

Dzisiaj parki odgrywają rolę kulturową, krajobrazowo-architektoniczną jak również ekologiczno-przyrodniczą. Są siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt, często rzadkich i chronionych. Wśród drzew parkowych można spotkać zarówno gatunki rodzime, nieraz ciekawe odmiany uprawne, jak i gatunki obce, egzotyczne. Drzewa często osiągają tam wymiary pomnikowe.

Ciekawsze parki z zasięgu działania nadleśnictwa zestawiono w tabeli 62.

Tabela 62. Parki z zasięgu działania Nadleśnictwa Kaczory.

Lp.	Nazwa parku	Gmina, miejscowość	Rok założenia, pow. [ha]	Ogólny opis, gatunki, walory	Uwagi
1.	Kalina (dawny Königsblick)	m. Piła	-	Park leśny z zachowanym układem przestrzennym. Starodrzew pochodzenia naturalnego w XIX w. urządzony na park krajobrazowy, w XX wieku park leśny w granicach miasta. Na terenie parku budynek biurowy z początków XX wieku oraz inne.	-
2.	-	Miasteczko Krajeńskie, Grabówno	koniec XIX w.	Park dworski. Wpisany do rejestru zabytków. Nr rejestru: 270/Wlkp/A 16.01.2006 r.	obiekt w zarządzie Nadleśnictwa Kaczory, położony w wydzieleniu: 329n,o planowana jest sprzedaż obiektu
3.	-	Wysoka, Kostrzynek	początek drugiej połowy XIX w.	Park dworski. Czytelne granice założenia parkowo-dworskiego. Zachowany starodrzew. Zatarłe szlaki spacerowe. Dwór przebudowany na wielorodzinny dom mieszkalny.	-
4.	-	Wyrzysk, Kosztowo	połowa XIX w.	Park dworski. Wpisany do rejestru zabytków. Nr rejestru: 315/15 19.08.1977 r.	obiekt w zarządzie Nadleśnictwa Kaczory, położony w wydzieleniu: 72 k
5.	-	Kaczory, Dziembowo	druga połowa XVIII w.	Park podworski, krajobrazowy. Około 1865 r. poszerzony o sektor leśny przez Leberechta Klitzinga. Wpisany do rejestru zabytków. Nr rejestru: A-122 14.10.1981 r.	obiekt w zarządzie Nadleśnictwa Kaczory, położony w wydzieleniach: 674 a,b,c,d - część, 679 a

5.3. Drzewostany cenne pod względem przyrodniczym

Teren lasów Nadleśnictwa Kaczory posiada fragmenty cennych drzewostanów, które warto w miarę możliwości zachować dla przyszłych pokoleń.

Poniżej w tabeli zamieszczono wykaz cennych pod względem przyrodniczym lub rzadkich i zasługujących na dalsze pozostawienie drzew tworzących grupy lub pododdziały.

Tabela 63. Wykaz drzewostanów, grup i pojedynczych drzew cennych pod względem przyrodniczym.

Lp.	Położenie		Powierzchnia [ha]	Opis obiektu
	oddz. pododdz.	gmina, leśnictwo		
1.	38a	Wysoka Czajcze	13,34	lasy zbliżone do naturalnych, drzewostan Gb-Db (150lat)
2.	206i	Piła Podlasie	0,87	starodrzew sosnowy (200 lat)
3.	392h	Miasteczko Krajeńskie Mościska	-	grupa korkowca amurskiego
4.	489g	Miasteczko Krajeńskie Brzostowo	-	grupa jodeł (120 lat)
5.	93g	Wysoka Czajcze	9,59	drzewostan dębowy 130 l z domieszką m. in. Lp, Md, Gb, Bk, So.we, ślady założenia parkowego
6.	363c	Miasteczko Krajeńskie Mościska	-	Wiąz polny <i>Ulmus campestris</i> odmiana korkowa (<i>var. suberosa</i>) – grupa drzew

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Lp.	Położenie		Powierzchnia [ha]	Opis obiektu
	oddz. pododdz.	gmina, leśnictwo		
7.	169d	Wyrzysk Zielonagóra	-	Dąb burgundzki <i>Quercus cerris</i> - grupa drzew
8.	113d	Kaczory Jeziorki	-	grupa cyprysików w wieku 105 lat
9.	10j	Łobżenica Liszkowo	-	grupa żywotników w wieku 90 lat

Oprócz wyżej wymienionych drzewostanów w Nadleśnictwie Kaczory jedno z wydziełów przeznaczono do szczególnej ochrony. Drzewostan ten znajduje się w oddz. 591 i oznaczony jest literką d. Pododdział ma powierzchnię 2,72 ha i znajdują się w nim 160 letnie przestoje grabowe, dębowe, sosnowe i lipowe oraz bluszcz pospolity chroniony jako pomnik przyrody.

5.4. Stanowiska archeologiczne

Na terenie lasów nadleśnictwa znajdują się dwa cmentarzyska kurhanowe wpisane do rejestru zabytków :

- Cmentarzysko kurhanowe (30 kurhanów) wczesnośredniowieczne w miejscowości Bąkowo, gmina Wyrzysk, Leśnictwo Zielonagóra oddz. 144 a, cmentarzysko zajmuje obszar 5,60 ha, kurhany mają średnicę 5-7 m i wysokość około 1m, wpisane do rejestru zabytków z numerem A-799 z dnia 31.03.1998 r., w rejestrze zabytków woj. wielkopolskiego nr 228/Wlkp/C.
- Cmentarzysko kurhanowe z okresu wpływów rzymskich (I-III w. n.e), miejscowość Zelgniewo, gmina Kaczory, Leśnictwo Czajcze oddz. 103 b,c,d,f,g; 104 b,c,g, 7 kurhanów o średnicy 5-7 m i wysokości 0,4 - 0,5 m, wpisane do rejestru zabytków z numerem 47/Wlkp/C z dnia 15.01.2001 r.

Kurhany ziemne znajdują się również m.in. w: oddz. 27i Leśnictwo Liszkowo, przy oddz. 619 Leśnictwo Brzostowo.

- W miejscowości Wolsko, gmina Miasteczko Krajeńskie w oddz. 619 g Leśnictwo Brzostowo znajduje się grodzisko wyżynne, wczesnośredniowieczne, wpisane do rejestru zabytków pod nr A-741 z dnia 20.12.1992 r., w rejestrze zabytków woj. wielkopolskiego nr 208/Wlkp/C.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa, poza lasami znajdują się również ciekawe stanowiska archeologiczne :

- w miejscowości Rzadkowo w pobliżu oddz. 597 Leśnictwa Radacznica znajduje się cmentarzysko kultury pomorskiej, grodzisko wpisane do rejestru zabytków pod nr A-284/1638 z dnia 9 grudnia 1974 roku.
- w miejscowości Morzewo w pobliżu oddz. 643 Leśnictwa Radacznica znajduje się

cmentarzysko kultury pomorskiej, datowane na około 500 r. p.n.e., wpisane do rejestru zabytków pod nr 654/A z dnia 25.06.1969 r.,

- w miejscowości Miasteczko Krajeńskie w pobliżu oddz. 553 Leśnictwa Brzostowo znajduje się grodzisko wczesnośredniowieczne, wpisane do rejestru zabytków pod nr 79/C z dnia 11.06.1968 r., w rejestrze woj. wielkopolskiego nr 207/Wlkp/C
- w miejscowości Osiek, gm. Wyrzysk, cmentarzysko użytkowane w okresie ok. 500-300 r. p.n.e przez ludność kultury pomorskiej, później przez ludność kultur: wielbarskiej (II-III w.n.e) i przeworskiej (IV w.n.e) z okresu wpływów rzymskich. W trakcie przeprowadzanych badań wykopaliskowych na tym cmentarzysku odkryto ponad 600 grobów ciałopalnych - jamowych skrzynkowych, podkloszowych, popielnicowych oraz 3 paleniska kremacyjne. Unikatowym jest grób kultury pomorskiej, o długości ok. 8 m, zbudowany z płasko łupanych płyt kamiennych. Cmentarzysko osieckie dostarczyło cennych źródeł informacji umożliwiających rekonstrukcję kultury społecznej i duchowej społeczeństw pradziejowych różnych okresów epoki żelaza. Na terenie cmentarzyska znajduje się obecnie Muzeum Kultury Ludowej, a w nim stała ekspozycja archeologiczna, wpisane do rejestru zabytków pod nr 139/C z dnia 15.03.1973 r., w rejestrze zabytków woj. wielkopolskiego nr 231/Wlkp/C.

5.5. Inne, ważniejsze obiekty kultury materialnej

Oprócz parków i cmentarzysk kurhanowych, wymienionych wcześniej i wpisanych do rejestru zabytków na terenie Nadleśnictwa Kaczory znajdują się jeszcze inne obiekty wpisane do rejestru zabytków, które zostały wymienione w tabeli poniżej.

Tabela 64. Wykaz ważniejszych obiektów kultury materialnej (wzór nr 19).

Lp.	Nazwa obiektu	Leśnictwo oddz. poddz.	Powierzchnia [ha]	Ogólny opis, rok powstania (budowy), rodzaj obiektu, walory	Zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Uwagi
						projektowane	wykonane	
1	Miejsce pamięci narodowej z 1939 r. usytuowane na Wzgórzach Morzewskich	672 j,	-	materiały - beton, klinkier, metal 1939 r. - rok założenia 1945 r. - krzyż 1946 r. - tablica 1970 r. - pierwszy pomnik 1997 r. - obecny pomnik	-	-	-	Nr rejestru zabytków: A-748 z dnia; 23.11.1993 r.
2	Cmentarz choleryczny	450 b	-	cmentarz z około 1914 r.	-	-	-	Nr rejestru zabytków: A-632 z dnia; 05.09.1989 r.

Poniżej według danych z poprzedniego Programu Ochrony Przyrody w układzie alfabetycznym miejscowości, przedstawione są ciekawsze zabytki kultury materialnej znajdujące się na terenie i w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Kaczory:

- Arentowo - wieś w Gm. Miasteczko Krajeńskie, znajduje się tu chałupa z 2 ćw. XIX wieku.
- Białośliwie – na uwagę zasługuje czynny cmentarz katolicki z p. XX wieku.
- Brodna - wieś w Gm. Kaczory, znajduje się tu nieczynny cmentarz ewangelicko-augsburski z poł. XIX wieku.
- Brzostowo – wieś w Gm. Miasteczko Krajeńskie, znajduje się tu zespół pałacowo-parkowy, pałac murowany z XIX wieku i park pałacowy z XIX wieku.
- Chlebno - wieś w Gm. Łobzenica, znajduje się tu zespół pałacowo-parkowy, pałac murowany z ok. 1900 r., oficyna z końca XIX wieku oraz park z XVII/XIX wieku.
- Czajcze - wieś w Gm. Wysoka, na uwagę zasługuje: zespół dworsko-parkowy, dwór murowany z poł. XIX wieku i park z poł. XIX/XX wieku; stajnia z magazynem zbożowym murowane z 1941 r.
- Dąbki - wieś w Gm. Wyrzysk, na uwagę zasługuje: zespół pałacowo-parkowy, pałac murowany z 1872 r., park z początku XIX wieku.
- Dębno - wieś w Gm. Łobzenica, znajduje się tu zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem i

park pałacowy z poł. XIX wieku.

- Dziembowo - wieś w Gm. Kaczory, znajduje się tu kościół par. p.w. św. Piotra i Pawła murowany z 1873 r.; zespół dworsko-parkowy, park z 2 poł. XVIII wieku.
- Falmierowo - wieś w Gm. Wyrzysk, we wsi znajduje się zespół pałacowo-parkowy, park z połowy XIX wieku.
- Ferdynandowo - wieś z Gm. Łobżenica, na uwagę zasługuje dwór z 1 ćw. XX wieku.
- Glesno – wieś w Gm. Wyrzysk, na uwagę zasługuje: kościół par. p.w. św. Jadwigi, murowany z 1924 r.; zespół dworsko-parkowy, dwór murowany z XVIII/XIX wieku oraz park z początku XIX wieku; grodzisko wczesnośredniowieczne, nr rej. 83/C, z dnia 19.06.1968 r.
- Gmurowo - wieś w Gm. Wysoka, znajduje się tu zespół pałacowo-parkowy, pałac murowany z 1871 r., park z poł. XIX/XX wieku.
- Górka Klasztorna – położony w pobliżu Łobżenicy zespół klasztorny: kościół par. p.w. NMP Niepokalanie Poczętej, murowany z 1675-1689, 1741 r. oraz gaj górecki z XI, XIX/XX wieku. Klasztor Górecki jest ośrodkiem kultu Maryjnego o długiej tradycji. Według kronik bernardyńskich Matka Boża ukazała się pasterzowi w tym miejscu w 1079 r. Górka Klasztorna jest najstarszym ośrodkiem kultu Maryjnego w Polsce, który dotrwał do naszych czasów. Od 1923 r. opiekunami tego miejsca są Misjonarze Świętej Rodziny. Do tego czasu Sanktuarium nazywano Górką na Krajnie lub Górką koło Łobżenicy. Pierwszy kościół, prawdopodobnie na polecenie króla Bolesława Krzywoustego zbudowali tu z bali dębowych w 1111 r. tzw. Bracia Łobżeńscy. Kościół był wielokrotnie niszczone, podpalany i odbudowywany. W kościele znajduje się m.in. kamienna kropielnica wykonana z jednolitego bloku granitowego z XI wieku. Znajdują się na niej symbole pogańskie i chrześcijańskie.
- Grabówno - wieś z gm. Miasteczko Krajeńskie, na uwagę zasługuje: zespół dworsko-parkowy, dwór murowany z poł. XIX wieku i park dworski z XIX wieku, w Grabównie znajduje się tablica pamiątkowa i dom Michała Drzymały.
- Gromadno - wieś w Gm. Wyrzysk, na uwagę zasługuje grodzisko wczesnośredniowieczne, nr rej. 64/C z dnia 16.12.1967 r.
- Jezioraki Kosztowskie_- wieś w Gm. Wysoka, na uwagę zasługuje park z 3 ćw. XIX wieku.
- Kaczory - wieś założona przez Stanisława Górkę - Wojewodę poznańskiego, który organizował kolonizację dóbr królewskich na ziemi chodzieskiej. Pierwsi osadnicy pojawili się przed 1592 r. Na uwagę zasługuje: kościół par. p.w. Andrzeja Boboli murowany z 1912 r.;

cmentarz ewangelicko-katolicki czynny z końca XIX wieku.

- Kosztowo - wieś w Gm. Wyrzysk, we wsi znajduje się: zespół kościoła par. p.w. św. Anny, kościół murowany z 1856 r.; zespół dworsko-parkowy, park z XIX wieku – Leśnictwo Liszkowo oddz. 72 Gm. Białośliwie, na uwagę zasługuje: kościół par. p.w. św. Mikołaja Bpa, murowany 1865 r.; plebania murowana z 3 ćw. XIX wieku; cmentarz katolicki czynny z 1 poł. XIX wieku.
- Krzewina - wieś w Gm. Kaczory, znajduje się tu zespół dworsko-parkowy, park z poł. XIX wieku.
- Liszkowo - wieś w Gm. Łobzenica, znajduje się tu Park z poł. XIX wieku.
- Łobzenica – król Władysław Łokietek w dokumencie z 9.02.1314 r. nadał Wincentemu Piotrowicowi Pałuce prawo lokacji miasta na prawie magdeburskim, na uwagę zasługuje: kościół par. p.w. św. Trójcy murowany XV/XVI wieku, przebudowany w 1933 r.; kościół ewangelicki obecnie filialny p.w. św. Szczepana murowany z 1910-11 r.; dawny zajazd – zespół budynków: dom mieszkalny, salka parafialna, chlewik z XVIII/XIX wieku; dom nr 1 z XVIII/XIX wieku; dom nr 10 (ul. 1 Maja) z XVIII/XIX wieku; dom nr 5 z końca XVIII wiek; dom nr 10 (Plac Wolności) murowany z XIX wieku.
- Mała Wysoka - wieś w Gm. Wysoka, na uwagę zasługuje park z XIX wieku.
- Młotkowo - wieś w Gm. Wysoka, znajduje się tu dwór murowany z 1859 r. i ogród dworski z końca XIX wieku.
- Miasteczko Krajeńskie - wieś, na uwagę zasługuje: kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św. murowany z 1898-99 r.; cmentarz katolicki czynny z poł. XIX wieku, na cmentarzu znajduje się m.in. grób Michała Drzymały; grodzisko z okresu wczesnego średniowiecza; wpisane do rejestru zabytków pod nr 79/C z dnia 11.06.1968 r.
- Morzewo - wieś w Gm. Kaczory, na uwagę zasługuje: zespół kościoła par. p.w. Przemienienia Pańskiego, kościół murowany z 1908 r.; miejsce pamięci narodowej położone na terenie Lasów Nadleśnictwa Kaczory w oddz. 672. Pomnik upamiętnia rozstrzelanie przez Gestapo 41 Polaków w 1939 r. w tzw. „Górach Morzewskich”; cmentarz katolicki nieczynny z 2 poł. XIX wieku; cmentarzysko kultury pomorskiej datowane na około 500 r. p.n.e. wpisane do rejestru zabytków pod nr 654/A z dnia 25.06.1969 r.
- Mościska - wieś w Gm. Wysoka, na uwagę zasługuje zespół dworsko-parkowy, dwór murowany z poł. XIX wieku i park z XIX/XX wieku.
- Niezychowo – wieś w Gm. Białośliwie, na uwagę zasługuje zespół pałacowo-parkowy, park z

poł. XIX wieku.

- Osiek n. Notecią - miejscowość w Gm. Wyrzysk, znajduje się tu cmentarzysko użytkowane w okresie od V w. p.n.e. do IV w. n.e. , nr rej. 139/C z dnia 15.03.1973 r.
- Piła – brak dokładnych danych dotyczących praw miejskich, zachowany najstarszy dokument lokacyjny pochodzi dopiero z początków XVI wieku, jednak był on tylko odpisem wcześniejszego. Prawdopodobnie odpis ten był oparty na dokumencie wystawionym przez królową Jadwigę, żonę króla Władysława Jagiełły. W samym mieście znajduje się 15 zabytków wpisanych do rejestru zabytków, 608 miejsc zewidencjonowanych, objętych ochroną konserwatorską oraz 95 zewidencjonowanych i rozpoznanych stanowisk archeologicznych również objętych ochroną konserwatorską. Wpisane do rejestru zabytków są: kościół par. p.w. św. Antoniego, murowany z 1928-30 r.; kościół par. św. Rodziny, murowany z 1912-15 r.; zespół kościoła luterańskiego p.w. św. Stanisława Kostki, kościół murowany 1895-96 r.; arsenał murowany z 1843-44 r., powiększony w 1881 r.; zespół seminarium nauczycielskiego – obecnie szkoła podstawowa nr 7, bud. murowany z 1902-1094 r.; nowy dom strzelecki murowany z 1896 r.; Konsulat RP w latach 1934-39, obecnie Muzeum Okręgowe, murowany z poł. XIX wieku, przebudowany, remont w latach 1994-1998; kasyno oficerskie obecnie bank, budynek murowany z 4 ćw. XIX wieku, remont - 1997-98 r.; dom nr 18 – miejsce urodzenia Stanisława Staszica, budowany ok. poł. XVIII wieku, zniszczony w 1945 r., odbudowany w 1948 r.; cmentarz katolicki przy ul. Asnyka - nieczynny z ok. 1840 r.; cmentarz prawosławny – nieczynny, z ok. 1914 r.; cmentarz jeniecki – nieczynny, z lat 1915-1918; cmentarz wojenny – nieczynny, z lat 1949-53; cmentarz katolicki przy Al. Powstańców Wielkopolskich – nieczynny, z poł. XIX wieku; cmentarzysko kurhanowe przy Al. Poznańskiej (po zachodniej stronie szosy Piła-Poznań).
- Prawomyśl - wieś w Gm. Kaczory, znajduje się tu cmentarz ewangelicko-katolicki nieczynny.
- Rzadkowo - wieś w Gm. Kaczory, znajduje się tu grodzisko, nr rej. A-284/1638 z dnia 9 grudnia 1974 roku.
- Rzęszkowo - wieś w Gm. Wyrzysk, na uwagę zasługuje zespół pałacowo-parkowy, pałac murowany z poł. XIX wieku i park z XIX wieku - Leśnictwo Zielonagóra oddz. 136.
- Śmiłowo - wieś w Gm. Kaczory, na uwagę zasługuje kościół par. p.w. św. Małgorzaty P.M. murowany z 1905 r.
- Tłukomy - wieś w Gm. Wysoka, znajduje się tu zespół dworsko-parkowy, dwór (obecnie plebania) z poł. XIX wieku i park z XIX/XX wieku.

- Trzeboń - wieś w Gm. Łobżenica, znajduje się tu zespół pałacowo-parkowy, park murowany z 2 poł. XIX wieku.
- Wolsko - wieś w Gm. Miasteczko Krajeńskie, znajduje się tu Grodzisko wczesnośredniowieczne.
- Wyrzysk – miasto , na uwagę zasługuje: bożnica murowana z ok. 1860 r.; grodzisko wczesnośredniowieczne w Wyrzysku, nr rej. 63/C z dnia 16.12.1967 r.
- Wysoczka - wieś w Gm. Wysoka, znajduje się tu grodzisko wczesnośredniowieczne, nr rej. 66/C z dnia 16.12.1967 r.
- Wysoka – miasto, na uwagę zasługuje: zespół kościoła par. p.w. MP Różańcowej, kościół murowany z 1727 r.
- Żuława – wieś w Gm. Wyrzysk, znajdują się tu pozostałości drewnianych konstrukcji przeprowowych z ośmiu faz osadniczych od neolitu po epokę brązu, nr rej. A-770, z dnia 30.11.1995 r.

Piotr Konieczka

Piotr Konieczka był żołnierzem Obrony Narodowej z plutonu wsparcia Komisariatu Straży Granicznej w Kaczorach, jego mogiła znajduje się na cmentarzu parafialnym w Śmiłowie. Przed wybuchem II wojny światowej komisariaty Straży Granicznej zostały wzmocnione przez plutony wsparcia. Straż Graniczna jako pierwsza podjęła walkę z agresorem niemieckim w dniu 1 września 1939 r. Piotr Konieczka, kapral plutonu wsparcia, był pierwszym poległym polskim żołnierzem na terenie Wielkopolski, a nie wyklucza się też, że mogła to być pierwsza śmierć polskiego żołnierza w trakcie działań wojennych. Zginął o godz. 1.40, samotnie broniąc urzędu celnego w Jeziorkach na ówczesnej granicy państwowej. Jego śmierć nastąpiła kilka godzin wcześniej niż nastąpił atak na Westerplatte. Podczas pogrzebu o rolniku z Brodnej, którym był kapral Konieczka z uznaniem wyrażali się nawet oficerowie hitlerowscy, podkreślając jego bohaterską, samotną walkę w zabudowaniach urzędu celnego, którego bronił przez długi czas, odpierając ataki ogniem z karabinu maszynowego.

W 45 rocznicę tego wydarzenia dr Włodzimierz Łęcki z Poznania oficjalnie zwrócił się do władz państwowych z postulatem, by pośmiertnie przyznano kapralowi medal "Za wojnę obronną 1939". W 2009 r. umieszczono w Jeziorkach pamiątkowy kamień z napisem: "broniąc polskiego urzędu celnego w Jeziorkach i ojczystego progu, jako pierwszy w Wielkopolsce poległ śmiercią bohatera".

6. ZAGROŻENIA

6.1. Zagrożenia biotyczne

Zagrożenia biotyczne to działania organizmów żywych prowadzące do powstawania szkód w drzewostanach. Do grupy tej należy zaliczyć:

- zwierzynę płową,
- szkodniki owadzie,
- grzyby patogeniczne.

Wielkości szkód w latach 2004-2013 zestawiono na podstawie danych otrzymanych z nadleśnictwa.

- Zwierzyna

Głównym gatunkiem zwierzyny wyrządzającym szkody w uprawach i młodnikach jest sarna. Następnie wymienić należy jelenie oraz dziki, które często jeszcze przed ogrodzeniem uprawy są w stanie zniszczyć wszystkie sadzonki. Zestawienie szkód od zwierzyny wg danych uzyskanych od Nadleśnictwa Kaczory znajduje się w tabeli 65.

Tabela 65. Zestawienie szkód od zwierzyny w Nadleśnictwie Kaczory w latach 2004-2011

Rok	Powierzchnia uszkodzeń [ha]:			Powierzchnia ogółem [ha]:
	do 20%	20-50%	>50%	
2004	667,59	151,95	31,99	851,53
2005	396,61	140,16	10,28	547,05
2006	512,48	122,56	14,11	649,15
2007	603,18	132,02	10,96	746,16
2008	532,30	102,69	18,30	653,29
2009	672,67	194,64	19,03	886,34
2010	742,93	275,71	28,63	1047,27
2011	806,11	304,61	41,11	1151,83
średniorocznie	616,73	178,04	21,80	816,58
	Powierzchnia uszkodzeń [ha]:			
	21-40%	>40%	>50%	
2012	614,31	67,09	0	681,4
2013	402,76	139,92	0	542,68
średniorocznie	508,54	103,5	0	612,04

W celu zapobiegania szkodom od zwierzyny nadleśnictwo stosuje: grodzenie siatką, wykładanie drzew zgryzowych, palikowanie modrzewia, zabezpieczanie chemiczne.

Tabela 66. Powierzchnie upraw leśnych zabezpieczone przed zwierzyną różnymi metodami w Nadleśnictwie Kaczory w latach 2004 - 2011.

Rok	Powierzchnie upraw leśnych zabezpieczonych przed zwierzyną [ha]			
	Grodzenie siatką	Palikowanie modrzewia	Wykładanie drzew zgryzowych	Zabezpieczanie chemiczne
2004	95,58	0,58	2	-
2005	37,67	0,50	7,80	1
2006	84,14	0,11	2	8,10
2007	33,27	-	-	2,42
2008	68,25	-	10,38	-
2009	49,04	-	3,26	-
2010	57,48	-	12	-
2011	82,35	-	14	-
Średniorocznie:	63,47	0,15	6,43	1,44

Spośród wymienionych metod ochrony przed zwierzyną, najbardziej skuteczną okazuje się grodzenie siatką metalową.

W ostatnich latach wzrasta poziom szkód od bobrów, które powodują lokalne podtopienia powierzchni oraz niszczenie sadzonek w uprawach. W latach 2004 - 2011 powierzchnia tych szkód kształtowała się następująco: rok 2004 - 0,00 ha, rok 2005 - 1,00 ha, rok 2006 - 3,92 ha, rok 2007 - 2,27 ha, rok 2008 - 1,22 ha, rok 2009 - 28,49 ha, rok 2010 - 11,21 ha, rok 2011 - 36,36 ha, rok 2012 - 25,63 ha, rok 2013 - 39,21 ha.

Zwierzyna jest głównym czynnikiem sprawczym uszkodzeń drzewostanów wg informacji zawartych w opisach taksacyjnych. Drzewostany uszkodzone głównie przez zwierzynę mają powierzchnię około 1659 ha.

- Owady

Na terenie Nadleśnictwa Kaczory z występujących szkodników owadzych należy wymienić między innymi: brudnicę mniszkę, strzygonię choinówkę, chrabąszcza majowego, zwójkę zieloneczkę i piędzika przedzimka, hurmaka olchowca oraz krobika modrzewiowca.

Według opisów taksacyjnych owady są głównym czynnikiem sprawczym uszkodzeń drzewostanów na powierzchni około 43 ha.

W tabeli poniżej przedstawiono, wg danych uzyskanych z Nadleśnictwa Kaczory, powierzchnie drzewostanów uszkodzone przez szkodniki owadzie w latach 2007 - 2012.

Tabela 67. Powierzchnie drzewostanów uszkodzonych przez owady w Nadleśnictwie Kaczory w latach 2007 - 2012.

Gatunek	Powierzchnia występowania [ha]					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Brudnica mniszka	108	103	-	-	-	209
Strzygonia choinówka	-	246	-	-	149	-
Chrabąszcz majowy	200	60	76	76	55	-
Zwójka zieloneczka	120	60	20	-	117	-
Krobik modrzewiowiec	32	-	10	-	6	2
Hurmak olchowiec	49	31	33	82	20	15
Kornik drukarz	8	12	5	12	2	3
Przyptaszczek granatek	1349	184	376	253	253	50
Rozwałek korowiec	11	-	1	-	-	

Zwójka zieloneczka jest szkodnikiem nękającym, który występuje na terenie nadleśnictwa od szeregu lat w różnym nasileniu. Zwójka zieloneczka powoduje ubytek aparatu asymilacyjnego co następnie przyczynia się do wydzielania posuszu dębowego i narastania populacji szkodników wtórnych dębu - opiętków dębowych, drwalnika, paśnika. Na przełomie 2010 i 2011 r. zaobserwowano liczne żerowiska kornika modrzewiowca w modrzewiu i daglezi, będącego przyczyną pojedynczego i grupowego zamierania tych gatunków. W 2004 roku przeprowadzono zwalczanie chemiczne zwójki zieloneczki z wykorzystaniem samolotu na pow. 540 ha, użyto do tego zabiegu preparatu Foray 4UL w dawce 2,0 litra na 1 ha.

W 2012 roku na terenie Nadleśnictwa Kaczory wyznaczono przy udziale ZOL, pierwotne ogniska gradacyjne rozrodu pierwotnych szkodników sosny na powierzchni 2301,54 ha, natomiast w roku 2009 zatwierdzono ogniska gradacyjne szkodników pierwotnych dębu na powierzchni 1064 ha.

Największe znaczenie ze szkodników wtórnych ma przyptaszczek granatek oraz lokalnie kornik drukarz, a także opiętki dębowe. Zwalczanie tych szkodników prowadzi się na bieżąco poprzez usuwanie pojawiającego się posuszu czynnego.

Nadleśnictwo Kaczory co roku prowadzi profilaktycznie, chemiczne zabezpieczenie sadzonek gatunków iglastych przed szeliniakiem sosnowcem, poprzez zamaczanie części nadziemnej sadzonek.

- Grzyby

Wielkość szkód od patogenów korzeniowych w uprawach i młodnikach w poszczególnych latach utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 68. Powierzchnia szkód powodowanych przez grzybowe patogeny korzeniowe w uprawach i młodnikach w latach 2004 - 2011.

Rok	Powierzchnia [ha]
2004	96
2005	97
2006	176
2007	77
2008	103
2009	88
2010	109
2011	88
Średniorocznie :	104,25

Co roku na terenie nadleśnictwa w uprawach i młodnikach do 20 lat stwierdza się występowanie mączniaka dębowego. W 2007 r. powierzchnia występowania wynosiła 241 ha, w 2008 r. - 75 ha, w 2009 r. - 130 ha, w 2010 r. - 65 ha w 2011 r. - 143 ha.

Na terenie nadleśnictwa stwierdza się stałe zagrożenie holenderską chorobą wiązków oraz zjawisko zamierania drzewostanów jesionowych w różnym wieku, bez względu na TSL, którego głównym sprawcą jest *Chalara fraxinea*.

Utrzymuje się duże zagrożenie osutką występującą w uprawach z sadzenia i odnowieniach naturalnych. Osutka praktycznie eliminuje możliwość naturalnych odnowień sosny.

Według opisów taksacyjnych grzyby są głównym czynnikiem sprawczym uszkodzeń drzewostanów na powierzchni 624 ha.

6.2. Zagrożenia abiotyczne

Do najistotniejszych czynników abiotycznych powodujących uszkodzenia drzewostanów należą:

- Szkody od wiatrów - na szkody od wiatrów szczególnie narażone są drzewostany znajdujące się na skraju lasu, a także otwarte ściany lasu (np. w gniazdach, lukach). Ryzyko szkód wzrasta, gdy otwarta ściana drzewostanu jest wystawiona na działanie panujących wiatrów (w nadleśnictwie przeważają wiatry z kierunków: północno-zachodniego i południowo-zachodniego). Szkody od wiatru obserwuje się corocznie. W okresie wczesnowiosennym i późnojesiennym silne wiatry zachodnie i północno- zachodnie, przybierają często postać huraganów, powodując wiatrołomy i wiatrowały. Większe szkody od wiatrów zanotowano w 2007 i 2012 roku, kiedy na terenie nadleśnictwa, szkody od silnych wiatrów wyniosły 5000

m³ w 2007 r. i 10000 m³ w 2012 r.

- Szkody od śniegu - okiść śniegowa występuje w trakcie opadów dużej ilości mokrego śniegu. Podatne są zwłaszcza drzewostany II klasy wieku (silne przegęszczone, rosnące na słabszych siedliskach).
- Szkody od przymrozków - szkody te powstają najczęściej w tzw. zmrozowiska. Są to najczęściej niewielkie zagłębienia terenu o małej wentylacji z wysokim poziomem wody gruntowej. W porównaniu z otaczającym je terenem panują tu niższe temperatury i utrzymują się znacznie dłużej. W zmrozowiskach szczególnie trudne jest wyprowadzenie upraw. Szczególnie narażone na to zjawisko są Leśnictwa: Brzostowo i Mościska.
- Szkody od suszy - spowodowane są obniżeniem się poziomu wód gruntowych oraz niskimi opadami w połączeniu z wysokimi temperaturami. Powoduje to osłabienie wszystkich drzewostanów (szczególnie dębowych) i zwiększenie ich podatności na szkody od grzybów i owadów. Zjawisko obniżania się poziomu wód gruntowych jest szczególnie dotkliwe w zachodniej, sandrowej części nadleśnictwa i powoduje degradację torfowisk, wysychanie małych zbiorników wodnych i zanikanie siedlisk wodno-błotnych.
- Szkody od mrozów - będące szczególnie dotkliwe dla daglezi, powodują zamieranie igliwia.

Powierzchnia drzewostanów, w których głównym czynnikiem sprawczym uszkodzeń były czynniki klimatyczne wynosi około 241 ha (wg opisów taksacyjnych). Natomiast powierzchnia drzewostanów uszkodzonych głównie w wyniku zakłócenia stosunków wodnych wynosi około 30 ha.

6.3. Zagrożenia antropogeniczne

Oddziaływanie człowieka na przyrodę ma negatywne skutki w postaci:

- Zanieczyszczenia powietrza, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych,
- Pożarów - lasy Nadleśnictwa Kaczory zalicza się do II kategorii zagrożenia pożarowego.

Zagrożenie to wynika przede wszystkim z następujących czynników: bezpośrednie sąsiedztwo miasta Piła; znaczący udział siedlisk borowych; znaczący udział drzewostanów iglastych; występowanie szlaków kolejowych na terenie nadleśnictwa; występowanie napowietrznych linii wysokiego napięcia (110kV, 220kV), gazociągu wysokiego ciśnienia, rurociągu; występowanie na terenie nadleśnictwa dróg krajowych i wojewódzkich, sezonowa penetracja terenów przez grzybiarzy, wędkarzy itp.; atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej terenu; obecność ośrodków wczasowych; graniczenie lasów z ugorami, które

wiosną są często wypalane. Najczęstsze przyczyny występowania pożarów to: nieostrożność dorosłych, podpalenia, przerzuty z gruntów nieleśnych. Obszar nadleśnictwa, pod względem zagrożenia pożarami, charakteryzuje się dużą zmiennością związaną z położeniem, układem siedlisk oraz składem gatunkowym i wiekiem drzewostanów. Najmniejsze zagrożenie pożarami występuje we wschodniej części nadleśnictwa. Przeważają tam drzewostany liściaste średnich i starszych klas wieku z bogatą warstwą młodego pokolenia rosnące na siedliskach lasowych. Dodatkowo obszar ten charakteryzuje duże rozproszenie kompleksów leśnych, co jest czynnikiem dodatkowo hamującym rozprzestrzenianie się pożarów. Zachodnia część nadleśnictwa stanowi w całości prawie jeden wielki kompleks leśny, rozdzielony szlakami komunikacyjnymi oraz ciekami wodnymi. Przeważają tu siedliska borowe, a w składzie dominuje sosna. Od szeregu lat zdecydowanie więcej pożarów odnotowuje się w tej właśnie części nadleśnictwa. Pożary, które miały miejsce w latach 2004-2011 były w większości pożarami o niewielkich powierzchniach. Największy pożar miał miejsce 27 lipca 2008 roku w Leśnictwie Podlasie. Spaleniu uległo 16,71 ha lasów w zarządzie Nadleśnictwa Kaczory. Zwiększone zagrożenie pożarowe występuje w okolicy miast oraz w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych, co jest związane z dużą penetracją lasu przez turystów.

Tabela 69. Ilość i powierzchnia pożarów w latach 2004 - 2013.

	Rok										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Ilość pożarów	5	3	4	4	11 (w tym 2 pożary poj. drzewa)	5	3 (w tym 1 pożar poj. drzewa)	2	5 (w tym pożar wiaty)	3	45
Powierzchnia pożarów	0,65	0,22	3,45	0,34	17,02	0,56	1,15	0,18	0,08	0,72	24,37
Średnia powierzchnia pożaru [ha]	0,13	0,07	0,86	0,08	2,18	0,11	0,57	0,09	0,02	0,08	0,59

- Antropopresji indywidualnych jednostek (zaśmiecanie, penetracja, wydeptywanie lasu, niszczenie roślin, kłusownictwo, nielegalne pozyskanie choinek, nielegalne pozyskanie piasku i żwiru i in.). Corocznie obserwuje się coraz większe zaśmiecanie terenów leśnych. Średniorocznie z terenów Nadleśnictwa Kaczory zbiera się ok. 300 m³ śmieci.

Lokalne zakłady mające niekorzystne działanie na stan ekosystemów Nadleśnictwa Kaczory :

- Przedsiębiorstwo Produkcji Rolnej "AGRIFARM" Sp. zo.o w Śmiłowie
- Zakład Rolniczo- Przemysłowy " Farmutil" HS „ Spółka Akcyjna Śmiłowo
- Zakład Utylizacji EKOUTIL

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

- Zakład Utylizacji PILUTIL
- Philips Lighting Poland S.A.
- Netze-Frucht w Kosztowie

W latach 2006-2008 na terenie Leśnictwa Mościska i Leśnictwa Radacznica notowane były lokalne zanieczyszczenia kanału Okalinieckiego i rzeczki Radacznica.

7. WYTYCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO

Dla pełniejszego wykorzystania zdolności produkcyjnej siedlisk oraz w ciągłym dążeniu do zwiększenia bogactwa składu gatunkowego i urozmaicenia struktury drzewostanów zastosowano jednostki użytkowania rębego tzn. gospodarstwa.

W dostosowaniu do warunków siedliskowych i funkcji, jakie spełniają lasy Nadleśnictwa Kaczory oraz zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu i Zasadami Hodowli Lasu zastosowano gospodarstwa: specjalne, lasów ochronnych, zrębowe w lasach gospodarczych i przerębowo-zrębowe w lasach gospodarczych. Powierzchniowy zasięg wyżej wymienionych gospodarstw przedstawia się następująco (pow. leśna zalesiona i niezalesiona):

- gospodarstwo specjalne (S) – 1382,60 ha,
- gospodarstwo lasów ochronnych (O) – 11710,70 ha,
- gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) z przerębowo-zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) – 2398,64 ha,
- gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) z zrębowym sposobem zagospodarowania (GZ) – 215,54 ha.

Pełną charakterystykę użytkowania rębego w nadleśnictwie omówiono w Elaboracie PUL.

8. PLAN DZIAŁAŃ

8.1. Kształtowanie i ochrona stosunków wodnych

Zagadnienia związane z ochroną zasobów wodnych są istotną częścią prawidłowej gospodarki leśnej. Lasy pełnią ważną funkcję w retencji wody poprzez zatrzymywanie spływu powierzchniowego, gromadzenie wody w ściocie, torfowiskach, śródleśnych terenach zabagnionych i oczkach wodnych.

Prowadzone w przeszłości działania mające na celu zwiększenie areału produkcji rolnej i gospodarki leśnej przez osuszanie terenów podmokłych, były jednym z głównych powodów zwiększania się deficytu wody. Problem dotyczył i dotyczy nadal większości obszarów kraju. Zasoby wodne w Polsce należą obecnie do jednych z najmniejszych w Europie.

Objawami zwiększania się deficytu zasobów wodnych są:

- przesuszenie torfowisk i bagien,
- zanik śródleśnych jezior i oczek wodnych,
- zmiany siedliskowe (powolne aczkolwiek systematyczne kurczenie się zasięgu siedlisk wilgotnych i bagiennych).

Lasy Państwowe poprzez racjonalną gospodarkę leśną uwzględniającą potrzebę „ratowania wody” pełnią kluczową rolę w zwiększaniu zasobów wodnych. W związku z powyższym w trakcie prowadzenia prac leśnych powinno się:

- w miarę możliwości i posiadanych środków zapewnić możliwość gromadzenia się wody w różnego rodzaju naturalnych i sztucznych zbiornikach retencyjnych (nie dotyczy niektórych siedlisk z wodą przepływową – głównie siedliska OIJ, oraz cennych siedlisk nieleśnych i stanowisk gat. chronionych),
- zachowywać w dolinach rzek i potoków fragmenty lasów łągowych i olsów ze składem gatunkowym zgodnym z siedliskowymi typami lasów,
- zachowywać śródleśne miejsca podmokłe i zabagnione,
- w przypadku stosowania rębni zupełnej w pobliżu siedlisk wilgotnych, mokrych i terenów zalanych pozostawiać wzdłuż nich pas drzew szerokości nawet do 30 m,
- pozostawić bez zabiegu drzewostany na siedliskach: LMb, Lł, OIJ 3, OI 3 (z wyjątkiem planowanej przebudowy),
- objąć ochroną tereny źródlisk i wysięków wody, przez wyłączenie z użytkowania

drzewostanów w ich obrębie i bezpośrednim sąsiedztwie,

- ewentualne odwadnianie drzewostanów podtapianych prowadzić wyłącznie na niewielką skalę.

Administracja nadleśnictwa powinna również współpracować z władzami samorządowymi, regionalnymi i wojewódzkimi w sprawach dotyczących gospodarki wodnej. Jest to szczególnie ważne w przypadku stosowania zabiegów melioracyjnych, które nie mogą być ograniczone tylko i wyłącznie do terenu zarządzanego przez nadleśnictwo.

8.2. Kształtowanie strefy ekotonowej

Ekoton jest to strefa przejściowa pomiędzy różnymi zespołami biotycznymi, np. lasem i łąką w skład, której wchodzi oprócz organizmów przenikających do tej strefy z biocenoz graniczących ze sobą, także gatunki charakterystyczne, znajdujące tu optymalne warunki bytowania. Wyróżniającą cechą tego środowiska jest to, że liczebność gatunków i osobników jest większa niż w biocenozach otaczających. Kształtowanie tej strefy jest bardzo ważne ze względu na zwiększenie różnorodności biologicznej oraz odporności ekosystemów leśnych.

Zadania związane z kształtowaniem tej strefy zostały ujęte w Planie Urządzenia Lasu i sprowadzają się do następujących czynności:

- w przypadku prowadzenia cięć rębnych na obrzeżu lasu, w miejscach gdzie sąsiaduje on z terenami otwartymi i ciekami wodnymi, zaleca się kształtować ekoton z wykorzystaniem pozostawionych na pniu smug starodrzewu,
- w drzewostanach nieużytkowanych cięciami rębnymi strefę ekotonową powinno się kształtować poprzez wprowadzanie w formie podsadzeń podokapowych odpowiednich do danego siedliska drzew i krzewów,
- w nowo zakładanych zalesieniach (w najbliższym dziesięcioleciu w Nadleśnictwie Kaczory nie jest planowane żadne zalesienie) graniczących z terenami bezleśnymi, na ich obrzeżach powinno się wysadzać gatunki drzew i krzewów tworzące mocny system korzeniowy i dobrze rosnące w warunkach zmiennego oświetlenia panującego w strefie okrajkowej.

Ponadto warto pamiętać, że dawniej obowiązujące Zasady Hodowli Lasu, które wprowadzono do stosowania w 2002 r. zalecały w sposób szczegółowy kształtowanie strefy ekotonowej wg następujących wytycznych:

- przy tworzeniu styku las-powierzchnia otwarta należy kształtować strefy ekotonowe o szerokości 20-30 m (paragraf 121),
- we wszystkich rodzajach cięć pielęgnacyjnych obowiązuje zachowanie naturalnego brzegu lasu i kształtowanie ekotonów (paragraf 147 pkt 5),
- w stałych ogniskach gradacyjnych, wskazanym jest wykorzystywanie wszelkich rozgraniczeń liniowych (drogi, linie kolejowe, energetyczne itp.) do kształtowania stref ekotonowych (paragraf 161 pkt 8).

8.3. Ochrona bioróżnorodności

Ochrona różnorodności biologicznej w lasach jest obowiązkiem prawnym wynikającym z zarządzeń i instrukcji.

W trakcie prowadzenia gospodarki leśnej zaleca się:

- skład gatunkowy upraw dostosowywać do siedliska, dążyć do właściwego udziału gatunków liściastych, oraz podtrzymać praktykę wprowadzania na uprawy wielu gatunków domieszkowych i biocenotycznych (lip, wiązów, jarzęba pospolitego i brekinii, głógów, śliwy tarniny, czereśni ptasiej, dzikiej jabłoni, gruszy) w odpowiednim zmieszaniu,
- w miarę możliwości wykorzystywać w odnowieniach istniejące młode warstwy drzewostanów,
- wprowadzać gatunki biocenotyczne również w ramach dolesiania luk i przerzedzeń,
- przebudować na zgodne z siedliskiem, drzewostany przewidziane do przebudowy w PUL,
- w trakcie prowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych, dotyczących piętra górnego i młodego pokolenia, zwrócić uwagę na usuwanie gatunków inwazyjnych, zwłaszcza robinii akacyjnej, klonu jesionolistnego, czy czeremchy amerykańskiej,
- w trakcie zakładania upraw zwrócić uwagę na eliminowanie samosiewów złożonych z gatunków inwazyjnych,
- promować gatunki rodzime, w pewnych przypadkach pozostawiać w drzewostanie Brz, Os i Wb jako gatunki o miękkim drewnie,
- w drzewostanach przeznaczonych do wyrębu typować i pozostawiać drzewa, które będą mogły doczekać do fizjologicznej starości i śmierci tworząc mikrosiedliska dla niektórych

gatunków,

- pozostawiać drzewa obumarłe, nie zagrażające bezpieczeństwu prac leśnych i nie stwarzające zagrożenia od szkodników owadzych (dotyczy również obszarów poza ostojami ksylobiontów),
- pozostawiać posusz różnych gatunków i o różnych wymiarach przy uwzględnieniu potrzeb ochrony lasu,
- pozostawiać w drzewostanach drzewa stare, cenne, okazałe, rzadkich gatunków, owocujące oraz dziuplaste,
- pozostawiać i nie zalesiać śródleśnych łąk, pastwisk, terenów zabagnionych,
- kontynuować wywieszanie i konserwacje budek lęgowych oraz schronów dla nietoperzy,
- udostępniać wloty do starych zabudowań dla sów i nietoperzy,
- stosować zimowe dokarmianie ptaków (wywieszanie, wykładanie karmy),
- na niektórych siedliskach borów mieszanych świeżych, zwłaszcza w wariantcie 1, zwrócić uwagę na istniejące mrowiska, stosując się do zaleceń podanych w Instrukcji Ochrony Lasu.

8.4. Formy ochrony przyrody

W przypadku wszystkich form ochrony przyrody położonych na terenach administrowanych przez Nadleśnictwo Kaczory powinno się przestrzegać zakazów i nakazów określonych w stosownych aktach prawnych.

Ponadto zaleca się:

- nowym obiektom zapewnić ochronę również przed formalnym wprowadzeniem tej ochrony,
- w miarę możliwości prowadzić ciągły, bieżący monitoring występowania gatunków chronionych (stanowiska roślin, zwierząt, gatunków objętych ochroną strefową). Dane o nowych lokalizacjach odnotowywać w waloryzacji nadleśnictwa. Kontrolować stan zasiedlenia gniazd drapieżników, wnioskować o utworzenie stref w przypadku stwierdzenia nowych,
- dążyć do zwiększania wiedzy przyrodniczej wśród pracowników nadleśnictwa, zwłaszcza w aspekcie rozpoznawania gatunków chronionych, oraz znajomości obowiązujących przepisów,
- kontrolować stan tablic informacyjnych, ogrodzeń i innej infrastruktury istniejącej przy obiektach chronionych w razie potrzeby przeprowadzić ich odnowienie lub odtworzenie,

- szczegółowe, proponowane do wykonania w miarę posiadanych przez nadleśnictwo środków, zabiegi dla istniejących i proponowanych form ochrony zostaną przedstawione w tabeli 70.

9. PLAN DZIAŁAŃ – TABELLE

Tabela 70. Plan działań z zakresu ochrony przyrody.

Przedmiot planu działań	Rodział opracowania	Powierzchnia	Wskazania ochronne
Formy ochrony przyrody			
Rezerwat Przyrody "Torfowisko Kaczory"	3.1.1. Rezerwaty przyrody	32,77 ha	<p>Wykonywać zadania ochronne przewidziane w planie ochrony rezerwatu, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w przypadku odnalezienia wierzby borówkolistnej podjąć działania zmierzające do zapewnienia dogodnych warunków egzystencji populacji, - odnowić lub przebudować drzewostan w wydzieleniach: 431 a,b,c,f,j,k,m,o,p,s z wykorzystaniem cięć gniazdowych, - w miarę możliwości pozostawić przestoje na powierzchni gniazd (średnio 15 m³/ha drewna), - wykosić czeremchę amerykańską z powstałych gniazd, - przygotować glebę LPZ lub pługofrezem, - posadzić na gniazdach drzewa liściaste pochodzące z terenu n-ctwa - dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy, lipa drobnolistna, grab, - ogrodzić gniazda siatką drucianą, - wykonać cięcia pielęgnacyjne w odnowieniach na gniazdach, - usunąć ogrodzenia, kiedy spełnią swoje zadanie, - usunąć sosnę z powierzchni międzygniazdowej, - po ścince pozostawić 15 m³/ha drewna na powierzchni międzygniazdowej, - mechanicznie usunąć czeremchę amerykańską z powierzchni międzygniazdowej, - powierzchnię międzygniazdową obsadzić gatunkami rodzimymi, - wykonać cięcia pielęgnacyjne na powierzchni międzygniazdowej, - w drzewostanach zabezpieczać siatką odnowienia rodzimych gatunków drzew, - w miarę posiadanych środków mechanicznie usuwać czeremchę amerykańską z terenu rezerwatu oraz pasa szerokości 300 m od rezerwatu w odstępach 2-3 letnich, - w miarę możliwości usuwać dąb czerwony, świerk pospolity, modrzew europejski oraz inne obce gatunki drzew z terenu rezerwatu, - zabezpieczyć przeciwpożarowo teren rezerwatu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, - rozważyć możliwość przeniesienia linii energetycznej w sytuacji, gdyby zaistniała konieczność jej naprawy lub modernizacji, - wystąpić o zmianę adresów leśnych wydzieleń w aktach powołujących.
Rezerwat Przyrody "Zielona Góra"	3.1.1. Rezerwaty przyrody	96,09 ha	<p>Wykonywać zadania ochronne przewidziane w planie ochrony rezerwatu, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konserwować ogrodzenie wokół cmentarza, pododdział 186 c, - zabezpieczyć stanowisko archeologiczne gdyby była taka potrzeba, - eliminować gatunki obce zbiorowiskom grądowym z pododdziałów 168 b,f - sosnę, świerka, modrzewia z wyjątkiem przestojów sosnowych powyżej 130 lat, - inicjować odnowienie naturalne lub podsiąć dąb w wydzieleniu 167 a, - wprowadzić grab, lipę i dąb w miejscach w których ekosystem leśny wykazuje niezgodność składu gatunkowego z drzewostanem właściwym zbiorowiskom grądowym, wydzielenia 168 b,f, - ogrodzić odnowienia dębowe i lipowe, siatką w wydzieleniach 168 b,f, 167 a, - pielęgnować odnowienia lipy, grabu i dębu w wydzieleniach 168 b,f, 167 a, - usuwać drzewa powodujące nadmierne ocienienie odnowienia w wydzieleniach 168 b,f i 167 a, - ogrodzić odnowienia dębowe i lipowe siatką w wyd. 186 a, 185 b, - prowadzić ochronę przeciwpożarową wg. obowiązujących przepisów, - obserwować i w miarę możliwości eliminować pojawiające się obce gatunki, takie jak czeremcha amerykańska, czy niecierpek drobnokwiatowy, - zabezpieczyć ogrodzeniem drewnianym odnowienia jarzębu brekinii i konserwować już istniejące ogrodzenia - oddziały 168, 186, 187, - w miarę możliwości zbierać nasiona brekinii i wysadzać sadzonki w uprawach poza rezerwatem, zakładanych na siedliskach odpowiadających świetlistej dąbrowie, - wyznaczyć dwa szlaki turystyki pieszej na terenie rezerwatu i nadzorować przestrzeganie zakazu zbaczania ze szlaków, - monitorować szkody od zwójki zieloneczki i w razie potrzeby podjąć zwalczanie, - zwiększać różnorodność biologiczną poprzez pozostawianie drzew martwych,
Obszary chronionego krajobrazu	3.1.2. Obszary chronionego krajobrazu	13407,81 ha	- stosować się do zakazów wymienionych w aktach powołujących

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Przedmiot planu działań	Rozdział opracowania	Powierzchnia	Wskazania ochronne
Obszary Natura 2000	3.1.3. Obszary Natura 2000 - obszar ptasi: Puszcza nad Gwdą PLB300012	8314,24 ha	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postępować w sposób nie pogarszający stanu siedlisk poszczególnych grup gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru, - pozostawiać fragmenty starodrzewu do naturalnego rozpadu, - pozostawiać drzewa martwe i dziuplaste, - po opuszczeniu gniazda przez gatunek w strefie ochrony całorocznej nie wycinać drzewa z gniazdem oraz pozostawić bez zabiegu fragment drzewostanu w promieniu dwóch wysokości drzewostanu wokół gniazda na okres 5 lat, - po stwierdzeniu występowania puchacza utworzyć strefę ochronną, która obejmuje miejsca regularnego przebywania, a nie tylko gniazdowania, - usuwać samosiewy w wydz. 241 a, - wybudować zastawkę w pododdziale 233 h, - pozostawiać bez wyrębu pasy szer. 20-30 m wzdłuż rzek, jezior, bagien, granic użytków ekologicznych i rezerwatów, - preferować świerka w trakcie pozostawiania drzew do naturalnej śmierci, - prowadzić monitoring ptaków objętych ochroną strefową, - pozostawiać pniaki do naturalnego rozpadu jeżeli nie ma zagrożenia stanu sanitarnego lasu, - w ochronie lasu stosować środki działające selektywnie, - prowadzić szkolenie personelu n-ctwa w zakresie rozpoznawania ptaków i wdrażania ich ochrony.
Obszary Natura 2000	3.1.3. Obszary Natura 2000 - obszar ptasi: Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001	152,41 ha	<p>We współpracy i konsultacji z organem sprawującym nadzór nad obszarem oraz w miarę posiadanych środków i możliwości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzić ochronę stosunków wodnych, a w niektórych przypadkach dążyć do ich poprawy lub odtworzenia, - utrzymywać lub przywrócić koszenie bądź wypasanie na trwałych użytkach zielonych, - utrzymać i odtwarzać wzdłuż wód pasy roślinności drzewiastej i krzewiastej.
Obszary Natura 2000	3.1.3. Obszary Natura 2000 - obszar siedliskowy: Dębowa Góra - PLH300055	589,29 ha	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowywać składy gatunkowe upraw do naturalnego potencjału siedlisk, - nie wprowadzać w uprawach gatunków obcych geograficznie, - dążyć do ograniczenia i zwalczania czeremchy amerykańskiej, - chronić przed szkodami od zwierzyny odnowienia dębów i brekinii.
Obszary Natura 2000	3.1.3. Obszary Natura 2000 - obszar siedliskowy: Dolina Łobżonki - PLH300040	436,55 ha	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzić ochronę stosunków wodnych, a w niektórych przypadkach dążyć do ich poprawy lub odtworzenia, - zapobiegać sukcesji na niektórych siedliskach nieleśnych, - prowadzić gospodarkę leśną z uwzględnieniem stosowania właściwych składów gatunkowych upraw, z zachowaniem odpowiedniego arealu starych drzewostanów i zasobów martwego drewna.
Obszary Natura 2000	3.1.3. Obszary Natura 2000 - obszar siedliskowy: Dolina Noteci - PLH300004	513,89 ha	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozostawiać pasy drzew i krzewów wzdłuż wód i bagien, - zapobiegać sukcesji na niektórych siedliskach nieleśnych.
Obszary Natura 2000	3.1.3. Obszary Natura 2000 - obszar siedliskowy: Ostoja Piłska - PLH300045	693,76 ha	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozostawiać pasy drzew i krzewów wzdłuż wód i bagien, - nie wprowadzać na uprawach obcych gatunków drzew, - w czasie prowadzenia cięć promować odnowienie, zwłaszcza naturalne gatunkami rodzimymi.
Obszary Natura 2000	3.1.3. Obszary Natura 2000 - o obszar siedliskowy: Struga Białosiłwka - PLH300054	230,11 ha	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozostawiać pewną ilość martwego drewna, - dostosowywać składy gatunkowe upraw do naturalnego potencjału siedlisk.
Pomniki przyrody	3.1.4. Pomniki przyrody	-	<p>W zakresie działań wskazanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podjąć działania zmierzające do uregulowania statusu prawnego większości pomników przyrody z terenu gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Kaczory, - porządkować najbliższe ich otoczenie, - w razie konieczności odtworzyć tablice informacyjne lub ogrodzenia.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Przedmiot planu działań	Rozdział opracowania	Powierzchnia	Wskazania ochronne
Użytki ekologiczne	3.1.5. Użytki ekologiczne	76,48 ha	W zakresie wskazań ochronnych, w miarę posiadanych środków (częściowo też w konsultacji z RDOŚ), zalecanym jest: - przestrzeganie zakazów zawartych w aktach ustanawiających, - dążenie do zachowania panujących stosunków wodnych, - prowadzenie monitoringu w zakresie występowania gatunków chronionych oraz zachodzących procesów (sukcesja, zmiany w stosunkach wodnych), - w razie konieczności odtworzenie tablic informacyjnych, - usuwanie krzewów pojawiających się na murawach kserotermicznych, - w wydzieleniach 149 a i 149 d nie wykonywanie cięć w bezpośrednim sąsiedztwie użytku ekologicznego, łącznie z pozostawieniem grupy drzew wokół zbiornika wodnego.
Stanowiska roślin chronionych – wszystkie	3.1.6. Ochrona gatunkowa	-	W miarę możliwości i posiadanych środków wskazanym jest: - zwłaszcza w większych skupiskach występowania tych roślin, odpowiednie planowanie prac związanych z pozyskaniem drewna i jego zrywką, - w przypadku wykonywania zrębów zupełnych w miarę możliwości w miejscach występowania tych roślin pozostawianie kęp starego drzewostanu, - na bieżąco aktualizowanie wykazów gatunków chronionych oraz cennych i rzadkich regionalnie i lokalnie.
Pachnica dębowa	3.1.6.3. Chronione gatunki zwierząt	-	- zaleca się aby w wydzieleniach, w których stwierdzono stanowiska pachnicy dębowej, w trakcie wykonywania trzebieży, pozostawić drzewa próchniejące i z dziuplami, a w trakcie wykonywania rębni pozostawić drzewa z próchnowiskami oraz w miarę możliwości stare drzewa gatunków liściastych w formie biogrup.
Ochrona ptaków (zalecenia ogólne)	3.1.6. Ochrona gatunkowa	-	W miarę możliwości i posiadanych środków wskazanym jest: - prowadzenie prac gospodarczych poza okresem lęgowym, - pozostawianie drzew dziuplastych, martwych, które nie stwarzają zagrożenia przy pracach leśnych, - dążenie do pozostawiania podczas prac leśnych gatunków drzew o miękkim drewnie (osika, topola, wierzbą, czereśnia ptasia), jeśli nie koliduje to z potrzebami hodowli i ochrony lasu. Zalecenie to dotyczy zarówno drzew rosnących wśród kompleksów leśnych, jak również w strefie ekotonowej przy granicy rolno-leśnej, ewentualnie zadrzewień znajdujących się w zarządzie LP. Umożliwi to gniazdowanie gatunków związanych z otwartymi przestrzeniami jednocześnie gniazdujących w dziuplach (np. dudek), - w trakcie zabiegów rębnych i przedrębnych dążenie do dalszego zróżnicowania piętrowego i gatunkowego w drzewostanach, w celu utworzenia lub poprawienia warunków do bytowania niektórych gatunków (np. dzięcioły: czarny i średni, siniak, turkawka), - w litych d-stanach sosnowych (zwłaszcza w wieku 40 – 80 lat) rozwieszanie, względnie odnowienie skrzynek lęgowych, - podczas prowadzenia prac leśnych pozostawienie nienaruszonych możliwie wszystkich drzew, na których usytuowane są zasiedlone gniazda ptaków szponiastych, - w młodnikach, na zrębach i innych terenach otwartych, rozważenie budowy czatowni wykorzystywanych przez sowy oraz ptaki szponiaste, - chronienie miejsc gniazdowania, głównie poprzez pozostawianie zadrzewień i zakrzewień, które nie wymagają usunięcia podczas prac leśnych, - wskazanym jest tworzenie lub odtwarzanie stref ekotonowych.
Gatunki gniazdujące w dziuplach (dzięcioły i in.)	<i>jw.</i>	-	W miarę możliwości i posiadanych środków wskazanym jest: - pozostawienie podczas zabiegów większość drzew dziuplastych, dotyczy to będzie zwłaszcza drzew z dziuplami po dzięciole czarnym oraz drzew z dużymi dziuplami naturalnymi, - pozostawianie drzew z miękkim drewnem, zwłaszcza osiki w wieku ponad 50 lat w ilości 2-3 szt. na ha do naturalnej śmierci.
Ptaki objęte ochroną strefową	<i>jw.</i>	159,68 ha	- w przypadku zlokalizowania nowych gniazd wnioskować o utworzenie strefy ochronnej.
Ochrona zasobów martwego drewna	4.10.5. Inne działania zmierzające do zachowania walorów przyrodniczych i bioróżnorodności	-	- rekomenduje się aby pozostawiać pewne ilości posuszu w drzewostanach gospodarczych, zwłaszcza jeżeli takie działanie nie wpłynie w sposób znaczący na obniżenie się stanu sanitarnego lasu.
Kształtowanie i ochrona stosunków wodnych			
Ogólne	-	-	- wskazanym jest w przypadku wykonywania cięć rębnych, zwłaszcza rębnią zupełną, pozostawiać pas drzew (o szer. nawet do 30 m) wzdłuż cieków lub jezior.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Przedmiot planu działań	Rozdział opracowania	Powierzchnia	Wskazania ochronne
Źródłiska	4.4.3. Tereny źródłiskowe	-	W miarę możliwości i posiadanych środków wskazanym jest: - wyłączyć z użytkowania obszar o promieniu 30 m od źródeł jako otulinę ochronną, - chronić miejsca źródłiskowe w czasie zrywki drewna, - inwentaryzować na bieżąco wszystkie naturalne wycieki wód podziemnych.
Bagna i torfowiska	4.4.4. Bagna i torfowiska	-	W miarę możliwości i posiadanych środków wskazanym jest: - dążyć do podniesienia poziomu wód na bagnach przesuszonych, - na terenach bagiennych nie prowadzić zabiegów hodowlanych, poza ewentualnym zapobieganiem sukcesji, - wokół bagien i siedlisk bagiennych pozostawiać pas ochronny w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego, zwłaszcza w przypadku realizowania rębni zupełnej, - przeprowadzać inwentaryzacje przyrodnicze wybranych obszarów., - nie prowadzenie zabiegów związanych z odnowieniem w odniesieniu do małych bagienek występujących w pododdziałach na powierzchni leśnej, - unikanie zabiegów, które mogłyby w sposób istotny wpłynąć na odwodnienie istniejących bagien czy torfowisk.
Walory historyczno-kulturowe			
Cmentarze, ruiny, mogiły	5. Walory historyczne i kulturowe	-	- w miarę możliwości, zwłaszcza w odniesieniu do cmentarzy wskazanym jest oczyścić teren i ograniczyć rozwój krzewów.
Promocja, edukacja i turystyka			
Infrastruktura turystyczna	10. Turystyka w lasach	-	- kontynuować na co najmniej dotychczasowym poziomie prace z zakresu konserwacji, naprawy i utrzymania czystości obiektów turystycznych i edukacyjnych.
Ochrona terenów leśnych przed zaśmiecaniem	6.3. Zagrożenia antropogeniczne	-	W miarę możliwości i posiadanych środków warto rozważyć: - kontynuowanie na co najmniej dotychczasowym poziomie udziału w organizowaniu ogólnospołecznych akcji sprzątania lasu (np. w ramach „Akcji Sprzątania Świata”). Działania te warto dalej prowadzić przy ścisłej współpracy z gminami i szkołami, - możliwość ustawienia tablic informacyjno-edukacyjnych wzdłuż głównych dróg przecinających tereny leśne nadleśnictwa.
Edukacja leśna i ekologiczna	11. Promocja i edukacja leśna	-	- zalecanym jest prowadzić na dotychczasowym wysokim poziomie działalność edukacyjną przyjętą w Programie Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Kaczory, który został opracowany na lata 2014-2023.

Tabela 71. Wskazania ochronne dla siedlisk przyrodniczych.

Typ siedliska	Zagrożenia	Wskazania ochronne
Siedliska nieleśne		
3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	<ul style="list-style-type: none"> - eutrofizacja - introdukcja dużych obsad ryb roślinożernych obcego pochodzenia, zwłaszcza amura - znaczne wahania poziomu wód 	<p>W miarę możliwości zalecanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unikać całkowitego wyrębu drzew w strefie przyległej do jezior, - likwidować dzikie wysypiska śmieci w zlewni jezior.
3160 - Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	<ul style="list-style-type: none"> - rębnie zupełne na terenie zlewni bezpośredniej - nadmierne zarybianie - nadmierne wapnowanie 	<p>W miarę możliwości zalecanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unikać całkowitego wyrębu drzew w strefie przyległej do jezior, - w przypadku szczególnie cennych jezior rozważyć możliwość wnioskowania o objęcie takiego terenu ochroną, np. rezerwatową.
6210* – Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - zaniechanie tradycyjnego użytkowania, - sukcesja wtórna, - zalesianie 	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków zalecanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzić ochronę czynną polegającą na przywracaniu i utrzymywaniu dawnych, ekstensywnych form użytkowania, np. takich jak: wypas, koszenie lub eliminowanie sukcesji, - odkrzaczać wybrane miejsca, zwłaszcza w miesiącach VI - VII, - dążyć do tego by zabiegów ochronnych nie wykonywać w tym samym czasie na całym płacie.
6410 - Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - naturalne i sztuczne przekształcenia do innych zbiorowisk 	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków zalecanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzić co kilka lat koszenie na wysokość nie mniejszą niż 10 cm (wówczas ewentualny zbiór siana winien odbywać się w okresie jesiennym), - na łąkach, na których sukcesja jest zaawansowana powierzchnię taką wykarczować, a następnie podjąć działania związane z koszeniem jej w pierwszym okresie najlepiej corocznie, - nie zalesiać i nie orać.
6510 – Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - zaniechanie tradycyjnego użytkowania, - intensyfikacja gospodarki, - zmiana warunków wodnych, - sukcesja wtórna, - zalesianie 	<p>W miarę możliwości i posiadanych środków zalecanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykaszać roślinność w zależności od typu łąki i stanu zbiorowiska 1 lub 2-krotnie w ciągu roku, - wykaszać w przypadku odtwarzania zbiorowiska nawet 3-krotnie w ciągu roku, na całości obszaru lub jego części, używając lekkiego sprzętu lub wykaszać ręcznie.
7110* - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	<ul style="list-style-type: none"> - melioracje odwadniające - zalesianie - eksploatacja torfu - składowanie śmieci i odpadów - eutrofizacja wskutek zmywu nawozów lub eutrofizacji z powietrza 	<p>Na terenach tych zalecanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie odwadniać, - nie eksploatować torfu, - nie zalesiać, - w miarę posiadanych środków usuwać ewentualne wysypiska śmieci.
7120 - Torfowiska wysokie – zdegradowane zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	<ul style="list-style-type: none"> - melioracje odwadniające, - eksploatacja torfu, - eutrofizacja (opad związków azotu z atmosfery), - zmiany stosunków wodnych (obniżenie lustra wody, uruchomienie przepływu), - sukcesja, - eutrofizacja siedlisk, - zalesianie 	<p>Na terenach tych zalecanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymać reżim wodny, a w przypadku posiadania odpowiednich środków ewentualnie renaturalizować warunki wodne, - nie odwadniać i wydobywać torfu, - usuwać w miarę posiadanych środków pojawiający się nalot drzew lub krzewów, - nie zalesiać, - w miarę posiadanych środków usuwać ewentualne wysypiska śmieci.
7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - melioracje odwadniające, - eksploatacja torfu, - eutrofizacja (opad związków azotu z atmosfery), - zmiany stosunków wodnych (obniżenie lustra wody, uruchomienie przepływu), - sukcesja, - eutrofizacja siedlisk, - zalesianie 	<p>Na terenach tych zalecanym jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dążyć do utrzymania naturalnych warunków wodnych i troficznych oraz zapobiegać sukcesji, - nie zalesiać i nie wydobywać torfu, - po wykonaniu cięć z zakresu użytkowania głównego w pododdziałach położonych w pobliżu nie składować odpadów zrębowych w bezpośrednim sąsiedztwie, - w miarę posiadanych środków usuwać ewentualne wysypiska śmieci.
Siedliska leśne		
9110 – Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - ujednolicenie struktury wiekowej, - zubożenie flory i fauny związanej z mikrobiotopami starych i martwych drzew. 	<p>Na terenach tych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warto dążyć do zachowania drzew starych i martwych oraz do utrzymywania odpowiedniej ilości rozkładającego się drewna, - w ramach realizowanych cięć pielęgnacyjnych warto dążyć do zmniejszenia udziału sosny, świerka oraz gatunków obcego pochodzenia.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Typ siedliska	Zagrożenia	Wskazania ochronne
9130 – Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzanie sosny i innych gatunków do drzewostanu, - homogenizacja struktury drzewostanu i runa buczyny, - zubożenie flory i fauny związanej z mikrobiotopami starych i martwych drzew. 	<p>Na terenach tych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazanym jest pozostawiać fragmenty ekosystemu nietknięte podczas cięć rębnych oraz zapewnić ciągłą obecność w każdym kompleksie leśnym starych drzewostanów, drzew martwych, obumierających i dziuplastych, - w przypadku najlepiej zachowanych płatów siedlisk, dążyć do uzyskania lub utrzymania struktury wielopiętrowej, - należy dążyć do utrzymywania odpowiedniej ilości rozkładającego się drewna, - w ramach realizowanych cięć pielęgnacyjnych warto dążyć do zmniejszenia udziału sosny, świerka oraz gatunków obcego pochodzenia, - zaleca się podczas przygotowywania gleby pod obsiew naturalny pozostawiać płaty nienaruszonego runa na powierzchni nie mniejszej niż 10% powierzchni manipulacyjnej, - zaleca się w możliwie maksymalnym stopniu preferować odnowienia naturalne.
9160 – Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - upraszczanie struktury drzewostanów, - nadmierne wprowadzanie buka i gatunków obcych, naturalna ekspansja buka. 	<p>Na terenach tych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w miarę możliwości ograniczać rolę buka w drzewostanie, dążyć do osiągnięcia drzewostanów grabowo-dębowych lub wielogatunkowych liściastych, o zróżnicowanej strukturze wiekowej, - rekomenduje się nie wprowadzać buka w płaty siedlisk, - należy dążyć do utrzymywania odpowiedniej ilości rozkładającego się drewna i w miarę możliwości do pozostawienia drzew dziuplastych.
9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - upraszczanie struktury drzewostanów, - degradacja fitocenozy – zanik gatunków typowych dla siedliska, - nadmierne wprowadzanie dębu. 	<p>Na terenach tych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warto dążyć do osiągnięcia drzewostanów grabowo-dębowych lub wielogatunkowych liściastych, o zróżnicowanej strukturze wiekowej, raczej bez udziału sosny, - należy wprowadzać liczne rodzime gatunki domieszkowe, - rekomenduje się nie wprowadzać buka w płaty siedlisk, - w ramach realizowanych cięć pielęgnacyjnych warto dążyć do zmniejszenia udziału sosny, świerka oraz gatunków obcego pochodzenia, - należy dążyć do utrzymywania odpowiedniej ilości rozkładającego się drewna i drzew dziuplastych.
9190 – Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - zubożenie gatunkowe, wkraczanie gatunków niecharakterystycznych, - trudności w odnowieniu naturalnym, - spadek poziomu wód, usychanie starych dębów. 	<p>Na terenach tych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaleca się stosować odnowienie naturalne (możliwe podsiewy z materiału pozyskanego in. situ), - w niektórych przypadkach można rozważyć rezygnację z końcowego cięcia w pełnym rozmiarze w ramach użytkowania rębego realizowanego w rębniach złożonych.
91D0* – Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo sosnowe bagienne lasy borealne)	<ul style="list-style-type: none"> - spadek poziomu wód, przesuszenie, murszenie i inne zmiany powodujące zanik gatunków charakterystycznych, rozwój trzęślicy i trudności w odnowieniu drzew. 	<p>Na terenach tych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w miarę posiadanych środków należy dążyć do zachowania lub przywrócenia stosunków wodnych, - wskazanym jest w miarę posiadanych środków ewentualne prowadzenie monitoringu stanu poziomu wody, a w razie stwierdzenia istotnej potrzeby wykonanie budowy zastawek lub zasypianie rowów.
91E0* – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) 91F0 – Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - zmiana reżimu wodnego powodująca przesuszenie, a w konsekwencji zanik gatunków hydrofilnych, pojawianie się gatunków grądowych, - zmiana reżimu wodnego polegająca na zalaniu siedliska, - regres jesionu. 	<p>Na terenach tych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaleca się pozostawić pewną ilość posuszu, w tym również stojącego, - nie podejmować działań, które mogłyby się wiązać z regulacją cieków powodującą odpływ wód jak i tworzeniem spiętrzeń sprzyjających retencji.
91I0* - Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - zaniechanie wypasu - eutrofizacja siedlisk - ocieplenie klimatu - preferowanie sosny w gospodarce leśnej 	<p>Na terenach tych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dążyć do zróżnicowania wiekowego drzewostanu, - dążyć do utrzymania struktury zbiorowiska o zwarciu umiarkowanym bądź przerywanym, ze skąpo rozwiniętym podszytem oraz bogato rozwiniętym runem, - w płatach gdzie odnowienie dębu jest słabe nie należy wprowadzać innych gatunków, - w miarę możliwości usuwać nadmiernie rozwijający się podszyt, - w przypadku zniekształconych płatów z sosną i brzozą usuwać te gatunki, a przede wszystkim sosnę,

Typ siedliska	Zagrożenia	Wskazania ochronne
91T0 - Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonia-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	- być może eutrofizacja siedlisk i zmiany klimatyczne	Obecnie nie są znane skuteczne metody ochrony tego siedliska. W przypadku stwierdzenia na terenie n-ctwa większych, dotychczas nie rozpoznanych, płatów tego siedliska nie stosować tam zabiegów związanych z wprowadzaniem podszytów.

* - siedlisko priorytetowe

10. TURYSTYKA W LASACH

Zagospodarowanie turystyczne lasów polega na ich przystosowaniu do pełnienia funkcji społecznych związanych z czynnym i biernym wypoczynkiem ludności, popularyzacji walorów przyrodniczych, udostępnianiu najciekawszych miejsc położonych na gruntach zarządzanych przez LP. Zadania te realizowane są przez wytyczanie szlaków turystycznych i ścieżek – spacerowych, rowerowych, konnych, edukacyjnych, urządzenie punktów widokowych, budowę parkingów, wiat, pól biwakowych i placów do gier, wyposażenie ich w tablice informacyjne, ławki, stoły, miejsca na ognisko, kosze na śmieci itp. Ważnym elementem udostępniania turystycznego lasów jest również wytyczanie i oznakowanie dróg, po których możliwy jest ruch pojazdów silnikowych lub zaprzęgowych.

Do czynników kształtujących turystyczno-wypoczynkowe walory Nadleśnictwa Kaczory należą:

- liczne tereny ciekawe przyrodniczo, objęte różnymi formami ochrony przyrody (rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne, obszary Natura 2000)
- ośrodki wypoczynkowe zlokalizowane nad jeziorami: Płotki, Kopcze,
- interesująca przeszłość historyczna, potwierdzona miejscami pamięci (dawna granica polsko/niemiecka, bunkry, cmentarze wojenne, cmentarz choleryczny w pobliżu Piły, okopy, miejsce pamięci narodowej na Wzgórzach Morzewskich),
- przebieg szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych, ścieżek spacerowych,
- położenie w zasięgu aglomeracji miejskiej Piła.

Ważniejsze obiekty turystyczne istniejące na terenie Nadleśnictwa Kaczory:

- Centrum Edukacji Leśnej KALINKA,
- Ścieżka edukacyjna przy CEL KALINKA,
- Wiata przy CEL KALINKA,
- Ścieżka rowerowa SMOK,
- Ścieżka rowerowa KRĘTA,
- Ścieżka rowerowa DĘBOWA GÓRA,

- EKO Trasa nad Miasteczkiem,
- Miejsca postoju pojazdów: 471a, 208f, 515f, 108h, 437d, 375i, 369f, 503k
- Ścieżki do jazd konnych zlokalizowane w Leśnictwie Jeziorki, Podlasie, Garncarska Góra, Brzostowo.

Przez liczne atrakcje przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe wiedzie wytyczona sieć szlaków turystycznych PTTK, ścieżki rowerowe, szlaki konne.

Wyrzyska kolejka powiatowa

Pod koniec XIX wieku na terenie dawnego powiatu wyrzyskiego powstało kilka cukrowni. Tanie w budowie i eksploatacji kolejki wąskotorowe miały zapewnić transport buraków cukrowych z pobliskich majątków rolnych. W 1880 roku właściciele ziemscy: hrabia Czapski z Dębna, hrabia Komorowski z Niezychowa oraz hrabia Limburg Stirum z Łobzenicy zlecieli projekt i budowę kolejki Wschodniemieckiemu Towarzystwu Kolejowemu z Królewca oraz Firmie Lenz & Co ze Szczecina. W 1893 roku rozpoczęto roboty budowlane od Białośliwia, a pierwszy odcinek do Łobzenicy z odgałęzieniem do Wysokiej otwarto 21 lutego 1895 roku. W 1905 r. łącznie sieć kolejki miała ok. 150 km toru o szerokości 600 mm. Kolej wąskotorowa dawała większe możliwości rozwoju przemysłu rolnego i spożywczego, przyczyniła się do znacznego ożywienia gospodarczego regionu. W roku 1910 kolejka dysponowała taborom złożonym z: jedenastu parowozów, sześciu wagonów osobowych małych i jednego dużego oraz posiadała przeszło czterysta wagonów towarowych i dwa towarowo-pocztowe. W 1938 r. tabor zwiększył się do szesnastu lokomotyw parowych, ośmiu wagonów osobowych, trzech wagonów pocztowo-bagażowych, 481 wagonów towarowych. Długość torów przekroczyła 161 km, na trasie funkcjonowało pięć stacji oraz 53 przystanki.

Po wojnie, w styczniu 1949 r. Wyrzyska Kolej Powiatowa została upaństwowiona i połączona z Bydgoską Koleją Powiatową pod nazwą: Bydgoska Kolej Dojazdowa.

Od tego czasu rozpoczął się regres przewozu towarów i osób, skracano długość torów, zamykano bocznice. W styczniu 1994 r. zawieszono całkowicie przewozy na ostatnich czynnych odcinkach m.in. na trasie Czajcze-Wysoka. W 2001r. na wniosek starosty pilskiego przekazano na rzecz powiatu pilskiego całość majątku byłych Bydgoskich Kolei Dojazdowych, znajdujących się w granicach gmin: Białośliwie, Wysoka, Łobzenica i Wyrzysk. W tym samym roku zarejestrowano towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa z siedzibą w Białośliwiu. Jego celem jest ochrona dawnej kolejki wąskotorowej jako ważnego zabytku techniki, liczącego przeszło 100 lat oraz odnowienie infrastruktury i uruchomienie przewozów.

Obecnie trwają prace nad uruchomieniem przejazdów na odcinkach: Białośliwie – Łobżenica (30 km); Czajcze – Wysoka (5 km); Niezychowo Zakłady – Glesno (14 km).

Nadleśnictwo Kaczory w miarę swoich możliwości zamierza wspierać Wyrzyką Kolejkę Powiatową by przywrócić kolejce dawną świetność.

11. PROMOCJA I EDUKACJA LEŚNA

Edukacja leśna społeczeństwa i działania promocyjne są zadaniami realizowanymi przez PGL Lasy Państwowe, które wynikają z potrzeby: kształtowania korzystnego wizerunku Lasów Państwowych i leśników w społeczeństwie, propagowania wiedzy na temat nowoczesnej, zrównoważonej gospodarki leśnej i działań leśników dla ochrony przyrody w Polsce oraz kształtowania właściwych postaw wobec rodzimej przyrody. Działania te są odpowiedzią na rosnące zainteresowanie społeczeństwa tematyką przyrodniczą i leśną oraz modą na zdrowy styl życia i aktywny wypoczynek w lesie.

Edukacja ekologiczna oraz propagowanie idei ochrony przyrody powinny odbywać się zgodnie z aktualną wiedzą, a także z lokalnymi tradycjami regionu.

Wszystkie informacje powinny być przekazywane językiem przystępnym, zawierającym jak najmniej terminów fachowych, a jeśli takie się znajdują, powinny zostać objaśnione.

W latach 2004-2013 Nadleśnictwo Kaczory, prowadziło działalność edukacyjną, przede wszystkim poprzez organizację zajęć, które miały charakter spotkań różnych grup społecznych z leśnikami w placówkach oświatowych oraz poza nimi w formie: prelekcji, pogadarek, wykładów w domach kultury, bibliotekach, świetlicach wiejskich, itp. Dodatkowo nadleśnictwo prowadziło działalność edukacyjną w postaci: zajęć terenowych, „zielonych lekcji” na ścieżkach dydaktycznych i w ośrodku edukacji leśnej, organizowało też konkursy o tematyce leśnej i przyrodniczej, akcje o charakterze przyrodniczym i edukacyjnym, festyny i imprezy okolicznościowe.

We współpracy z organizacjami społecznymi, samorządami i placówkami oświatowymi Nadleśnictwo Kaczory organizowało cykliczne akcje i imprezy, takie jak np.: „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”, „Święto Drzewa”, „Pomóżmy kasztanowcom”. Dwa konkursy - „Czysty las” i „Young People in European Forests”, organizowane były przez Towarzystwo Przyjaciół Lasu. Prowadzony przez RDLP w Pile konkurs "Na tropach przyrody" cieszył się dużą popularnością wśród placówek szkolnych zlokalizowanych w zasięgu administracyjnym nadleśnictwa, prace konkursowe uczniów, które zostały wytypowane przez komisję z nadleśnictwa, na szczeblu centralnym, często zdobywały nagrody lub wyróżnienia. W latach 2004-2013 z oferty edukacji leśnej w nadleśnictwie skorzystało 31,6 tys. osób, podczas około 700 zajęć, które odbywały się w formie: lekcji, wystaw, konkursów,

warsztatów. Bez mała dwa razy większa liczba gości, uczestniczyła w imprezach o charakterze promocyjnym, np. festynach: „Las na Wyspie” w ramach akcji „Lasy dla ludzi” w 2011 roku, Wystawy Gospodarczej Małych i Średnich Przedsiębiorstw Piła – Lotnisko w 2012 roku, czy Wystawy Ogrodniczej Piła Miasto-Ogród w 2013 r., „Leśne puzzle w Pile” z okazji Międzynarodowego Roku Lasów 2011, współorganizowane wraz z Fundacją „Arka”, w których udział brało nadleśnictwo.

W realizacji programu edukacji leśnej z Nadleśnictwem Kaczory współpracowali następujący partnerzy:

- placówki oświatowe zlokalizowane w zasięgu administracyjnym nadleśnictwa (przedszkola, szkoły),
- Towarzystwo Przyjaciół Lasu,
- Oddział Pilskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Pile im. Henryka Kamińskiego.
- Liga Ochrony Przyrody Oddział w Pile,
- Stowarzyszenie i Zespół „Na Górze”,
- Towarzystwo Wyrzycka Kolejka Powiatowa,
- Pilska Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa w Pile,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Pile,
- Komenda Hufca ZHP w Pile,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło przy Oddziale Poszukiwania Nafty i Gazu w Pile,
- Sołectwo w Kaczorach,
- Gminny Ośrodek Kultury w Miasteczku Krajeńskim,
- Gminny Ośrodek Kultury w Białośliwiu,
- Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra,
- Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Morzycówka” w Nadleśnictwie Wałcz,
- Ośrodek Edukacji Przyrodniczo Leśnej i Ekologicznej „Zwierzyniec” w Nadleśnictwie Złotów,
- Ośrodek Edukacji-Przyrodniczo-Leśnej Nadleśnictwa Podanin,
- Ośrodek Edukacji Leśnej w Nadleśnictwie Durowo,
- Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią,
- Domy Pomocy Społecznej w Rzadkowie i Pile,
- Koło Łowieckie Bażant Białośliwie,

- lokalne media.

Program Edukacji Leśnej na lata 2014-2023 w zakresie infrastruktury zakłada:

- modernizację pokrycia dachowego w OEL „Kalinka”, szacunkowy koszt 70 000,00 zł netto, realizacja: wiosna-lato 2015 r. (podjęta zostanie próba wpisania inwestycji w program CKPŚ),
- modernizację placu w OEL - wykonanie utwardzonego podjazdu-ścieżki dla osób niepełnosprawnych i starszych przez plac przy budynku ośrodka pod wiatę, realizacja wiosna-lato 2015 rok. Przewidywany koszt 50 000,00 zł netto, (podjęta zostanie próba wpisania inwestycji w program CKPŚ lub podjęcie starań o dotację z WFOŚ i GW w Poznaniu oraz dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych),
- dalsze doposażanie Ośrodka Edukacji Leśnej „Kalinka” w pomoce dydaktyczne, takie, jak interaktywna tablica z głosami zwierząt wykonana na zamówienie, pomoce do wykorzystania na placu przy ośrodku oraz na festynach,

W zakresie przedsięwzięć z zakresu działań edukacyjnych przewiduje się:

- kontynuację akcji: „Liczenie Sów w lasach”, „Warsztaty produkcji papieru czerpanego”, „Leśnych eksperymentów”, kontynuację konkursów przyrodniczych, fotograficznych, plastycznych, uczestnictwo w spotkaniach z uczniami szkół i lokalną społecznością w celu prowadzenia prelekcji i wykładów na temat zrównoważonej gospodarki leśnej i pracy leśnika, ochrony przeciwpożarowej i zapobiegania szkodnictwu leśnemu,
- uczestnictwo w akcjach i imprezach edukacyjnych innych podmiotów,
- wydawanie broszur, informatorów, folderów,
- podejmowane będą, jak dotychczas, próby pozyskania środków zewnętrznych na edukację.

Nadleśnictwo Kaczory posiada infrastrukturę wykorzystywaną w edukacji leśnej:

- Ośrodek Edukacji Leśnej „Kalinka” w Pile-Kalinie, w skład którego wchodzi budynek z salą audiowizualną i zapleczem, ogrodzony plac z wiatą i miejscem na ognisko i ścieżka dydaktyczna z 14 tablicami.
- Leśna dydaktyczna ścieżka rowerowa „Dębowa Góra” w Leśnictwie Zielonagóra o długości 9,5 km, 19 przystanków z opisami z dziedziny gospodarki leśnej, ochrony przyrody i historii. Początek ścieżki znajduje się przy leśniczówce Zielonagóra, dalej ścieżka biegnie drogami leśnymi przez ciekawe fragmenty drzewostanów Leśnictwa Zielonagóra. Na trasie ścieżki znajduje się m.in.: cmentarzysko kurhanowe w oddz. 144, rezerwat „Zielona Góra”, pojedyncze egzemplarze chronionego jarzębu brekinii, najwyższe wzniesienie w okolicy (w

oddz. 171) „Dębowa Góra” – morena czołowa o wysokości 192 m n.p.m.

- Leśna dydaktyczna ścieżka rowerowa „Kręta” w Leśnictwie Brzostowo, o długości 6,5 km, częściowo przebiega wzdłuż szlaku zabytkowej kolejki wąskotorowej będącej pod opieką Towarzystwa Wyrzyskiej Kolejki Powiatowej, posiada 13 przystanków z opisami dotyczącymi lasu gospodarczego, ochrony przyrody, historii terenu,
- Leśna dydaktyczna ścieżka rowerowa „Smok” w leśnictwach Garncarska Góra i Kalina o długości 20 km, z 14 przystankami, na trasie ścieżki zabytkowe cmentarze z okresu I i II wojny światowej, bunkry i transzeje na linii obrony twierdzy Piła, zagadnienia gospodarki leśnej, geologii, przewidywany czas przejazdu przeciętnej grupy rowerowej wynosi ok. 190 minut,
- Ekotrasa dla pieszych „Nad Miasteczkiem” wytyczona przez młodzież ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Miasteczku Krajeńskim pod opieką nauczycieli i leśników. "Ekotrasa" stanowi miejsce spacerów całych rodzin okolicznych mieszkańców i przyjezdnych, gdzie w rolę przewodników chętnie wcielają się dzieci i młodzież szkolna.

12. LITERATURA

Tabela 72. Wykaz ważniejszych pozycji literatury.

Autor	Tytuł	Wydawca
Antczak A. i in.	Natura 2000 w lasach Polski – skrypt dla każdego	Ministerstwo Środowiska, Warszawa
Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z.	Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych dyrektywą ptasią.	GIOŚ, Warszawa 2009 r.
Jaworski A.	Hodowla Lasu – rębnie, zasady projektowania upraw	Skrypty AR w Krakowie, Kraków 1993 r.
Kondracki J.	Geografia Polski – mezoregiony fizyczno-geograficzne	PWN, Warszawa 1994 r.
Pawlaczyk P. i inni	Leśne siedliska przyrodnicze Natura 2000 mogące występować w Lasach Państwowych	2010 r.
Pawlaczyk P.	Natura 2000, niezbędnik leśnika	Wyd. Klubu Przyrodników, Świebodzin 2008 r.
Pawlaczyk P., Jermaczek A.	Natura 2000 – narzędzie ochrony przyrody	WWF Polska, Warszawa 2009 r.
Pawlaczyk P., Jermaczek A.	Poradnik lokalnej ochrony przyrody	Wyd. Klubu Przyrodników, Świebodzin 2008 r.
Praca zbiorowa	Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie	Warszawa 1996 r.
Praca zbiorowa	Narodowy Atlas Polski	Zakład Narodowy imienia Ossolińskich (ZNiO) Wrocław, 1973-1978
Praca zbiorowa	Operat Siedliskowy Nadleśnictwa Kaczory	BULiGL Oddział w Poznaniu, 30 listopad 2000 r.
Praca zbiorowa	Ochrona ptaków i ich siedlisk w Polsce	Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków 2006 r.
Praca zbiorowa	Natura 2000 w lasach Polski	DANCEE Duńska Agencja Ochrony Środowiska 2003 r.
Praca zbiorowa	Mała Encyklopedia Leśna	PWN, Warszawa 1991 r.
Rutkowski P. i in.	Natura 2000 w Leśnictwie	Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009 r.
Zielony R. i in.	Regionalizacja przyrodniczo-leśna	SGGW Warszawa, 2010 r.
Kapuściński R.	Ochrona przyrody w lasach	PWRiL, Warszawa 2009 r.
Romer E.	WYBÓR PRAC, Tom III, rozdz. REGIONY KLIMATYCZNE POLSKI (Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Wrocław 1949 r.)	PWN, Warszawa 1962 r.
Trampler T. i in.	Siedliskowe podstawy hodowli lasu.	PWRiL, Warszawa 1990 r.
Woś A.	Zarys klimatu Polski	Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1993 r.
Praca zbiorowa pod redakcją prof. Jacka Herbicha	Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny Lasy i Bory	Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004 r.
Praca zbiorowa pod redakcją Macieja Gromadzkiego, przy współudziale Jadwigi Gromadzkiej, Katarzyny Mokwy, Arkadiusza Sikory, Marii Wieloch, Magdaleny Zagalskiej-Neubauer, Moniki Zielińskiej i Piotra Zielińskiego.	Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny Ptaki	Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004 r.
Praca zbiorowa pod redakcją prof. Jacka Herbicha	Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny Wody słodkie i torfowiska	Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004 r.
Praca zbiorowa pod redakcją prof. Jacka Herbicha	Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla	Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004 r.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE KACZORY NA LATA 2014-2023

Autor	Tytuł	Wydawca
Praca zbiorowa pod redakcją: prof. Zbigniewa Witkowskiego (Bezkęrowce), dr Pawła Adamskiego (Bezkęrowce), prof. Ryszarda Bartla (Ryby), dr Andrzeja Kepela (Płazy i gady, Ssaki), prof. Andrzeja Bereszyńskiego (Ssaki)	Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków)	Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004 r.
	Standardowe Formularze Danych Natura 2000	

13. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fotografie zostały wykonane przez pracowników nadleśnictwa - Wojciecha i Małgorzatę Platę.

Ilustracja 1. Dolina Łobzonki

Ilustracja 2. Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego.

Ilustracja 3. Ostoja Pilska (Jezioro Czarne)

Ilustracja 4. Puszcza nad Gwdą.

Ilustracja 5. Struga Białośliwka.

Ilustracja 6. Rezerwat przyrody - "Zielona Góra"

Ilustracja 7. Rezerwat przyrody - "Torfowisko Kaczory"

Ilustracja 8. buławnik czerwony

Ilustracja 9. Użytek ekologiczny - "Jezioro Zgniłe"

Ilustracja 10. Użytek ekologiczny - "Żuraw"

Ilustracja 11. Młody bielik

Ilustracja 12. Ośrodek Edukacji Leśnej - "Kalinka"

Ilustracja 13. Lekcja w lesie - ścieżka dydaktyczna przy OEL "Kalinka"

14. ADRESY INSTYTUCJI WSPÓŁPRACUJĄCYCH Z NADLEŚNICTWEM KACZORY

Ochrona przyrody wymaga współdziałania wszystkich organów, jednostek i organizacji społecznych, dla których szeroko pojęte dobro przyrody leży na sercu, dlatego poniżej podaje się pomocniczy wykaz instytucji i organizacji współpracujących z Nadleśnictwem Kaczory.

URZĘDY

- WIELKOPOLSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W POZNANIU
Delegatura w Piła
64-920 Piła
al. Niepodległości 33/35
tel. 0-67 212-30-76
- WIELKOPOLSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W POZNANIU
Delegatura w Piła
Oddział Środowiska i Rolnictwa
64-920 Piła
al. Niepodległości 33/35
tel. 0-67 212-38-11
- REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W POZNANIU
61-485 Poznań
ul. 28 czerwca 1956 nr 223/229
tel. 0-61 831-11-77
- WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
w Poznaniu
60-541 Poznań
ul. Szczepanowskiego 15A
tel. 0-61 845-62-00
- STAROSTWO POWIATOWE W PILE
64-920 Piła
al. Niepodległości 33/35
tel. 0-67 212-67-00
- WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W POZNANIU DELEGATURA W PILE
64-920 Piła

ul. Braci Śniadeckich 46

tel. 0-67 352-07-15

- URZĄD MIASTA I GMINY WYSOKA
89-320 Wysoka
ul. Kościelna 4
tel. 0-67 287-10-04
- URZĄD GMINY BIAŁOŚLIWIE
89-340 Białośliwie
ul. ks. Kordeckiego 1
tel. 0-67 287-50-17
- URZĄD GMINY MIASTECZKO KRAJEŃSKIE
89-350 Miasteczko Krajeńskie
ul. Dąbrowskiego 16
tel. 0-67 287-31-96
- URZĄD MIASTA I GMINY WYRZYSK
89-300 Wyrzysk
ul. Bydgoska 29
tel. 0-67 286-24-00
- URZĄD MIASTA PIŁA
64-920 Piła
pl. Staszica 10
tel. 0-67 212-62-10
- URZĄD MIASTA I GMINY UJŚCIE
64-850 Ujście
pl. Wiosny Ludów 2
tel. 0-67 284-00-03
- URZĄD GMINY KACZORY
64-810 Kaczory
ul. Dworcowa 22
tel. 0-67 284-23-71
- URZĄD GMINY CHODZIEŻ
64-800 Chodzież

ul. Notecka 28

tel. 0-67 282-16-08

- URZĄD GMINY ZŁOTÓW

77-400 Złotów

ul. Leśna 7

tel. 0-67 263-25-37

- KOMENDA WOJEWÓDZKA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W POZNANIU

61-767 Poznań

ul. Masztalarska 3

tel.: 0-61 821-52-00

- KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W PILE

64-920 Piła

ul. Moniuszki 1

tel. 0-67 215-19-25

- JEDNOSTKA RATOWNICZO - GAŚNICZA NR 1 PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W PILE

64-920 Piła

ul. Moniuszki 1

tel. 0-67 215-19-25

- JEDNOSTKA RATOWNICZO - GAŚNICZA NR 2 PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W PILE

64-920 Piła

ul. Lelewela 31

tel. 0-67 215-19-50

- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA

JEDNOSTKI GMINNE

- KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W CHODZIEŻY

64-800 Chodzież

ul. Marcinkowskiego 6

tel. 0-67 282-77-47

- POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE POLSKIE LINIE KOLEJOWE S. A.

Zakład Linii Kolejowych

w Gorzowie Wielkopolskim

66-400 Gorzów Wielkopolski

ul. Orłąt Lwowskich 15

- POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE POLSKIE LINIE KOLEJOWE S. A.
Zakład Linii Kolejowych w Gorzowie Wielkopolskim Sekcja Eksploatacji Piła
64-920 Piła
al. Poznańska 16
tel. 0-67 210-53-10
- GENERALNA DYREKCJA DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD ODDZIAŁ W POZNANIU REJON W CHODZIEŻY
64-800 Chodzież
ul. Ofiar Morzewskich 1
tel. 0-67 282-99-48
- ZARZĄD DRÓG I ZIELENI W PILE
64-920 Piła
ul. 14-go lutego 20
Centrala:
tel. 0-67 212-34-25

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE:

- KLUB PRZYRODNIKÓW
66-200 Świebodzin
ul. 1-go Maja 22
tel. 0-68 382-82-36
Andrzej Jermaczek
- POLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PRZYRODY „SALAMANDRA”
60-514 Poznań
ul. Szamarzewskiego 11/6
tel. 0-61 843- 21-60
Andrzej Kepel
- KOMITET OCHRONY ORŁÓW
Zakład Zoologii AR
60-625 Poznań
ul. Wojska Polskiego 71C
tel. 0-61 848-76-50

Tadeusz Mizera, Dariusz Kujawa

- STOWARZYSZENIE GMIN I POWIATÓW NADNOTECKICH
64-920 Piła
ul. Grunwaldzka 2
tel. 0-67 215-27-90 (T. Dąbrowski - przewodniczący)
- STOWARZYSZENIE INICJATYW SPOŁECZNYCH „EFFATA”
64-920 Piła
ul. Wincentego Witosa 26/5
tel. 0-67 214-66-59
Artur Łazowy
- LIGA OCHRONY PRZYRODY
Zarząd Okręgu
64-920 Piła
Plac Staszica 10
tel. 0-67 212-27-62
- LIGA OCHRONY PRZYRODY
Zarząd Okręgowy w Poznaniu
60-714 Poznań
al. Niepodległości 32
tel. 0-61 852-56-63
- POLSKIE TOWARZYSTWO LEŚNE
Zarząd Główny
02-362 Warszawa
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. nr 3
tel. 0-22 822-14-70
- POLSKIE TOWARZYSTWO LEŚNE
Oddział Poznań
60-625 Poznań
ul. Wojska Polskiego 71C
- STOWARZYSZENIE EKOLOGICZNE PRZYJACIÓŁ ZIEMI NADNOTECKIEJ
64-810 Kaczory
ul. Jachna 1

Śmiłowo

tel. 0-67 283-87-37

- STOWARZYSZENIE EKOLOGICZNO - KULTURALNE KLUB GAJA

43-365 Wilkowice

ul. Parkowa 10

tel. 0-33 812-36-94

- TOWARZYSTWO WYRZYSKA KOLEJKA POWIATOWA

89-340 Białośliwie

ul. Kościuszki 5

- TOWARZYSTWO KRZEWIENIA KULTURY FIZYCZNEJ ZARZĄD REGIONALNY W PILE

64-920 Piła

ul. Kossaka 23

tel. 0-67 212-21-82 (L. Zieliński - prezes)

- POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO - KRAJOZNAWCZE

Oddział w Pile

64-920 Piła

ul. Śródmiejska 12/1

tel. 0-67 212-44-30

- ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

Komenda Hufca im. S. Staszica

w Pile

64-920 Piła

al. Niepodległości 22

tel. 0-67 212-49-67

- DOM POMOCY SPOŁECZNEJ

w Rzadkowie

64-810 Kaczory

Rzadkowo 79

tel. 0-67 283-11-38

- DOM POMOCY SPOŁECZNEJ

im. Jana Pawła II

w Pile

64-920 Piła

ul. 11 Listopada 40

tel. 0-67 212-26-43

- MUZEUM KULTURY LUDOWEJ W OSIEKU NAD NOTECIĄ.

Oddział Muzeum Okręgowego w Pile

89-333 Osiek nad Notecią

ul. Dworcowa

tel. 0-67 286-60-90

- STACJA EKOLOGII ROŚLIN

64-520 Obrzycko

Gaj Mały 61

dr inż. P. Rutkowski

tel. 608-295-052

PLACÓWKI OŚWIATOWE:

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1

w Pile

64-920 Piła

ul. Mariana Buczka 11

tel. 0-67 212-31-10

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 11

w Pile

64-920 Piła

ul. Królowej Jadwigi 2

tel. 0-67 213-92-99

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 12

w Pile

64-920 Piła

ul. Świerkowa 19

tel. 0-67 212-75-61

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2

w Pile

64-920 Piła

ul. Franklina Roosevelta 12

tel. 0-67 212-33-94

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3

w Pile

64-920 Piła

ul. Brzozowa 4

tel. 0-67 214-04-55

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4

w Pile

64-920 Piła

ul. Grabowa 18

tel. 0-67 213-11-57

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5

w Pile

64-920 Piła

al. Niepodległości 18

tel. 0-67 212-33-78

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 6

w Pile

64-920 Piła

ul. Stefana Żeromskiego 41

tel. 0-67 213-21-40

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 7

w Pile

64-920 Piła

ul. Wojska Polskiego 45

tel. 0-67 213-20-59

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Białośliwie

89-340 Białośliwie

ul. 4 stycznia 8

tel. 0-67 287-50-19

- SZKOŁA PODSTAWOWA
Biała gm. Trzcinka
64-980 Trzcianka
ul. Radolińska 9
tel. 0-67 216-45-12
- SZKOŁA PODSTAWOWA
Dziembowo gm. Kaczory
64-810 Kaczory
nr bud. 148
tel. 0-67 284-27-15
- SZKOŁA PODSTAWOWA
Czajcze gm. Wysoka
89-320 Wysoka
tel. 0-67 287-10-79
- SZKOŁA PODSTAWOWA
Glesno gm. Wyrzysk
89-300 Wyrzysk
tel. 0-67 286-23-72
- SZKOŁA PODSTAWOWA
Głubczyn gm. Krajenka
77-430 Krajenka
tel. 0-67 263-07-26
- SZKOŁA PODSTAWOWA
Kaczory
64-810 Kaczory
ul. Chodzieska 5
tel. 0-67 284-23-18
- SZKOŁA PODSTAWOWA
Kijaszkowo gm. Wysoka
89-320 Wysoka
tel. 0-67 287-16-77
- SZKOŁA PODSTAWOWA

Kosztowo gm. Wyrzysk

89-300 Wyrzysk

tel. 0-67 286-34-72

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Liszkowo gm. Łobzenica

98-310 Łobzenica

tel. 0-67 286-94-64

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Łobzenica

98-310 Łobzenica

ul. Władysława Sikorskiego 3

tel. 0-67 286-00-19

- GMINNA SZKOŁA ZBIORCZA

Łobzenica

98-310 Łobzenica

ul. Adama Mickiewicz 78

tel. 0-67 286-02-57

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Miasteczko Krajeńskie

89-350 Miasteczko Krajeńskie

Plac Wolności 4

tel. 0-67 287-32-00

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Miasteczko Krajeńskie

89-350 Miasteczko Krajeńskie

ul. Szkolna 1

tel. 0-67 287-31-61

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Mościska gm. Wysoka

89-320 Wysoka

tel. 0-67 287-28-36

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Niezychowo gm. Białośliwie

89-340 Białośliwie

tel. 0-67 287-63-03

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Ruda gm. Wyrzysk

89-300 Wyrzysk

tel. 0-67 286-31-08

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Śmitowo gm. Kaczory

64-810 Kaczory

tel. 0-67 283-87-55

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Wyrzysk

89-300 Wyrzysk

ul. Parkowa 8

tel. 0-67 286-24-81

- SZKOŁA PODSTAWOWA

Wysoka

89-320 Wysoka

ul. Szkolna 4

tel. 0-67 287-10-32

- SPOŁECZNE TECHNIKUM BUDOWLANE

w Pile

64-920 Piła

ul. Mariana Buczka 48

tel. 0-67 212-95-70

- GIMNAZJUM

Białośliwie

89-340 Białośliwie

ul. 4 stycznia 56

tel. 0-67 287-55-87

- GIMNAZJUM

Kaczory

64-810 Kaczory

ul. Chodzieska 5

tel. 0-67 284-25-54

- GIMNAZJUM

Wyrzysk

89-300 Wyrzysk

ul. Parkowa 8

tel. 0-67 286-26-49

- GIMNAZJUM IM. POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH

Wysoka

89-320 Wysoka

ul. Szkolna 4

tel. 0-67 287-11-08

- ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 1

w Pile

64-920 Piła

ul. Ceglana 4

tel. 0-67 212-33-26

- ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH

Chodzież

64-800 Chodzież

ul. Stefana Wyszyńskiego 2

tel. 0-67 282-13-69

- ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH

Wyrzysk

89-300 Wyrzysk

ul. Bydgoska 32

tel. 0-67 286-26-55

- ZESPÓŁ SZKÓŁ ROLNICZYCH

Nowe Brzostowo gm. Miasteczko Krajeńskie

89-350 Miasteczko Krajeńskie

tel. 0-67 287-44-11

- **I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE**

Spółecznego Towarzystwa Oświatowego

w Pile

64-920 Piła

ul. Kwiatowa 15

tel. 0-67 212-55-59

- **II SPOŁECZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE**

i Społeczna Szkoła Podstawowa

w Pile

64-920 Piła

al. Powstańców Wielkopolskich 83

tel. 0-67 212-28-16

- **LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE**

w Pile

64-920 Piła

ul. Wincentego Pola 11

tel. 0-67 351-74-71

- **AKADEMIA ROLNICZA IM. AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO W POZNANIU**

ul. Wojska Polskiego 28

60-637 Poznań

Centrala:

tel. 0-61 848-72-00

- **WYDZIAŁ LEŚNY AKADEMIA ROLNICZA IM. AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO W POZNANIU**

a) **KATEDRA ENTOMOLOGII LEŚNEJ**

60-625 Poznań

ul. Wojska Polskiego 71C

tel. 0-61 848-76-71

b) **KATEDRA ŁOWIECTWA I OCHRONY LASU**

60-625 Poznań

ul. Wojska Polskiego 71D

tel. 0-61 848-78-62

- WYDZIAŁ OGRODNICZY AKADEMIA ROLNICZA IM. AUGUSTA CIESZKOWSKIEGO W POZNANIU
a) KATEDRA ENTOMOLOGII
Kolegium Zembala
60-594 Poznań
ul. Dąbrowskiego 159
tel. 0-61 848-79-17
- UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
61-712 Poznań
ul. Wieniawskiego 1
Centrala:
tel. 0-61 829-40-00
- WYDZIAŁ BIOLOGII UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
61-614 Poznań
ul. Umultowska 89
Morasko
tel. 0-61 829-56-36
a) INSTYTUT BIOLOGI ŚRODOWISKA
ZAKŁAD HYDROBIOLOGII
61-614 Poznań
ul. Umultowska 89
dr M. Gabka
- WYDZIAŁ NAUK GEOGRAFICZNYCH i GEOLOGICZNYCH UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
a) INSTYTUT PALEOGEOGRAFII I GEOLOGII
ZAKŁAD GEOMORFOLOGII
61-680 Poznań
ul. Dziegielowa 27
dr P. M. Owianny
- UNIWERSYTET WROCŁAWSKI
50-137 Wrocław
pl. Uniwersytecki 1

tel. 0-71 343-68-47

- WYDZIAŁ NAUK BIOLOGICZNYCH UNIWERSYTET WROCŁAWSKI

a) INSTYTUT ZOOLOGICZNY

ZAKŁAD BIORÓŻNORODNOŚCI I TAKSONOMII EWOLUCYJNEJ

51-148 Wrocław

ul. Przybyszewskiego 63/77

R. Ruta

- AKADEMIA ROLNICZA W SZCZECINIE

71-424 Szczecin

ul. Janosika 8

tel. 0-91 422-08-51

- UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

87-100 Toruń

ul. Gagarina 11

Centrala:

tel. 0-56 611-40-10

- UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY

85-064 Bydgoszcz

ul. Chodkiewicza 30

tel. 0-52 341-91-00

KOŁA ŁOWIECKIE:

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 14 „DZIK” ŁOBŻENICA

ul. Dąbrowskiego 1

89-310 Łobżenica

tel. 0-67 286-05-89 (St. Jendrzejewski - prezes)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 15 "BAŻANT" WYRZYSK

ul. Parkowa 9a

89-333 Osiek nad Notecią. (sekretarz)

tel. 0-67 286-23-30 (T. Perliński - prezes)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 22 „ŁOŚ” POTULICE

ul. Bydgoska 11/22

89-120 Potulice

tel. 0-52 385-39-15 (St. Zwierzchowski - prezes)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 54 „KNIEJA” PIŁA

Śmiłowo 68

64-811 Śmiłowo

tel. 0-61 867-58-91 (A. Pszczółka - łowczy)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 114 „ŻUBR” NAKŁO

ul. Lipowa 15

89-333 Osiek nad Notecią.

tel. 0-67 286-62-89 (W. Mrotek - łowczy)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 16 "BAŻANT" BIAŁOŚLIWIE

Dobrzyniewo 11

89-311 Falmierowo

tel. 0-67 286-30-26 (B. Nowicki - łowczy)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 12 „DZIK” BYDGOSZCZ

ul. Wiosenna 2

Jagodowo 86-031 Osielsko

tel. 602-765-307 (J. Jasiński - prezes)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 17 "KACZOR" KACZORY

Dziembówko 49

64-810 Kaczory

tel. 606-355-682 (Cz. Pszczółka - łowczy)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 50 "BÓBR" PIŁA

ul. Miodowa 19

64-920 Piła

tel. 600-313-323 (W. Farbotko - łowczy)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 1 „HUBERT” POZNAŃ

ul. Kochanowskiego 2A

60-844 Poznań

tel. 600-280-058 (B. Lach - podłowczy)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 20 „NOTEĆ” CHODZIEŻ

Strzelce 18A/4

64-800 Chodzież

tel. 0-67 282-61-46 (St. Jabłoński - prezes)

- KOŁO ŁOWIECKIE NR 10 „JELEŃ” BYDGOSZCZ

tel. 600-909-721 (A. Wasilewski - prezes)

FIRMY I OSOBY:

- PRZEDSIĘBIORSTWO "GELAM" ARKADIUSZ KAMIL GEISLER sp. j.
Ulica: Karczownik 4
Kod pocztowy: 64-800
Poczta: Chodzież
Miejscowość: Chodzież
- ZAKŁAD PRZEMYSŁU DRZEWNEGO "ROMA" sp. z o.o.
Ulica: Klasztorna 23
Kod pocztowy: 62-130
Poczta: Gołańcz
Miejscowość: Gołańcz
- ZAKŁAD OBRÓBKI DREWNA "ZODAN" s.c. A. S. NOWAK
Ulica: Batorego 1
Kod pocztowy: 89-320
Poczta: Wysoka
Miejscowość: Wysoka
- ZAKŁAD PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWY "DREWPOL" MACIEJ GAPIŃSKI
Kod pocztowy: 89-350
Poczta: Miasteczko Krajeńskie
Miejscowość: Brzostowo 35
- PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE „MEGA” MICHAŁ MAĆZYŃSKI
Kod pocztowy: 64-840
Poczta: Budzyń
Miejscowość: Prosna 1
- ZAKŁAD PRODUKCYJNO-USŁUGOWY "DREWIS" WITOLD SIENKIEWICZ
Kod pocztowy: 64-810
Poczta: Kaczory
Miejscowość: Jeziorki 67
- PRZEDSIĘBIORSTWO „POLSPORT” sp. z o.o.

Ulica: Szkolna 7

Kod pocztowy: 64-820

Poczta: Szamocin

Miejscowość: Szamocin

- ZAKŁAD PRZETWÓRSTWA DRZEWNEGO CZYŻEWSKI, KOCH, PIECHOTA sp. j.

Ulica: Wieleńska 5

Kod pocztowy: 64-700

Poczta: Czarnków

Miejscowość: Czarnków

- P.P.D. "SZALER" TEODOR SZALER, TERESA SZALER

Ulica: Uniwersytecka 11

Kod pocztowy: 77-400

Poczta: Złotów

Miejscowość: Radawnica

- FABRYKA MEBLI TWARÓG "LUDWIK STYL"

Ulica: Kotlarska 8

Kod pocztowy: 64-610

Poczta: Rogoźno Wielkopolskie

Miejscowość: Rogoźno Wielkopolskie

- FABRYKA WYROBÓW Z DREWNA "FAGUS"

Ulica: Przemysłowa 7A

Kod pocztowy: 89-400

Poczta: Sępólno Krajeńskie

Miejscowość: Sępólno Krajeńskie

- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE KRZYSZTOF OSIŃSKI

Ulica: Jeżycka 27/8

Kod pocztowy: 60-864

Poczta: Poznań

Miejscowość: Poznań

- WYTWÓRNIA OKLEIN STOLARSKICH W. B. M. W. PAWŁOWSCY

Ulica: Kwiatowa 5

Kod pocztowy: 89-422

Poczta: Sypniewo

Miejscowość: Sypniewo

- ŁĄCCY-KOŁCZYGŁOWY sp. z o.o.

Ulica: Słupska

Kod pocztowy: 77-140

Poczta: Kołczygłowy

Miejscowość: Kołczygłowy

- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWO-SPEDYCYJNE EXPORT-IMPORT "TRANSPIL-SPEDITION"

Ulica: Brzozowa 2

Kod pocztowy: 77-430

Poczta: Krajenka

Miejscowość: Skórka

- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWE "DREW-DOM" ZDZISŁAW GIL

Kod pocztowy: 64-980

Poczta: Trzcianka

Miejscowość: Straduń 43

- ZESPÓŁ SKŁADNIC DREWNA B. MŁYNARCZYK I WSPÓLNICY

Kod pocztowy: 64-720

Poczta: Lubasz

Miejscowość: Antoniewo 28

- ZAKŁAD DRZEWNY "KUJAN" sp. z o.o.

Kod pocztowy: 77-424

Poczta: Zakrzewo

Miejscowość: Kujan 18

- "OMNIVENT" sp. z o.o.

Ulica: Sępoleńska 20

Kod pocztowy: 77-420

Poczta: Lipka k/Złotowa

Miejscowość: Lipka

- WYTWÓRNIA PALET I OPAKOWAŃ DREWNIANYCH JAN SZUTY

Kod pocztowy: 89-350

Pocztą: Miasteczko Krajeńskie

Miejscowość: Grabionna 16

- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWE "MARTEK" MARIAN MUSZYŃSKI

Ulica: Zwycięstwa 1a

Kod pocztowy: 77-416

Pocztą: Tarnówka

Miejscowość: Tarnówka

- "BAJ-PROS" sp. z o.o.

Ulica: Garażowa 7

Kod pocztowy: 02-651

Pocztą: Warszawa

Miejscowość: Warszawa

- ZAKŁAD PRZEMYSŁU DRZEWNEGO MATUSIAK

Kod pocztowy: 64-850

Pocztą: Ujście

Miejscowość: Ługi Ujskie 106

- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE RYSZARD KUCHTA

Ulica: Sportowa 10

Kod pocztowy: 67-430

Pocztą: Gołańcz

Miejscowość: Gołańcz

- PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE BEATA STECKIEWICZ

Ulica: Piaśnicka 4

Kod pocztowy: 85-422

Pocztą: Bydgoszcz

Miejscowość: Bydgoszcz

- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE "SPAR-MEBLE " sp.j. ALFONS STUCKI, ROBERT STUCKI

Ulica: Bydgoska 5

Kod pocztowy: 89-600

Pocztą: Chojnice

Miejscowość: Pawłówko

- "ROLHAND" KRZYSZTOF GRZĄBKA sp. j.
Ulica: Margonińska 17
Kod pocztowy: 64-800
Poczta: Chodzież
Miejscowość: Rataje
- ZPUIHD "DREW-MAR"
Ulica: Wojska Polskiego 90
Kod pocztowy: 64-915
Poczta: Jastrowie
Miejscowość: Jastrowie
- "MEMA" KRZYSZTOF PUZIO
Kod pocztowy: 62-710
Poczta: Władysławów
Miejscowość: Małoszyna 9A
- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH I TRANSPORTOWYCH s.c. DOROTA, TOMASZ, TADEUSZ PIOSIK
Ulica: Piłska49
Kod pocztowy: 64-810
Poczta: Kaczory
Miejscowość: Kaczory
- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH I TRANSPORTOWYCH ROMAN JOPEK
Ulica: Sportowa 33a
Kod pocztowy: 89-310
Poczta: Łobżenica
Miejscowość: Łobżenica
- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH IRENEUSZ KRZEMIŃSKI
Kod pocztowy: 89-350
Poczta: Miasteczko Krajeńskie
Miejscowość: Grabówno 23A
- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO USŁUGOWO-HANDLOWE "TOP-PAL"
Kod pocztowy: 88-400
Poczta: Żnin

Miejscowość: Jadowniki Rycerskie 38b

- ZAKŁAD PRODUKCJI DRZEWNEJ "FOREST" KROCZYŃSKI, WOJNIŁKO sp. j.
Ulica: Bronisławy 17
Kod pocztowy: 71-553
Poczta: Szczecin
Miejscowość: Łazar
- ZAKŁAD HANDLOWO-PRODUKCYJNY "DREWKO" R. KOZŁOWSKI
Ulica: 35-Lecia PRL 2
Kod pocztowy: 89-320
Poczta: Wysoka
Miejscowość: Wysoka
- PRZECIERANIE DREWNA USŁUGI HANDLOWE LEŚNE I TRANSPORTOWE ZENON DZIUBA
Kod pocztowy: 98-350
Poczta: Miasteczko
Miejscowość: Grabówno 71A
- ZAKŁAD PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWY HALINA TARGOSZ
Ulica: Fredry 10
Kod pocztowy: 64-980
Poczta: Trzcianka
Miejscowość: Trzcianka
- "POLCOVA" sp. z o.o.
Ulica: 3Maja 11
Kod pocztowy: 84-230
Poczta: Rumia
Miejscowość: Rumia
- USŁUGI LEŚNE I TARTACZNICTWO "CERVID"
Kod pocztowy: 64-700
Poczta: Czarnków
Miejscowość: Sarbka 9a
- PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE "HEDMAR"
Ulica: Wolności 13
Kod pocztowy: 89-310

Poczta: Łobżenica

Miejscowość: Łobżenica

- ROLNICZA SPÓŁDZIELNIA PRODUKCYJNA W RZECKU

Ulica: 22 Lipca 26

Kod pocztowy: 73-200

Poczta: Choszczno

Miejscowość: Rzecko

- ZAKŁAD PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWY "ILPOL" PIOTR ILNICKI

Kod pocztowy: 64-761

Poczta: Krzyż Wielkopolski

Miejscowość: Wizany 30

- CIĘŻAROWY TRANSPORT ZAROBKOWY STEFAN FIGLEWICZ

Kod pocztowy: 89-400

Poczta: Sępólno

Miejscowość: Wysoka Krajeńska 20

- DREWKOM s. c. MAREK DALECKI, JOANNA DOMAGAŁA

Ulica: Ceynowy 13A

Kod pocztowy: 89-604

Poczta: Chojnice

Miejscowość: Chojnice

- Z.P. WĘGLI DRZEWNYCH W IŃSKU „GRYFSKAND" sp. z o.o.

Ulica: Studnicka 20 73-140 Ińsko

Kod pocztowy: 74-100

Poczta: Gryfino

Miejscowość: Fabryczna 4

- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO USŁUGOWO-HANDLOWE MAT-TAR sp. j. WŁADYSŁAW,
DOROTA MATUSZKIEWICZ

Kod pocztowy: 63-330

Poczta: Dobrzyca

Miejscowość: Koźminiec 127

- WUTKOWSCY sp. z o.o.

Ulica: Czarska 9

Kod pocztowy: 89-530

Poczta: Śliwice

Miejscowość: Śliwice

- "MARTYNA" sp. z o.o.

Kod pocztowy: 62-106

Poczta: Rąbczyn

Miejscowość: Rąbczyn

- ZAKŁAD PRODUKCYJNO-USŁUGOWY ZBIGNIEW BOROWIEC

Ulica: Miodowa 30

Kod pocztowy: 64-800

Poczta: Chodzież

Miejscowość: Chodzież

- "KON-DREW" KONRAD KOZŁOWSKI

Ulica: Tartaczna 28

Kod pocztowy: 78-540

Poczta: Kalisz Pomorski

Miejscowość: Kalisz Pomorski

- MROCZA "TIMBER" MARIUSZ MICHALSKI

Ulica: Kościuszki 57

Kod pocztowy: 89-115

Poczta: Mrocza

Miejscowość: Mrocza

- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO HANDLOWO-USŁUGOWE "MARPOL"

Kod pocztowy: 88-110

Poczta: Inowrocław 2

Miejscowość: Balczewo 48

- EXPORT-IMPORT TOMASZ GUMUŁA

Kod pocztowy: 64-300

Poczta: Nowy Tomyśl

Miejscowość: Cicha Góra 20

- SKŁAD DREWNA sp. j. JERZY I MACIEJ BARAŃCZAK

Ulica: Kochanowskiego 40

Kod pocztowy: 64-800

Poczta: Chodzież

Miejscowość: Chodzież

- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH ZDZISŁAW ZDANOWICZ
89-320 Wysoka
ul. Świerczewskiego 3/25
- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH DANUTA ADAMSKA
64-810 Kaczory
ul. Piłska 13
- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH JERZY NOWAK
64-810 Kaczory
Dziembówko 70
- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH I TRANSPORTOWYCH JERZY PILARCZYK
89-300 Wyrzysk
Rzęskowo 15
- ZAKŁAD USŁUG LEŚNYCH I TRANSPORTOWYCH STANISŁAW ILNICKI
89-350 Miasteczko Krajeńskie
Grabowno 48
- PPH "POZIOMKA" ENTERPRISES sp. z o.o.
64-920 Piła
ul. Wawelska 120
- "FABA" S.A.
09-130 Baboszewo
ul. Przemysłowa 1
- ZAKŁAD STOLARSKI HUK ANDRZEJ
64-920 Piła
ul. Wawelska 120
- "POL - EL" sp. z o.o.
64-920 Piła
ul. Kamienna 2
- "EIFFAGE BUDOWNICTWO" MITEX S.A.
02-676 Warszawa

ul. Postępu 5A

- "SPIL-TRANS" s. c. A. SPILISZEWSKI, A. KNIOŁA
64-920 Piła
ul. Łączna 31A/2
- PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE "KONKRET" A. MARCINOWSKI
64-920 Piła
ul. Lutycka 64C/15
- "EKOTECHNIKA" GOSPODARKA ODPADAMI s. c.
64-920 Piła
ul. Wawelska 120
- ZPH TERESA GÓRSKA
64-850 Ujście
os. Hutnika 2/15
- "BIG-EKO"
64-920 Piła
ul. Wierzbowa 14
- POLSKI ZWIĄZEK WĘDKARSKI KOŁO WĘDKARSKIE "GWARDIA"
przy KP Policji w Pile
64-920 Piła
pl. Staszica 7
- SZKOŁA POLICJI W PILE
64-920 Piła
pl. Staszica 7
tel. 0-67 352-25-55
- MYSZCZYSZYN MACIEJ
64-920 Piła
ul. Buczka 15/14
- TOMCZYK STANISŁAW
64-920 Piła
ul. Brzechwy 8
- FARMUTIL H.S.
64-810 Kaczory

ul. Przemysłowa 4

Śmiłowo

Centrala:

tel. 0-67 281-41-40

- KOZIEGŁOWY ZAKŁADY DROBIARSKIE. ZAKŁAD WYLĘGU DROBIU

64-810 Śmiłowo

ul. Kaczorska 59

tel. 0-67 283-10-25

SZKOŁY JEŹDZIECKIE:

- WOJCIECH KOSTERA

89-350 Miasteczko Krajeńskie

ul. Dąbrowskiego 2

- KOSCIELSKI JERZY

64-810 Kaczory

Brodna

- CERBA JERZY

64-920 Piła

ul. Składowa 3

tel. 0-67 215-91-02

Niniejszy Program Ochrony Przyrody został opracowany w firmie KRAMEKO z Krakowa przez mgr inż. Macieja Ordyka w okresie od września 2012 do stycznia 2013 r. oraz mgr inż. Rafała Bodziocha w okresie od kwietnia do października 2013 r. W pracach tych uczestniczył również Kierownik Robót UL mgr inż. Łukasz Wiącek. Całość prac z ramienia Zarządu firmy KRAMEKO nadzorował Zastępca Prezesa mgr inż. Andrzej Krawiec.

Podpis autora opracowania:

Kraków, październik 2013 r.

15. KRONIKA PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

